

การวิเคราะห์ด้านอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ของคำเน้นในภาษาไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ธันวาคม 2557

การวิเคราะห์ด้านอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ของคำเน้นในภาษาไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ธันวาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์ด้านอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ของคำเน้นในภาษาไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ธันวาคม 2557

ดิยงนุช ฐิแสงง. (2557). *การวิเคราะห์ด้านอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ของคำเน้นในภาษาไทย*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา เรืองจรรยา.

ภาษาไทยปรากฏหน่วยคำที่เกี่ยวข้องกับการเน้นหลายหน่วยคำ เช่น *แค่, แต่, เพียง, เฉพาะ, เท่านั้น, เอง, แค่...(ก็)ยัง, ขนาด...(ก็)ยัง, แม้แต่...(ก็)ยัง, แม้กระทั่ง, ถึง, ก็, ด้วย, โดยเฉพาะ, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง* อย่างไรก็ตามยังไม่มีงานวิจัยใดๆในภาษาไทยที่อธิบายหรือศึกษาปรากฏการณ์นี้ด้วยหลักการทางอรรถศาสตร์หรือทางทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตมาก่อน ซึ่งผู้วิจัยเสนอว่าหน่วยคำเหล่านี้เป็นคำเน้นที่แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) คำเน้นประเภท Exclusive ได้แก่ *แค่, แต่, เพียง, เฉพาะ, เท่านั้น, เอง* 2) คำเน้นประเภท Additive ได้แก่ *แค่...(ก็)ยัง, ขนาด...(ก็)ยัง, แม้แต่...(ก็)ยัง, แม้กระทั่ง, ถึง, ก็, ด้วย* และ 3) คำเน้นประเภท Particularizer ได้แก่ *โดยเฉพาะ, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง* ตามแนวคิดของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) ความหมายของคำเน้นเหล่านี้ล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงตัวเลือกซึ่งเป็นสมาชิกของเซตที่เกี่ยวข้องในบริบท ซึ่งเสนอโดยครีฟก้า (Krifka. 2007) ดังนั้นส่วนประกอบวลีใดๆที่ถูกระบุด้วยคำเน้นจึงเป็นหนึ่งในตัวเลือกของเซตในบริบทนั้นๆ นอกจากนี้คำเน้นประเภท Exclusive และ Additive ยังสามารถแบ่งย่อยเนื่องจากระดับของตัวเลือก คำเน้นประเภท Scalar Exclusive ได้แก่ *แค่, แต่, เพียง, เอง* ซึ่งหน่วยคำ *แค่, แต่* สามารถตีความหมายให้เป็น Non-Scalar Exclusive ได้เช่นกันขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของตัวเลือก ส่วนคำเน้นประเภท Non-Scalar Exclusive ที่เหลือได้แก่ *เฉพาะ, เท่านั้น* คำเน้นประเภท Scalar Additive ได้แก่ *แค่...(ก็)ยัง, ขนาด...(ก็)ยัง, แม้แต่...(ก็)ยัง, แม้กระทั่ง, ถึง* ขณะที่ *ก็, ด้วย* ถูกจัดให้อยู่ในประเภท Non-Scalar Additive

งานวิจัยนี้ยังได้นำเสนอผลการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นตามกรอบแนวคิดมินิมัลลิซึมของชอมสกี (Chomsky. 1995) และเคย์น (Kayne. 2000) ผู้วิจัยเสนอว่าคำเน้นทั้ง 3 ประเภทมีลักษณะเน้น [+Exclusive], [+Additive] และ [+Particularizer] และปรากฏในตำแหน่งคำหลักของโฟรเจ็กชันเน้นซึ่งจะดึงดูดส่วนประกอบวลีให้ย้ายไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของโฟรเจ็กชันเน้น ซึ่งประกอบด้วยการปฏิบัติการ การย้ายนี้เป็นผลจากการปฏิบัติการผสานและการดึงดูด เคย์นได้เสนอโฟรเจ็กชันเพิ่มเติมคือโฟรเจ็กชันการลำดับคำโดยมีตำแหน่งเหนือโฟรเจ็กชันเน้น ซึ่งมีไว้เพื่อตรวจสอบการลำดับของประโยคให้ถูกต้อง และผลการวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้คาดการณ์ได้อย่างถูกต้องว่าพบผลของการแทรกแซงจากคำเน้นในประโยคคำถามในภาษาไทยตามกรอบแนวคิดของคิม (Kim. 2006)

คำสำคัญ: การเน้น, คำเน้น, โครงสร้างเน้น, คำเน้นประเภท Exclusive, คำเน้นประเภท Additive, คำเน้นประเภท Particularizer, ระดับ, ผลของการแทรกแซงจากคำเน้น

THE SEMANTIC AND SYNTACTIC ANALYSIS OF FOCUS MARKERS IN THAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Linguistics
at Srinakarinwirot University

December 2014

Tiyanuch Rusawang. (2014). *The Semantic and Syntactic Analysis of Focus Markers in Thai*. Master Thesis, M. Ed. (Educational Linguistics) Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University. Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Sugunya Ruangjaroon.

Thai exhibits various morphemes associating focus such as $k^h\acute{e}z$, $t\acute{e}z$, $p^h\acute{i}a\eta$, $c^h\grave{a}p^h\acute{s}r$, $t^h\acute{a}wn\acute{a}n$, $\eta e.\eta$, $k^h\acute{e}z\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $k^h\grave{a}n\grave{a}.t\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $m\acute{e}.t\acute{e}z\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $m\acute{e}.kr\grave{a}t^h\acute{a}\eta$, $t^h\acute{u}\eta$, $k\acute{o}z$, $d\acute{u}aj$, $do:jc^h\grave{a}p^h\acute{s}r$, $do:jc^h\grave{a}p^h\acute{s}r\grave{a}.\eta j\acute{i}\eta$. However no previous studies have been done to analyze this phenomenon. I argue that these morphemes are focus markers that can be categorized into 1) exclusives: $k^h\acute{e}z$, $t\acute{e}z$, $p^h\acute{i}a\eta$, $c^h\grave{a}p^h\acute{s}r$, $t^h\acute{a}wn\acute{a}n$, $\eta e.\eta$, 2) additives: $k^h\acute{e}z\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $k^h\grave{a}n\grave{a}.t\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $m\acute{e}.t\acute{e}z\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $m\acute{e}.kr\grave{a}t^h\acute{a}\eta$, $t^h\acute{u}\eta$, and 3) particularizers: $do:jc^h\grave{a}p^h\acute{s}r$, $do:jc^h\grave{a}p^h\acute{s}r\grave{a}.\eta j\acute{i}\eta$ adopting Nevaleinen (1994). The meanings of all focus markers in Thai evoke a set of alternatives as proposed by Krifka (2007) and the focus constituent is one of membership in a set of context. Exclusives and additives can be subcategorized into scalar and non-scalar focus markers depending on the ranking or scale of alternatives. Scalar exclusives include $k^h\acute{e}z$, $t\acute{e}z$, $p^h\acute{i}a\eta$ and these 3 morphemes can be interpreted as non-scalar exclusives owing to the characteristics of alternatives. The rest of non-scalar exclusives are $c^h\grave{a}p^h\acute{s}r$, $t^h\acute{a}wn\acute{a}n$, $\eta e.\eta$. Scalar additive includes $k^h\acute{e}z\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $k^h\grave{a}n\grave{a}.t\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $m\acute{e}.t\acute{e}z\dots(k\acute{o}:)ja\eta$, $m\acute{e}.kr\grave{a}t^h\acute{a}\eta$, $t^h\acute{u}\eta$, while $k\acute{o}z$, $d\acute{u}aj$ are grouped into non-scalar additives.

The analysis of focus constructions are also provided by adopting Minimalism in Chomsky (1995); & Kayne (2000), I claim that these 3 types of focus markers bear focus features, namely [+Exclusive], [+Additive], and [+Particularizer]. These focus markers are at the head of focus projection (Foc) attracting constituents to move to the specifier of focus projection [Spec, FocP]. The focus features are checked via overt movement. This overt movement results from 2 operations: MERGE and ATTRACTION. The additional projection 'word order phrase' (WP) locating above FocP has been proposed by Kayne (2000) in order to derive the correct word order. The findings offer a structural basis of focus in Thai and this analysis correctly predicts that focus intervention effects occur in Thai *wh*-constructions as proposed by Kim (2006).

Keywords: Focus, Focus Marker, Focus Construction, Exclusive, Additive, Particularizer, Scale, Focus Intervention Effect

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์ด้านอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์ของคำเน้นในภาษาไทย

ของ

ดิยนุช ฐ์แสง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ .... เดือน ..... พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา .....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา เรืองจรรยา) (ดร. ณัฐยา พิริยะวิบูลย์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรศิริ สิงห์ปรีชา)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา เรืองจรรยา)

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา เรืองจรรยา ผู้ที่เป็นแรงผลักดันและทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยด้านภาษาศาสตร์ ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้ปริญญา นินพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ นอกจากนั้นท่านยังได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการทำปริญญา นินพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณและกราบขอพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา เรืองจรรยา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยกราบขอพระคุณอาจารย์ ดร. ญัฐยา พิริยะวิบูลย์และรองศาสตราจารย์ ดร. พรศิริ สิงห์ปรีชา ที่ได้ให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องงานวิจัยนี้ รวมทั้งขอพระคุณอาจารย์ Nicole Lasas ที่ให้คำปรึกษาด้านภาษาอังกฤษในการเขียนงานวิจัยเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยกราบขอพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ อาจารย์ ดร. ญัฐยา พิริยะวิบูลย์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา เรืองจรรยา, อาจารย์ ดร. สุพัตรา ทองกัลยา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ญาณิสสา บุรณะชัยทวี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร, อาจารย์ ดร. นันทนา วงษ์ไทย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ปัญญาเมธิกุล และอาจารย์ Nicole Lasa ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์ ความสำคัญของการทำวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการเรียนทุกด้านตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของคณาจารย์ในภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ที่อันนับเป็นการจุดประกายของการทำวิจัยทางภาษาศาสตร์ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาและต่อยอดองค์ความรู้ต่อไปในภายภาคหน้า

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว ได้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้องทุกคนที่ได้เคียงข้าง สนับสนุนให้ผู้วิจัยมีแรงใจในการทำวิจัยนี้ให้สำเร็จลงได้ด้วยดี

தியனுஷ் ருளவ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

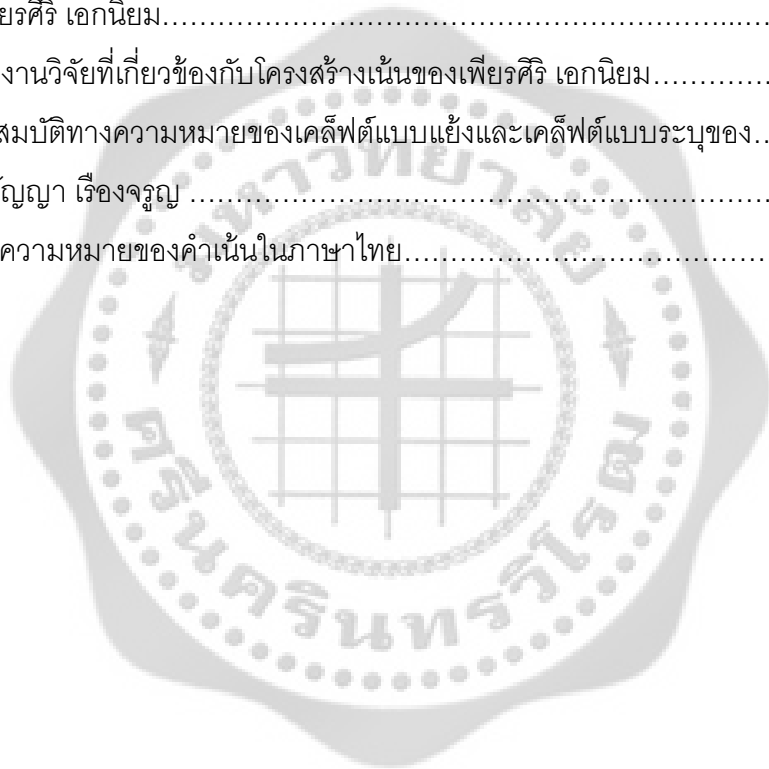
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดของการเน้น.....	8
ประเภทของการเน้น.....	19
การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของโครงสร้างเน้น.....	22
การย้ายส่วนประกอบวลีไปทางซ้าย.....	26
คำเน้น.....	37
คำเน้นประเภท Exclusive.....	42
คำเน้นประเภท Additive.....	49
คำเน้นประเภท Particularizer.....	64
การวิเคราะห์โครงสร้างเน้นตามแนวคิดของเคย์น.....	66
ผลของการแทรกแซงจากคำเน้น.....	71
ข้อโต้แย้งของโครงสร้างเน้นในภาษาไทย.....	76
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	102
การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	102
วิธีการเก็บข้อมูล.....	104
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความหมาย.....	105
คำเน้นประเภท Exclusive.....	106
คำเน้นประเภท Additive.....	114
คำเน้นประเภท Particularizer.....	120

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านโครงสร้าง.....	124
ผลการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นตามแนวคิดของเคย์น.....	124
คำเน้นประเภท Exclusive.....	125
คำเน้นประเภท Additive.....	138
คำเน้นประเภท Particularizer.....	151
ผลของการแทรกแซงจากคำเน้น.....	156
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	159
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	159
สมมติฐานของการวิจัย.....	159
วิธีดำเนินการวิจัย.....	159
สรุปผลของการวิจัย.....	160
ประเภทของคำเน้น.....	160
ผลการวิเคราะห์ด้านความหมาย.....	160
ผลการวิเคราะห์ด้านโครงสร้าง.....	162
อภิปรายผลการวิจัย.....	163
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย.....	167
บรรณานุกรม.....	170
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	180

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รูปแบบของการเน้นตามแบบลักษณะภาษาของดิค.....	16
2 การแบ่งประเภทการเน้นตามแนวคิดของคิส.....	24
3 การแบ่งประเภทโครงสร้างที่ให้ข้อมูลตามแนวคิดของนีลแมนและเวอร์มูเลน.....	33
4 สรุปภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเน้นในภาษาไทย.....	77
5 ตัวอย่างที่แสดงแก่นความและตัวอย่างที่แสดงเนื้อความในภาษาไทยของ..... เพียรศิริ เอกนิยาม.....	80
6 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างเน้นของเพียรศิริ เอกนิยาม.....	84
7 คุณสมบัติทางความหมายของเคลิ์ฟต์แบบแย้งและเคลิ์ฟต์แบบระบุของ..... สุกัญญา เรืองจรูญ.....	95
8 สรุปความหมายของคำเน้นในภาษาไทย.....	161

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ประเภทของการเน้นตามแบบลักษณะภาษาของดิค.....	14
2 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (39).....	25
3 แผนภูมิต้นไม้ของตำแหน่งอาร์กิวเมนต์และอาร์กิวเมนต์บาร์.....	26
4 แผนภูมิต้นไม้ของโพรเจกชันของส่วนที่ถูกเน้นและแก่นความของวิซซี.....	29
5 แผนภูมิต้นไม้ของสมมติฐานการแบ่งโพรเจกชันของส่วนเติมเต็มวลีของวิซซี.....	30
6 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (45b) และ (46b).....	32
7 แผนภูมิต้นไม้ของการเน้นและแก่นความแบบแย้งตามแนวคิดของนีลแมนและ..... เวอริมูเลน.....	35
8 แผนภูมิต้นไม้ของการย้ายส่วนที่ถูกเน้นแบบแย้งตามแนวคิดของฮอร์วาร์ธ.....	36
9 แผนภูมิต้นไม้แสดงการผนวกโพรเจกชันขั้นสุดเข้ากับคำเน้น.....	47
10 รูปแบบของระดับของ even ตามแนวคิดของไฟร์คอนเนียร์.....	50
11 แผนภูมิต้นไม้แสดงขอบเขตอย่างกว้างของข้อมูลภาษา (84).....	53
12 แผนภูมิต้นไม้แสดงขอบเขตอย่างแคบของข้อมูลภาษา (84).....	53
13 รูปแบบของระดับตามแนวคิดของเคย์.....	58
14 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (118).....	67
15 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (119).....	68
16 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (120).....	69
17 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (121).....	70
18 แสดงแผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (122).....	71
19 แผนภูมิต้นไม้แสดงโครงสร้างประโยค (151ก-ข).....	85
20 คุณสมบัติทางความหมายของโครงสร้างที่เป็นคำนามที่มีคำคุณศัพท์ขยาย..... เปรียบเทียบกับโครงสร้างที่เป็นนามวลี-LINKER-กริยาคุณศัพท์วลี.....	87
21 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (161ก).....	90
22 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (161ข).....	91
23 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (164ข).....	93

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
24 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (172ก).....	97
25 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (175ก).....	100
26 กรอบแนวคิดของการแบ่งประเภทคำเน้นของเนวาไลเนน.....	102
27 กรอบแนวคิดของการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นของเคย์น.....	103
28 คำเน้นในภาษาไทยตามเกณฑ์ของเนวาไลเนน.....	105
29 แผนภูมิต้นไม้ของการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นในภาษาไทยตาม..... กรอบแนวคิดของเคย์น.....	124
30 ก) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แต่ เน้นคำนามตำแหน่งกรรมใน..... ขั้นตอน ก.....	126
ข) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แต่ เน้นคำนามตำแหน่งกรรมใน..... ขั้นตอน ข.....	127
ค) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แต่ เน้นคำนามตำแหน่งกรรมใน..... ขั้นตอน ค.....	128
ง) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แต่ เน้นคำนามตำแหน่งกรรมใน..... ขั้นตอน ง.....	129
31 ก) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แต่ เน้นคำนามตำแหน่งประธาน..... ในขั้นตอน ก.....	130
ข) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แต่ เน้นคำนามตำแหน่งประธาน..... ในขั้นตอน ข.....	131
ค) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แต่ เน้นคำนามตำแหน่งประธาน..... ในขั้นตอน ค.....	132
ง) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แต่ เน้นคำนามตำแหน่งประธาน..... ในขั้นตอน ง.....	133

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
๑) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แค่ เน้นค่านามตำแหน่งประธาน..... ในชั้นตอน ๑.....	134
๑) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แค่ เน้นค่านามตำแหน่งประธาน..... ในชั้นตอน ๑.....	135
32 ก) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แค่ เน้นกริยาวลีในชั้นตอน ก.....	136
ข) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แค่ เน้นกริยาวลีในชั้นตอน ข.....	137
ค) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แค่ เน้นกริยาวลีในชั้นตอน ค.....	137
ง) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แค่ เน้นกริยาวลีในชั้นตอน ง.....	138
33 ก) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้กระทั่ง เน้นค่านามตำแหน่ง..... กรรมในชั้นตอน ก.....	139
ข) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้กระทั่ง เน้นค่านามตำแหน่ง..... กรรมในชั้นตอน ข.....	140
ค) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้กระทั่ง เน้นค่านามตำแหน่ง..... กรรมในชั้นตอน ค.....	141
ง) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้กระทั่ง เน้นค่านามตำแหน่ง..... กรรมในชั้นตอน ง.....	142
34 ก) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้แต่...ก็ เน้นค่านามที่ปรากฏ..... หน้าประโยค ในชั้นตอน ก.....	143
ข) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้แต่...ก็ เน้นค่านามที่ปรากฏ..... หน้าประโยค ในชั้นตอน ข.....	144
ค) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้แต่...ก็ เน้นค่านามที่ปรากฏ..... หน้าประโยค ในชั้นตอน ค.....	145
ง) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้แต่...ก็ เน้นค่านามที่ปรากฏ..... หน้าประโยค ในชั้นตอน ง.....	146
๑) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้แต่...ก็ เน้นค่านามที่ปรากฏ..... หน้าประโยค ในชั้นตอน ๑.....	147

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
จ) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น แม้แต่...ก็ เน้นค่านามที่ปรากฏ..... หน้าประโยค ในชั้นตอน จ.....	148
35 ก) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น ด้วย เน้นค่านามตำแหน่งกรรม..... ในชั้นตอน ก.....	149
ข) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น ด้วย เน้นค่านามตำแหน่งกรรม..... ในชั้นตอน ข.....	150
ค) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น ด้วย เน้นค่านามตำแหน่งกรรม..... ในชั้นตอน ค.....	151
36 ก) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น โดยเฉพาะ เน้นค่านาม..... ในชั้นตอน ก.....	152
ข) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น โดยเฉพาะ เน้นค่านาม..... ในชั้นตอน ข.....	153
ค) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น โดยเฉพาะ เน้นค่านาม..... ในชั้นตอน ค.....	154
ง) แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น โดยเฉพาะ เน้นค่านาม..... ในชั้นตอน ง.....	155
37 สรุปแผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างเน้นในภาษาไทย.....	162

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ในการสื่อสารระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ภาษาถือว่าเป็นสื่อกลางสำคัญที่ทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเข้าใจตรงกัน โดยแต่ละภาษาจะมีวิธีการที่ผู้พูดต้องการเน้นเพื่อแสดงว่าเป็นข้อมูลที่ได้มากกว่าข้อมูลอื่นๆ ในบริบทของการสื่อสารนั้นๆ ตัวอย่างเช่น ภาษาอังกฤษซึ่งจัดเป็นภาษาที่มีทำนองเสียง (Intonation) ถ้าต้องการเน้นคำใด จะใช้การเน้นเสียงที่คำนั้น ในข้อมูลภาษา (1) และ (2) ผู้พูดต้องการเน้นที่คำนาม *face* จะมีวิธีการเน้นโดยเปลี่ยนเสียงสระของคำนำหน้านาม *a* และ *the*

- (1) a. /ə feɪs/ 'a face'
b. /eɪ feɪs/ 'A FACE'

- (2) a. /ðə feɪs/ 'the face'
b. /ði feɪs/ 'THE FACE'

การเน้นเสียงที่คำยังพบในระดับโครงสร้างประโยค พิจารณาข้อมูลภาษา (3)

- (3) a. I introduced [JOHN]_F¹ to Mary.
b. I introduced John to [MARY]_F.

ข้อมูลภาษา (3a) ส่วนที่ถูกเน้นของผู้พูดคือ *John* ขณะที่ข้อมูลภาษา (3b) ส่วนที่ถูกเน้นของผู้พูดคือ *Mary* แม้ว่าทั้ง 2 โครงสร้างมีการลำดับคำที่เหมือนกันแต่มีส่วนที่ถูกเน้นต่างกันจึงทำให้มีความหมายที่ต่างกันด้วย วิธีการทดสอบว่าส่วนใดเป็นส่วนที่ถูกเน้นในประโยคจะใช้การตั้งคำถาม (WH-Question) และคำตอบที่ได้ก็คือส่วนที่ถูกเน้น วิธีการทดสอบหาส่วนที่ถูกเน้นจากข้อมูลภาษา (3a) และ (3b) มีดังนี้

- (4) a. คำถาม: Who did you introduce to Mary?
คำตอบ: I introduced [JOHN]_F to Mary.
I introduced X to Mary.
b. คำถาม: Who did you introduce John to?

¹ ใช้ตัวอักษรตัวใหญ่แทนการเน้นเสียง และใช้ตัวอักษร F เพื่อแสดงว่าวลีนั้นเป็นส่วนที่ถูกเน้น

คำตอบ: I introduced John to [MARY]_F.

I introduced John to X

ตัวเลือก: {John, Mary, Bill, Susan, Peter,...}¹

จากข้อมูลภาษา (4a) คำตอบของคำถามนี้คือ *John* ดังนั้น *John* จึงเป็นส่วนที่ถูกเน้น ซึ่งสามารถแทนได้ด้วยตัวแปร X และตัวแปร X นี้เกี่ยวข้องกับตัวเลือก (Alternative) ในบริบท สมมติว่าการสนทนาที่เกิดขึ้นในงานเลี้ยงรุ่นของศิษย์เก่าซึ่งประกอบด้วย John, Mary, Bill, Susan, Peter ดังนั้น *John* จึงเป็นหนึ่งในตัวเลือกของสมาชิกของเซตหรือกลุ่มเพื่อนๆ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเซตคือเครื่องหมาย {} ดังนั้น สมาชิกซึ่งเป็นตัวเลือกของบริบทนี้จึงได้แก่ {John, Mary, Bill, Susan, Peter} และเช่นเดียวกันข้อมูลภาษา (4b) *Mary* เป็นคำตอบของคำถามจึงเป็นส่วนที่ถูกเน้นในประโยค อย่างไรก็ตามถ้าผู้พูดเน้นเสียงลงบนคำที่ไม่สอดคล้องกับคำถาม ประโยคนั้นจะกลายเป็นประโยคที่แปลก ดังตัวอย่างข้อมูลภาษา (5)

(5) a. คำถาม: Who did you introduce to Mary?

คำตอบ: #I introduced John to [MARY]_F.

b. คำถาม: Who did you introduce John to?

คำตอบ: #I introduced [JOHN]_F to Mary.

คำตอบในข้อมูลภาษา (5a) และ (5b) เป็นประโยคที่แปลกเพราะเน้นเสียงลงบนส่วนที่ไม่ใช่คำตอบของคำถาม จากตัวอย่างข้อมูลภาษาแสดงให้เห็นว่าส่วนที่ถูกเน้นในภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับการเน้นเสียงและบริบทของการใช้ภาษา นอกจากการเน้นเสียงเพื่อแสดงส่วนที่ถูกเน้นแล้ว ในภาษาอังกฤษยังมีโครงสร้างประเภทหนึ่ง que เรียกว่าประโยคเคลิฟต์ที่เป็นโครงสร้างเน้น ดังตัวอย่างข้อมูลภาษา (6)

(6) A: I hear they sacked the secretary.

B: No, it's the [DIRECTOR]_F who was sacked.

ตัวเลือก: {the secretary, the director}

(Ward; Birner; & Huddleston. 2002: 1416)

ข้อมูลภาษา (6B) อยู่ในรูปของประโยคเคลิฟต์ซึ่งเป็นข้อมูลที่แย้งกับ (6A) คำนามที่เป็นเคลิฟต์ได้แก่คำว่า *director* และผู้พูด B เน้นเสียงที่คำนี้เพื่อเน้นว่าคนที่ถูกไล่ออกคือผู้อำนวยการไม่ใช่

¹ เครื่องหมาย {} แทนเซต และภายใน {} แสดงสมาชิกของเซตนั้น

เลขานุการอย่างที่คุณพูด A กล่าวมา ตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทนี้ ได้แก่ secretary และ director แต่คำตอบของคุณพูด B เน้นไปที่คำนาม *director* ซึ่งแย้งกับคำพูดของคุณ A ที่กล่าวถึง secretary

วิธีการเน้นนอกเหนือจากการเน้นเสียงและโครงสร้าง ยังพบวิธีการแสดงการเน้นอีกวิธีหนึ่ง ได้แก่ การใช้หน่วยคำซึ่งเรียกว่าตัวบ่งชี้เน้น (Focus Marker) เช่น ภาษาจีนในข้อมูลภาษา (7) หน่วยคำ *Shi* ปรากฏในส่วนที่ต้องการเน้นคือคำว่า *mingnian* (next year)

(7) wo *shi* [mingnian] qu fanguo.

I SHI next year go France

'It is next year that I am going to France.'

(Li. 2008: 762)

จากข้อมูลภาษาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า วิธีการที่แต่ละภาษาแสดงการเน้น ได้แก่ การใช้เสียง โครงสร้างประโยค และการใช้หน่วยคำ ซึ่งบางภาษาอาจมีวิธีที่แสดงการเน้นมากกว่าหนึ่งวิธี นอกจากวิธีการแสดงการเน้นในแต่ละภาษาแล้ว ยังมีการจัดประเภทการเน้นโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ 1) การเน้นข้อมูลใหม่ (Information Focus หรือ Presentational Focus) ซึ่งเป็นคำตอบของประโยคคำถาม และ 2) การเน้นแบบแย้ง (Contrastive Focus) เป็นข้อมูลที่คุณพูดกล่าวเพื่อแย้งกับข้อมูลที่มีอยู่ (Drubig; & Schaffar. 2001: 1079) จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นการเน้นข้อมูลใหม่หรือการเน้นแบบแย้งล้วนแต่เกี่ยวข้องกับ "ตัวเลือก" ซึ่งหมายถึงสมาชิกที่เกี่ยวข้องในบริบทของการสื่อสารนั้น (Krifka. 2007: 18) โดยส่วนที่ถูกเน้นจะเป็นหนึ่งในสมาชิกของตัวเลือก และบริบทจะเป็นตัวกำหนดตัวเลือก วิธีการแสดงว่าตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทมีอะไรบ้าง จะใช้เซตเพื่อแสดงว่าตัวเลือกเป็นสมาชิกในเซตนั้น

นอกเหนือจากความสนใจในการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นแล้ว อีกประเด็นหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจก็คือ คำเน้น (Focus Marker)¹ ซึ่งมีความสำคัญต่อการตีความหมายของโครงสร้างเน้นเนื่องจากการตีความหมายเกี่ยวข้องกับตัวเลือกเสมอ เนวาไลเนน (Nevalainen. 1994: 254) ได้แบ่งประเภทของคำเน้นออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำเน้นประเภท Exclusive, Additive และ Particularizer ซึ่งคำเน้นประเภท Exclusive และ Additive สามารถแยกย่อยเนื่องจากความเป็นระดับเป็น Scalar Exclusive/Non-Scalar Exclusive และ Scalar Additive/Non-Scalar Additive ตัวอย่างของข้อมูลภาษาที่ปรากฏคำเน้นเหล่านี้ แสดงใน (8) - (10) ตามลำดับ

¹ คำเน้นอาจเรียกว่า Focus Sensitive Particle, Focus Operator หรือ Focus Adverb ซึ่งแตกต่างจาก Focus Marker ในข้อมูลภาษา (7) ที่เมื่อปรากฏในโครงสร้างเน้นแล้วไม่มีความหมายในตัวเอง

- (8) a. John *only* introduced [BILL]_F to Mary. *Non-Scalar Exclusive*
 ตัวเลือก: {Bill, Susan, Peter}
- b. John is *only* [a LIEUTENANT]_F. *Scalar Exclusive*
 ตัวเลือก: {private, lieutenant, colonel, general}
- (9) a. John *also* knows [ITALIAN]_F. *Non-Scalar Additive*
 ตัวเลือก: {English, French, Italian}
- b. John *even* knows [ITALIAN]_F. *Scalar Additive*
 ตัวเลือก: {English, French, Italian}
- (10) I love wines, *especially* [the WHITE WINES]_F. *Particularizer*
 ตัวเลือก: {white wines, red wines, rosé wines,...}

ส่วนที่ถูกเน้นในข้อมูลภาษา (8a) คือ *Bill* ซึ่ง *only* จำกัดตัวเลือกให้เหลือ *Bill* เพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกที่เกี่ยวข้องได้แก่ Susan, Peter หรือ *Bill* คือคนๆเดียวที่ John แนะนำให้ Mary รู้จัก ขณะที่ (8b) ถึงแม้ว่าจะมีคำเน้น *only* เหมือนกัน แต่การตีความแตกต่างกันเนื่องจากแสดงความเป็นระดับ ซึ่งในบริบทนี้แสดงระดับของหน้าที่ทางกรงานที่เป็นอาชีพสายทหาร ซึ่งกล่าวว่า John มีตำแหน่งเป็นนายทหารยศร้อยตรี ซึ่งตัวเลือกที่เกี่ยวข้องได้แก่ยศของทหารที่สูงหรือต่ำกว่า คำเน้น *only* ในข้อมูลภาษา (8a) จึงจัดเป็นคำเน้นประเภท Non-Scalar Exclusive เนื่องจากการตีความหมายไม่ได้เกี่ยวข้องกับระดับแต่อย่างใด ขณะที่ *only* ใน (8b) จัดเป็น Scalar Exclusive เนื่องจากการตีความหมายเกี่ยวข้องกับระดับของตัวเลือกที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลภาษา (9a) สมมติในบริบทนี้ John รู้ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส คำเน้น *also* ทำหน้าที่เพิ่มตัวเลือกเข้ามาคือภาษาอิตาลี ขณะที่ (9b) ตีความหมายได้ว่านอกจาก John จะรู้ภาษาอิตาลีแล้ว John ยังรู้ภาษาอื่นอีก ภาษาอิตาลีจึงเป็นตัวเลือกที่เพิ่มเข้ามา แต่คำเน้น *even* สามารถตีความหมายได้ว่า ภาษาอิตาลีเป็นภาษาที่ John ไม่น่าจะรู้หรือมีแนวโน้มที่น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส หรือกล่าวได้ว่าภาษาอิตาลีเป็นภาษาที่ยากสำหรับ John คำเน้น *also* ในข้อมูลภาษา (9a) จึงจัดเป็น Non-Scalar Additive เนื่องจากไม่เกี่ยวข้องกับระดับเพราะเป็นเพียงการเพิ่มตัวเลือก แต่คำเน้น *even* ใน (9b) แสดงให้เห็นระดับซึ่งอยู่ในรูปแบบของแนวโน้ม (Likelihood) ของตัวเลือก (Karttunen; & Peters. 1979: 12) เมื่อ *even* เน้นส่วนใด ส่วนนั้นจะมีความหมายที่แสดงแนวโน้มที่น้อยกว่าตัวเลือกอื่นๆในบริบทนั้น *even* จึงจัดเป็นคำเน้นประเภท Scalar Additive

และข้อมูลภาษา (10) เป็นตัวอย่างของคำเน้น *especially* ซึ่งอยู่ในประเภท Particularizer การตีความหมายของคำเน้นประเภทนี้เกี่ยวข้องกับตัวเลือกเช่นเดียวกัน ในบริบทนี้ผู้พูดกล่าวว่าชอบ

ไวน์ แสดงว่าเขาชอบไวน์ทุกประเภท แต่ *especiallly* เน้นว่าประเภทของไวน์ที่ชอบมากที่สุดคือไวน์ขาว ซึ่งทำให้คำเน้นประเภทนี้แตกต่างจากประเภท Exclusive ตรงที่ Particularizer ไม่ได้จำกัดตัวเลือกที่เกี่ยวข้องออกไปแต่เป็นการระบุตัวเลือกในบริบทให้ชัดเจนขึ้น

ประเด็นที่นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจในการวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของการเน้น ได้แก่ “การย้ายส่วนที่ถูกเน้น (Focus Movement)” ซึ่งพบในหลายๆภาษา เช่น ภาษาอังกฤษเรียน ใน ข้อมูลภาษา (11a) คือประโยคปกติ ขณะที่ (11b) ส่วนที่ถูกเน้น *Pétert* (Peter) ย้ายไปอยู่หน้าคำกริยา *mutatta* (introduced) และ (11c) ส่วนที่ถูกเน้น *Pétert* ย้ายพร้อมกับคำเน้น *cask* (only) ไปอยู่หน้า คำกริยาเช่นเดียวกัน

- (11) a. János bemutatta Marinak Pétert.
John introduced Mary-to Peter-ACC
 ‘John introduced Peter to Mary.’
- b. János [PÉTERT]_F mutatta be Marinak.
John Peter-ACC introduced VM Mary-to
 ‘It was Peter whom John introduced to Mary.’
- c. János *cask* [PÉTERT]_F mutatta be Marinak.
John only Peter-ACC introduced VM Mary-to
 ‘It was only Peter whom John introduced to Mary.’

(Kiss. 2004: 95)

จากการแสดงการเน้นข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจการเน้นในภาษาไทยว่ามีวิธีใดบ้างและมีการจัดประเภทเป็นประเภทใดบ้าง โดยงานวิจัยในอดีตพบเฉพาะงานวิจัยที่วิเคราะห์การเน้นในรูปแบบของการทำให้เป็นแก่นความ (Topicalization) ได้แก่ งานวิจัยของเพียรศิริ เอกนิยม (Eknuyom. 1982) ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง (Hoonchamlong. 1991) อิวาซากิและปรีชา อิงคภิรมณ์ (Iwasaki; & Ingkaphirom. 2005) หรือการวิเคราะห์หน่วยคำบางคำที่น่าจะเป็นคำเน้น ได้แก่ งานวิจัยของเด็น ดิคเคินและพรศิริ สิงห์ปรีชา (Den Dikken; & Singhapreecha. 2004) นอกจากนั้นงานวิจัยของสุกัญญา เรืองจรรยา (Ruangjaroon. 2005) ได้วิเคราะห์และเสนอมิติใหม่ในการมองว่าประโยคคำถามในภาษาไทยที่ปรากฏคำแสดงคำถามต้นประโยคว่าเป็นโครงสร้างเคลิฟต์ซึ่งเป็นการเน้นประเภทหนึ่ง

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

ศึกษาคำเน้นและวิเคราะห์ความหมายของคำเน้น พร้อมทั้งจัดประเภทของคำเน้นตามเกณฑ์ของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) และวิเคราะห์โครงสร้างเน้นในภาษาไทยโดยใช้แนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000)

3. ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการเน้นในภาษาไทยโดยนักภาษาศาสตร์หลายท่านที่ผ่านมาพบว่ายังไม่ครอบคลุมและพบว่าได้อธิบายแนวคิดของการเน้นและเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป อีกทั้งประเด็นทางด้านโครงสร้างเน้นที่ยังคลุมเครือว่าในภาษาไทยมีโฟรเจกชันเน้น (Focus Phrase: FocP) หรือไม่ โดยในงานวิจัยนี้จะวิเคราะห์เรื่องดังกล่าวทั้งหมดทั้งในเรื่องของคำเน้น และการเป็นตัวเลือกที่ถูกเลือกจากเซตของสมาชิกของบริบทที่เกี่ยวข้อง (อรรถศาสตร์บริสุทธิ) นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังได้พบทวนวรรณกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างศาสตร์ 2 ศาสตร์เข้าด้วยกัน ได้แก่ อรรถศาสตร์ และวากยสัมพันธ์ งานวิจัยนี้น่าจะทำให้ประเด็นของการเน้นในภาษาไทยมีความชัดเจนมากขึ้นในระดับที่สามารถอธิบายได้ (Explanatory Adequacy) ซึ่งเป็นการอธิบายโครงสร้างทางภาษาที่สามารถอธิบายได้เพื่อให้เห็นถึงความรู้ในภาษาหรือสามัญคติของเจ้าของภาษา

4. ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลภาษาที่ใช้ในงานวิจัยนี้เก็บจากเว็บไซต์พันทิปซึ่งเป็นกระทู้ที่มีการตั้งคำถามและคำตอบรวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งข้อมูลภาษาที่ได้เป็นภาษาเชิงประจักษ์ ร่วมกับข้อมูลภาษาที่มาจากความรู้ในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษาของผู้วิจัยเอง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลภาษาที่เป็นคำคุณศัพท์และคำกริยาคุณศัพท์ที่อยู่ในรูปการซ้ำ (Reduplication) และเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ไปจากเดิม เช่น *มั่วมาก* *หวานหวาน* ผู้วิจัยจะไม่นำมาศึกษาเนื่องจากคำเหล่านี้เป็น Intensification ซึ่งเป็นการแสดงมุมมองของผู้พูดที่แสดงระดับ (Degree) ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการใช้คำคุณศัพท์หรือคำกริยาคุณศัพท์แทนมุมมองนั้น ซึ่งต่างจากแนวคิดของการเน้นที่ไม่มีเรื่ององระดับของมุมมองของผู้พูดเข้ามาเกี่ยวข้อง (Athanasiadou. 2007) อีกทั้งคำที่เป็นคำอนุภาค (Particle) เช่น *นะ*, *นะ* ผู้วิจัยจะไม่นำมาศึกษาเนื่องจากไม่ได้มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวเลือก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การเน้น (Focus)** หมายถึง การแสดงข้อมูลของประโยคด้วยการใช้กลวิธีได้แก่ กลวิธีทางเสียง การใช้ตัวบ่งชี้ หรือแสดงการเน้นผ่านทางโครงสร้างประโยค
2. **โครงสร้างเน้น (Focus Structure)** หมายถึง โครงสร้างที่แสดงการเน้นซึ่งแตกต่างจากโครงสร้างปกติของแต่ละภาษา
3. **ส่วนที่ถูกเน้น (Focus Constituent)** หมายถึง ส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคที่ถูกเน้นให้เด่นกว่าส่วนที่ไม่ได้ถูกเน้น สัญลักษณ์ที่แทนส่วนที่ถูกเน้นได้แก่ ตัวอักษร F และพิมพ์ข้อมูลด้วยตัวหนาและตัวพิมพ์ใหญ่สำหรับภาษาต่างประเทศ
4. **คำเน้น (Focus Marker)** หมายถึง หน่วยคำที่ปรากฏในโครงสร้างประโยคเพื่อระบุว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคเป็นส่วนที่ถูกเน้น คำเน้นมีความหมายในตัวเองและแสดงให้เห็นถึงตัวเลือกซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทที่กำลังพิจารณา และคำเน้นมีผลต่อการตีความหมายของส่วนที่ถูกเน้นในประโยคนั้นๆ
5. **การย้ายส่วนที่ถูกเน้น (Focus Movement)** หมายถึง การย้ายส่วนที่ถูกเน้นของประโยคไปยังตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ส่งผลให้การลำดับคำของประโยคแตกต่างจากการลำดับคำของประโยคปกติ

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยโดยใช้นิยามของการเน้นของครีฟก้า (Krifka, 2007) ที่กล่าวว่า การตีความหมายของการเน้นเกี่ยวข้องกับตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทเสมอ และใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทของคำเน้นของเนวาไลเนน (Nevalainen, 1994) ซึ่งแบ่งประเภทของคำเน้นออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1) Scalar Exclusive และ Non-Scalar Exclusive 2) Scalar Additive และ Non-Scalar Additive และ 3) Particularizer จากนั้นวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นเหล่านี้ และวิเคราะห์โครงสร้างเน้นโดยใช้แนวคิดของเคย์น (Kayne, 2000) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ปรับใช้จากมินิมัลลิซึม (Minimalism) ของชอมสกี (Chomsky, 1995) อธิบายด้วยการผสมผสาน (Merge) การดึงดูด (Attraction) การตรวจสอบลักษณะ (Feature Checking) และการย้าย (Movement)

6. สมมติฐานในการวิจัย

1. ภาษาไทยมีคำเน้นและในโครงสร้างประโยคที่ปรากฏคำเน้นคือโครงสร้างเน้น
2. การตีความหมายของคำเน้นในภาษาไทยแสดงให้เห็นถึงตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทเสมอ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดของการเน้น
2. ประเภทของการเน้น
3. การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของโครงสร้างเน้น
4. การย้ายส่วนประกอบวลีไปทางซ้าย
5. คำเน้น
6. การวิเคราะห์โครงสร้างเน้นตามแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000)
7. ผลของการแทรกแซงจากคำเน้น
8. ข้อโต้แย้งของโครงสร้างเน้นในภาษาไทย

1. แนวคิดของการเน้น

การเน้นเป็นแนวคิดหนึ่งในโครงสร้างที่ให้ข้อมูล (Information Structure) หมายถึงวิธีการถ่ายทอดข้อมูลภาษาซึ่งมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป (Gundel; & Fretheim. 2009: 146) ดังนั้นการอธิบายแนวคิดของการเน้นจึงมักเกี่ยวข้องกับแนวคิดอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างที่ให้ข้อมูล แนวคิดเหล่านี้ได้แก่ แก่นความ (Topic) เนื้อความ (Comment) ข้อมูลเก่า (Old Information) และข้อมูลใหม่ (New Information) ซึ่งในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะเริ่มต้นจากแนวคิดของการเน้นจากมุมมองที่หลากหลายของนักภาษาศาสตร์ดังนี้

ฮัลลิเดย์ (von Heusinger. 2002: 287; อ้างอิงจาก Halliday. 1967. *Notes on Transitivity and Theme in English: Part 1.* p. 200) ได้อธิบายการเน้นของภาษาอังกฤษในรูปแบบของโครงสร้างที่ให้ข้อมูลซึ่งกล่าวว่าโครงสร้างที่ให้ข้อมูลในภาษามีลักษณะ 2 ประการ ประการแรก ได้แก่ ข้อมูลที่เป็นถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารแต่ละครั้ง ซึ่งฮัลลิเดย์เรียกว่าโครงสร้างใจความหลัก (Thematic Structure) ประกอบไปด้วยใจความหลักหรือแก่นความ (Theme หรือ Topic) และใจความรองหรือเนื้อความ (Rheme หรือ Comment) โดยใจความหลัก หมายถึง หัวข้อที่ผู้พูดกล่าว และใจความรอง หมายถึง ข้อมูลที่บอกว่าหัวข้อที่ผู้พูดกล่าวถึงนั้นคืออะไร ประการที่สองได้แก่ โครงสร้างภายในซึ่งเป็นข้อมูลย่อยๆ (Information Unit) ของโครงสร้างใจความหลัก เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีทำนองเสียง ฮัลลิเดย์จึงเสนอว่าข้อมูลย่อยๆในภาษาอังกฤษแสดงให้เห็นในรูปการเน้นเสียงซึ่งฮัลลิเดย์เรียกว่า Tone Group (Winkler. 1996: 113; อ้างอิงจาก Halliday. 1967.

Notes on Transitivity and Theme in English: Part 1. p. 200) โดยคำที่เน้นเสียงจะแสดงข้อมูลใหม่ซึ่งเป็นข้อมูลที่ยังไม่เคยกล่าวถึงมาก่อน ฮัลลิเดย์เรียกข้อมูลใหม่นี้ว่า ส่วนเน้น (Focus หรือ Information Focus) ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้พูดกล่าวว่า 'Mary always goes to town on Sunday.' จะแสดง Tone Group ต่างๆ ได้ดังนี้

- (1) ประโยค: Mary always goes to town on Sunday.
 Tone group: a. //MARY//¹always goes to TOWN on Sunday//
 b. //MARY//always goes to town on SUNDAY//
 c. //MARY always goes to //TOWN on Sunday//

(von Heusinger. 2002: 288)

ความแตกต่างของข้อมูลภาษา (1a) และ (1b) อยู่ที่ตำแหน่งของส่วนที่ถูกเน้นที่ต่างกัน โดยผู้พูดเน้นไปที่คำว่า *town* ในข้อมูลภาษา (1a) และเน้นที่คำว่า *Sunday* ในข้อมูลภาษา (1b) แต่โครงสร้างใจความหลักยังคงเหมือนเดิม ขณะที่ข้อมูลภาษา (1a) แตกต่างจาก (1c) ที่การแบ่ง Tone Group จากการศึกษากำหนดซึ่งแสดงข้อมูลใหม่ข้างต้น ฮัลลิเดย์ได้แบ่งประเภทของการเน้นออกเป็น 3 ประเภท พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบดังนี้ (von Heusinger. 2002: 288; อ้างอิงจาก Halliday. 1967. *Notes on Transitivity and Theme in English: Part 1.* p. 211)

- 1) การเน้นแบบให้ข้อมูล (Informative)
- (2) A: Why don't you have some French [TOAST]_F?
 B: I've forgotten how to [MAKE]_F French toast.
- 2) การเน้นแบบแย้ง (Contrastive)
- (3) A: John's mother voted for [BILL]_F.
 B: No, she voted for [JOHN]_F.
- 3) การเน้นที่อยู่ในรูปของคำถามและคำตอบ
- (4) คำถาม: Who did John's mother [VOTE]_F for?
 คำตอบ: She voted for [JOHN]_F.

(von Heusinger. 2002: 288)

เนื่องจากส่วนที่ถูกเน้นแสดงข้อมูลใหม่ ฮัลลิเดย์กล่าวว่าส่วนที่เหลือของประโยคที่ไม่ได้เป็นส่วนที่ถูกเน้นจึงจัดเป็นข้อมูลเก่า (Given information) ซึ่งหมายถึงข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้ว (Winkler.

¹ เครื่องหมาย // แสดงการแบ่ง Tone Group

1996: 114; อ้างอิงจาก Halliday. 1967. *Notes on Transitivity and Theme in English: Part 1*. p. 211)

ชอมสกี (Chomsky. 1969) เห็นด้วยกับแนวคิดของฮัลลiday ที่กล่าวว่า การเน้นเป็นข้อมูลใหม่ que แสดงได้ด้วยการลงเสียงหนักลงบนส่วนที่ถูกเน้นอย่างไรก็ตาม ชอมสกีเรียกส่วนของประโยคที่ไม่ใช่ส่วนที่ถูกเน้นว่าสภาวะเกิดก่อน (Presupposition) วิธีแสดงสภาวะเกิดก่อนของประโยคทำได้โดยแทนค่าตัวแปร (Variable: X) แทนที่ส่วนที่ถูกเน้น (Chomsky. 1969: 91; 100) พิจารณาข้อมูลภาษาต่อไปนี้

(5) คำถาม: Is it [JOHN]_F who writes poetry?

คำตอบ: a. It isn't [JOHN]_F who writes poetry.

b. No. It is [BILL]_F who writes poetry.

(Chomsky. 1969: 89)

จากข้อมูลภาษาข้างต้น ในประโยคคำถามส่วนที่ถูกเน้นคือ *John* ประโยคนี้แสดงสภาวะเกิดก่อนว่ามีบางคน que เขียนบทกลอน และคำตอบ (5a) เป็นประโยคปฏิเสธที่มีส่วนที่ถูกเน้น คือ *John* เช่นเดียวกันโดยยังคงแสดงสภาวะเกิดก่อนเหมือนกันกับประโยคคำถาม กล่าวคือ มีบางคน que เขียนบทกลอน ส่วนคำตอบ (5b) ส่วนที่ถูกเน้นเปลี่ยนไปเป็น *Bill* แต่ก็ยังคงแสดงสภาวะเกิดก่อนเช่นเดียวกันกับคำถามและ (5a) จากข้อมูลภาษา (5) สามารถแสดงส่วนที่ถูกเน้นและสภาวะเกิดก่อน ดังนี้

(6) Is it [JOHN]_F who writes poetry?

ส่วนที่ถูกเน้น: John

สภาวะเกิดก่อน: Someone writes poetry.

X writes poetry; X = JOHN

แจคเคนดอฟ (Jackendoff. 1972: 230) เห็นด้วยกับชอมสกีที่ศึกษาการเน้นควบคู่ไปกับสภาวะเกิดก่อน และได้ให้ความหมายของการเน้นว่าเป็นส่วนของข้อมูล que ผู้พูดและผู้ฟังไม่ได้รับรู้ร่วมกันว่าเป็นเรื่องอะไร และให้ความหมายของสภาวะเกิดก่อนไว้ว่าเป็นข้อมูล que ผู้พูดและผู้ฟังรับรู้ร่วมกันว่ากำลังพูดถึงเรื่องอะไร

พรินซ์ (Prince. 1986: 2) ศึกษาโครงสร้างประโยคที่มีส่วนที่ถูกเน้นที่แสดงสภาวะเกิดก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชอมสกีและแจคเคนดอฟ แต่พรินซ์เรียกสภาวะเกิดก่อนใหม่ว่า Open Proposition (OP) แสดงข้อมูล que ผู้พูดและผู้ฟังรับรู้ร่วมกันในการสื่อสารครั้งนั้นๆ ซึ่งจะรู้ได้จากบริบทโดย Open Proposition (OP) ประกอบด้วยตัวแปร X ดังในข้อมูลภาษา (7)

(7) ประโยค: She gave the [SHIRT]_F to Harry.

Open Proposition (OP): She gave X to Harry.

(Prince. 1986: 2)

กุนเดล (Gundel; & Fretheim. 2004: 176; อ้างอิงจาก Gundel. 1988. *Universals of Topic-Comment Structure.*) ศึกษาการเน้นความคู่ไปกับแก่นความ (Topic) ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิด ข้อมูลใหม่และข้อมูลเก่าของฮัลลิเดย์เช่นกัน ซึ่งกุนเดลเรียกข้อมูลเก่าว่า Givenness และเรียกข้อมูลใหม่ว่า Newness และกล่าวว่าแก่นความแสดงข้อมูลเก่า ขณะที่ส่วนที่ถูกเน้นแสดงข้อมูลใหม่ที่เกี่ยวเนื่องกับแก่นความ พิจารณาข้อมูลภาษา (8) ซึ่งเป็นคู่คำถาม-คำตอบ วิธีการวิเคราะห์หาแก่นความและส่วนที่ถูกเน้นทำได้โดยการตั้งคำถามแล้ววิเคราะห์หาจากคำตอบของคำถามนั้น (Gundel; & Fretheim. 2004: 178)

(8) คำถาม: Who did the Red Sox play?

คำตอบ: a. The Red Sox played the [YANKEES]_F.

b. #The [RED SOX]_F played the Yankees.

(Gundel; & Fretheim. 2004: 178)

ข้อมูลภาษา (8a) เป็นคำตอบที่เหมาะสมของคำถาม จากโครงสร้างประกอบด้วยแก่นความ 'The Red Sox played' ซึ่งแสดงข้อมูลเก่าเนื่องจากข้อมูลนี้ถูกกล่าวถึงมาก่อนแล้วในประโยคคำถาม และส่วนที่ถูกเน้น 'the Yankees' แสดงข้อมูลใหม่เนื่องจากเป็นคำตอบของคำถามและเป็นข้อมูลที่ถูกกล่าวถึงเป็นครั้งแรก ขณะที่ข้อมูลภาษา (8b) เป็นคำตอบที่แปลกและไม่เหมาะสมสำหรับคำถามนี้ เพราะเน้นเสียงไปที่ 'the Red Sox'

โรชมอนท์ (Rochemont. 1986: 53) แบ่งประเภทของการเน้นออกเป็น 2 ประเภทโดยใช้เกณฑ์การกล่าวถึงไปแล้วในบริบทของการสื่อสารแทนที่เกณฑ์ด้านข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ของฮัลลิเดย์ ซึ่งโรชมอนท์เรียกว่า C-construable แบ่งออกเป็น การเน้นข้อมูลใหม่ (Presentational Focus) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้กล่าวถึงหรือเพิ่งกล่าวถึงเป็นครั้งแรก และการเน้นข้อมูลที่เคยกล่าวถึงแล้ว (Contrastive Focus) การเน้นประเภทนี้มีคุณสมบัติ C-construable หมายถึง ข้อมูลที่เคยกล่าวถึงไปแล้วหรือเป็นข้อมูลที่รู้ได้จากบริบทของการสื่อสารนั้นๆ ซึ่งอาจใช้การอ้างถึงโดยใช้คำสรรพนามแทนได้ พิจารณาข้อมูลภาษา (9) และ (10)

- 1) การเน้นข้อมูลใหม่
- (9) A [LETTER]_F arrived for you today. (Rochemont. 1986: 54)
- 2) การเน้นข้อมูลที่เคยกล่าวถึงแล้ว
- (10) John hit Mary, and then [SHE]_F hit [HIM]_F. (Rochemont. 1986: 53)

ข้อมูลภาษา (9) เป็นการเน้นข้อมูลใหม่ โดยส่วนที่ถูกเน้นคือ *a letter* เนื่องจากเป็นการให้ข้อมูลครั้งแรก ขณะที่ข้อมูลภาษา (10) เป็นการเน้นข้อมูลที่เคยกล่าวถึงแล้ว เนื่องจากมีส่วนเน้นที่คำสรรพนาม *she* และ *him* ซึ่งเป็นรูปแทนที่อ้างถึง Mary และ John ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม โรชมอนท์กล่าวว่าในประโยคเดียวกันก็สามารถปรากฏโครงสร้างทั้งที่เป็นการเน้นข้อมูลใหม่และการเน้นข้อมูลที่เคยกล่าวถึงแล้ว พิจารณาข้อมูลภาษา (11) บริบทของการสื่อสารนี้คือ A เดินเข้าไปในห้องครัวและจับได้ว่า B กำลังแอบกินคุกกี้ก่อนอาหารเย็น A จึงพูดขึ้นมาว่า *Billy* ซึ่งเป็นบุคคลที่สามไม่เคยทำพฤติกรรมเช่นนี้ ส่วนที่ถูกเน้น *Billy* เป็นทั้งการเน้นข้อมูลใหม่และข้อมูลที่เคยกล่าวถึงแล้ว เนื่องจาก A พูดถึง *Billy* ซึ่งเป็นบุคคลที่สามเป็นครั้งแรกจึงเป็นข้อมูลใหม่ และเป็นการเน้นข้อมูลที่เคยกล่าวถึงแล้ว ก็ได้ถึงแม้ว่าไม่ได้ใช้คำสรรพนามในประโยค เนื่องจากภาคแสดง *would never eat cookies* เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขณะที่ B กำลังทำพฤติกรรมนั้นอยู่

- (11) [BILLY]_F would never eat cookies before dinner. (Rochemont. 1986: 66)

ดิด (Watters. 2010: 351; อ้างอิงจาก Dik. 1989. *The Theory of Functional Grammar Part 1: The Structure of the Clause*. pp. 277-287) ได้ให้ความหมายของการเน้นไว้ว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุดที่ผู้พูดถ่ายทอดข้อมูลนี้ไปยังผู้ฟังในบริบทของการสื่อสาร และแบ่งประเภทของการเน้นตามแบบลักษณ์ภาษาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะ $[\pm\text{Contrast}]$ ได้แก่ การเน้นข้อมูลทั่วไป (Completive Focus) ซึ่งมีลักษณะ $[-\text{Contrast}]$ และการเน้นแบบแย้ง (Contrastive Focus)¹ มีลักษณะ $[\text{+Contrast}]$ โดยการเน้นข้อมูลทั่วไป ใช้เมื่อผู้พูดต้องการให้ข้อมูลแก่ผู้ฟัง โดยอาจมีการตั้งคำถาม-คำตอบเพื่อให้ข้อมูล (12a) หรืออาจเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปประโยคบอกเล่า (12b)

¹ ถึงแม้ว่าดิดเรียกประเภทการเน้นว่า Contrastive Focus แต่แนวคิดของการเน้นประเภทนี้ต่างจาก Contrastive Focus ของโรชมอนท์ เนื่องจากแนวคิดของดิดใช้เรื่องข้อมูลที่มีหลายข้อมูลและผู้พูดต้องการแย้งข้อมูล ขณะที่โรชมอนท์ใช้แนวคิด C-construable

(12) a. คำถาม: What did Ntui buy?

คำตอบ: He bought some [YAMS]_F.

b. Hey Ashu, [AGBO IS COMING THIS WAY]_F.

(Watters. 2010: 353)

ข้อมูลภาษา (12a) คำตอบของคำถามเป็นการเน้นข้อมูลทั่วไป มีส่วนที่ถูกเน้นคือคำว่า *yams* ส่วนข้อมูลภาษา (12b) เป็นการเน้นข้อมูลทั่วไปเช่นกันแต่อยู่ในรูปของประโยคบอกเล่า มีส่วนที่ถูกเน้นได้แก่ *Agbo is coming this way*

ขณะที่การเน้นแบบแย้งใช้เมื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเกิดการแย้งของข้อมูลหรือผู้พูดเลือกตัวเลือกจากประโยคคำถาม พิจารณาข้อมูลภาษา (13) - (15)

(13) A: I heard that Agbo went to Nairobi.

B: No, he went to [ABIDJAN]_F.

(Watters. 2010: 353)

(14) คำถาม: Did Oga buy yams or cassava?

คำตอบ: She bought [YAMS]_F.

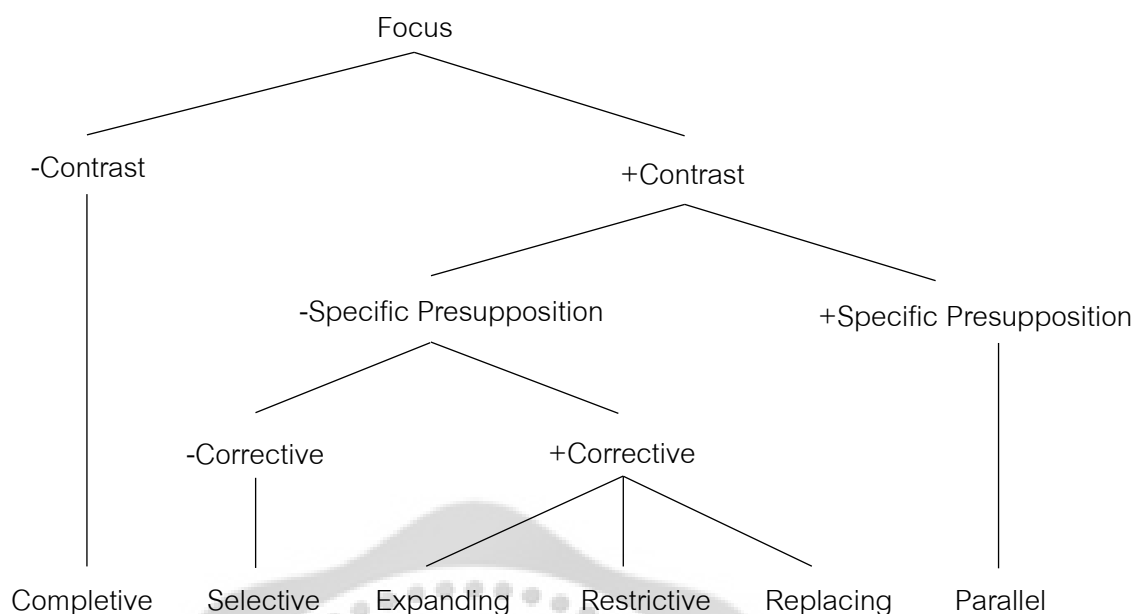
(15) คำถาม: Did Ashu and Awu buy the yams or the cassava?

คำตอบ: [ASHU]_F bought the [YAMS]_F, and [AWU]_F bought the [CASSAVA]_F.

(Watters. 2010: 354)

ข้อมูลภาษา (13) ผู้ฟังแย้งสิ่งที่ผู้พูดกล่าวและแก้ไขให้ถูกต้อง ส่วนข้อมูลภาษา (14) และ (15) ผู้ฟังใช้ตัวเลือกจากคำถามเพื่อตอบคำถามนั้น

จากการแบ่งประเภทของการเน้นออกเป็น 2 ประเภทข้างต้น ดิค (Drubig; & Schaffar. 2001: 1086; อ้างอิงจาก Dik. 1989. *The Theory of Functional Grammar Part 1: The Structure of the Clause*. pp. 277-287) ได้แยกประเภทย่อยของการเน้นแบบแย้งออกไปอีก 5 ประเภทย่อย ได้แก่ Parallel Focus, Replacing Focus, Expanding Focus, Restricting Focus และ Selective Focus ทำให้ได้การเน้นทั้งหมด 6 ประเภท ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ประเภทของการเน้นตามแบบลักษณ์ภาษาของดิค (Dik. 1989: 281-282)

ที่มา: Hans Bernhard Drubig; & Wolfram Schaffar. (2001). *Focus Constructions*.
p.1086.

การเน้นที่มีลักษณะ [+Contrast] แยกย่อยออกเป็นการเน้นที่แสดงสภาวะเกิดก่อนแบบไม่เฉพาะเจาะจง [-Specific Presupposition] และการเน้นที่แสดงสภาวะเกิดก่อนแบบเฉพาะเจาะจง [+Specific Presupposition] ตัวอย่างของการเน้นแต่ละประเภท มีดังนี้

1. การเน้นข้อมูลทั่วไป (Completive Focus)

(16) A: What did John buy?

สภาวะเกิดก่อน: John bought X; X = _

B: John bought [COFFEE]_F.

2. การเน้นแบบเลือก (Selective Focus)

(17) A: Did John buy coffee or rice?

สภาวะเกิดก่อน: John bought X; X = coffee หรือ X = rice

B: He bought [COFFEE]_F, not [RICE]_F.

3. การเน้นที่มีการขยายตัวเลือก (Expanding Focus)

(18) A: John bought coffee.

สภาวะเกิดก่อน: John bought X; X = coffee

B: a. John not only bought [COFFEE]_F, he also bought [RICE]_F.

b. Yes, but he also bought [RICE]_F.

4. การเน้นที่มีการจำกัดตัวเลือกให้น้อยลง (Restricting Focus)

(19) A: John bought coffee and rice.

สภาวะเกิดก่อน: John bought X; X = coffee and rice

B: a. No, he didn't buy [RICE]_F, he only bought [COFFEE]_F.

b. No, he only bought [COFFEE]_F.

5. การเน้นแบบแทนที่ตัวเลือก (Replacing Focus)

(20) A: John went to London.

สภาวะเกิดก่อน: John went to X; X = London

B: a. No. He didn't go to [LONDON]_F. (He went to NEW YORK.)

b. No. He went to [NEW YORK]_F. (He didn't go to LONDON.)

6. การเน้นที่มีตัวเลือกเป็นคู่ (Parallel Focus)

(21) A: I know that John and Peter bought a Volkswagen and a Toyota. But who bought what?

สภาวะเกิดก่อน: John bought X and Peter bought Y; X and
Y = Volkswagen, Toyota

B: [JOHN]_F bought a [TOYOTA]_F, and [PETER]_F a [VOLKSWAGEN]_F.

(Drubig; & Schaffar. 2001: 1086)

จากข้อมูลภาษาพบว่าการเน้นที่มีลักษณะ [+Corrective] จะมีคำเน้น ซึ่งได้แก่ การเน้นที่มีการขยายตัวเลือก (18) และการเน้นที่จำกัดตัวเลือกให้น้อยลง (19) ซึ่งคำเน้น ได้แก่ คำว่า *only*, *also* ขณะที่การเน้นแบบแทนที่ตัวเลือก (20) เกี่ยวข้องกับความเป็นขั้ว (Polarity) ของประโยค การเน้นสามประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นคำตอบของคำถาม ขณะที่การเน้นที่เหลือได้แก่ การเน้นข้อมูลทั่วไป (16), การเน้นแบบเลือก (17) และการเน้นที่มีตัวเลือกเป็นคู่ (21) มาจากการตั้งคำถามจากผู้พูด โดยการเน้นข้อมูลทั่วไปเป็นคำตอบของคำถามที่ต้องการคำตอบเดียว การเน้นแบบเลือกเป็นคำตอบของคำถามให้เลือกตอบ และการเน้นที่มีการเน้นย้ำที่มีตัวเลือกเป็นคู่เป็นคำตอบของคำถามที่มาเป็นคู่ ดิคได้อธิบายการเน้นแบบแทนที่ตัวเลือกเพิ่มเติมจากตัวอย่างบริบทของการสื่อสารต่อไปนี้ (Scheppers. 2011: 47; อ้างอิงจาก Dik. 1989. *The Theory of Functional Grammar Part 1: The Structure of the Clause*. pp. 277-287)

- (22) A: John bought coffee.
- B: a. No, he didn't buy [COFFEE]_F, he bought [RICE]_F. *No. Rejection, Correction*
 b. No, he bought [RICE]_F, not [COFFEE]_F. *No. Correction, Rejection*
 c. No, he didn't buy [COFFEE]_F. *No. Rejection*
 d. No, he bought [RICE]_F. *No. Correction*
- (Scheppers. 2011: 47)

เมื่อผู้พูดกล่าวว่า 'John bought coffee' และผู้ฟังต้องการแย้งจะมีวิธีการแสดงข้อมูลที่แตกต่างกันไปโดยเริ่มจากการใช้คำปฏิเสธ No ตามด้วยประโยคปฏิเสธ และแก้ไขให้ถูกต้อง (22a) หรือแก้ไขให้ถูกต้องก่อนประโยคปฏิเสธ (22b) หรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ (22c-d)

ต่อมาเชปเปอร์ (Scheppers. 2011: 47) ได้แสดงรูปแบบของการเน้นตามแบบลักษณะภาษาของดิกในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 รูปแบบของการเน้นตามแบบลักษณะภาษาของดิก (Dik. 1989)

ประเภท	ผู้พูด	ผู้ฟัง	คำพูด
1. Completive Focus	Gap	X	X!
2. Contrastive Focus			
2.1) Selective Focus	X or Y	X	X!
2.2) Expanding Focus	X	X and Y	Also Y!
2.3) Restricting Focus	X and Y	X	Only X!
2.4) Replacing Focus	X	Y	Not X, but Y!
2.5) Parallel Focus	[ ]		X is A, but Y is B!

ที่มา: Frank Scheppers. (2011). *The Colon Hypothesis. Word Order, Discourse Segmentation and Discourse Coherence in Ancient Greek*. p. 47.

จะเห็นได้ว่าแนวคิดของการเน้นเกี่ยวข้องกับข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ (Halliday. 1967; Rochemont. 1986; Gundel. 1988) แก่นความและเนื้อความ (Gundel. 1988) สภาวะเกิดก่อน (Chomsky. 1969; Jackendoff. 1972; Prince. 1986) หรือแม้กระทั่งการจัดประเภทของโครงสร้าง

เน้นตามแบบลักษณะภาษา (Dik. 1989) ซึ่งการให้คำจำกัดความและการแบ่งประเภทของการเน้นยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในทางภาษาศาสตร์

อย่างไรก็ตาม คริฟก้า (Krifka. 2007: 28) ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของการเน้นที่กล่าวว่าการเน้นคือการแสดงข้อมูลใหม่หรือเป็นการแสดงข้อมูลที่สำคัญที่สุด คริฟก้ายกตัวอย่างข้อมูลภาษา (23) ซึ่ง *John* เป็นส่วนที่ถูกเน้น ถ้าหาก *John* คือข้อมูลที่สำคัญที่สุดของประโยค แต่เมื่อพิจารณาความหมายของประโยคนี้แล้ว คริฟก้าตั้งคำถามว่าเพราะเหตุใดวลี *who stole the cookies* จึงไม่ใช่ข้อมูลที่สำคัญกว่า *John* เนื่องจากเป็นการให้ข้อมูลหรือรายละเอียดว่า *John* ทำอะไรเช่นเดียวกัน

(23) It wasn't [JOHN]_F who stole the cookie.

(Krifka. 2007: 29)

นอกจากนั้นแนวคิดที่กล่าวว่าการเน้นคือการแสดงข้อมูลใหม่ก็ขัดแย้งกับข้อมูลภาษา (24) ซึ่งเป็นบทสนทนาระหว่าง A และ B โดย A ถาม B ว่าใครขโมยคุกกี้ระหว่าง John และ Mary คำตอบของ B คือ John เป็นคนขโมยคุกกี้ ซึ่งเน้นเสียงลงที่คำว่า John ทำให้ *John* เป็นส่วนที่ถูกเน้นของประโยค ซึ่งจะเห็นได้ว่า John ไม่ใช่ข้อมูลใหม่แต่อย่างใด เพราะเคยกล่าวถึงมาแล้วในคำถามของ A

(24) A: Who stole the cookie, John or Mary?

B: [JOHN]_F stole the cookie.

(Krifka. 2007: 29)

จากข้อมูลภาษาที่ขัดแย้งกับแนวคิดของการเน้นที่กล่าวมา คริฟก้าจึงเสนอนิยามของการเน้นใหม่ว่าการเน้นแสดงให้เห็นถึงตัวเลือก (Alternatives)¹ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การตีความหมายผ่านทางรูปภาษาที่ปรากฏการเน้นนั้น (Krifka. 2007: 18) กล่าวคือ เมื่อปรากฏโครงสร้างเน้นในภาษาใดๆ การตีความหมายของโครงสร้างนั้นจะเกี่ยวข้องกับตัวเลือกเสมอ ซึ่งตัวเลือกเป็นสมาชิกที่อยู่ภายในเซตแสดงด้วยเครื่องหมาย {} ตัวเลือกถูกกำหนดโดยบริบท และเกี่ยวข้องกับการตีความหมายของทั้งการเน้นข้อมูลใหม่และการเน้นแบบแย้ง สาเหตุที่ส่วนที่ถูกเน้นเป็นคำตอบที่สอดคล้องกับคำถามของการเน้นข้อมูลใหม่ เป็นเพราะคำแสดงคำถามแสดงเซตที่เป็นไปได้ของคำตอบ พิจารณาข้อมูลภาษา (25) และ (26) มีคำแสดงคำถามได้แก่ *who* และ *what* ซึ่งแสดงเซตของคำตอบที่เป็นไปได้ที่จะต้องตอบคำถามว่า “ใคร” และ “อะไร” คำตอบของคำถาม (25) ได้แก่ John และคำตอบของคำถาม (26) ได้แก่

¹ การกำหนดนิยามของการเน้นของคริฟก้าที่เกี่ยวข้องกับตัวเลือกได้แนวคิดมาจากทฤษฎีการวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ของการเน้นของรูธ (Rooth. 1985) เรียกว่า Alternative Semantics

the cookie ซึ่งเป็นหนึ่งในคำตอบที่เป็นไปได้ จึงสอดคล้องกับคำถาม แต่ข้อมูลภาษา (27) คำตอบที่ได้ ไม่สอดคล้องกับคำถามเพราะ the cookie ไม่ใช่คำตอบที่เป็นไปได้ของคำถาม who

(25) A: *Who stole the cookie?*

เซตของคำตอบที่เป็นไปได้:

{*[John stole the cookie], [Mary stole the cookie], [Peter stole the cookie], [Susan stole the cookie],...*}

B: **[JOHN]_F** stole the cookie.

(26) A: *What did John steal?*

เซตของคำตอบที่เป็นไปได้:

{*[John stole the cookie], [John stole the diaper], [John stole the ring], [John stole the money],...*}

B: John stole **[THE COOKIE]_F**.

(27) A: *Who stole the cookie?*

B: #John stole **[THE COOKIE]_F**.

อย่างไรก็ตามครีฟก้าเสนอว่าการเน้นข้อมูลใหม่ไม่จำเป็นต้องเกิดเฉพาะในบริบทคำถาม-คำตอบ แต่สามารถเกิดได้ในบริบททั่วไป บริบททั่วไปในที่นี้ครีฟก้ากล่าวว่ามีลักษณะของคำถามที่ซ่อนอยู่ (Covert Question) (Krifka. 2007: 23) ตัวอย่างข้อมูลภาษา (28a) มีคำถามที่ซ่อนอยู่คือ *What happened?* ข้อมูลภาษา (28b) ได้แก่ *What was there?* และข้อมูลภาษา (28c) ได้แก่ *What did she do?*

(28) a. And then something strange happened. **[A METEORITE FELL DOWN]_F**.

b. Once upon a time, there was **[A PRINCESS]_F**.

c. Mary set down at her desk. She **[TOOK OUT A PILE OF NOTES]_F**.

(Krifka. 2007: 23)

สำหรับการตีความหมายของการเน้นแบบแข็งก็เกี่ยวข้องกับตัวเลือกเช่นเดียวกัน ตัวเลือกในข้อมูลภาษา (29) ได้แก่ {Mary, Peter} โดยข้อมูลภาษา (29B) แสดงตัวเลือก Peter ซึ่งเป็นการแก้ไขข้อมูลที่ A กล่าวไว้ถูกต้อง ส่วน (29B') ตัวเลือก Mary เป็นการยืนยันว่าข้อมูลที่ A กล่าวถูกต้อง

- (29) A: Mary stole the cookie.
 B: (No,) [PETER]_F stole the cookie.
 B': Yes, [MARY]_F stole the cookie.

(Krifka. 2007: 24)

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะยึดนิยามของการเน้นตามที่ครีฟก้าเสนอเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นในภาษาไทย และในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดของประเภทของการเน้นรวมทั้งการวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของการเน้น

2. ประเภทของการเน้น

ถึงแม้ว่าการนิยามของการเน้นมีความหลากหลายและมีแนวคิดที่แตกต่างกัน แต่จะเห็นได้ว่าสิ่งที่นักภาษาศาสตร์กล่าวตรงกันก็คือ การแบ่งประเภทของการเน้นออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ การเน้นข้อมูลใหม่และการเน้นแบบแย้ง การเน้นทั้ง 2 ประเภทแตกต่างกันทั้งในด้านของรูปแบบประโยคและการตีความหมาย อีกทั้งแต่ละภาษาก็มีวิธีในการแสดงการเน้นทั้ง 2 ประเภทที่ต่างกันออกไปซึ่งแบ่งออกเป็น 3 วิธี ได้แก่ 1) วิธีทางเสียง ได้แก่ การเน้นเสียงลงบนส่วนที่ถูกเน้น เช่น คำนำหน้านามในภาษาอังกฤษทั้งคำนำหน้าไม่ชี้เฉพาะ *a* และคำนำหน้านามชี้เฉพาะ *the* ซึ่งจัดเป็นคำหน้าที่หรือคำไวยากรณ์ (Function Word) เมื่อต้องการเน้นคำนามจะมีรูปที่เรียกว่า Strong Form ที่มีการออกเสียงที่ต่างไปจากเดิม โดยคำนำหน้านามไม่ชี้เฉพาะ *a* จะเปลี่ยนเสียงจาก /ə/ เป็น /eɪ/ ถ้านำหน้าพยัญชนะ และเปลี่ยนเสียงจาก /ən/ เป็น /æn/ ถ้านำหน้าสระ ส่วนคำนำหน้านามชี้เฉพาะ *the* จะเปลี่ยนเสียงจาก /ðə/ เป็น /ði/ (Tench. 2011: 111) 2) วิธีทางหน่วยคำ ได้แก่ การใช้หน่วยคำหรือตัวบ่งชี้เพื่อแสดงส่วนที่ถูกเน้น และ 3) วิธีทางโครงสร้าง ได้แก่ การย้ายส่วนประกอบวลีที่เป็นส่วนที่ถูกเน้นหรือการลำดับคำใหม่ทำให้โครงสร้างแตกต่างจากเดิม โดยบางภาษาอาจใช้วิธีมากกว่าหนึ่งแบบเพื่อแสดงการเน้นก็ได้ (Zimmermann; & Onéa. 2011: 1660)

วิธีการที่นักภาษาศาสตร์ใช้ทดสอบว่าการเน้นข้อมูลใหม่มาได้อย่างไรมาจากการตั้งคำถามและคำตอบที่ได้ก็คือส่วนที่ถูกเน้นซึ่งแสดงข้อมูลใหม่ โดยในภาษาอังกฤษจะใช้การเน้นเสียงลงบนส่วนเน้นที่ถูกเช่นเดียวกับภาษาเยอรมัน การเน้นข้อมูลใหม่ของภาษาอังกฤษและภาษาเยอรมันแสดงในข้อมูลภาษา (30a-b) นอกจากกลวิธีการใช้เสียงแล้ว ยังมีภาษาที่ใช้หน่วยคำหรือตัวบ่งชี้เพื่อแสดงส่วนที่ถูกเน้น ข้อมูลภาษา (30c) เป็นตัวอย่างภาษา Güruntum (West Chadic) ซึ่งเป็นภาษาที่พูดในประเทศไนจีเรียแถบตะวันตกเฉียงใต้ มีเสียงวรรณยุกต์และมีการลำดับคำแบบประธาน-กริยา-กรรม เมื่อแสดงการเน้นจะใช้ตัวบ่งชี้ *a* ปากฎหลังส่วนที่ถูกเน้น ตัวอย่างภาษาใน (30d) คือภาษา

Nteʔkepmxcin (Thompson River Salish) เป็นภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารในแถบตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา มีการลำดับคำในประโยคแบบกริยา-ประธาน-กรรม-การก้ออม-ส่วนขยายรวม วิธีการเน้นจะย้ายส่วนที่ถูกเน้นมาไว้หน้าประโยค (Koch; & Zimmermann. 2010: 238)

การเน้นข้อมูลใหม่

(30) a. คำถาม: What did John bring to the party? ภาษาอังกฤษ

คำตอบ: He brought [PAELLA]_F to the party.

(Schwabe; & Winkler. 2007: 2)

b. คำถาม: Was hat Hans zur Party mitgebracht? ภาษาเยอรมัน

what has Hans to party brought

'What did John bring to the party?'

คำตอบ: Er hat [PAELLA]_F zur Party mitgebracht.

he has paella to party with-brought

'He brought paella to the party.'

(Schwabe; & Winkler. 2007: 3)

c. คำถาม: Á kǎā mǎi tí bà wúmi? ภาษา Gùrùntùm

FOC what REL 3SG PROG chew

'WHAT is he chewing?'

คำตอบ: Tí bà [wúm-ǎ]_F kwálingála.

3SG PROG chew-FOC colanut

'He is chewing COLANUT'

(Hartmann; & Zimmermann. 2009: 1342)

d. คำถาม: What is Betsy going to put in her soup? ภาษา Nteʔkepmxcin

คำตอบ: [kálec]_F =xeʔ=néʔ [e=x^wúy méǎ-e-ø-s]

carrot=DEM=DEM COMP=FUT mix-TRANS-3OBJ-3SUBJ

'What she's going to put in is CARROTS.'

(Koch; & Zimmermann. 2010: 240)

ขณะที่การเน้นที่แสดงเซตของข้อมูลและมีการแย่งข้อมูลถูกจัดให้อยู่ในประเภทการเน้นแบบแย่ง เช่น ประโยคเคล็ฟต์ในภาษาอังกฤษ แสดงในข้อมูลภาษา (31) ประโยคเคล็ฟต์สามารถเป็น

คำตอบของประโยคคำถามได้เช่นกัน ถ้าคำถามนั้นต้องการคำตอบที่เป็นกรรมของประโยค (31a) และประโยคเคลิฟต์ยังสามารถแก้ไขสิ่งที่ผู้พูดกล่าวให้ถูกต้องได้ แสดงในข้อมูลภาษา (31b)

การเน้นแบบแย้ง

(31) a. คำถาม: Who did Mary hit? ภาษาอังกฤษ

คำตอบ: It was [JOHN]_F that Mary hit.

b. A: Mary hit Bill.

B: No, it was [JOHN]_F that Mary hit.

(Reeve. 2012: 18)

ประโยคเคลิฟต์เป็นกลวิธีทางโครงสร้างเพื่อแสดงการเน้นแบบแย้ง ในภาษาอังกฤษประโยคเคลิฟต์ประกอบด้วยอนุพากย์ 2 อนุพากย์ อนุพากย์หลักมีคำสรรพนาม (Cleft Pronoun) สัมพันธกริยา (Copular Verb) คำนามหรือนามวลีที่เรียกว่าเคลิฟต์ (Cleft/Cleft Phrase) และอนุพากย์ซ้อนเรียกว่าอนุพากย์เคลิฟต์ (Cleft Clause) ซึ่งเป็นคุณาณูประโยคที่ขึ้นต้นด้วยตัวนำส่วนเติมเต็ม that ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงให้กับคำนาม โดยที่คำนามจะทำหน้าที่เป็นส่วนที่ถูกเน้นของประโยค นอกจากนี้จะพบประโยคเคลิฟต์ในภาษาอังกฤษแล้วยังพบกลวิธีเช่นนี้ในการเน้นแบบแย้งในหลายๆภาษา เช่น ภาษาฝรั่งเศส (Rowlett. 2007: 186) ภาษาโปรตุเกส (Kato; & Ribeiro. 2009: 125) และภาษาไทยซึ่งอยู่ในรูปของประโยคคำถาม (Ruangjaroon. 2005: 97) ในข้อมูลภาษา (32)-(34) ตามลำดับ

การเน้นแบบแย้ง

(32) คำถาม: C'est la voiture de Pierre que tu as conduit? ภาษาฝรั่งเศส

this-is the car of Pierre that you have driven

'Did you drive Pierre's car?'

คำตอบ: Non, c'est [celle de Guy]_F (, que j'ai conduit).

no, this-is that of Guy (that I-have driven)

'No, it's Guy's (that I drove).'

(Rowlett. 2007: 186)

(33) A: O ladrão levou o meu iPod. ภาษาโปรตุเกส

the thief took the my Ipod

'The thief took my Ipod.'

B: Não, foi o [MEU]_F iPod que o ladrão levou.

No was the my Ipod that the thief took

'No, it was my Ipod that the thief took.'

(Kato; & Ribeiro. 2009: 125)

- (34) ก. ใครที่คุณคิดว่าเป็นคนทำงานแตก? ภาษาไทย
 ข. ใครที่คุณคิดว่าทำงานแตก?
 ค. ผู้ชายคนไหนคือคนที่นินดแอบชอบ?
 ง. ผู้ชายคนไหนที่นินดแอบชอบ?

(Ruangjaroon. 2005: 97)

3. การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของโครงสร้างเน้น

ประเด็นที่นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจคือโครงสร้างของการเน้นแบบแย้งโดยเฉพาะการย้ายส่วนที่ถูกเน้น (Focus Movement) ที่ทำให้การลำดับคำในประโยคแตกต่างไปจากเดิม จุดเริ่มต้นของความสนใจด้านการวิเคราะห์โครงสร้างของการย้ายส่วนที่ถูกเน้นมาจากงานวิจัยของโบรดีและคิส (Brody. 1990; Kiss. 1998) ซึ่งได้วิเคราะห์โครงสร้างเน้นในภาษาอังกฤษเรียน แสดงในข้อมูลภาษา (35) แบ่งออกเป็นกรเน้นข้อมูลใหม่ (35a) และการเน้นแบบแย้ง¹ (35b)

กรเน้นข้อมูลใหม่

- (35) a. Mari ki nézett magának [egy kalapot]_F. ภาษาอังกฤษเรียน
Mary out picked herself.to a hat.acc
 'Mary picked A HAT for herself.'

กรเน้นแบบแย้ง

- b. Mari [egy kalapot]_F nézett ki magának.
Mary a hat.ACC picked out herself.ACC
 'It was a hat that Mary picked for herself.'

(Kiss. 1998: 249)

ข้อมูลภาษา (35b) ส่วนที่ถูกเน้นที่เป็นการเน้นแบบแย้ง ได้แก่คำว่า *egy kalapot* (a hat) ย้ายมาที่ตำแหน่งหน้ากริยาวลี *nézett ki* (picked) ซึ่งแตกต่างจากการเน้นข้อมูลใหม่ (35a) ที่ส่วนที่

¹ คิสเรียกการเน้นแบบแย้งว่า Identificational Focus (Kiss. 1998)

ถูกเน้นยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิมคือหลังกริยาวลี คิสนอธิบายว่าสาเหตุที่ส่วนที่ถูกเน้นในโครงสร้างเน้นแบบแย้งย้ายที่เนื่องจากส่วนที่ถูกเน้น *egy kalapot (a hat)* มีลักษณะ [+Exhaustive] กล่าวคือ ส่วนที่ถูกเน้นของการเน้นแบบแย้ง (35b) เป็นตัวเลือกที่ถูกเลือกจากตัวเลือกอื่นๆ ซึ่งในบริบทนี้ Mary เลือกหยิบหมวกจากตัวเลือกของเครื่องแต่งกาย (หรือ Mary ไม่ได้หยิบอย่างอื่น) ขณะที่ส่วนที่ถูกเน้นที่แสดงข้อมูลใหม่ (35a) ไม่มีลักษณะนี้จึงเป็น [-Exhaustive] เพราะเป็นเพียงการให้ข้อมูลเฉยๆ

อย่างไรก็ตามส่วนที่ถูกเน้นที่มีลักษณะ [+Exhaustive] ยังแยกย่อยอีกเป็น 2 ประเภทที่แสดงลักษณะ [±Contrastive] ซึ่งคิสใช้เกณฑ์ของเซตมาพิจารณา กล่าวคือ เซตเป็นการแสดงสมาชิก หากทราบจำนวนที่แน่นอนของสมาชิกในเซตหรือทราบว่าสมาชิกในเซตมีอะไรบ้าง จะเรียกว่า เซตปิด (Closed Set) เซตประเภทนี้มีลักษณะ [+Contrastive] แต่ถ้าเป็นเซตที่ไม่สามารถรู้จำนวนของสมาชิกที่แน่นอนหรือไม่สามารถระบุสมาชิกภายในเซตนั้นได้ เรียกว่า เซตเปิด (Open Set) และมีลักษณะ [-Contrastive] (Kiss, 1998: 267) พิจารณาข้อมูลภาษา (36) ผู้ถามต้องการทราบว่าคนเขียนหนังสือ *War and Peace* คือใคร คำตอบที่ได้จึงเป็นสมาชิกที่อยู่ในเซตของผู้เขียน แต่เนื่องจากในบริบทนี้ไม่สามารถระบุได้ว่าผู้เขียนหนังสือนี้เป็นใครได้บ้าง เซตของผู้เขียนจึงเป็นเซตเปิด คำตอบ *Tolstoy* ซึ่งเป็นส่วนที่ถูกเน้นของประโยคจึงมีลักษณะ [+Exhaustive] และ [-Contrastive]

- (36) คำถาม: *Ki írta a Háború és békét?*
who wrote the War and Peace
 'Who wrote the War and Peace?'
 คำตอบ: *A Háború és békét [Tolsztoj]_F írta.*
the War and Peace.ACC Tolstoy wrote
 'It was Tolstoy who wrote War and Peace.'

(Kiss, 1998: 268)

คิสยังได้พิจารณาประโยคเคล็ฟต์ในภาษาอังกฤษ ซึ่งกล่าวว่า มีลักษณะคล้ายกับโครงสร้างเน้นแบบแย้งในภาษาฮังการีเรียน ข้อมูลภาษา (37) เป็นประโยคเคล็ฟต์ที่ส่วนที่ถูกเน้นคือ *because of the rain* แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าสมาชิกที่เกี่ยวข้องในบริบทนั้นมีอะไรบ้าง ส่วนที่ถูกเน้นนี้จึงมีลักษณะ [+Exhaustive] และ [-Contrastive]

- (37) It was [because of the rain]_F that we arrived late.

(Kiss, 1998: 268)

การแบ่งประเภทการเน้นตามแนวคิดของคิส สรุปในตาราง 2 ได้ดังนี้

ตาราง 2 การแบ่งประเภทการเน้นตามแนวคิดของคิส (Kiss. 1998)

ลักษณะ	การเน้นข้อมูลใหม่	การเน้นแบบแย้ง	
		เซตเปิด	เซตปิด
[±Exhaustive]	[-Exhaustive]	[+Exhaustive]	[+Exhaustive]
[±Contrastive]	[-Contrastive]	[-Contrastive]	[+Contrastive]

ในการอธิบายทางวากยสัมพันธ์ ตำแหน่งของส่วนที่ถูกเน้นแสดงได้ด้วยโพรเจกชัน เช่นเดียวกับวลีประเภทอื่นๆโดยจัดให้โพรเจกชันของส่วนที่ถูกเน้นเป็นโพรเจกชันหน้าที่ (Functional Projection) คือโพรเจกชันที่อยู่เหนือโพรเจกชันของกริยาวลี เรียกว่าส่วนที่ถูกเน้นวลี (Focus Phrase: FP) มีคำหลักคือ F ซึ่งคิสกล่าวว่าเป็นคำหลักที่เป็นนามธรรม (Abstract Functional Head) จึงไม่มีคำหลักปรากฏอยู่¹ ที่คำหลักนี้มีลักษณะเน้น [+Foc] และตำแหน่งของส่วนที่ถูกเน้นจะย้ายมาที่สเปคซิฟายเออร์ของ FP เพื่อตรวจสอบลักษณะเน้นซึ่งเป็นไปตาม Focus Criterion (Brody. 1990: 207; 208; Kiss. 1998: 255) ดังนี้

(38) Focus Criterion

- ก. ตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FP ต้องเป็นวลีที่มีลักษณะ [+Focus]
 ข. วลีที่มีลักษณะ [+Focus] ต้องอยู่ใน FP

(Brody. 1990: 208)

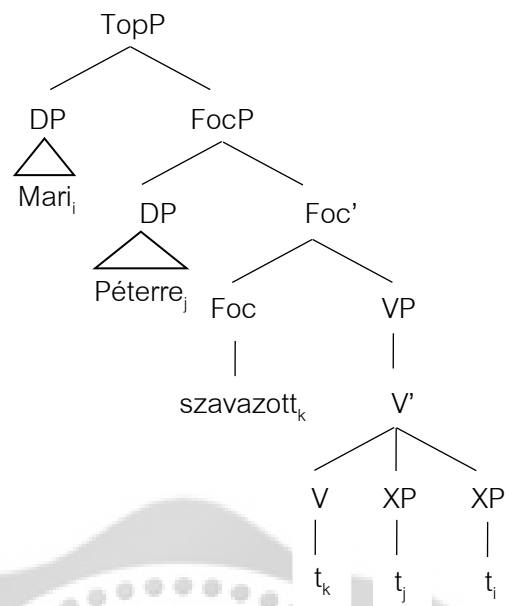
พิจารณาข้อมูลภาษา (39) ส่วนที่ถูกเน้นแบบแย้งได้แก่ *Péterre* (Peter) มีความหมายว่า Peter เป็นคนๆเดียวที่ Mary โหวตให้ (หรือ Mary ไม่ได้โหวตให้คนอื่น) ซึ่งในประโยคนี้ Mary เป็นแก่นความของประโยคและมีตำแหน่งเหนือส่วนเน้นย้ำ โดยที่คำกริยา *szavazott* ย้ายไปยังตำแหน่งคำหลัก F เนื่องจากส่วนที่ถูกเน้นในภาษาอังกฤษเรียนต้องอยู่ติดกับคำกริยาเสมอ (V-to-F Movement)

(39) $Mari_i$ $[[Péterre]_F]_j$ $szavazott_k$ *Mary Peter.on voted.she*

'(As for) Mary, it was Peter that she voted on.'

(Kiss. 1998: 256)

¹ งานวิจัยของโบรดีและคิส (Brody. 1990; Kiss. 1998) วิเคราะห์ภาษาอังกฤษเรียนซึ่งไม่มีคำหลักปรากฏในตำแหน่งคำหลัก F และเป็นเพราะโครงสร้างทางภาษาจึงทำให้โพรเจกชันของส่วนที่ถูกเน้นอยู่เหนือกริยาวลี

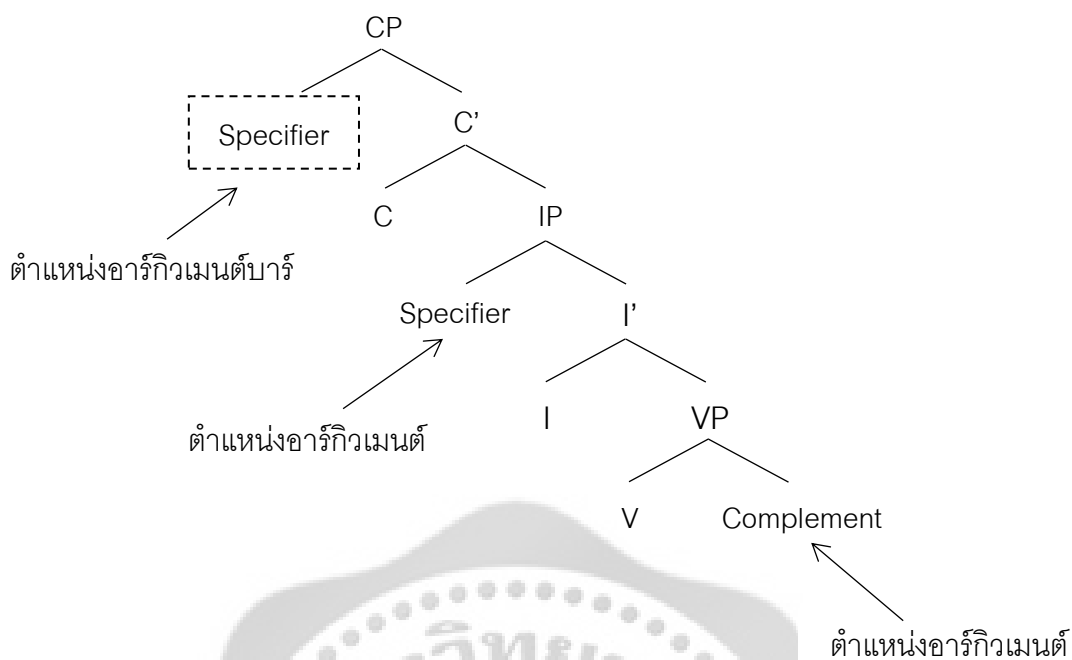

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (39)

ที่มา: Katalan É. Kiss. (1998). *Identificational Focus versus Information Focus*.

p.256.

นอกจากนักภาษาศาสตร์จะให้ความสนใจโครงสร้างที่มีการย้ายส่วนที่ถูกเน้นแล้ว ยังวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับกรทำให้เป็นแก่นความ (Topicalization) หรือการคลาดไปทางซ้าย (Left Dislocation) เนื่องจากทั้งสองโครงสร้างเป็นการย้ายส่วนประกอบวลีไปอยู่ข้างซ้ายของประโยค เรียกว่าเป็นการย้ายที่ไม่ใช่การย้ายอาร์กิวเมนต์หรือการย้ายเอบาร์ (A'-movement) หมายถึง ส่วนประกอบวลีย้ายไปยังโพรเจกชันของตัวนำส่วนเติมเต็มวลี (Complementizer Phrase: CP) ซึ่งจะกล่าวถึงการย้ายส่วนประกอบวลีไปทางซ้ายในหัวข้อต่อไป

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิต้นไม้ของตำแหน่งอาร์กิวเมนต์และอาร์กิวเมนต์บาร์

4. การย้ายส่วนประกอบวลีไปทางซ้าย

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอแนวคิดของการวิเคราะห์การย้ายส่วนประกอบวลีไปทางซ้ายหรือย้ายไปอยู่หน้าประโยค (Preposing) ได้แก่ การย้ายส่วนที่ถูกระบุ (Focus Movement หรือ Focus Preposing) การทำให้เป็นแก่นความ (Topicalization) และการคลาดไปทางซ้าย (Left Dislocation) ซึ่งพบว่าในงานวิจัยหลายภาษามักจะวิเคราะห์โครงสร้างเน้นร่วมกับการทำให้เป็นแก่นความและการคลาดไปทางซ้าย เนื่องจากทั้ง 3 โครงสร้างเป็นการย้ายส่วนประกอบวลีที่แต่เดิมอยู่หลังคำกริยามาอยู่หน้าคำกริยา ส่วนประกอบวลีเหล่านี้ ได้แก่ นามวลี กริยาคุณศัพท์วลี บุพบทวลี (Birman; & Ward, 1998: 31) พิจารณาข้อมูลภาษา (40a-c) ซึ่งเป็นตัวอย่างของการย้ายส่วนที่ถูกระบุ การทำให้เป็นแก่นความ และการคลาดไปทางซ้ายตามลำดับ

- (40) a. [THIS BOOK]_F we should give $\emptyset$ to John. การย้ายส่วนที่ถูกระบุ
 b. [_{TOP} This book], we should give $\emptyset$ to John. การทำให้เป็นแก่นความ
 c. This book, we should give it to John. การคลาดไปทางซ้าย

ข้อมูลภาษา (40a-c) นามวลี *this book* ย้ายจากตำแหน่งหลังคำกริยา *give* ไปยังหน้าประโยค (40a) และ (40b) เหมือนกันที่นามวลี *this book* เมื่อย้ายไปอยู่หน้าประโยคแล้วทำให้เกิดช่องว่าง ($\emptyset$) หลังคำกริยา *give* แต่ต่างกันที่นามวลี *this book* เน้นเสียงจึงเป็นส่วนเน้นย้ำใน (40a)

ขณะที่ *this book* เป็นแก่นความใน (40b) ส่งผลให้การตีความหมายทั้งสองโครงสร้างต่างกันด้วย โดย (40a) ตีความได้ว่า พวกเราควรให้หนังสือเล่มนี้ ไม่ใช่หนังสือเล่มอื่นๆ ให้ John กล่าวคือ มีความหมายเน้นไปที่ *this book* ขณะที่ (40b) มีความหมายว่า หนังสือเล่มนี้พวกเราควรให้ John ไม่ใช่ให้คนอื่น และความแตกต่างของการทำให้เป็นแก่นความ (40b) และการคลาดไปทางซ้าย (40c) อยู่ที่คำสรรพนาม *it* ซึ่งอ้างถึง *this book* ปรากฏในการคลาดไปทางซ้าย แต่ไม่พบคำสรรพนามนี้ในการทำให้เป็นแก่นความ (Birner; & Ward. 1998: 31)

สำหรับโครงสร้างย้ายส่วนที่ถูกเน้นและการทำให้เป็นแก่นความ ผู้พูดจะกล่าวโครงสร้างเช่นนี้ได้ต้องมีบริบทนำหน้ามาก่อน หรือไม่กล่าวประโยคเช่นนี้ขึ้นมาลอยๆ โดยไม่มีบริบทนำหน้า กล่าวคือ คำนามที่ย้ายมาอยู่หน้าประโยคจะต้องเชื่อมโยงกับบริบทก่อนหน้า (Birner; & Ward. 1998: 32; อ้างอิงจาก Reinhart. 1981. *Pragmatics and Linguistics: An Analysis of Sentence Topics.*; Vallduví. 1992. *The Informational Component.*) ขณะที่โครงสร้างการคลาดไปทางซ้ายสามารถกล่าวขึ้นมาเป็นครั้งแรกได้ พิจารณาข้อมูลภาษา (41) เป็นบทสนทนาระหว่างบริกรและลูกค้าในร้านอาหาร ในคำตอบของบริกร นามวลี *a bran muffin* ย้ายมาไว้หน้าประโยคและแสดงส่วนที่ถูกเน้นคือ *bran* ซึ่งเป็นประเภทหนึ่งของขนมมัฟฟิน และเป็นข้อมูลที่เคยกล่าวถึงไปแล้วจากคำถามของลูกค้าก่อนหน้านี้

(41) ลูกค้า: Do you have any muffins? การย้ายส่วนที่ถูกเน้น
บริกร: A [BRAN muffin]_F I can give ∅ you.

(Birner; Ward; & Huddleston . 2002: 1373)

ส่วนโครงสร้างการทำให้เป็นแก่นความ พิจารณาข้อมูลภาษา (42) เป็นบทสนทนาระหว่างเพื่อนที่สอบถามเกี่ยวกับกีฬา คำตอบของ B คำนาม *baseball* ย้ายมาหน้าประโยค ซึ่งเกี่ยวข้องกับ คำนาม *football* จากคำถามของ A เนื่องจาก *baseball* เกี่ยวข้องกับ *football* เนื่องจากเป็นกีฬาเหมือนกัน

(42) A: Do you watch football? การทำให้เป็นแก่นความ
B: Yeah. [_{TOP} baseball] I like ∅ a lot BETTER.

(Birner; & Ward. 1998: 37)

ข้อมูลภาษา (43) เป็นโครงสร้างการคลาดไปทางซ้ายที่นามวลี *some guys* ปรากฏด้านซ้ายของประโยคโดยมีคำสรรพนาม *they* อ้างถึง *some guys*

- (43) Some guys_i, they_i just show up without even calling first. *การคลาดไปทางซ้าย*
(Bimer; Ward; & Huddleston . 2002: 1409)

จะเห็นได้ว่าการอธิบายความแตกต่างของโครงสร้างการย้ายส่วนที่ถูกเน้นและการทำให้เป็น
แก่นความของเบอร์เนอร์และเวิร์ด คำนามที่ย้ายมาหน้าประโยคจะเน้นเสียงเพื่อแสดงว่าเป็นส่วนที่ถูก
เน้น ซึ่งต่างจากแก่นความและการตีความหมายก็แตกต่างกันด้วย เหตุผลเป็นเพราะภาษาอังกฤษเป็น
ภาษาที่มีทำนองเสียงจึงใช้วิธีทางเสียงเพื่อแสดงส่วนของวลีที่แตกต่างกัน

ริซซี่ (Rizzi. 1997) วิเคราะห์โครงสร้างเน้นและการทำให้เป็นแก่นความในภาษาอิตาเลียน
พิจารณาข้อมูลภาษา (44) โครงสร้างเน้นทำได้โดยย้ายส่วนที่ถูกเน้น *il tuo libro* (your book) ไปอยู่
หน้าประโยคร่วมกับการเน้นเสียงและโครงสร้างนี้จึงเป็นการเน้นแบบแย้ง (44a) ขณะที่ข้อมูลภาษา
(44b) *il tuo libro* (your book) ก็ย้ายไปอยู่หน้าประโยคเช่นเดียวกัน โดยมีรูปติด (Clitic) *lo* เพื่ออ้างถึง
คำนามที่ย้ายไป ซึ่งโครงสร้างนี้เรียกว่า Clitic Left Dislocation (CLLD)¹ และจัดเป็นโครงสร้างการทำ
ให้เป็นแก่นความ (Rizzi. 1997: 285)

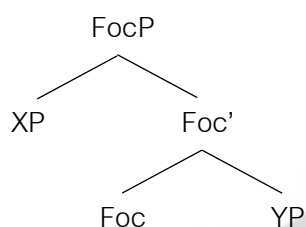
- (44) a. [IL TUO LIBRO]_F ho letto. (, non il suo) *การย้ายส่วนที่ถูกเน้น*
the your book have.I.1SG read not the his
'Your book I have read. (, not his)'
b. [_{TOP} Il tuo libro], lo ho letto. *การคลาดไปทางซ้าย*
the your book it.CL have.I.1SG read
'Your book, I have read it.'
- (Rizzi. 1997: 286)

ข้อมูลภาษา (44a) จัดเป็นการเน้นแบบแย้งเนื่องจากไม่สามารถตอบคำถามว่า 'What did
you read?' แต่ใช้พูดเมื่อมีคนเข้าใจผิดว่าผู้พูดอ่านหนังสืออีกเล่ม และผู้พูดต้องการแก้ไขให้ถูกต้อง
(Rizzi. 1997: 286) จากนั้นริซซี่เสนอว่าส่วนที่ถูกเน้นและแก่นความมีโพรเจกชันแยกจากกันต่างหาก
ซึ่งโพรเจกชันนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อโครงสร้างในภาษามีลักษณะที่แสดงส่วนที่ถูกเน้น [+Foc] หรือแก่น
ความ [+Top] (Rizzi. 1997: 288) โดยส่วนที่ถูกเน้นจะย้ายไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FocP
และในตำแหน่งส่วนเติมเต็มคือสภาวะเกิดก่อน ขณะที่แก่นความย้ายไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์
ของ TopP และมีส่วนเติมเต็มคือเนื้อความ โดยบางภาษาจะปรากฏหน่วยคำที่แสดงว่าส่วนประกอบ

¹ Clitic Left Dislocation (CLLD) พบในภาษากลุ่มโรมานซ์ (Romance Languages) เช่น ภาษาสเปน โปรตุเกส
ฝรั่งเศส อิตาลี โรมาเนีย คาตาลัน ซึ่งเป็นกลุ่มภาษาที่พัฒนามาจากภาษาพูดของลาติน (Wright. 2006: 654)

นั้นเป็นส่วนที่ถูกเน้น (Focus Marker) หรือแก่นความ (Topic Marker) ตำแหน่งของหน่วยคำนี้จะอยู่ที่คำหลัก Foc หรือ Top โพรเจกชันของส่วนที่ถูกเน้นและแก่นความแสดงในแผนภูมิต้นไม้ในภาพประกอบ 4

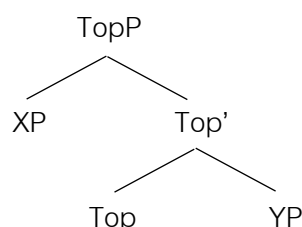
โพรเจกชันของส่วนที่ถูกเน้น

XP = ส่วนที่ถูกเน้น

YP = สภาวะเกิดก่อน

โพรเจกชันของแก่นความ

XP = แก่นความ

YP = เนื้อความ

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิต้นไม้ของโพรเจกชันของส่วนที่ถูกเน้นและแก่นความของริซซี (Rizzi. 1997)

ที่มา: Luigi Rizzi. (1997). *The Fine Structure of the Left Periphery*. pp. 286-287.

ทั้งโพรเจกชันของส่วนที่ถูกเน้นและแก่นความอยู่ในส่วนของโพรเจกชันตัวนำส่วนเติมเต็มวลี (Complementizer Phrase: CP) เมื่อส่วนที่ถูกเน้นหรือแก่นความย้ายไปยังตำแหน่งของประโยค จะไม่สามารถวางตำแหน่งของคำเหล่านี้ในโพรเจกชันของส่วนเติมเต็มวลีได้ ริซซีจึงเสนอว่าน่าจะมีโพรเจกชันที่แยกออกมาจากตัวนำส่วนเติมเต็มวลี และได้เสนอแนวคิดสมมติฐานการแบ่งโพรเจกชันของส่วนเติมเต็มวลี (Split CP Hypothesis) หรือที่เรียกว่า The Cartographic Approach เพื่อให้สามารถวางตำแหน่งของส่วนที่ถูกเน้นและแก่นความได้ โพรเจกชันของตัวนำส่วนเติมเต็มวลีแบ่งออกเป็นโพรเจกชันย่อย 4 ประเภท (Rizzi. 1997: 288) ได้แก่

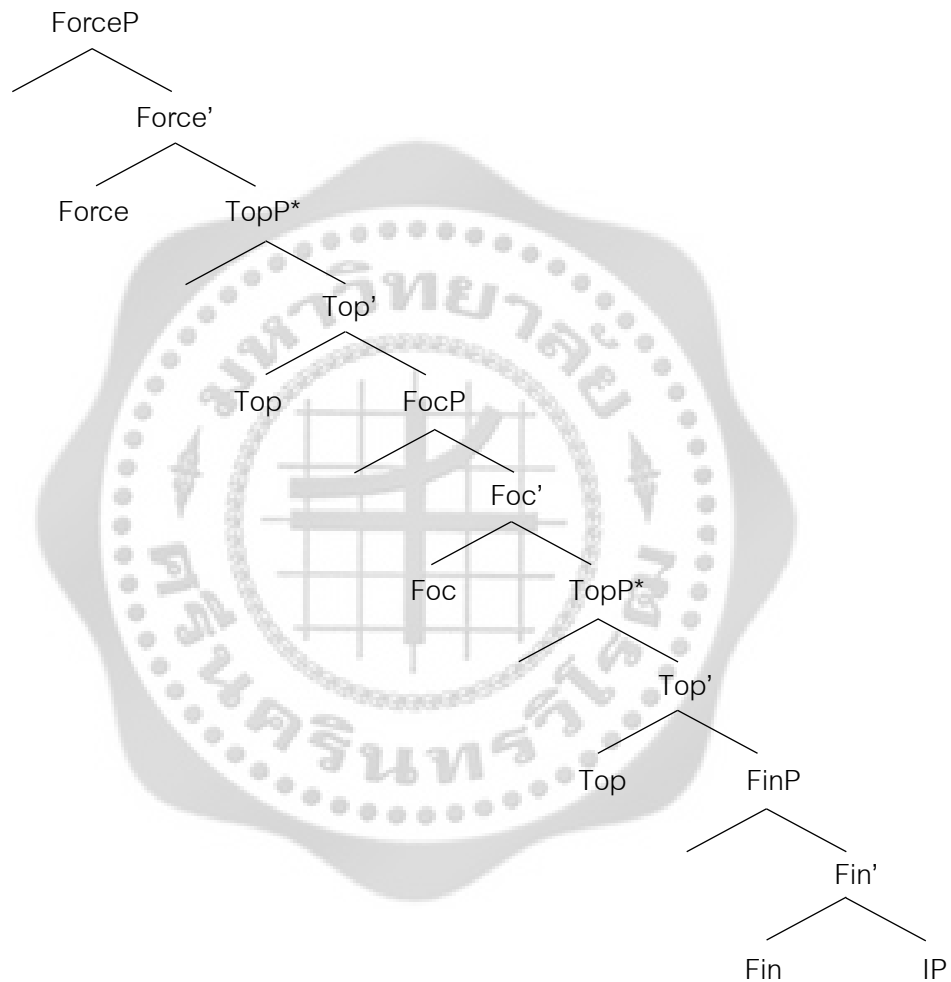
1) ForceP (Force Phrase) เป็นโพรเจกชันที่สูงที่สุดโดย Force คือคำหลักที่ระบุว่าโครงสร้างดังกล่าวเป็นประโยคคำถาม ประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่ง หรือประโยครูปแสดงอุทาน

2) TopP (Topic Phrase) แสดงโพรเจกชันของแก่นความ ซึ่งในบางภาษาอาจมีมากกว่าหนึ่งโพรเจกชัน (แสดงด้วยเครื่องหมาย*)

3) FocP (Focus Phrase) เป็นโพรเจกชันของส่วนที่ถูกเน้น

4) FinP (Finiteness Phrase) เป็นโฟรเจ็กชันที่แสดงว่ากริยาในประโยคเป็นกริยาแท้ (Finite Verb) หรือกริยาไม่แท้ (Non-Finite Verb)

ตำแหน่งของส่วนประกอบที่ย้ายมาคือสเปคซิฟายเออร์ของโฟรเจ็กชันเหล่านี้ซึ่งเป็นการตรวจสอบลักษณะที่ตำแหน่งคำหลักกับสเปคซิฟายเออร์ของแต่ละโฟรเจ็กชัน แผนภูมิต้นไม้ตามสมมติฐานการแบ่งโฟรเจ็กชันของส่วนเติมเต็มวลีแสดงในภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิต้นไม้ของสมมติฐานการแบ่งโฟรเจ็กชันของส่วนเติมเต็มวลีของริซซี่ (Rizzi, 1997)

ที่มา: Luigi Rizzi. (1997). *The Fine Structure of the Left Periphery*. p. 297.

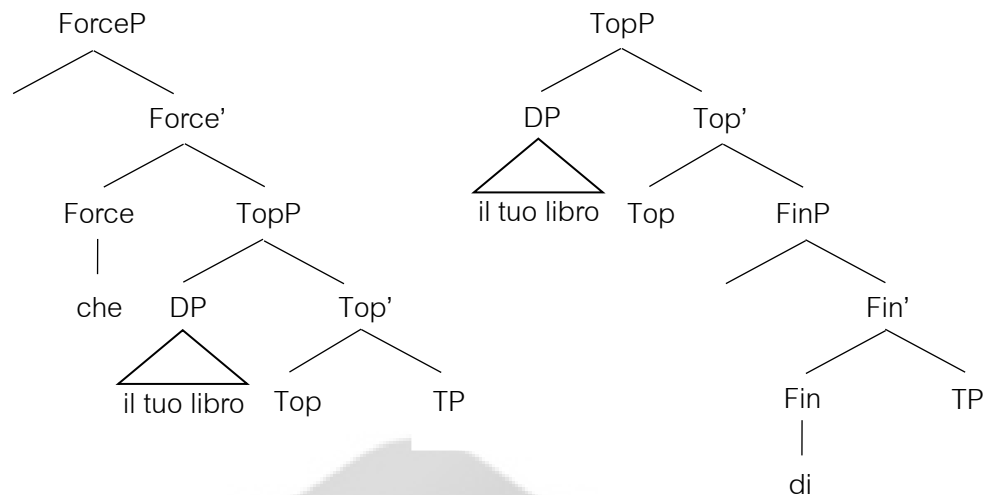
ตัวอย่างข้อมูลภาษาที่ริซซี่วิเคราะห์คือภาษาอิตาลี โดยยกตัวอย่างประโยคที่มีตัวนำส่วนเติมเต็ม *che* แสดงในข้อมูลภาษา (45) และตัวนำส่วนเติมเต็ม *di* ในข้อมูลภาษา (46) โดย *che*

เป็นตัวนำส่วนเติมเต็มที่ตามด้วยกริยาแท้และแสดงว่าเป็นประโยคบอกเล่า (45a) ขณะที่ di เป็นตัวนำส่วนเติมเต็มที่ตามด้วยกริยาไม่แท้แบบรูปกริยากลาง (Infinitive) (46a) เมื่อคำนาม *il tuo libro* (the your book) ซึ่งเป็นแก่นความย้ายมาอยู่ติดกับตัวนำส่วนเติมเต็มเหล่านี้ พบว่าตำแหน่งของ *che* และ *di* ต่างกันโดย *che* ต้องอยู่หน้าแก่นความ (45b) ขณะที่ *di* ต้องอยู่หลังแก่นความ (46b)

- (45) a. Credo che loro apprezzerebbero molto il tuo libro.
I.believe that they would.appreciate much the your book
 'I believe that they would appreciate your book very much.'
- b. Creco che [_{TOP} il tuo libro], loro lo apprezzerebbero molto.
I.believe that the your book they it would.appreciate much
 'I believe that your book, they would appreciate very much.'
- c. *Creco, [_{TOP} il tuo libro], che loro lo apprezzerebbero molto.
I.believe the your book that they it would.appreciate much
 'I believe, your book, that they would appreciate it very much'
- (46) a. Credo di apprezzare molto il tuo libro.
I.believe of to.appreciate much the your book
 'I believe of to appreciate your book very much.'
- b. Credo, [_{TOP} il tuo libro], di apprezzarlo molto
I.believe the your book of to.appreciate much
 'I believe, your book, of to appreciate very much.'
- c. *Creco di [_{TOP} il tuo libro], apprezzarlo molto.
I.believe of the your book to.appreciate-it much
 'I believe of, your book, to appreciate very much'

(Rizzi. 1997: 288)

วิธีที่เสนอว่า *che* และ *di* ควรอยู่ในโพรเจกชันที่ต่างกัน โดยเสนอว่า *che* อยู่ในตำแหน่งคำหลัก Force ใน ForceP เนื่องจาก *che* อยู่หน้าแก่นความซึ่ง TopP เป็นโพรเจกชันที่ต่ำกว่า ForceP ขณะที่ *di* อยู่ในตำแหน่งคำหลัก Fin ใน FinP เนื่องจาก *di* ปรากฏหลังแก่นความซึ่ง TopP เป็นโพรเจกชันที่เหนือกว่า FinP และ *di* เป็นรูปกริยากลางที่บอกว่าการกระทำในประโยคเป็นกริยาในประโยคโพรเจกชันของข้อมูลภาษา (45b) และ (46b) แสดงในภาพประกอบ 6 ดังนี้

ภาพประกอบ 6 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (45b) และ (46b)

ถึงแม้ว่าแนวคิดของริชชีได้ถูกนำมาวิเคราะห์ในหลายภาษา แต่นักภาษาศาสตร์บางท่านก็
ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ เช่น เออร์เตสซิค-เซอร์ (Erteschik-Shir, 2007: 94) นีลแมนและเวอร์มุเลน
(Neeleman; & Vermeulen, 2012: 1) กล่าวแย้งว่าโฟรเจ็กชันของแต่ละส่วนประกอบวลีมีความไม่
ยืดหยุ่นและบางภาษาก็ไม่ได้มีการลำดับคำตามที่ริชชีเสนอ และอีกประการหนึ่งได้แก่ บางภาษามี
ส่วนที่ถูกเน้นและแก่นความที่ย้ายมาอยู่หน้าประโยคโดยที่แก่นความแสดงการแย้งเช่นเดียวกับส่วนที่
ถูกเน้น (Contrastive Topic) ทำให้การอธิบายด้วยโฟรเจ็กชันไม่เพียงพอต่อความแตกต่างระหว่างส่วน
ที่ถูกเน้นและแก่นความ ดังนั้น นีลแมนและเวอร์มุเลนจึงได้เสนอการวิเคราะห์ส่วนที่ถูกเน้นและแก่น
ความใหม่โดยไม่ต้องแยกโฟรเจ็กชันย่อยออกมา และได้อธิบายข้อจำกัดของการลำดับคำของ
โครงสร้างประโยคว่าจำเป็นจะต้องพิจารณาโครงสร้างที่ให้ข้อมูลร่วมด้วย ซึ่งได้แก่ แก่นความ ส่วนที่
ถูกเน้น และการแย้ง กล่าวคือสามสิ่งนี้ต้องพิจารณาร่วมกัน แนวคิดของโครงสร้างที่ให้ข้อมูลของ
นีลแมนและเวอร์มุเลนสรุปในตาราง 3

ตาราง 3 การแบ่งประเภทโครงสร้างที่ให้ข้อมูลตามแนวคิดของนีลแมนและเวอร์มูเลน (Neeleman; & Vermeulen. 2012)

	แก่นความ	ส่วนที่ถูกระบุ
	Aboutness Topic [Topic]	New Information Focus [Focus]
Contrast	Contrastive Topic [Topic, Contrast]	Contrastive Focus [Focus, Contrast]

ที่มา: Ad Neeleman; & Reiko Vermeulen. (2012). *The Syntax of Topic, Focus, and Contrast*. p.5.

จากตาราง 3 นีลแมนและเวอร์มูเลนได้อธิบายแก่นความเพิ่มเติม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แก่นความที่พูดถึงว่าเกี่ยวกับอะไรหรือแก่นความทั่วไป (Aboutness Topic) และแก่นความแบบแย้ง (Contrastive Topic) มีรายละเอียดดังนี้

1. Aboutness Topic

Aboutness Topic หมายถึง ข้อมูลที่กล่าวว่าคุณพูดถึงอะไรหรือพูดถึงเกี่ยวกับอะไร (Reinhart. 1981: 88) วิธีการทดสอบว่าส่วนใดเป็น Aboutness Topic ของประโยค ได้แก่

1) ใช้ *As for* เป็นคำทดสอบ กล่าวคือ *As for* สามารถนำหน้าแก่นความได้ เป็นการอธิบายว่ารายละเอียดของแก่นความคืออะไร ข้อมูลภาษา (47) และ (48) สามารถทดสอบ Aboutness Topic ได้ดังนี้

- (47) a. Felix invited Rosa to dance with him.
b. *As for* Felix, he invited Rosa to dance with him.
c. *As for* Rosa, Felix invited her to dance with him.

(Reinhart. 1981: 60)

- (48) a. There is a fly in my tea.
b. *#As for* a fly, there is one in my tea.

(Reinhart. 1981: 65)

ทั้ง Felix และ Rosa ใน (47) เป็นแก่นความของประโยคได้ ขณะที่ (48) คำนาม a fly ไม่สามารถเป็นแก่นความได้เนื่องจากทดสอบด้วย As for แล้วพบว่า เป็นประโยคที่ยอมรับไม่ได้ ดังนั้น คำนามในโครงสร้างแสดงสภาวะการปรากฏอยู่ (Existential Construction) ไม่สามารถเป็นแก่นความได้

2) ใช้ About เป็นคำทดสอบโดยนำไปไว้ในอนุพากย์ซ้อนของประโยค พิจารณาข้อมูลภาษา (49b) He said about สามารถแทนที่ในข้อมูลภาษา (49a) ได้ แสดงว่า คำนาม Kracauer's book คือแก่นความของประโยค

- (49) a. Kracauer's book is probably the most famous ever written on the subject of the cinema. Of course, many more people are familiar with the book's catchy title than are acquainted with its turgid text.
- b. He said about the book that many more people are familiar with its catchy title than are acquainted with its turgid text.

(Reinhart. 1981: 65)

2. Contrastive Topic

Contrastive Topic คือ แก่นความที่ผู้พูดหมายถึงตัวเลือกของถ้อยคำที่ผู้พูดไม่ต้องการกล่าวถึง (Neeleman; & Vermeulen. 2012: 21) พิจารณาข้อมูลภาษา (50) ซึ่งเป็นบทสนทนา ระหว่าง A และ B โดย A ถามถึง Bill ซึ่งเป็นแก่นความประเภท Aboutness Topic แต่เนื่องจาก B ไม่รู้ข้อมูลเกี่ยวกับ Bill หรืออาจไม่อยากจะตอบคำถามดังกล่าว คำตอบของ B กลายเป็นให้ข้อมูลของ Maxine แทน ดังนั้น Maxine จึงเป็นแก่นความประเภท Contrastive Topic

- (50) A: Tell me about Bill. Was he invited to a party when he went to New York?
- B: Well, I don't know about Bill, but Maxine was invited to a party on her first trip to New York by Claire.

(Neeleman; & Vermeulen. 2012: 20)

ตัวอย่างข้อมูลภาษา (51) แสดงให้เห็นว่าแก่นความประเภท Contrastive Topic ย้ายไปยังหน้าประโยค ซึ่งมีความหมายว่า B กล่าวถึงตัวเลือกนักร้องที่เป็นผู้หญิงแต่ไม่กล่าวถึงตัวเลือกนักร้องชาย

(51) A: What about the popstars? Who showed them around?

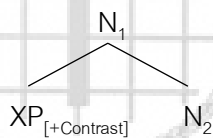
B: Well, *the female popstars*, Bill gave a tour.

(Neeleman; & Vermeulen. 2012: 20)

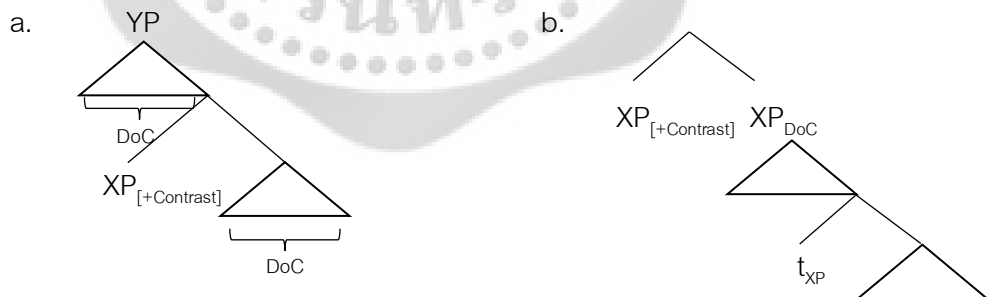
จะเห็นได้ว่าทั้งการเน้นแบบแข็งและแก่้นความแบบแข็งสามารถย้ายที่ได้ นีลแมนและเวอรัมูเลนเสนอว่าสาเหตุที่ทำให้ส่วนที่ถูกเน้นและแก่้นความประเภทนี้ย้ายเป็นเพราะมีลักษณะ [+Contrast] (Neeleman; & Vermeulen. 2012: 26) และส่วนที่ถูกย้ายจะกำหนดขอบเขต (Scope) ให้กับส่วนที่เหลือที่ไม่ได้ถูกย้าย ซึ่งเรียกว่า Domain of Contrast (DoC) ภาพประกอบ 6 แสดงแผนภูมิต้นไม้ของการกำหนด DoC จุดแตกกิ่ง N_1 ประกอบด้วย XP หมายถึงวลีใดๆที่แสดงลักษณะ [+Contrast] และ N_2 ซึ่ง XP และ N_2 มีความสัมพันธ์แบบน้องสาว (Sister) XP ซึ่งมีลักษณะ [+Contrast] จะกำหนด DoC ให้กับ N_2 ถ้าส่วนที่ถูกเน้นหรือแก่้นความแบบแข็งยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิม กล่าวคือไม่ย้ายตำแหน่ง ถ้าผู้พูดกล่าวประโยคเช่นนี้แสดงว่าผู้ฟังต้องอาศัยบริบทเพื่อตีความเอาว่าส่วนใดของประโยคที่เป็นส่วนที่ถูกเน้นหรือแก่้นความแบบแข็ง

(52) การกำหนด DoC

เมื่อ XP แสดงลักษณะ [+Contrast] DoC จะถูกกำหนดให้กับน้องสาวของ XP ได้แก่ N_2

(Neeleman; & Vermeulen. 2012: 28)

ภาพประกอบ 7 แผนภูมิต้นไม้ของการเน้นและแก่้นความแบบแข็งตามแนวคิดของนีลแมนและเวอรัมูเลน (Neeleman; & Vermeulen. 2012)

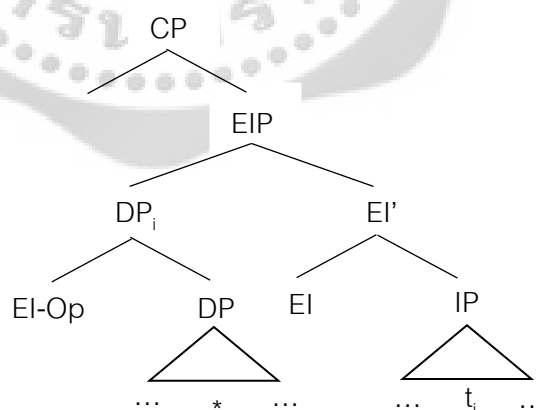
ที่มา: Ad Neeleman; & Reiko Vermeulen. 2012. *The Syntax of Topic, Focus, and Contrast*. p. 28.

พิจารณาข้อมูลภาษา (53) คำนาม *flowers* เป็นส่วนเน้นที่ย้ายมาอยู่หน้าประโยค ทำให้ส่วนที่เหลือซึ่งเป็นน้องสาวของคำนาม *flowers* ได้แก่ *John has given t_{XP} to Mary* เป็น DoC สามารถตีความหมายได้ว่า ดอกไม้ เป็นสิ่งเดียวจากตัวเลือกทั้งหมดที่เกี่ยวข้องที่ John ให้กับ Mary หรือ John ไม่ได้ให้อย่างอื่นกับ Mary นอกจากดอกไม้

(53) [FLOWERS]_F John has given to Mary.

(Szendrői. 2012: 192)

ฮอรวาร์ธ (Horvath. 2007) ได้เสนอการวิเคราะห์การย้ายส่วนที่ถูกเน้นแบบแข็งโดยวิเคราะห์จากภาษาฮังการีเช่นเดียวกับงานวิจัยของคิส และได้แย้งงานวิจัยของคิสและริชชีที่กล่าวว่าการย้ายส่วนที่ถูกเน้นเป็นเพราะลักษณะเน้น [+Foc] ฮอรวาร์ธเสนอว่าการเน้นแบบแข็งมีตัวปฏิบัติการ Exhaustive Identification (EI-Operator: EI-Op) ซึ่งเป็นตัวปฏิบัติการที่ไม่สามารถมองเห็นได้ (Invisible Operator) และมีโพรเจกชันที่มีคำหลัก EI ซึ่งมีลักษณะ [+EI] ปรากฏอยู่แต่เป็นลักษณะที่ไม่มีความหมาย (Uninterpretable Feature) ตัวปฏิบัติการ EI-Op จึงทำหน้าที่เป็นโพรบ (Probe) และตรวจสอบหาโกล (Goal) ที่มันบัญชา โกลในที่นี้ได้แก่ส่วนที่ถูกเน้นที่แสดง Exhaustive Identification เช่นกัน จึงทำให้ลักษณะถูกตรวจสอบ ส่งผลให้ส่วนที่ถูกเน้นแบบแข็งย้ายที่ไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ EIP ฮอรวาร์ธเสนอแนวคิดนี้สอดคล้องไปกับมินิมัลลิสต์โปรแกรม (Minimalist Program) ของชอมสกี (Chomsky. 2000; 2004) แผนภูมิต้นไม้ในภาพประกอบ 8 อธิบายขั้นตอนของการย้ายส่วนที่ถูกเน้นแบบแข็งตามข้อเสนอของฮอรวาร์ธ

ภาพประกอบ 8 แผนภูมิต้นไม้ของการย้ายส่วนที่ถูกเน้นแบบแข็งตามแนวคิดของฮอรวาร์ธ (Horvath. 2007)

ที่มา: Julia Horvath. (2007). *Separating "Focus Movement" from Focus*. p. 130.

5. คำเน้น

นอกเหนือจากความสนใจในการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นแล้ว อีกประเด็นหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจก็คือ คำเน้น (Focus Marker)¹ ซึ่งมีความสำคัญต่อการตีความหมายของโครงสร้างเน้น จุดเริ่มต้นของการศึกษาคำเน้นซึ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เริ่มต้นจากแจ๊คเคินดอฟ (Jackendoff. 1972: 247) สังเกตว่าคำบางคำในภาษาอังกฤษสัมพันธ์กับส่วนที่ถูกเน้นซึ่งใช้วิธีการเน้นเสียงหนักลงบนส่วนที่ถูกเน้น คำเหล่านี้ได้แก่ *even*, *only* และ *just* แจ๊คเคินดอฟเรียกความสัมพันธ์ระหว่างคำเหล่านี้และส่วนที่ถูกเน้นว่า “Association with Focus” (Jackendoff. 1972: 249) โดยเริ่มจากตั้งข้อสังเกตว่า *even* ปรากฏอยู่หน้าคำนามและคำกริยาได้ แต่ตำแหน่งของส่วนที่ถูกเน้นจะถูกจำกัด กล่าวคือ ถ้า *even* อยู่หน้าคำนาม ส่วนที่ถูกเน้นนั้นได้แก่คำนามที่อยู่ติดกับ *even* นั้นเอง แต่ถ้า *even* อยู่หน้าคำกริยา ส่วนที่ถูกเน้นในประโยคนั้นจะเป็นส่วนใดในประโยคก็ได้

even ปรากฏหน้าคำนาม

- (54) a. *Even* [JOHN]_F gave his daughter a new bicycle.
b. John gave *even* his [DAUGHTER]_F a new bicycle.

(Jackendoff. 1972: 248)

even ปรากฏหน้าคำกริยา

- (55) a. [JOHN]_F *even* gave his daughter a new bicycle.
b. John *even* [GAVE]_F his daughter a new bicycle.
c. John *even* gave [HIS]_F daughter a new bicycle.
d. John *even* gave his [DAUGHTER]_F a new bicycle.
e. John *even* gave his daughter a [NEW]_F bicycle.
f. John *even* gave his daughter a new [BICYCLE]_F.

(Jackendoff. 1972: 248)

แจ๊คเคินดอฟกล่าวว่า *even* แตกต่างจาก *only* และ *just* เนื่องจาก *only* และ *just* ไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกันกับ *even* ในข้อมูลภาษาต่อไปนี้

- (56) * [JOHN]_F *only/just* gave his daughter a bicycle.

(Jackendoff. 1972: 250)

¹ คำเน้นในงานวิจัยที่วิเคราะห์ในภาษาต่างๆอาจเรียกว่า Focus Sensitive Particle, Focus Operator หรือ Focus Adverb

แจ๊คเค็นดอฟสรุปว่า เมื่อ *even* ปรากฏในประโยค ส่วนที่ถูกระบุสามารถเป็นส่วนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับการเน้นเสียงลงบนส่วนนั้น ขณะที่ *only* และ *just* ส่วนที่ถูกระบุจะต้องอยู่ด้านขวาของคำสองคำนี้เสมอหรือ *only* และ *just* ปัญหา (C-command) ส่วนที่ถูกระบุ¹ (Jackendoff. 1972: 250)

จากจุดเริ่มต้นของการศึกษา Association with Focus ของแจ๊คเค็นดอฟ นักภาษาศาสตร์ จึงสนใจศึกษาคำเน้นในโครงสร้างเน้น โดยจัดให้คำเน้นเป็นคำวิเศษณ์ประเภทหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า Focusing Adverbs² (Hoeksema; & Zwarts. 1991: 51; König. 1991: 10; Cinque. 1999: 30; Nevalainen. 1994: 254; Kadmon. 2001: 256; Álvarez. 2003: 303; Earnst. 2004: 120) และ แบ่งประเภทของคำเน้นออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ Exclusive และ Additive (Quirk; et al. 1985³: 604; König. 1991: 33; Pullum; & Huddleston. 2002: 587) การแบ่งประเภทนี้ยึดตาม ความหมายของคำเน้นเป็นสำคัญ กล่าวคือ เมื่อคำเน้นปรากฏในประโยคจะมีความหมายที่เกี่ยวข้อง กับตัวเลือก (Alternative) เสมอ โดยตัวบ่งชี้ประเภท Exclusive จะไม่เลือกตัวเลือกอื่นๆยกเว้นตัวเลือก เพียงตัวเดียวซึ่งผู้พูดกำลังกล่าวอยู่ ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้พูดกล่าวว่า *only* Mary หมายถึง ผู้พูดเลือก ตัวเลือกเพียงตัวเดียวซึ่งได้แก่ Mary (ผู้พูดไม่เลือก John, Susan, Cathy เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทที่ กำลังสื่อสารนั้น) ขณะที่ตัวบ่งชี้ประเภท Additive เพิ่มตัวเลือกนอกเหนือจากที่ผู้พูดกล่าวมา เช่น ถ้า กล่าวไว้ว่า Me, *too* แสดงว่าผู้พูดกำลังเพิ่มตัวเลือกที่เป็นตัวเองเข้าไปด้วย จากความหมายที่เกี่ยวข้อง กับตัวเลือกสรุปได้ว่า คำเน้นประเภท Exclusive เป็นการจำกัดตัวเลือก ขณะที่คำเน้นประเภท Additive เป็นการเพิ่มตัวเลือก

ตัวอย่างของคำเน้นทั้ง 2 ประเภทในภาษาอังกฤษมีดังนี้ (Quirk; et al. 1985: 604; König. 1991: 33; Pullum; & Huddleston. 2002: 587; 592; Beaver; & Clark. 2008: 72)

คำเน้นประเภท Exclusive ได้แก่

alone, exactly, exclusively, just, merely, only, precisely, purely, simply, solely, but

¹ แจ๊คเค็นดอฟเรียกการบัญชาว่า Range (Jackendoff. 1972: 250)

² นอกจากจะเรียกว่า Focusing Adverb แล้วนักภาษาศาสตร์บางท่านยังเรียกว่า Focusing Modifier ซึ่งทำหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์เช่นเดียวกัน (Pullum; & Huddleston. 2002: 586)

³ ควีร์กและคณะ (Quirk; et al. 1985: 604) พัลลัมและฮัดเดิลสตัน (Pullum; & Huddleston. 2002: 592) แบ่ง ประเภทของคำเน้นออกเป็น 2 ประเภทเช่นเดียวกัน แต่ได้จัดให้คำเน้นประเภท Particularizer เป็นประเภทย่อยของ Exclusive

คำเน้นประเภท Additive ได้แก่

again, also, either, equally, even, further, likewise, neither, nor, similarly, too; as well, additionally, in addition

โดยคำเน้นที่มีการศึกษาอย่างแพร่หลายมากที่สุดได้แก่ *only, also* และ *even* เนื่องจากเป็นตัวแทนของคำเน้นแต่ละประเภทซึ่งมีความหมายและคุณสมบัติทางโครงสร้างที่แตกต่างกันซึ่งจะได้อีกต่อไป

อย่างไรก็ตามเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994: 254) ได้เพิ่มประเภทของคำเน้นอีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ Particularizer ได้แก่ *chiefly, especially, largely, mainly, mostly, notably, particularly, primarily, principally, specifically, at least, in particular, exactly, just* เนื่องจากมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวเลือกเช่นเดียวกัน กล่าวคือคำเหล่านี้เป็นการระบุตัวเลือกที่กำลังกล่าวถึงอยู่ว่าเป็นตัวเลือกใด เนวาไลเนนจึงแบ่งคำเน้นออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ Exclusive, Additive และ Particularizer

นักภาษาศาสตร์ได้ตั้งข้อสังเกตว่าคำเน้น *also* และ *even* ที่แม้ว่าจะจัดอยู่ในประเภท Additive เช่นเดียวกัน แต่พบว่าความหมายของโครงสร้างที่ปรากฏคำนี้กลับแตกต่างกัน สิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันเรียกว่าระดับ (Scale) (Bakker. 1988: 45; König. 1991: 37; Bayer. 1996: 61; Traugott. 2006: 342; Beaver; & Clark. 2008: 69; Sudhoff. 2010: 53) พิจารณาข้อมูลภาษา (57a) และ (57b) ซึ่งปรากฏคำเน้น *also* และ *even* ตามลำดับ

- (57) a. John also reads [SHAKESPEARE]_F.
b. John even reads [SHAKESPEARE]_F.

(König. 1991: 37)

ทั้งสองโครงสร้างมีส่วนที่ถุกเน้นเหมือนกันคือ *Shakespeare* ดังนั้นตัวเลือกในประโยคนี้คือหนังสือที่ John อ่าน และถึงแม้ว่าทั้งคำเน้น *also* และ *even* เป็นคำเน้นประเภท Additive เหมือนกัน เนื่องจากตีความหมายได้ว่า John อ่านหนังสือเรื่องเชกสเปียร์และอ่านหนังสือเรื่องอื่นด้วย จึงเป็นการเพิ่มตัวเลือกของรายชื่อหนังสือที่ John เลือกอ่าน แต่ความหมายของ (57b) แตกต่างจาก (57a) ตรงที่ (57b) แสดงระดับของตัวเลือกคือหนังสือเชกสเปียร์ ระดับของตัวเลือกสามารถตีความให้อยู่ในรูปของแนวโน้ม (Likelihood) (Karttunen; & Peters. 1979) กล่าวคือ ถ้ามีผู้พูดกล่าวเช่นนี้ตีความได้ว่าเชกสเปียร์เป็นหนังสือที่ John ไม่น่าจะอ่านหรือเป็นหนังสือที่มีแนวโน้มสุดท้ายที่ John จะเลือกอ่าน ดังนั้น คำเน้น *even* นอกจากจะมีความหมายของตัวเลือกที่เพิ่มเข้ามาแล้วยังมีเรื่องของความเป็นระดับที่แสดงในรูปของแนวโน้มของตัวเลือกในบริบทนั้นด้วย นอกจาก *even* แล้ว *only* ซึ่งเป็นคำเน้น

ประเภท Exclusive ก็แสดงความเป็นระดับเช่นเดียวกัน (Hoeksema; & Zwarts. 1991: 52; König. 1991: 96; Bayer. 1996: 61; Sudhoff. 2010: 54) พิจารณาข้อมูลภาษา (58a) *only* แสดงระดับของจำนวนหรือปริมาณ มีความหมายว่า *only* จำกัดปริมาณของแอปเปิ้ล 3 ลูก ข้อมูลภาษา (58b) แสดงระดับของช่วงเวลาโดยเน้นช่วงเวลาสั้นๆ และ (58c) แสดงระดับของอาชีพซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพทางสังคมว่าเขาเป็นช่างประปา

- (58) a. I *only* bought [THREE]_F apples.
 b. He saw him *only* [BRIEFLY]_F.
 c. He is *only* a [PLUMBER]_F.

(König. 1991: 96)

จากการที่ค้ำเน้นประเภท Exclusive และ Additive บางคำแสดงความเป็นระดับ ทำให้แบ่งประเภทย่อยออกได้เป็น Scalar Exclusive และ Scalar Additive สำหรับค้ำเน้นที่แสดงความเป็นระดับ และ Non-Scalar Exclusive และ Non-Scalar Additive สำหรับค้ำเน้นที่ไม่แสดงความเป็นระดับ

นอกจากประเภทและความหมายของค้ำเน้นแล้ว ประเด็นที่มีความสำคัญต่อการศึกษาค้ำเน้นได้แก่ การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์หรือการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏค้ำเน้นเหล่านี้เนื่องจากตำแหน่งของค้ำเน้นในโครงสร้างส่งผลต่อการตีความหมายของประโยค โดยคุณสมบัติของค้ำเน้นและส่วนที่ถูกเน้นในประโยค มีดังนี้ (König. 1991: 10-11)

- 1) ค้ำเน้นทำหน้าที่เน้นส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค
- 2) ค้ำเน้นรวมกับวลีในประโยคกลายเป็นวลีที่เป็นส่วนที่ถูกเน้น (Focus Constituent)
- 3) ค้ำเน้นทำให้เกิดขอบเขตทางความหมาย (Semantic Scope)

การที่จะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างค้ำเน้นและส่วนที่ถูกเน้นในประโยคจะเริ่มต้นจากตำแหน่งของค้ำเน้นในประโยค ซึ่งพบว่าตำแหน่งของค้ำเน้นสามารถปรากฏได้หลายที่ และเป็นคุณสมบัติพิเศษที่ต่างจากคำวิเศษณ์ทั่วไป สาเหตุเป็นเพราะค้ำเน้นสัมพันธ์กับส่วนที่ถูกเน้นซึ่งเป็นวลีต่างๆในประโยค (König. 1991: 10) โดยส่วนใหญ่แล้วค้ำเน้นมักอยู่ติดกับส่วนที่ถูกเน้นซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ในรูปของส่วนประกอบบัญชา (C-command) กล่าวคือ ค้ำเน้นจะบัญชาส่วนที่ถูกเน้นหรือร่องรอย (Trace) ของส่วนที่ถูกเน้นเสมอ (König. 1991: 26; อ้างอิงจาก Jacobs. 1984. *Funktionale Satzperspektive und Illokutionssemantik.*) ดังนั้น ส่วนที่ถูกเน้นจึงเป็นการให้ขอบเขตด้านความหมาย (Semantic Scope) หรือขอบเขตด้านวากยสัมพันธ์ (Syntactic Domain) ของค้ำเน้น

นั้น อย่างไรก็ตามคำเน้นประเภท Additive เช่น *too* ในหลายๆภาษาพบว่ามักจะปรากฏหลังส่วนที่ถูกเน้นจึงไม่สอดคล้องกับหลักของการบัญชา (König. 1991: 20) ข้อมูลภาษา (59) แสดงคำเน้นประเภท Additive ของภาษาต่างๆ เช่น ภาษาอังกฤษ (59a) ภาษาอังกฤษอินเดีย (59b) ภาษาฝรั่งเศส (59c) และ ภาษา *Ishkashimi* (59d) ตามลำดับ

- (59) a. I saw [PETER]_F too. ภาษาอังกฤษ
 b. El jött [Péter]_F is. ภาษาอังกฤษอินเดีย
VM¹ came Peter also
 'Peter, too, came.'
(Kiss. 2004: 140)
 c. [Pierre]_F aussi boit un café. ภาษาฝรั่งเศส
Pierre also drinks a coffee
 'Also Pierre drinks a coffee.'
(Leray. 2009: 207)
 d. Mə bibi pə da [koncert]_F-mas šed ภาษา Ishkashimi
1SG.GEN grandmother to DEM.ACC concert-also went
 'My grandmother also went to the concert.'
(Karvovskaya. 2013: 79)

จากแนวคิดของคำเน้นที่กล่าวมา ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะยึดการแบ่งประเภทของคำเน้นตามเกณฑ์ของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภทร่วมกับเกณฑ์ความเป็นระดับของ Exclusive และ Additive ได้แก่ คำเน้นประเภท 1) Exclusive (Scalar Exclusive และ Non-Scalar Exclusive) 2) Additive (Scalar Additive และ Non-Scalar Additive) 3) Particularizer โดยจะนำเสนอแนวคิดด้านความหมายและโครงสร้างของคำเน้นแต่ละประเภทในหัวข้อ 5.1 สำหรับคำเน้นประเภท Exclusive หัวข้อ 5.2 สำหรับคำเน้นประเภท Additive และ 5.3 เป็นของคำเน้นประเภท Particularizer ตามลำดับดังนี้

¹ VM = Verb Modifier

5.1 คำเน้นประเภท Exclusive

5.1.1 ความหมายของคำเน้นประเภท Exclusive

คำเน้นประเภท Exclusive มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวเลือกโดยเป็นการจำกัดตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทของการสื่อสารนั้นให้เหลือตัวเดียว ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของการเน้นของคริฟก้า (Krifka. 2007) ที่กล่าวว่า การตีความหมายของส่วนที่ถูกเน้นจะเกี่ยวข้องกับตัวเลือกเสมอ ข้อมูลภาษา (60) และ (61) มีส่วนที่ถูกเน้นเดียวกัน ได้แก่ Mary แต่การตีความหมายแตกต่างกัน ข้อมูลภาษา (60) แสดงตัวเลือกนอกเหนือจาก Mary เช่น Mike, George, Sarah, Susan เป็นต้น ตัวเลือกเหล่านี้แสดงให้เห็นในรูปของเซตซึ่งในที่นี้เป็นกลุ่มเพื่อนของ John เซตจึงเป็นการแสดงสมาชิกของตัวเลือกในบริบทนั้น ขณะที่ข้อมูลภาษา (61) การตีความแตกต่างจาก (60) เนื่องจากตัวเลือกถูกจำกัดให้เหลือเพียงตัวเดียวได้แก่ Mary ดังนั้นเซตในข้อมูลภาษานี้จึงมี Mary คนเดียว สาเหตุที่ทำให้ตัวเลือกถูกจำกัดให้เหลือเพียงตัวเลือกเดียวเป็นเพราะคำเน้น *only* นั้นเอง

- (60) John invited [MARY]_F
 ตัวเลือก: {Mary, Mike, George, Sarah, Susan, ...}
 ส่วนที่ถูกเน้น: MARY
- (61) John *only* invited [MARY]_F
 ตัวเลือก: {Mary}
 ส่วนที่ถูกเน้น: MARY

(Renans; Zimmermann; & Greif. 2010: 21)

ตัวเลือกที่เกี่ยวข้องกับการตีความหมายของ *only* ในบริบทข้างต้นไม่ได้แสดงให้เห็นถึงระดับของตัวเลือกแต่อย่างใด กล่าวคือตัวเลือก Mary, Mike, George, Sarah, Susan ไม่ได้มีความสัมพันธ์ในแง่ของระดับ อย่างไรก็ตาม *only* สามารถปรากฏในบริบทที่การตีความหมายของตัวเลือกแสดงความเป็นระดับได้ ซึ่งเรแนนส์ ซิมเมอร์มันน์และกรีฟ (Renans; Zimmermann; & Greif. 2010: 22) แบ่งประเภทของความเป็นระดับอย่างน้อย 3 ประเภท ได้แก่

1. ความเป็นระดับที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่ง (Partial Order Scales)
2. ความเป็นระดับที่แสดงจำนวน (Numerals)
3. ความเป็นระดับที่แสดงสถานะทางสังคมหรือตำแหน่งหน้าที่การงาน (Ranks and Professions)

ตัวอย่างของข้อมูลภาษาที่ *only* แสดงระดับแสดงใน (62) - (64) ตามลำดับ การใช้คำถามนำ (Question under Discussion: QUD)¹ จะทำให้เห็นภาพของคำเน้น *only* ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นระดับของตัวเลือกชัดเจนขึ้น

(62) คำถาม: Which books did George read for the German literature exam? ระดับที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่ง

คำตอบ: George *only* read [the MAGIC MOUNTAIN AND FAUST]_F.

ตัวเลือก: {the Magic Mountain, Faust, the Magic Mountain and Faust}

(63) คำถาม: How many fish did Mike catch? ระดับที่แสดงจำนวน

คำตอบ: Mike caught *only* [THREE]_F fish.

ตัวเลือก: {one, two, three, four, five, ...}

(64) คำถาม: Mike is a general, George is a colonel and what does John do? ระดับที่แสดงสถานะทางสังคม หรือตำแหน่งหน้าที่การงาน

คำตอบ: John is *only* [a LIEUTENANT]_F.

ตัวเลือก: {private, lieutenant, colonel, general}

(Renans; Zimmermann; & Greif. 2010: 22)

ข้อมูลภาษา (62) ตัวเลือกแสดงความเป็นระดับที่อยู่ในรูปแบบของส่วนใดส่วนหนึ่ง จากคำถามที่ว่า George อ่านหนังสือเรื่องใดเพื่อเตรียมสอบวิชาวรรณคดีเยอรมัน คำตอบแสดงตัวเลือกที่เป็นส่วนหนึ่งของรายชื่อหนังสือที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลภาษา (63) ตัวเลือกในบริบทนี้เป็นจำนวนของปลาที่ Mike ตกได้ ระดับจึงอยู่ในรูปแบบของจำนวนหรือปริมาณ และข้อมูลภาษา (64) ระดับของตัวเลือกเป็นตำแหน่งทางสายงานอาชีพของทหาร ซึ่งระบุว่า John เป็นนายทหารยศร้อยตรี

โคนิก (König. 1991: 97) กล่าวว่าเมื่อตัวเลือกแสดงความเป็นระดับ ผู้ใช้ภาษาจะประเมินค่าความเป็นระดับ (Focus Value) ของตัวเลือกนั้น ค่าของความเป็นระดับจะมีทั้งค่าที่ระดับต่ำ (Low Value) และระดับสูง (High Value) ดังนั้นคำเน้นประเภทนี้ เช่น *only* จะทำให้ผู้ใช้ภาษาประเมินค่าของส่วนที่ *only* เน้น ทำให้ส่วนที่ถูกเน้นนั้นมีค่าที่ต่ำกว่าหรือสูงกว่าตัวเลือกอื่นๆ โดยที่ *only* ถ้าเน้นส่วนใด ส่วนนั้นจะแสดงค่าในระดับต่ำ ทำให้ตัวเลือกที่อื่นๆ ที่แสดงค่าในระดับที่สูงกว่าถูกจำกัดออกหรือถูกตัดทิ้งไป และ *only* ไม่สามารถแสดงค่าในระดับในที่สูงที่สุดของตัวเลือกนั้นๆ (Non-Maximal Value) (Bayer. 1996: 63; Kiss. 2004: 96) โดยที่คำเน้นประเภท Scalar Exclusive บางคำจะแสดง

¹ การใช้คำถามนำ (Question under Discussion) เป็นการศึกษาภาษาในระดับข้อความด้วยการตั้งคำถามเพื่อให้เห็นลักษณะของภาษาที่เป็นธรรมชาติจากคำตอบที่ได้จากคำถามนั้น (Kehler. 2011: 1982)

ค่าที่ระดับต่ำเท่านั้น ในภาษาอังกฤษนอกจาก *only* แล้ว ยังมีคำอื่นๆที่เป็นคำเน้นประเภท Scalar Exclusive เช่นกัน เช่น *merely* ซึ่งถ้า *merely* เน้นย้ำส่วนใด ส่วนนั้นจะแสดงค่าในระดับต่ำและเป็นคำเน้นที่แสดงความหมายในเชิงดูถูก (Pejorative Meaning) (Hoeksema. 2002: 53; Renans; Zimmermann; & Greif. 2010: 23.) พิจารณาข้อมูลภาษา (65) ซึ่งเป็นบริบทที่คำเน้น *merely* แสดงระดับของสถานะทางสังคมหรืออาชีพ ข้อมูลภาษา (65a) แสดงความหมายเชิงดูถูกอาชีพชาวนา ซึ่งถือว่าสถานะทางสังคมในระดับต่ำ ขณะที่ (65b) เป็นประโยคที่สื่อความไม่ได้เพราะกะทัดรัดแสดงสถานะทางสังคมในระดับสูง จึงใช้คำเน้น *merely* ในประโยคนี้ไม่ได้

(65) a. He was *merely* [a PEASANT]_F.

b. #He was *merely* [a KING]_F.

(Hoeksema. 2002: 53)

นอกจากบริบทที่แสดงความเป็นระดับของสถานะทางสังคมแล้ว ในข้อมูลภาษา (66) เป็นบริบทที่แสดงความเป็นระดับในรูปแบบของจำนวน สมมติให้จำนวนนักเรียนในห้องทั้งหมดมี 30 คน ข้อมูลภาษา (66a-b) สื่อความได้เพราะ *only* เน้นจำนวนน้อยกว่า 30 คน ขณะที่ (66c) สื่อความไม่ได้เพราะ *only* เน้นจำนวนนักเรียน 30 คน ซึ่งในบริบทนี้ถือว่าเป็นจำนวนที่มากที่สุดของนักเรียนทั้งหมดในห้อง

(66) a. *Only* [TWENTY CHILDREN]_F came on the class excursion.

b. *Only* [ONE CHILDREN]_F came on the class excursion.

c. #*Only* [THIRTY CHILDREN]_F came to the class excursion.

(Kiss. 2004: 96)

อย่างไรก็ตามโคนิก (König. 1991: 97) พบว่าในบางบริบท *only* ไม่ได้แสดงค่าที่ระดับต่ำเสมอไป พิจารณาข้อมูลภาษา (67)

(67) a. *Only* [a MIRACLE]_F can save us (nothing short of a miracle).

b. *Only* [\$1,000]_F would save all my problems (no smaller amount would do).

(König. 1991: 97)

การตีความหมายของส่วนที่ถูกเน้นไม่ได้แสดงความเป็นระดับที่ต่ำอย่างที่กล่าวมาข้างต้น ข้อมูลภาษา (67a) ตีความได้ว่า สิ่งเดียวที่จะช่วยพวกเราได้คือปาฏิหาริย์ แสดงว่าตัวเลือกอื่นๆที่ต่ำกว่าปาฏิหาริย์ไม่สามารถช่วยได้จึงถูกตัดไป ปาฏิหาริย์จึงถูกตีความให้มีค่าของระดับที่สูงกว่าตัวเลือก

อื่นๆ ข้อมูลภาษา (67b) ดีความได้ว่า เงินจำนวน \$1,000 สามารถแก้ปัญหาทุกอย่างได้ แต่เงินที่น้อยกว่า \$1,000 ไม่สามารถแก้ปัญหาทุกอย่างได้ เงินจำนวน \$1,000 จึงมีค่าที่สูงกว่าเงินที่น้อยกว่านี้ จะเห็นได้ว่าบริบทที่ยกตัวอย่างมา คำเน้น *only* ไม่ได้แสดงค่าที่ระดับต่ำเท่าที่นั่น แต่ยังแสดงค่าที่ระดับสูงได้ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบท กล่าวคือ บริบทเป็นตัวกำหนดค่าของระดับว่าอยู่ในระดับต่ำหรือสูง

โคนิคตั้งข้อสังเกตว่าบริบทที่ *only* ปรากฏอยู่มีลักษณะของเงื่อนไข เรียกว่า “เงื่อนไขจำเป็นและเพียงพอ” (Necessary and Sufficient Conditions) เงื่อนไขนี้แยกออกจากกันชัดเจนและแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ บริบทที่แสดงเงื่อนไขจำเป็น (Necessary Condition) และบริบทที่แสดงเงื่อนไขเพียงพอ (Sufficient Condition) การอธิบายเงื่อนไขจำเป็นและเพียงพอและการตีความของ *only* ในบริบททั้งสองประเภทนี้แสดงใน (68) และ (69) ตามลำดับ (König. 1991: 98; Bertocchi; & Maraldi. 2011: 112)

- (68) เงื่อนไขจำเป็น: p is required for q
- (*Only*) x is required/necessary/needed/essential/must be done...
  - I need/want/require/demand/desire/expect... (*only*) x in order to...
- (69) เงื่อนไขเพียงพอ: p is enough for q
- (*Only*) x is enough/sufficient/adequate/makes me happy/can be done...
  - I accept/appreciate/value/take/like/permit... (*only*) x.

เมื่อบริบททางภาษาอยู่ในรูปแบบของเงื่อนไข แสดงว่าจะต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไข 2 เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน สัญลักษณ์ที่แสดงความสัมพันธ์ของเงื่อนไข ได้แก่ p และ q เมื่อตัวเลือกแสดงความจำเป็นระดับและมีค่าสูงหรือต่ำตามการประเมินของผู้ใช้ภาษา บริบทที่แสดงเงื่อนไขจำเป็นจะแสดงตัวเลือกขั้นสุด (Absolute) หรือมีค่าที่สูงที่สุด ดังนั้นตัวเลือกที่เหลือซึ่งมีค่าต่ำกว่าตัวเลือกที่มีค่าสูงที่สุดจึงถูกตัดออกไป ขณะที่บริบทที่แสดงเงื่อนไขเพียงพอแสดงค่าของตัวเลือกที่เพียงพอตามการประเมินค่าสำหรับผู้ใช้ภาษา ขณะที่ตัวเลือกที่มีค่าสูงกว่านั้นไม่ได้ถูกตัดออกไป ทำให้แตกต่างจากบริบทที่จำเป็น พิจารณาข้อมูลภาษา (70) และ (71) ซึ่งแสดงเงื่อนไขจำเป็นและเพียงพอตามลำดับ

- (70) Only [an A GRADE]_F is required. เงื่อนไขจำเป็น
- (71) Only [a B GRADE]_F is adequate. เงื่อนไขเพียงพอ

ตัวเลือกในบริบทนี้ได้แก่ระดับผลการเรียน {A, B, C, D, F} เรียงลำดับจากผลการเรียนที่ดีที่สุดไปยังผลการเรียนที่แย่ที่สุด ผลการเรียน A เป็นผลการเรียนที่ดีที่สุดจึงเป็นตัวเลือกที่มีค่าที่สูงที่สุด ข้อมูลภาษา (70) ดีความได้ว่าตัวเลือกที่เหลือซึ่งได้แก่ ผลการเรียนระดับ B, C, D, E ไม่เพียงพอ

สำหรับเงื่อนไขนี้จึงถูกตัดทิ้งไป ตัวอย่างเช่นนักศึกษาจำเป็นจะต้องสอบวิชาวากยสัมพันธ์ให้ได้ระดับ A จึงจะผ่าน แสดงว่าบริบทนี้แสดงเงื่อนไขจำเป็น ดังนั้นนักศึกษาที่ได้ผลการเรียนต่ำกว่า A จึงไม่ผ่าน เงื่อนไขนี้ ข้อมูลภาษา (70) จึงแสดงเงื่อนไขจำเป็น ขณะที่ข้อมูลภาษา (71) เป็นเงื่อนไขเพียงพอ เนื่องจากผลการเรียนระดับ B เพียงพอสำหรับเงื่อนไขนี้ ทำให้ผลการเรียนระดับที่เหลือได้แก่ C, D, E ถูกตัดทิ้งไป แต่ผลการเรียนที่สูงกว่าระดับเพียงพอซึ่งได้แก่ ผลการเรียน A ไม่ได้ถูกตัดทิ้งไปด้วย

สรุปความหมายและการตีความหมายของคำเน้นประเภท Exclusive มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปนี้

ตัวเลือก

- จำกัดตัวเลือกให้เหลือตัวเดียว
- ความเป็นระดับของตัวเลือก
- การประเมินค่าของตัวเลือกซึ่งทำให้เกิดเงื่อนไขจำเป็นและเพียงพอ

5.1.2 การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของคำเน้นประเภท Exclusive

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอแนวคิดทางด้านโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นประเภทนี้ซึ่งเป็นประเด็นที่นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจโดยเฉพาะตำแหน่งของคำเน้นและความสัมพันธ์ระหว่างคำเน้นกับส่วนที่ถูกเน้น ในกรณีของคำเน้น *only* พบว่าส่วนที่ถูกเน้นจะต้องอยู่ทางด้านขวาของ *only* เสมอ¹ พิจารณาข้อมูลภาษา (72a) ส่วนที่ถูกเน้นของประโยคได้แก่ Mary ซึ่งอยู่ทางด้านขวาของ *only* ขณะที่ ส่วนที่ถูกเน้นใน (72b) คือ John ซึ่งอยู่ทางซ้ายมือของ *only* และพบว่าเป็นประโยคที่ผิด

- (72) a. John *only* saw [MARY]_F.
b. *[JOHN]_F *only* saw Mary.

(Reeve. 2012: 186)

นักภาษาศาสตร์ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างส่วนที่ถูกเน้นและคำเน้นด้วยหลักการของส่วนประกอบบัญชา กล่าวคือ คำเน้น *only* จะบัญชาส่วนที่ถูกเน้น (Barbiers. 1995: 43; Bayer. 1996: 13; Herburger. 2000: 87) ข้อมูลภาษา (72a) *only* บัญชาส่วนที่ถูกเน้น Mary ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค ขณะที่ข้อมูลภาษา (72b) เป็นประโยคที่ผิดเนื่องจาก *only* ไม่ได้บัญชาส่วนที่ถูก

¹ พัลลัมและฮัดเดิลสตัน (Pullum; & Huddleston. 2002: 590) กล่าวว่าคำเน้น *only* สามารถปรากฏท้ายประโยคได้ เช่น This is for your eyes *only*. หรือ I'm giving these to special friends *only*. รูปแบบเช่นนี้พบในประโยคทางการ

เน้น John ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค สอดคล้องกับที่แจ๊คเค็นดอฟ (Jackendoff. 1972: 250) ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า คำเน้น *only* ไม่สามารถเน้นส่วนที่ถูกเน้นที่เป็นประธานได้ถ้าประธานอยู่สูงกว่า *only* ซึ่งแตกต่างจากคำเน้น *even* ที่ไม่ได้เป็นไปตามหลักส่วนประกอบบัญชาถ้าเน้นส่วนที่ถูกเน้นที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค ข้อมูลภาษา (73) เป็นประโยคที่ต้องถึงแม้ว่า *even* จะไม่ได้บัญชา John ก็ตาม (รายละเอียดของการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *even* จะกล่าวในหัวข้อต่อไป)

(73) [JOHN]_F even gave his daughter a new bicycle.

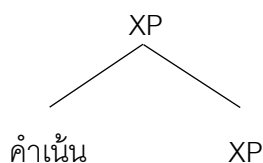
(Jackendoff. 1972: 248)

จากตัวอย่างข้อมูลภาษาที่กล่าวมาข้างต้น *only* เน้นส่วนที่เป็นคำนาม นอกเหนือจากคำนามแล้ว *only* ยังสามารถเน้นส่วนประกอบอื่นได้อีก ดังนี้

- (74) a. He loves only [_{DP} HIS WORK]_F.
 b. It's the sort of things that could happen only [_{PP} IN AMERICA]_F.
 c. The problem is only [_{ADJP} TEMPORARY]_F.
 d. He agreed only [_{ADV} SOMEWHAT RELUCTANTLY]_F to help us.
 e. He apparently only [_{VP} WORKS TWO DAYS A WEEK]_F.
 f. I regret only [_{CP} THAT I COULDN'T BE THERE TO SEE IT]_F.

(Pullum; & Huddleston. 2002: 587)

จะเห็นได้ว่า *only* อยู่ติดกับส่วนที่ถูกเน้นที่เป็นวลี ทำให้มีแนวคิดที่เสนอว่าคำเน้นเติมต่อเข้ากับโพรเจกชันชั้นสูงสุด (Adjunction to XP) (Sudhoff. 2010: 79; อ้างอิงจาก Bayer. 1996. *Directionality and Logical Form: On the Scope of Focusing Particles and Wh-in-situ*. p. 14) และคำเน้นมีความสัมพันธ์แบบน้องสาว (Sister) กับโพรเจกชันชั้นสูงสุดในแผนภาพดังนี้

ภาพประกอบ 9 แผนภูมิต้นไม้แสดงการผนวกโพรเจกชันชั้นสูงสุดเข้ากับคำเน้น

ในงานวิจัยมักแยกวิเคราะห์ *only* ที่เน้นคำนามออกจากส่วนประกอบวลีอื่นๆ บูริงและ ฮาทมันน์ (Büring; & Hartmann. 2001) ได้วิเคราะห์โครงสร้างเน้นที่มีคำเน้น *only* ปรากฏอยู่ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามตำแหน่งของคำเน้น ได้แก่ คำเน้นที่อยู่ในตำแหน่งหน่วยวิเศษณ์ (Adverbial) และคำเน้นที่อยู่ในตำแหน่งหน่วยนาม (Adnominal) ดังนี้

1) คำเน้นที่อยู่ในตำแหน่งหน่วยวิเศษณ์

พิจารณาข้อมูลภาษา (75) คำเน้น *only* อยู่ติดกับคำกริยา *read* จึงถือว่าอยู่ในตำแหน่งหน่วยวิเศษณ์

(75) I only [_{VP} read a NOVEL]_F.

(Büring; & Hartmann. 2001: 229)

2) คำเน้นที่อยู่ในตำแหน่งหน่วยนาม

ข้อมูลภาษา (76) คำเน้น *only* อยู่ในตำแหน่งหน่วยนามเนื่องจากอยู่ติดกับคำนาม *a novel*

(76) I read only [_{DP} a NOVEL]_F.

(Büring; & Hartmann. 2001: 230)

จากตำแหน่งของคำเน้น *only* ที่ปรากฏใน 2 ตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งหน่วยวิเศษณ์และตำแหน่งหน่วยนาม นักภาษาศาสตร์ตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อไหร่ก็ตามที่ *only* ปรากฏในอนุพากย์ซ้อน ความหมายของ *only* ในหน่วยนามแตกต่างจาก *only* ในหน่วยวิเศษณ์ เปรียบเทียบข้อมูลภาษา (77a) และ (77b)

(77) a. We are required to study only [_{DP} SYNTAX]_F.

b. We are required to only [_{VP} study SYNTAX]_F.

(Rooth. 1985: 90)

ข้อมูลภาษา (77a) *only* อยู่ติดกับคำนามหรืออยู่ในหน่วยนาม ขณะที่ข้อมูลภาษา (77b) *only* อยู่ติดกับคำกริยาหรืออยู่ในหน่วยวิเศษณ์ ส่งผลให้การตีความหมายแตกต่างกันโดยข้อมูลภาษา (77a) มี 2 ความหมายซึ่งเป็นผลมาจากความกำกวมทางความหมายอันเนื่องมาจากขอบเขต (Scope Ambiguity) (Rooth. 1985: 90) ได้แก่ ขอบเขตการตีความอย่างแคบ (Narrow Scope) ครอบคลุมที่กริยาลิขของอนุพากย์ซ้อน มีความหมายว่า วิชาที่ต้องเรียนคือวากยสัมพันธ์เท่านั้น และขอบเขตการตีความอย่างกว้าง (Wide Scope) ครอบคลุมทั้งประโยคหรืออนุพากย์หลัก มีความหมายว่า จำเป็นต้องเรียนวากยสัมพันธ์ขณะที่วิชาอื่นจะเรียนหรือไม่เรียนก็ได้ ซึ่งข้อมูลภาษา (77b) มีความหมายเดียวเท่านั้นได้แก่ความหมายที่เป็นขอบเขตอย่างแคบ รูปสรุปว่าความกำกวมทาง

ความหมายอันเนื่องมาจากขอบเขตจะเกิดขึ้นเมื่อคำเน้นอยู่ติดกับคำนามในอนุพากย์ซ้อน ดังนั้นสิ่งที่ต้องพิจารณาในการตีความหมายของโครงสร้างเน้นที่มีคำเน้นปรากฏอยู่มี 3 ประการได้แก่ ส่วนที่ถูกเน้น คำเน้น และขอบเขตที่คำเน้นครอบคลุมส่วนที่ถูกเน้นนั้น (Bos. 2011: 123)

5.2 คำเน้นประเภท Additive

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่า คำเน้นประเภท Scalar Additive เช่น *even* แตกต่างจากคำเน้นประเภท Non-Scalar Additive เช่น *also*, *too* ที่ความเป็นระดับ ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคำเน้นประเภทนี้ โดยแยกเป็นหัวข้อของคำเน้นประเภท Scalar Additive และ Non-Scalar Additive ตามลำดับ

5.2.1 ความหมายของคำเน้นประเภท Scalar Additive

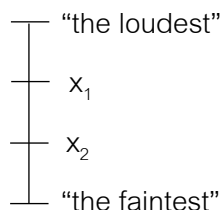
ไฟร์คอนเนียร์ (Fauconnier. 1975: 361) เสนอแนวคิดเรื่องความเป็นระดับเรียกว่า Pragmatic Scales ซึ่งเป็นลำดับขั้นของความหมายจากระดับขั้นต่ำสุดไปยังลำดับขั้นที่สูงที่สุด ข้อมูลภาษา (78) สามารถตีความหมายได้ว่า หากเสียงที่เบาที่สุดยังสามารถรบกวนลุงของฉันได้ เสียงที่ดังกว่านั้นก็ยังสามารถรบกวนลุงของฉันได้เช่นกัน ดังนั้นระดับในบริบทนี้จึงเป็นระดับความดังของเสียง คำที่แสดงระดับได้แก่คำคุณศัพท์ *the faintest* จึงอยู่ในขั้นต่ำที่สุดเนื่องจากเป็นระดับเสียงที่เบาที่สุด ดังนั้นคำว่า *the loudest* จึงเป็นคำที่อยู่ในลำดับขั้นที่สูงที่สุดเนื่องจากเป็นระดับเสียงที่ดังที่สุด ภาพประกอบ 10a แสดงระดับของเสียง x_1 และ x_2 ซึ่งเป็นตัวแปรแทนค่าระดับของเสียงที่อยู่ระหว่างเสียงที่เบาที่สุดและเสียงที่ดังที่สุด โดยที่ x_1 ดังกว่า x_2

- (78) *The faintest* noise bothers my uncle.
 (79) Even *the faintest* noise bothers him.
 (80) Ernest did not hear even *the loudest* noise.

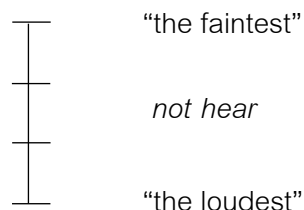
(Fauconnier. 1975: 366)

เมื่อข้อมูลภาษา (79) ปรากฏคำเน้น *even* ไฟร์คอนเนียร์กล่าวว่า *even* ไม่ได้เปลี่ยนความหมายของประโยคนี้แต่อย่างใด และการตีความของข้อมูลภาษานี้ยังคงเกี่ยวข้องกับระดับของเสียง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลภาษา (80) เป็นประโยคปฏิเสธที่มี *even* ปรากฏอยู่ การตีความยังคงเกี่ยวข้องกับระดับของเสียงแต่เป็นระดับที่สลับกันระหว่างเสียงที่ดังที่สุดและเสียงที่เบาที่สุด Ernest ไม่ได้ยินเสียงที่ดังที่สุดแสดงว่าเสียงที่เบาที่สุดเขาก็ไม่ได้ยินเช่นกัน ซึ่งสามารถตีความว่า Ernest ไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย ระดับของเสียงแสดงในภาพประกอบ 10b

a.

b.

Even the faintest noise bothers him.

Ernest did not hear even the loudest noise

ภาพประกอบ 10 รูปแบบของระดับของ *even* ตามแนวคิดของไฟร์คอนเนียร์ (Fauconnier. 1975)

ที่มา: Gilles Fauconnier. (1975). *Pragmatic Scales and Logical Structure*. pp.

361,366.

จากแนวคิดเรื่องความเป็นระดับของ *even* นักภาษาศาสตร์จึงให้ความสนใจและวิเคราะห์ประโยคที่ปรากฏ *even* ทั้งในด้านความหมายและด้านโครงสร้าง พิจารณาข้อมูลภาษา (81)

(81) Hans even knows [ITALIAN]_F.

(Schwarz. 2005: 128)

แสดงความหมาย 3 ประการได้แก่

ก. Hans รู้ภาษาอิตาลี

ข. Hans รู้ภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาอิตาลี สมมติในบริบทนี้สันส์รู้ภาษาอิตาลี ภาษาสเปนและภาษาโปรตุเกส

ค. ภาษาอิตาลีเป็นภาษาที่มีแนวโน้มที่ Hans รู้น้อยที่สุด หรือภาษาอิตาลีเป็นภาษาที่ยากสำหรับ Hans เมื่อเทียบกับภาษาสเปนและภาษาโปรตุเกส

ความหมาย (ก) เป็นความหมายที่มาจากรูปประโยค ขณะที่ความหมาย (ข) และความหมาย (ค) เป็นสภาวะเกิดก่อน¹ ที่มาจากคำเน้น *even* โดยความหมาย (ข) เรียกว่า Existential

¹ นักภาษาศาสตร์บางท่าน เช่น คาร์ททูเนนและปีเตอร์ส (Karttunen; & Peters. 1979: 11), วิลคินสัน (Wilkinson. 1993: 182) และฮอร์น (Horn. 2006: 4) ไม่ใช่คำว่า “สภาวะเกิดก่อน (Presupposition)” แต่ใช้คำว่า “ความหมายที่บ่งเป็นนัย (Conventional Implicature)” ขณะที่งานวิจัยเกี่ยวกับคำเน้นของนักภาษาศาสตร์ท่านอื่นๆ เช่น รูลล์มันน์ (Rullmann. 1997: 41) ชวอดซ์ (Schwarz. 2005: 128) และจิอานนาคิโดลู (Giannakidou. 2007: 40) เรียกว่า “สภาวะเกิดก่อน” การใช้ศัพท์บัญญัติว่าควรจะเป็นสภาวะเกิดก่อนหรือความหมายที่บ่งเป็นนัยยังเป็นประเด็นที่นักภาษาศาสตร์ยังหาข้อสรุปไม่ได้

Presupposition หรือ Additive Presupposition ซึ่งเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวเลือกคือเพิ่มตัวเลือกและความหมาย (ค) เรียกว่า Scalar Presupposition จากนิยามของการเน้นที่กล่าวมาว่าเกี่ยวข้องกับตัวเลือกเสมอ *even* แสดง Scalar Presupposition ในรูปแบบของ “แนวโน้ม” (Likelihood) ของตัวเลือกในบริบท (Karttunen ; & Peters. 1979: 12) ซึ่งตัวเลือกในบริบทนี้ได้แก่ภาษาอิตาลี ภาษาสเปนและภาษาโปรตุเกส โดยมีเรื่องของความเป็นระดับเข้ามาเกี่ยวข้อง จาก Scalar Presupposition (ค) แสดงให้เห็นว่ามีระดับของตัวเลือกที่เป็นภาษา ซึ่งภาษาอิตาลีเป็นภาษาที่มีแนวโน้มที่ Hans รู้น้อยที่สุด หรือตีความได้ว่าเป็นภาษาที่อยู่ในระดับที่ยากกว่าภาษาสเปนและโปรตุเกส ดังนั้น ถ้าในข้อมูลภาษาปรากฏ *even* เน้นส่วนใด ส่วนนั้นจะแสดงแนวโน้มที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับตัวเลือกอื่นๆในบริบทนั้น

พิจารณาข้อมูลภาษา (82) ซึ่งเป็นประโยคปฏิเสธ

(82) Hans doesn't *even* know [ITALIAN].

(Schwarz. 2005: 129)

แสดงความหมาย 3 ประการได้แก่

ก. Hans ไม่รู้ภาษาอิตาลี

ข. Hans ไม่รู้ภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาอิตาลี สมมติในบริบทนี้ Hans ไม่รู้ภาษาอิตาลี ภาษาสเปนและภาษาโปรตุเกส

ค. ภาษาอิตาลีเป็นภาษาที่มีแนวโน้มที่ Hans น่าจะรู้มากที่สุด หรือภาษาอิตาลีเป็นภาษาที่ง่ายสำหรับ Hans เมื่อเทียบกับภาษาสเปนและภาษาโปรตุเกส

5.2.2 การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของคำเน้นประเภท Scalar Additive

การวิเคราะห์ทางโครงสร้างของคำเน้นประเภทนี้มักเป็นผลมาจากความกำกวมทางความหมายที่คำเน้นปรากฏอยู่ โดยสิ่งที่ต้องพิจารณาได้แก่ ส่วนที่ถูกเน้นและขอบเขต ส่วนที่ถูกเน้นได้แก่ส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคที่ถูกเน้นด้วยคำเน้น *even* ขณะที่ขอบเขตมีลักษณะเป็นประโยคเปิดที่มีตัวแปร X แทนค่าที่ส่วนที่ถูกเน้นซึ่งหมายถึงตัวเลือกอื่นๆที่เกี่ยวข้อง (Karttunen; & Peters. 1979: 25) ทั้งส่วนที่ถูกเน้นและขอบเขตแสดงให้เห็นใน Existential Presupposition หรือ Additive Presupposition ดังนี้

ประเด็นที่นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจในการวิเคราะห์ทางโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้นประเภทนี้ได้แก่ โครงสร้างที่มี *even* อยู่ในประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ จากข้อมูลภาษา (81) และ (82) นำมากล่าวซ้ำอีกครั้งใน (85)

- (85) a. Hans even knows [ITALIAN]_F.
b. Hans doesn't even know [ITALIAN]_F.

จะเห็นได้ว่าสภาวะเกิดก่อนของประโยคบอกเล่า (85a) และประโยคปฏิเสธ (85b) สลับกันระหว่างแนวโน้มที่น้อยที่สุด (The Least Likely) และแนวโน้มที่มากที่สุด (The Most Likely) คาร์ทนูเนนและปีเตอร์ส (Karttunen; & Peters. 1979) เสนอว่าสาเหตุที่ทำให้สภาวะเกิดก่อนของ *even* ที่ปรากฏในประโยคปฏิเสธและประโยคบอกเล่าสลับกันเช่นนี้ เป็นเพราะขอบเขต (Scope) ของ *even* และส่วนปฏิเสธ (Negation) กล่าวคือข้อมูลภาษา (85b) มีตรรกูปที่ *even* สร้างขอบเขตครอบคลุมเหนือคำแสดงการปฏิเสธ *not* หรือ *even* ย้ายมาอยู่หน้า *not* ข้อมูลภาษา (86) และ (87) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างประโยคบอกเล่า Hans even knows [ITALIAN]_F และประโยคปฏิเสธ Hans doesn't even know [ITALIAN]_F. ตามลำดับ

- (86) Hans even knows [ITALIAN]_F
ส่วนที่ถูกเน้น: Italian
ขอบเขต: Hans knows X
โครงสร้างตรรกูป: even [Hans knows [ITALIAN]_F]
- (87) Hans doesn't even know [ITALIAN]_F.
ส่วนที่ถูกเน้น: Italian
ขอบเขต: not [Hans knows X]
โครงสร้างตรรกูป: even [not [Hans knows [ITALIAN]_F]]

จากโครงสร้างตรรกูปแสดงสภาวะเกิดก่อนว่า Hans มีแนวโน้มที่จะไม่รู้ภาษาอิตาลีเล็กน้อยกว่าภาษาอื่นๆ

อย่างไรก็ตามรูธ (Rooth. 1985: 147) เห็นต่างจากแนวคิดเรื่องขอบเขตของคาร์ทนูเนนและปีเตอร์ส โดยกล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้ *even* แสดงสภาวะเกิดก่อนในประโยคปฏิเสธต่างจากประโยคบอกเล่า เป็นเพราะ *even* ในประโยคปฏิเสธทำหน้าที่เป็นคำที่เกิดเฉพาะในบริบทของการปฏิเสธ (Negative Polarity Item: NPI) ซึ่งต่างจาก *even* ที่ปรากฏในประโยคบอกเล่า จากข้อมูลภาษา (87)

มีตรรกูปที่คำแสดงการปฏิเสธ not ยังคงสร้างขอบเขตครอบคลุมเหนือ *even* เช่นเดียวกันกับในสัญรูป ดังนี้

(88) Hans doesn't even know [ITALIAN]_F.

โครงสร้างตรรกูป: not [even [Hans knows [ITALIAN]_F]]

(Schwarz. 2005: 130)

จากตรรกูปของ (88) แสดงสภาวะเกิดก่อนว่าภาษาอิตาเลียนเป็นภาษาที่มีแนวโน้มที่ Hans น่าจะรู้มากกว่าภาษาสเปนหรือภาษาโปรตุเกส

แนวคิดที่ต่างกันของคาร์ทนูเนนและปีเตอร์สกับแนวคิดของรูธ ยังคงมีนักภาษาศาสตร์หลายท่านที่ต่างหาเหตุผลมาสนับสนุนและโต้แย้งทั้งสองแนวคิด ได้แก่ รูลล์มันน์ (Rullmann. 1997:48) โต้แย้งแนวคิดของคาร์ทนูเนนและปีเตอร์ส โดยยกตัวอย่างที่ค้ำเน้น *even* ปรากฏในคุณานุประโยค แสดงในข้อมูลภาษา (89)

(89) They hired no linguist who had even read [SYNTACTIC STRUCTURES]_F.

(Rullmann. 1997: 48)

ข้อมูลภาษา (89) เป็นประโยคที่กำกวมทางความหมายเนื่องจากประกอบไปด้วยอนุพากย์หลัก 'they hired no linguist' และอนุพากย์ซ้อนที่อยู่ในรูปของคุณานุประโยค 'who had even read Syntactic Structures' โดยมีส่วนที่ถูกเน้นที่ค้ำนาม 'Syntactic Structures' ทำให้สามารถตีความหมายได้ 2 ประเภทขึ้นอยู่กับขอบเขต ความหมายแรก *even* สร้างขอบเขตครอบคลุมอยู่ในอนุพากย์ซ้อน หรือที่เรียกว่า ขอบเขตอย่างแคบ ซึ่งตีความหมายได้ว่า Syntactic Structures เป็นหนังสือที่มีแนวโน้มที่น้อยที่สุดที่นักภาษาศาสตร์จะอ่านหรือเป็นหนังสือที่ยาก ขณะที่อีกความหมายหนึ่ง *even* สร้างขอบเขตครอบคลุมค้ำนาม 'no linguist' ในอนุพากย์หลักซึ่งเป็นขอบเขตอย่างกว้างตีความหมายได้ว่า Syntactic Structures เป็นหนังสือที่มีแนวโน้มที่นักภาษาศาสตร์จะอ่าน

ก. ขอบเขตทางความหมายอย่างแคบ

(90) They hired no linguist who had even [read [SYNTACTIC STRUCTURES]_F].

ข. ขอบเขตทางความหมายอย่างกว้าง

(91) They even [hired no linguist who had read [SYNTACTIC STRUCTURES]_F].

ซึ่งรูลล์มันน์กล่าวว่า การตีความหมายประเภทนี้ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดของคาร์ทนูเนนและปีเตอร์ส เนื่องจาก *even* ต้องย้ายจากคุณานุประโยคมาอยู่หน้าค้ำนาม 'no linguist'

ซึ่งถือว่าเป็นข้อจำกัดในการย้ายว่าห้ามย้ายส่วนประกอบออกจากคุณานุประโยค (Island Constraint)¹ (Rullmann. 1997:49)

(92) They even [hired no linguist who had _ read [SYNTACTIC STRUCTURES]_F].

(Rullmann. 1997: 49)

แนวคิดที่เสนอโดยรูธก็ถูกโต้แย้งเช่นเดียวกัน วิลคินสัน (Wilkinson. 1993: 193) ยกตัวอย่างข้อมูลภาษาที่ *even* ปรากฏอยู่ในคำที่ต้องตีความหมายเป็นปฏิเสธ ได้แก่ *be sorry* ทำให้ *even* เป็นคำที่เกิดเฉพาะในบริบทของการปฏิเสธตามแนวคิดของรูธ *be sorry* จึงสร้างขอบเขตครอบคลุม *even* ในตรรกะรูป ส่วนที่ถูกระบุในข้อมูลภาษานี้ได้แก่คำกริยา *opened* ตัวอย่างข้อมูลภาษาและสภาวะเกิดก่อนแสดงใน (93)

(93) I am sorry that I even [OPENED]_F that book.

โครงสร้างตรรกะรูป: I am sorry that [even [I [OPENED]_F that book]]

- a. Existential Presupposition: ผู้พูดไม่ได้ทำอย่างอื่นกับหนังสือนอกจากเปิดหนังสือ
- b. Scalar Presupposition: การเปิดหนังสือเป็นสิ่งที่มีความโน้มเอียงมากที่สุดที่ผู้พูดทำกับหนังสือ

(Wilkinson. 1993: 193)

วิลคินสันให้เหตุผลว่า Existential Presupposition ไม่สามารถอธิบายได้ในบริบทนี้ เนื่องจากปกติแล้วเมื่อเปิดหนังสือก็ต้องมีกิจกรรมอย่างอื่นที่ทำความคุ้นเคยไปด้วย เช่นอ่านหนังสือหรือจดจำเนื้อหาที่อยู่ในหนังสือนั้น แต่ถ้าหากใช้แนวคิดของคาร์ททูเนนและปีเตอร์สมาธิบาย จะได้ตรรกะรูปและสภาวะเกิดก่อนใน (94)

(94) I am sorry that I even [OPENED]_F that book.

โครงสร้างตรรกะรูป: even [I am sorry that I [OPENED]_F that book]

- a. Existential Presupposition: ผู้พูดรู้สึกเสียใจที่ทำอย่างอื่นกับหนังสือนอกเหนือจากเปิดหนังสือ

¹ ราชบัณฑิตยสถาน (2546) บัญญัติศัพท์ Island Constraint ว่า 'เงื่อนไขบังคับโครงสร้างเกาะ' ซึ่งผู้วิจัยจะใช้คำว่า 'ข้อจำกัดในการย้าย' แทนเนื่องจากสื่อความหมายได้ดีกว่า

b. Scalar Presupposition: การเปิดหนังสือเป็นสิ่งที่มีความโน้มเอียงน้อยที่สุดที่ผู้พูดรู้สึก
เสียใจ

(Wilkinson. 1993: 194)

นอกจากแนวคิดทางด้านโครงสร้างของประโยคปฏิเสธที่แบ่งออกเป็น 2 แนวคิดที่แตกต่าง
กันแล้ว ประเด็นที่นักภาษาศาสตร์มองว่ายังคงมีข้อโต้แย้งนั่นคือ ตัวเลือกที่มีความเป็นระดับถูก
ตีความหมายให้อยู่ในรูปของแนวโน้มดังที่คาร์ททูเนนและปีเตอร์สเสนอไว้ เคย์ (Rullmann. 1997: 45;
อ้างอิงจาก Kay. 1990. *Even.*) ตั้งข้อสังเกตว่า “แนวโน้มของตัวเลือก” ไม่สามารถนำมาอธิบายได้กับ
ทุกบริบทที่ *even* ปรากฏอยู่ พิจารณาข้อมูลภาษา (95) ซึ่งเป็นบทสนทนาระหว่าง A และ B

(95) A: Is Claire an [ASSISTANT]_F professor?

B: No, she's *even* an [ASSOCIATE]_F professor.

(Rullmann. 1997: 45)

ส่วนที่ถูกเน้นในบทสนทนานี้ได้แก่ตำแหน่งทางวิชาการ แสดงให้เห็นว่ามีตัวเลือก 3 ตัวเลือก
ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ตามลำดับ จากคำตอบของ B ไม่
สามารถตีความได้ว่ากรณีที่ Claire เป็นรองศาสตราจารย์มีแนวโน้มน้อยกว่าเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดังนั้นเรื่องของแนวโน้มจึงไม่สามารถอธิบายความเป็นระดับของตัวเลือกในบริบทนี้ได้

นอกจากแนวโน้มจะไม่สามารถอธิบายระดับของตัวเลือกในบางบริบทที่ *even* ปรากฏอยู่
เคย์ยังตั้งข้อสังเกตว่าปัญหาอีกข้อหนึ่งคือ “ความเป็นที่สุด” (Endpoint) (Rullmann. 1997: 45;
อ้างอิงจาก Kay. 1990. *Even.*) เพราะในบางบริบทเช่นใน (96) *even* ไม่ได้แสดงแนวโน้มของความ
เป็นที่สุดของตัวเลือกนั้น

(96) a. Not only did Mary win her first round match, she *even* made it to [THE SEMI-
FINALS]_F.

b. Ed has two children and Fred *even* has [THREE]_F.

(Rullmann. 1997: 45)

จากข้อสังเกตของเคย์ที่โต้แย้งแนวคิดของคาร์ททูเนนและปีเตอร์ส ทำให้นักภาษาศาสตร์
จำนวนมากสนใจวิเคราะห์คำเน้นประเภทนี้ในภาษาต่างๆหลายภาษา เช่น ภาษาเยอรมัน (Schwarz.
2005: 135) ภาษาสเปน (Lahiri. 2008: 362) ภาษาอิตาลี (Tovena. 2006: 381) ภาษาฮินดี
(Lahiri. 2008: 362) และพบปัญหาเช่นเดียวกันกับที่เคย์ได้เสนอเอาไว้ กล่าวคือ “แนวโน้ม” ไม่

สามารถอธิบายได้ทุกบริบทที่ตัวบ่งชี้ *even* ปรากฏอยู่ อย่างไรก็ตาม ในหลายๆภาษาพบว่าค่าเน้นประเภท Scalar Additive มักมีหลายค่า และค่าแต่ละค่าก็ใช้แตกต่างกันไปในแต่ละบริบท ซึ่งต่างจากภาษาอังกฤษที่ค่าเน้น *even* สามารถปรากฏได้ในทุกบริบท และนักภาษาศาสตร์หลายท่านได้ให้เหตุผลว่าบางบริบทไม่สามารถอธิบายได้ด้วยแนวโน้ม มีรายละเอียดดังนี้

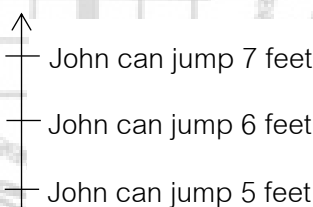
เคย์ (König. 1991: 69; Schwenter; & Vasishth. 2002: 1; อ้างอิงจาก Kay. 1990: 69. *Even*.) เสนอแนวคิดที่แตกต่างจากคาร์ททูเนนและปีเตอร์ส์ว่า ค่าเน้น *even* ปรากฏในบริบทที่แนวโน้มไม่สามารถอธิบายได้ ซึ่งพบว่า *even* เมื่อเน้นส่วนใด ส่วนนั้นจะเป็นส่วนที่ “ให้ข้อมูลมากกว่า” (More Informative) บริบทที่ไม่มีค่าเน้น *even* ปรากฏอยู่ พิจารณาข้อมูลภาษา (97) ซึ่งเป็นบทสนทนา ระหว่าง A และ B พุดถึง John

(97) A: Can John jump 6 feet?

B: Yes, he can *even* jump [7 feet].

(Schwenter; & Vasishth. 2002: 1)

เคย์ได้เสนอรูปแบบของระดับ (Scalar Model) เพื่ออธิบายข้อมูลของบริบทที่มีค่าเน้น *even* ปรากฏอยู่แสดงในภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 รูปแบบของระดับตามแนวคิดของเคย์

ที่มา: Scott A. Schwenter; & Shravan Vasishth. (2002). *Absolute and Relative Scalar Particles in Spanish and Hindi*. p. 1.

จากภาพประกอบแสดงให้เห็นว่า บริบทของข้อมูลภาษา (97) John กระโดดได้ 7 ฟุตเป็นข้อมูลที่มากกว่า John กระโดดได้ 6 และ 5 ฟุตตามลำดับ ดังนั้น คำถามของ A ซึ่งถามว่า John กระโดดได้ 6 ฟุตหรือไม่ โดยที่คำตอบของ B ซึ่งมี *even* ปรากฏอยู่ เป็นการให้ข้อมูลที่มากกว่าคำถามของ A กล่าวคือ John กระโดดได้ 7 ฟุตซึ่งเป็นระยะทางที่มากกว่า 6 ฟุต

นอกจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ “แนวโน้ม” และ “การให้ข้อมูลที่มากกว่า” ของบริบทที่ค่าเน้น *even* ปรากฏอยู่ ยังมีนักภาษาศาสตร์บางท่าน เช่น โคนิค (König.1991: 69) กล่าวเพิ่มเติมว่าค่าเน้น

even เมื่อเน้นส่วนใด ส่วนนั้นจะแสดง “ความต่าง” (Contrast) จากสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วในบริบทก่อนหน้า พิจารณาข้อมูลภาษา (98) คำเน้น *even* เน้น Fred ซึ่งเป็นคนกินจุจึ่งกินแฮมเบอร์เกอร์มากกว่าคนอื่น ได้แก่ Peter ที่กินแฮมเบอร์เกอร์ไป 2 ชิ้นและ George กินไป 3 ชิ้น ซึ่ง *even* แสดงความแตกต่างของพฤติกรรมการกินของ Fred ที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ

(98) All the children were very hungry. Peter had two hamburgers, George ate three and Fred, our glutton, *even* [ate four]_F.

(König.1991: 69)

ชีวาท¹ (Zeevat. 2009: 121) กล่าวว่าการศึกษาความหมายของคำเน้น *even* แสดงให้เห็นถึง “ความประหลาดใจ” (Surprising) หรือ “ความคาดหมาย” (Expectedness) ของผู้พูด กล่าวคือ ถ้า *even* เน้นส่วนใด แสดงว่าส่วนนั้นทำให้ผู้พูดประหลาดใจหรือเกินความคาดหมายของผู้พูด ข้อมูลภาษา (99) สามารถตีความได้ว่า การที่ Bill อยู่ในปารีสเป็นเรื่องที่ทำให้ผู้พูดประหลาดใจหรือผู้พูดคาดหมายไว้ว่า Bill ไม่น่าจะอยู่ที่ Paris

(99) *Even* [BILL]_F is in Paris.

(Zeevat. 2009: 122)

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตีความของคำเน้น *even* ขึ้นอยู่กับความเป็นปฏิเสธของประโยคที่ *even* ปรากฏอยู่ซึ่งส่งผลให้เกิดการสลับของลำดับตัวเลข (Scale Reversal) อย่างไรก็ตามทั้งแนวคิดที่นำเสนอโดยคาร์ททูเนนและปีเตอร์สและแนวคิดของรุธมาจากการวิเคราะห์เฉพาะคำเน้น *even* ในภาษาอังกฤษ ซึ่ง *even* เป็นคำที่สามารถเกิดได้ในบริบททั้งในประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำเน้นประเภท Scalar Additives ในหลายๆภาษาพบว่า คำเน้นประเภทนี้มีหลายคำขึ้นอยู่กับการเป็น Polarity ของประโยค ตัวอย่างเช่น ภาษาเยอรมัน ที่มีคำเน้น *sogar* ในประโยคบอกเล่า และ *einmal* ที่ปรากฏในประโยคปฏิเสธ (Schwarz. 2005) ภาษากรีกที่มีคำเน้น *akomi ke* ปรากฏในประโยคบอกเล่า กับคำเน้น *oute* ในประโยคปฏิเสธ และคำเน้น *esto* ที่สามารถปรากฏได้ทั้งในประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ (Giannakidou. 2007) นอกจากนั้นสิ่งที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติม ได้แก่ ลักษณะของความเป็นระดับของตัวเลขในบางบริบทที่ “แนวโน้ม” ของคาร์ททูเนนและปีเตอร์ส (Karttunen; & Peters. 1979: 12) เสนอไว้ไม่สามารถอธิบายได้ จึงทำให้นักภาษาศาสตร์หลายท่านอธิบายความหมายของ *even* ที่หลากหลาย เช่น “ข้อมูลที่มากกว่า” ตามแนวคิดของเคย์ (Kay. 1990: 69) และบางบริบทคำเน้น *even* ก็แสดงว่าส่วนนั้น “ต่าง” จากส่วนอื่นๆ

¹ ชีวาทเรียกตัวบ่งชี้ที่แสดงความประหลาดใจว่า Mirative Particle (Zeevat. 2009: 121)

ที่ไม่ได้ถูกเน้นด้วย *even* ภายในบริบทเดียวกันจากข้อเสนอของโคนิก (König. 1991: 69) และข้อเสนอของซีวาท (Zeevat. 2009: 121) ที่อธิบายด้วย “ความประหลาดใจ” หรือ “ความคาดหมาย” ของผู้พูด

5.2.3 ความหมายของคำเน้นประเภท Non-Scalar Additive

คำเน้นประเภท Additive อีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ Non-Scalar Additive ซึ่งไม่ได้แสดงความเป็นระดับ คำเน้นเหล่านี้ ได้แก่ *too, also, as well, additionally, in addition, likewise, similarly* พิจารณาข้อมูลภาษา (100)

- (100) a. Tonight [SAM]_F is having dinner in New York, too.
b. Tonight Sam is having dinner in [NEW YORK]_F, too.

(Beaver; & Clark. 2008: 72)

ข้อมูลภาษา (100a) มีส่วนที่ถูกเน้นคือ Sam ขณะที่ (100b) เน้นที่ New York ทั้งสองโครงสร้างแสดงสภาวะเกิดก่อนโดยใน (100a) แสดงสภาวะเกิดก่อนว่ามีคนอื่นนอกจาก Sam ที่ไปกินอาหารเย็นที่นิวยอร์ก ขณะที่ (100b) แสดงสภาวะเกิดก่อนว่า Sam ไปกินอาหารเย็นที่อื่นด้วยนอกจากที่นิวยอร์ก ทั้งสองโครงสร้างตีความหมายแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าส่วนใดเป็นส่วนที่ถูกเน้นของประโยค แสดงว่าถ้ามีผู้พูดกล่าวประโยคเช่นนี้ ต้องปรากฏบริบทมาก่อน ซึ่งบีเวอร์และคลาร์ค (Beaver; & Clark. 2008: 73) วิเคราะห์ว่า คำเน้นประเภท Non-Scalar Additive สามารถเป็นคำตอบส่วนหนึ่งของคำถามได้ ดังนี้

- (101) คำถาม: Who is having dinner in New York tonight?

คำตอบ: Someone (is having dinner in New York tonight).

Tonight [SAM]_F is having dinner in New York, too.

(Beaver; & Clark. 2008: 73)

สรุปความหมายและการตีความหมายของคำเน้นประเภท Additive มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปนี้

ตัวเลือก

- เพิ่มตัวเลือก
- ความเป็นระดับของตัวเลือก
- การประเมินค่าของตัวเลือก

5.2.4 การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของคำเน้นประเภท Non-Scalar Additive

ตำแหน่งของคำเน้น *also* สามารถปรากฏได้หลายตำแหน่ง ได้แก่ หน้ากริยาวลี (102a) แต่ถ้ามีคำกริยาช่วย *also* จะปรากฏหลังคำกริยาช่วยนั้น (102b) หรือสามารถปรากฏที่ตำแหน่งท้ายสุดของประโยคได้ (102c) และในบริบทที่ไม่เป็นทางการ *also* สามารถปรากฏหน้าประโยคได้ (102d) (Pullum; & Huddleston. 2002: 593)

- (102) a. Sue also bought a CD.
 b. Sue had also bought a CD.
 c. We plan to visit Paris also.
 d. Also, it was pouring with rain.

(Pullum; & Huddleston. 2002: 593)

อย่างไรก็ตามส่วนที่ถูกเน้นในประโยคสามารถเป็นส่วนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับการเน้นเสียง ข้อมูลภาษา (103) ส่วนที่ถูกเน้นเป็นคำนาม *Sue*, *a CD* หรือกริยาวลี *bought a CD* ก็ได้ และข้อมูลภาษา (104) ส่วนที่ถูกเน้นเป็นคำสรรพนาม *we* คำนาม *Paris* หรือกริยาวลี *to visit Paris* หรือ *plan to visit Paris*

- (103) Sue also bought a CD.
 a. [_{DP} SUE]_F also bought a CD.
 b. Sue also bought [_{DP} a CD]_F.
 c. Sue also [_{VP} BOUGHT a CD]_F.
 (104) We plan to visit Paris also.
 a. [_{DP} WE]_F plan to visit Paris also.
 b. We plan to visit [_{DP} PARIS]_F also.
 c. We plan [_{IP} TO VISIT PARIS]_F also.
 d. We [_{VP} PLAN TO VISIT PARIS]_F also.

(Pullum; & Huddleston. 2002: 593)

สำหรับคำเน้น *too* ส่วนใหญ่ก็มีตำแหน่งหลังกริยาวลี (105a) แต่อาจปรากฏหลังประธาน (105b) หรือหลังคำกริยา (105c) ก็ได้

- (105) a. Sue bought a CD too.
 b. I too think the proposal has merit.
 c. I realized too that he was in great pain.

(Pullum; & Huddleston. 2002: 593)

ข้อมูลภาษา (106) ส่วนที่ถูกเน้นของ *too* สามารถเป็นส่วนก็ได้เช่นเดียวกับ *also* เช่น คำนาม *Sue* (106a) คำนาม *a CD* (106b) กริยาวลี *bought a CD* (106c) หรือทั้งอนุพากย์ (106d) แต่ถ้า *too* ปรากฏหลังประธานดังเช่นใน (107) ส่วนที่ถูกเน้นจะถูกจำกัดที่ประธาน / เท่านั้น และข้อมูลภาษา (108) *too* ทำหน้าที่ขยายคำกริยาหลัก *realized* ซึ่งมีความเช่นเดียวกับ “I realized suddenly that he was in great pain.” (Pullum; & Huddleston. 2002: 593)

- (106) Sue bought a CD too.
 a. [_{DP} SUE]_F bought a CD too.
 b. Sue bought [_{DP} a CD]_F too.
 c. Sue [_{VP} BOUGHT a CD]_F too.
 d. [_{TP} SUE BOUGHT a CD]_F too
 (107) [I]_F too think the proposal has merit.
 (108) [I REALIZED too THAT HE WAS IN GREAT PAIN.]_F

(Pullum; & Huddleston. 2002: 593)

คำเน้นประเภท Non-Scalar Additive มักเกี่ยวข้องกับการเชื่อมความ (Coordination) โดยหน้าที่ของคำเน้นนี้คล้ายกับคำวิเศษณ์เชื่อมความ (Conjunctive Adverb) ซึ่งมีความหมายเหมือนคำวิเศษณ์ *moreover*, *furthermore* และทำหน้าที่เป็นคำสันธานเชื่อมความ (Coordinating Conjunction) ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อความที่กล่าวมาแล้ว (König. 1993: 63) พิจารณาข้อมูลภาษา (109) ที่คำเน้น *likewise*, *also* และ *too* ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์เชื่อมความ

- (109) a. You must pack plenty of food for the journey. Likewise, you'll need warm clothes.
 b. Also, many people fail to see that immediate action is required,
 c. Goodrich had become much more manageable to his imagination: he was not the mystery man he had been. A man, too, had to earn his living. Goodrich did

not do this and apparently could not.

(König. 1991: 63)

หน้าที่อีกอย่างหนึ่งของคำเน้นประเภทนี้ได้แก่เป็นคำสันธานเชื่อมความ ซึ่งพัลลัมและฮัดเดิลสตัน (Pullum; & Huddleston. 2002: 593) กล่าวว่า คำเน้นประเภทนี้มักพบในโครงสร้างการเชื่อมความที่มีคำสันธาน 'and' เช่นในข้อมูลภาษา (110)

- (110) a. We saw Kim *and also* [PAT]_F at the wedding.
b. She was bright *and* [ENERGETIC]_F *too*.

(Pullum; & Huddleston. 2002: 593)

อย่างไรก็ตามโคนิก (König. 1991: 64) กล่าวว่าคำเน้นประเภทนี้ทำหน้าที่คล้ายกับคำสันธาน 'and' ซึ่งทำให้คำเน้นนี้จะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้

- (111) a. Fred came and George came, *too*.
b. Fred came and George came.
c. Fred came and George did, *too*.
d. Fred came and George did.

(König. 1991: 64)

คุณสมบัติเช่นนี้นอกจากจะพบในภาษาอังกฤษแล้วยังพบในภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาอิชคาซิมิ (Ishkashimi) ในข้อมูลภาษา (112) คำเน้นประเภท Non-Scalar Additive คือ *mas* ปรากฏหลังส่วนที่ถูกเน้นเสมอ (Karvovskaya. 2013: 82)

- (112) Wai mol-mas xi dust-o-i zənyu isu
DEM husband-also REFL hand-PL-OBJ wash.3SG come.3SG
'(One woman cooked pilau and called her husband to come and eat...)
and her husband goes to wash his hands.'

(Karvovskaya. 2013: 82)

คำเน้น *mas* ถึงแม้ว่าจะอยู่ติดกับประธาน *mol* (husband) แต่ไม่ได้แสดงสภาวะเกิดก่อนว่ามีคนอื่นนอกเหนือจากสามีล้างมือ เพราะในบริบทก่อนหน้านี้อีกกล่าวว่าภรรยาทำอาหารและเรียกสามีมากิน ประโยคนี้ *mas* จึงทำหน้าที่เป็นคำสันธานเชื่อมความจึงจะสื่อความหมายได้

5.3 คำเน้นประเภท Particularizer

5.3.1 ความหมายของคำเน้นประเภท Particularizer

ตัวอย่างของคำเน้นประเภท Particularizer ได้แก่ *chiefly, especially, largely, mainly, mostly, notably, particularly, primarily, principally, specifically, at least, in particular, exactly, just* (Quirk; et al. 1985: 604) การตีความหมายของคำเน้นประเภทนี้เกี่ยวข้องกับตัวเลือก เช่นเดียวกัน โดยเป็นการจำกัดตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบท แต่แตกต่างจากคำเน้นประเภท Exclusive ตรงที่คำเน้นประเภท Exclusive จำกัดตัวเลือกให้เหลือเพียงตัวเลือกเดียว ขณะที่ Particularizer ไม่ได้ จำกัดตัวเลือกอื่นๆออกไปแต่เป็นการระบุตัวเลือกที่เน้นมากกว่าตัวเลือกอื่นๆ (Nevalainen. 1994: 254) พิเคราะห์ข้อมูลภาษา (113)

(113) Many members were absent, *notably* [the VICE-CHAIRMAN]_F.

(König. 1991: 92)

ประโยคนี้มีความหมายว่าสมาชิกหลายคนไม่มา แต่ที่เน้นคือรองกรรมการ ซึ่งตัวเลือกในที่นี้ คือสมาชิกซึ่งประกอบด้วยรองกรรมการและสมาชิกคนอื่นๆ คำเน้น *notably* เน้นว่ารองกรรมการไม่มา โดยที่สมาชิกที่เหลือก็ไม่มาเช่นกัน

โคนิก (König. 1991: 92) อธิบายว่าคำเน้นประเภท Particularizer แสดงคุณสมบัติ 2 ประการได้แก่ คำเน้นประเภทนี้แสดงสภาวะเกิดก่อนเช่นเดียวกับคำเน้นประเภท Additive พิเคราะห์ ข้อมูลภาษา (114a) แสดงสภาวะเกิดก่อนว่ามีบางคนที่อยู่ด้านพฤติกรรมของเขา สภาวะเกิดก่อนใน (114b) ได้แก่ มีกลุ่มคนที่ไม่พอใจรัฐบาล สภาวะเกิดก่อนใน (114c) คือเขาชอบผู้หญิง

(114) a. *Especially* [the GIRLS]_F objected to his manners.

b. [The WORKERS]_F, *in particular*, are dissatisfied with the government.

c. He favours *particularly* [the YOUNG WOMEN]_F.

(Quirk; et al. 1985: 604)

คุณสมบัติอีกข้อหนึ่งของคำเน้นประเภทนี้ได้แก่ ส่วนที่ถูกเน้นที่เป็นตัวเลือกอยู่ในรูปแบบของการเปรียบเทียบตัวเลือกหนึ่งกับอีกตัวเลือกหนึ่ง (Comparative Ranking) จากคุณสมบัติข้อแรกที กล่าวว่คำเน้นแสดงสภาวะเกิดก่อนของตัวเลือกอีกตัวเลือกที่ไม่ได้ถูกเน้น จากข้อมูลภาษา (114a) นำมากล่าวซ้ำอีกครั้งใน (115) ส่วนที่ถูกเน้นได้แก่ the girls ซึ่งสภาวะเกิดก่อนในประโยคนี้แสดงอีก

ตัวเลือกได้แก่ the boys การแสดงระดับของตัวเลือกอยู่ในรูปแบบของการเปรียบเทียบได้แก่ เด็กผู้หญิงไม่พอใจพฤติกรรมของเขามากกว่าเด็กผู้ชาย

(115) *Epecially* [the GIRLS]_F objected to his manners.

ตัวเลือก: {the girls, the boys}

จะเห็นได้ว่าคำเน้นประเภท Particularizer เน้นตัวเลือกที่เกี่ยวข้องกับอีกตัวเลือกหนึ่งในบริบท เมเยอร์ (Meyer. 1992: 106) กล่าวว่าคำเน้นประเภทนี้ทำหน้าที่เป็นหน่วยอ้างถึงสิ่งเดียวกัน (Apposition) กล่าวคือ ทำหน้าที่อ้างถึงคำนามหน่วยแรกที่ปรากฏก่อน โดยมีความหมายที่แคบกว่า คำนามหน่วยแรก ดังนั้นส่วนที่ถูกเน้นจึงเป็นคำนามหน่วยที่สองที่อ้างถึงคำนามหน่วยแรก พิจารณาข้อมูลภาษา (116)

(116) As the rich got richer, *many of the poor* became poorer, *especially* [the members of the low castes or 'outcastes' like the Untouchables who had never had much land in the first place]_F.

(Meyer. 1992: 107)

คำนามหน่วยแรก ได้แก่ many of the poor โดย *especially* ทำหน้าที่อ้างถึงโดยจำกัดความหมายของ many of the poor ให้แคบลงเป็น the members of the low castes... in the first place

5.3.2 การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์ของคำเน้นประเภท Particularizer

โคนิคตั้งข้อสังเกตว่าคำเน้นประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 แบบได้แก่ คำเน้นที่รวมกับส่วนที่ถูกเน้น ได้แก่ *especially*, *particularly*, *in particular* และ *notably* จะเน้นส่วนใดส่วนหนึ่งกับแบบที่ทำหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์ (König. 1991: 92)

(117) a. [_{DP} *Epecially* [the GIRLS]_F]_F objected to his manners.

b. [_{DP} [The WORKERS]_F, *in particular*]_F, are dissatisfied with the government.

c. He favours [_{DP} *particularly* [the YOUNG WOMEN]_F]_F.

d. Many members were absent, [_{DP} *notably* [the VICE-CHAIRMAN]_F]_F.

6. การวิเคราะห์โครงสร้างเน้นตามแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000)

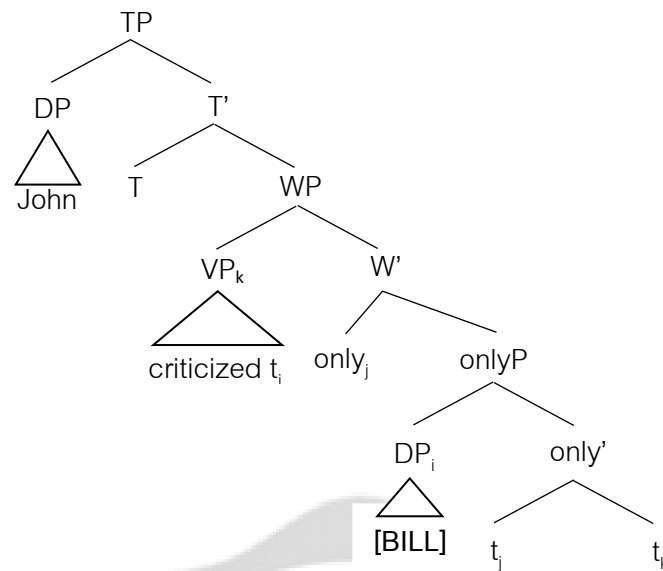
การวิเคราะห์โครงสร้างของคำเน้นแต่ละประเภทจากหัวข้อ 2.5 จะเห็นได้ว่ามีความหลากหลายและอธิบายด้วยแนวคิดที่ต่างกันออกไป ในหัวข้อนี้เป็นการเสนอกรอบแนวคิดการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นของเคย์น (Kayne. 2000: 238) ซึ่งได้เสนอไว้ว่าโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นเหล่านี้เป็นโครงสร้างที่มีการย้าย (Overt Movement) พิจารณาข้อมูลภาษา (118) ส่วนที่ถูกระบุได้แก่ *Bill* ซึ่งเป็นกรรมของประโยค ถึงแม้ว่า *only* จะอยู่ติดกับคำนาม *Bill* แต่เคย์นเสนอว่าจริงๆ แล้ว *Bill* เป็นส่วนที่ย้าย ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

(118) John criticized *only* [_{DP} BILL]_F.

- a. John only [_{VP} criticized Bill]
- b. John Bill_i only [_{VP} criticized t_i]
- c. John only_j Bill_i t_j [_{VP} criticized t_i]
- d. John [_{VP} criticized t_i]_k only_j Bill_i t_j t_k

(Kayne. 2000: 238)

ขั้นตอนแรก (118a) คำเน้น *only* ผสาน (Merge) เข้ากับกริยวลี criticized Bill จากนั้น *Bill* ย้ายขึ้นมาติดกับ *only* เนื่องจาก *only* มีลักษณะเน้น (Focus Feature: [+F]) ซึ่งเคย์นเรียกขั้นตอนนี้ว่าการดึงดูดด้วยคำเน้น (Focus Attraction) (118b) และมีการตรวจสอบลักษณะเน้น (Feature Checking) ซึ่งเคย์นได้ปรับใช้จากชอมสกี (Chomsky. 1995) อย่างไรก็ตามการลำดับคำของประโยคยังไม่ถูกต้อง เคย์นจึงเสนอว่าน่าจะมีโฟรเจ็กชันอีกชั้นหนึ่งที่ตรวจสอบการลำดับคำของประโยคให้ถูกต้อง (Word Order Phrase: WP) ซึ่งมี W เป็นคำหลัก และ *only* มีลักษณะการลำดับคำปรากฏอยู่ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม (Word Order Feature: [+W]) ทำให้ *only* ต้องย้ายขึ้นไปเพื่อตรวจสอบลักษณะนี้ใน (118c) และขั้นตอนสุดท้ายกริยวลีย้ายขึ้นไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ WP (118d) แผนภูมิต้นไม้ขั้นตอนการย้ายทั้งหมดแสดงในภาพประกอบ 14

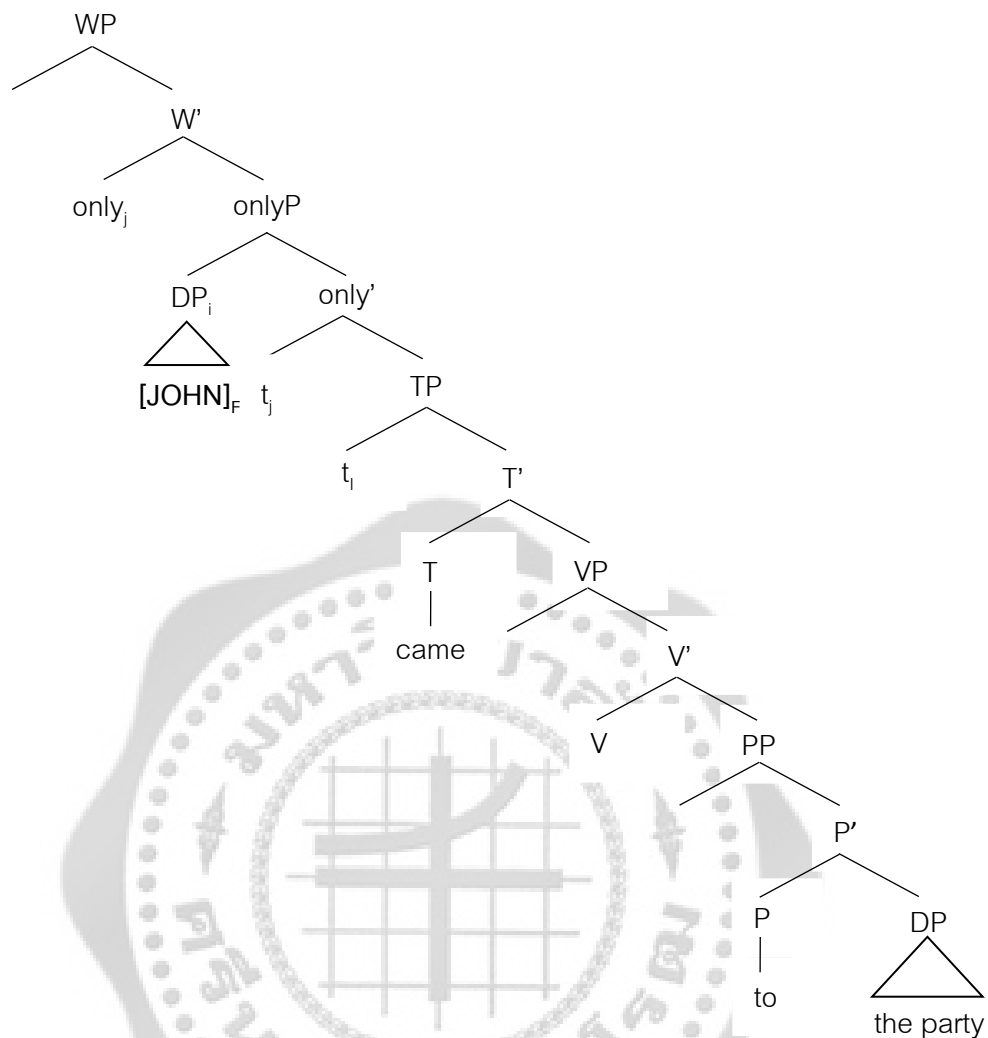

ภาพประกอบ 14 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (118)

ถ้าส่วนที่ถูกเน้นเป็นประธานของประโยคดังเช่นในข้อมูลภาษา (119) ขั้นตอนการย้าย ได้แก่ *only* ผสานเข้ากับอนุภาคหลัก (119a) จากนั้น *John* ย้ายขึ้นไปตำแหน่งสเปคิฟายเออร์ของ *onlyP* เนื่องจาก Focus Attraction (119b) ขั้นตอนสุดท้าย *W* ตรวจสอบการลำดับคำ *only* จึงย้ายไปอยู่ตำแหน่งคำหลัก *W* (119c) แผนภูมิต้นไม้ขั้นตอนการย้ายแสดงในภาพประกอบ 15

- (119) Only [_{DP} JOHN]_F came to the party.
- only [John came to the party]
  - John_i only t_i came to the party
  - only_j John_i t_j t_i came to the party

(Kayne. 2000: 243)

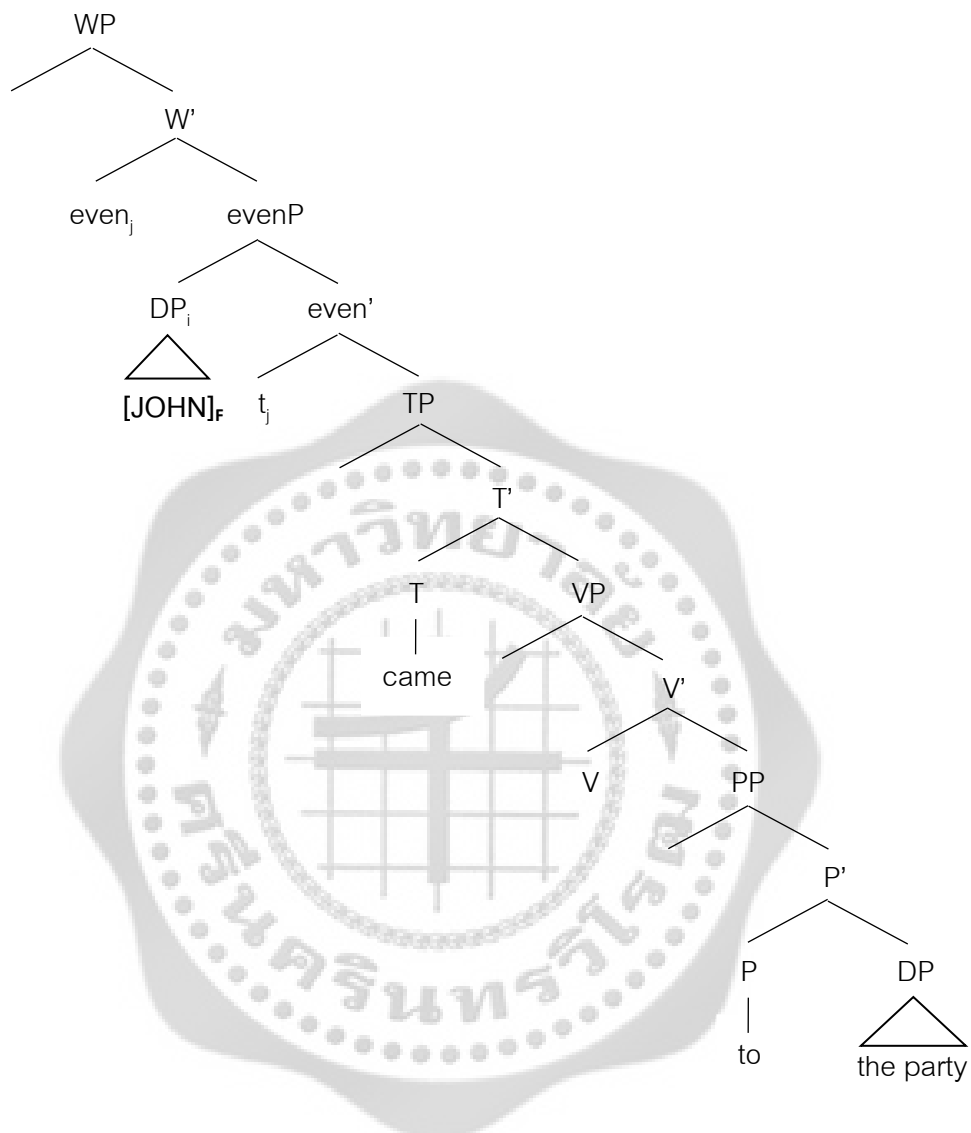

ภาพประกอบ 15 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (119)

ข้อมูลภาษา (120) เป็นคำเน้น *even* เน้น *John* ซึ่งเป็นประธานของประโยค ขั้นตอนการย้าย ได้แก่ คำเน้น *even* ผสานเข้ากับประโยค *John came to the party* (120a) จากนั้นคำนาม *John* ซึ่งเป็นส่วนที่ถูกเน้นย้ายขึ้นไปที่สเปคซิฟายเออร์ของ *evenP* เนื่องจาก *even* มีลักษณะเน้นและเพื่อตรวจสอบลักษณะเน้น (120b) ขั้นตอนสุดท้าย *even* ย้ายไปยังตำแหน่งคำหลัก *W* เพื่อให้ได้การลำดับคำที่ถูกต้อง (120c) แผนภูมิต้นไม้ขั้นตอนการย้ายแสดงในภาพประกอบ 16

- (120) *Even* [_{DP} *JOHN*]_F came to the party.
- even John came to the party*
  - John_i even t_j came to the party*

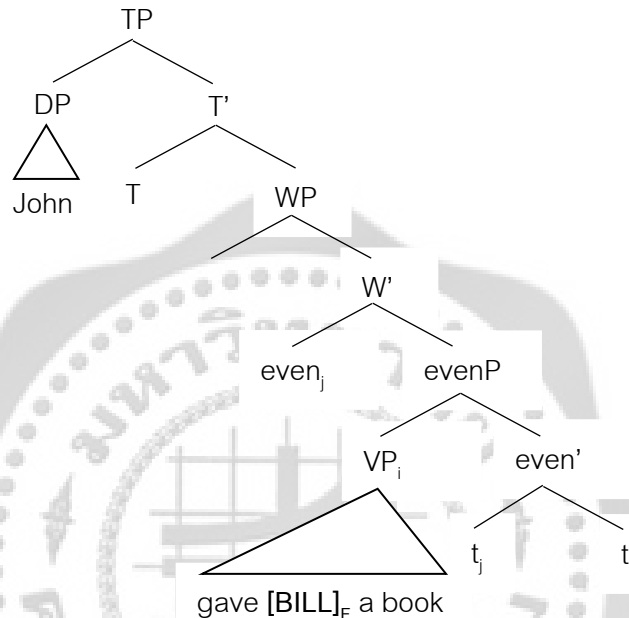
c. $even_i$ John t_j t_j came to the party

ภาพประกอบ 16 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (120)

ตัวอย่างข้อมูลภาษา (121) *even* อยู่หน้ากริยาวลี *gave Bill a book* โดยที่ส่วนที่ถูกเน้น ได้แก่คำนาม *Bill* ขั้นตอนการย้ายของโครงสร้างนี้ได้แก่ *even* ผสานเข้ากับกริยาวลี *gave Bill a book* (121a) กริยาวลีย้ายขึ้นไปที่สเปคซิฟายเออร์ของ *evenP* เนื่องจาก *even* มีลักษณะเน้น (121b) ขั้นตอนสุดท้าย *even* ย้ายขึ้นไปที่ตำแหน่งคำหลัก *W* เพื่อให้ได้การลำดับคำที่ถูกต้อง (121c) แผนภูมิต้นไม้ ขั้นตอนการย้ายแสดงในภาพประกอบ 17

- (121) John even gave [_{DP} BILL]_F a book.
- John even [_{VP} gave Bill a book]
  - John [_{VP} gave Bill a book]_i even t_i
  - John even_j [_{VP} gave Bill a book]_i t_j t_i

ภาพประกอบ 17 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (121)

สำหรับคำเน้น *too* แตกต่างจาก *only* และ *even* ตรงที่ตำแหน่งของ *too* อยู่หลังส่วนที่ถูกเน้นเสมอ เคย์นจึงเสนอว่า *too* ไม่ได้ย้ายไปยังตำแหน่งคำหลัก W ในขั้นตอนสุดท้าย พิจารณาข้อมูลภาษา (122) ส่วนที่ถูกเน้นได้แก่คำนาม *Bill* ซึ่งมี *too* ปรากฏท้ายสุดของประโยค ขั้นตอนการย้ายเริ่มจาก *too* ผสานเข้ากับกริยาวลี *gave Bill a book* (122a) จากนั้นกริยาวลี *gave Bill a book* ย้ายขึ้นมาที่สเปคซิฟายเออร์ของ *tooP* เนื่องจาก *too* มีลักษณะเน้น (122b) ผลจากการย้ายเพื่อตรวจสอบลักษณะเน้นของ *too* พบว่าได้การลำดับคำของประโยคที่ถูกต้องจึงไม่มีโพรเจกชันของ WP ตัวบ่งชี้ *too* จึงไม่ย้ายไปยังตำแหน่งคำหลัก W ซึ่งแตกต่างจาก *only* และ *even* แผนภูมิต้นไม้ขั้นตอนการย้ายแสดงในภาพประกอบ 18

- (122) John gave [_{DP} BILL]_F a book, too.
- John too gave Bill a book
  - John [_{VP} gave Bill a book]_i too t_i

'Who does Luise believe that Karl saw?'

b. ??Was glaubt niemand **wen** Karl gesehen hat?

what believes nobody whom Karl seen has

'Who does nobody believe that Karl saw?'

c. **Wen** glaubt niemand daß Karl gesehen hat?

whom believes nobody that Karl seen has

'Who does nobody believe that Karl saw?'

(Beck. 1996: 5)

ต่อมาเบคและคิม (Beck; & Kim. 1997) ศึกษาประโยคคำถามในภาษาเกาหลี และพบลักษณะเช่นนี้เช่นเดียวกัน พิจารณาข้อมูลภาษา (124) คำปฏิเสธ *amuto* (no one) ปรากฏอยู่หน้าคำแสดงคำถาม *nuku* (who) ทำให้ประโยคคำถามนี้ผิด (124a) แต่เมื่อย้ายคำแสดงคำถาม *nuku* (who) มาอยู่หน้าประโยค ทำให้ประโยคคำถามนี้ถูกต้อง (124b)

(124) a. *Amuto *nuku-lül* *po-chi* *anh-ass-ni?* ภาษาเกาหลี
anyone *who-Acc* *see-CHI* *not do-Past-Q*

'Whom did no one see?'

(Beck; & Kim. 1997: 350)

b. *Nuku-lül* *amuto* *po-chi* *anh-ass-ni?*
who-Acc *anyone* *see-CHI* *not do-Past-Q*

'Whom did no one see?'

(Beck; & Kim. 1997: 355)

นอกจากคำปฏิเสธแล้ว เบค (Beck. 1996) และเบคและคิม (Beck; & Kim. 1997) พบว่าตัวบ่งปริมาณ เช่น *everyone* และคำเน้น *only*, *even* หรือ *also* ทั้งในภาษาเยอรมันและภาษาเกาหลีก็ทำให้เกิดผลของการแทรกแซงเช่นกัน (Beck; & Kim. 1997: 372) ข้อมูลภาษาเยอรมันแสดงใน (125) และภาษาเกาหลีแสดงใน (126) - (128)

(125) a. ??Was glaubt jeder **wen** Karl gesehen hat? ภาษาเยอรมัน
what believes everyone whom Karl seen has

'Who does everyone believe that Karl saw?'

(Beck. 1996: 19)

- b. ??Was glaubt fast jeder wen Karl gesehen hat?
what believes almost everyone whom Karl seen has
 ‘Who does almost everyone believe that Karl saw?’

(Beck. 1996: 30)

- c. ??Wen hat nur [Karl]_F wo getroffen?
whom has only Karl where met
 ‘Who did only Karl meet where?’

(Beck. 1996: 31)

- (126) a. ??Nukuna-ka ônû kyosu-lûl chonkyôngha-ni? ภาษาเกาหลี
everyone-Nom which professor-Acc respect-Q

‘Which professor does everyone respect?’

- b. Ônû kyosu-lûl nukuna-ka chonkyôngha-ni?
which professor-Acc everyone-Nom respect-Q

‘Which professor does everyone respect?’

(Beck; & Kim. 1997: 371)

- (127) a. [Minsu]_F-man Suna-lûl po-ass-ta.
Minsu-only Suna-Acc see-Past-Dec

‘Only Minu saw Suna.’

- b. *[Minsu]_F-man nuku-lûl po-ass-ni?
Minsu-only who-Acc see-Past-Q

‘Who did only Minsu see?’

- c. nuku-lûl [Minsu]_F-man po-ass-ni?
who-Acc Minsu-only see-Past-Q

‘Who did only Minsu see?’

- (128) a. [Minsu]_F-to Suna-lûl po-ass-ta.
Minsu-also Suna-Acc see-Past-Dec

‘Minsu, too, saw Suna.’

- b. *[Minsu]_F-to nuku-lûl po-ass-ni?
Minsu-also who-Acc see-Past-Q

'Who did Minsu, too, see?'

c. *nuku-lül* [Minsu]_F-*to* po-ass-ta?

who-Acc Minsu-also see-Past-Q

'Who did Minsu, too, see?'

(Beck; & Kim. 1997: 370)

เบคได้อธิบายสาเหตุที่ทำให้ประโยคคำถามเหล่านี้ผิดเนื่องจากคำแสดงคำถามถูกบัญชาโดยคำปฏิเสธ ตัวบ่งปริมาณหรือคำเน้น ทำให้ประโยคคำถามนั้นสื่อความไม่ได้ (Beck. 1996: 7) โดยที่คำแสดงคำถามซึ่งเป็นตัวปฏิบัติการ (Question Operator: Q-Op) ไม่สามารถย้ายได้ในตรรกูป ดังนั้น คำปฏิเสธ ตัวบ่งปริมาณหรือคำเน้นจึงเป็นตัวแทรกแซง (Intervener) ในประโยคคำถาม คำแสดงคำถามที่เป็นตัวปฏิบัติการจึงไม่สามารถย้ายไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของตัวนำส่วนเติมเต็มวลีในตรรกูป ผลของการแทรกแซงอธิบายใน (129) โดย X คือ ตัวปฏิบัติการคำแสดงคำถาม Q¹ คือ ตัวแทรกแซง และ t^{LF} คือ ร่องรอยของตัวปฏิบัติการคำแสดงคำถามในตรรกูป

(129) * [...X_i... [Q...[...t^{LF}...]]

(Beck. 1996: 1)

ต่อมาคิม (Kim. 2002) ได้วิเคราะห์ผลของการแทรกแซงในภาษาอื่นๆ นอกเหนือจากภาษาเยอรมันและภาษาเกาหลี พบว่า ตัวแทรกแซงในประโยคคำถามนั้นแตกต่างกัน โดยเฉพาะภาษาจีนที่ตัวบ่งปริมาณและคำปฏิเสธสามารถปรากฏได้ในประโยคคำถามโดยที่คำแสดงคำถามไม่จำเป็นต้องย้ายไปอยู่หน้าประโยค ดังนั้น เมื่อมีตัวบ่งปริมาณหรือคำปฏิเสธปรากฏในประโยคคำถามจึงไม่ทำให้เกิดผลของการแทรกแซงแต่อย่างใด กล่าวคือ ตัวบ่งปริมาณและคำปฏิเสธไม่ใช่ตัวแทรกแซงในภาษาจีน แสดงในข้อมูลภาษา (130a-b)

(130) a. *meige ren* dou mai-le *shenme?* ภาษาจีน

every man all buy-ASP what

'What did everybody buy?'

b. *Zhangsan bu xiang mai shenme?*

Zhangsan not want buy what

¹ เบค (Beck. 1996) ใช้ Q ซึ่งหมายถึงตัวบ่งปริมาณ (Quantifier: Q) แทนตัวแทรกแซง เนื่องจาก พบว่าตัวบ่งปริมาณในหลายๆภาษาทำให้เกิดผลของการแทรกแซง

'What doesn't Zhongsan want to buy?'

(Kim. 2002: 4)

คิม (Kim. 2002: 4) กล่าวว่า แนวคิดเรื่องผลของการแทรกแซงของเบคที่กล่าวว่าตัวบ่งปริมาณและคำปฏิเสธเป็นตัวแทรกแซงไม่สามารถอธิบายได้กับทุกภาษา เนื่องจากตัวแทรกแซงในแต่ละภาษาแตกต่างกันออกไป แต่จากข้อมูลภาษาหลายๆภาษา คิมพบว่าคำที่ทำให้เกิดผลของการแทรกแซงได้แก่คำเน้น จึงเรียกว่า ผลของการแทรกแซงจากคำเน้น ข้อมูลภาษา (131) - (132) คำเน้น *lian...ye* (even), *zhiyou* (only) เป็นตัวแทรกแซงในประโยคคำถามของภาษาจีน และข้อมูลภาษา (133) - (134) คำเน้น *seulement* (only), *même* (even) เป็นตัวแทรกแซงของภาษาฝรั่งเศส

(131) a. ??*lian* [Lili]_F *ye* kan de dong *na-ben shu*? ภาษาจีน

even Lili also read DE understand which-CL book

'Which book could even Lili understand?'

b. *na-ben shu lian* [Lili]_F *ye* kan de dong

which-CL book even Lili also read DE understand?

'Which book could even Lili understand?'

(132) a. *zhiyou [Lili]_F kan-le *na-ben shu*?

only Lili read-ASP which-CL book

'Which book did only Lili read?'

b. *na-ben shu zhiyou* [Lili]_F kan-le?

which-CL book only Lili read-ASP

'Which book did only Lili read?'

(Kim. 2002: 5)

(133) a. *Seulement [Jean]_F arrive à faire *quoi*?

only Jean arrives to do what

'What does only Jean manage to do?'

b. *Qu'est-ce que seulement* [Jean]_F arrive à faire ?

what that only Jean arrives to do

'What does only Jean manage to do?'

(134) a. *Même [Jean]_F arrive à faire *quoi*?

even Jean arrives to do what

'What does even Jean manage to do?'

b. *Qui'est-ce que même [Jean]_f arrive à faire?*

what that even Jean arrives to do

'What does even Jean manage to do?'

(Mathieu. 1999: 448)

จากข้อสังเกตดังกล่าว คิมอธิบายผลของการแทรกแซงจากคำเน้นโดยใช้ลักษณะที่ว่า คำแสดงคำถามประกอบด้วยลักษณะคำถาม (Wh-Feature: [+Wh]) และลักษณะเน้น [+Foc] เพราะคำแสดงคำถามต้องการคำตอบที่เป็นเซตของตัวเลือก เมื่อคำแสดงคำถามปรากฏในตำแหน่งฐาน (Wh-in situ) จึงต้องตรวจสอบลักษณะเหล่านี้ แต่เนื่องจากในประโยคคำถามมีคำเน้นซึ่งตัวมันมีลักษณะ [+Foc] จึงกีดขวางตัวปฏิบัติการคำถามที่มีลักษณะ [+Wh, +Foc] ทำให้ตัวปฏิบัติการคำถามไม่สามารถให้ลักษณะ [+Wh, +Foc] กับคำแสดงคำถามในตำแหน่งฐาน ส่งผลให้ลักษณะของคำแสดงคำถามไม่สอดคล้องกับลักษณะของตัวปฏิบัติการคำถาม ประโยคคำถามที่ได้จึงไม่สมบูรณ์และสื่อความหมายไม่ได้ อันเนื่องมาจากการแทรกแซงของคำเน้นนั่นเอง (Kim. 2006: 529) แสดงใน (135a) อย่างไรก็ตาม เมื่อย้ายคำแสดงคำถามที่แต่เดิมอยู่ในตำแหน่งฐานไปยังหน้าประโยคกลับทำให้ประโยคคำถามนั้นถูกต้อง (135b)

(135) a. * $[_{CP} C_{[Q, IF]} [\dots Foc_{[F]} \dots [\dots Wh_{[uQ, uF]} \dots]]]$

b. $[_{CP} \dots Wh_{[uQ, uF]} \dots [C_{[Q, IF]} [\dots Foc_{[F]} \dots]]]$

(Kim. 2006: 528)

จากข้อเสนอของคิม ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะพิจารณาผลของการแทรกแซงจากคำเน้นเพื่อหาว่าในประโยคคำถามในภาษาไทยพบผลของการแทรกแซงจากคำเน้นดังที่คิม (Kim. 2006) เสนอไว้หรือไม่ และจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังกล่าวในบทผลการวิเคราะห์ด้านโครงสร้าง

2.8 ข้อโต้แย้งของโครงสร้างเน้นในภาษาไทย

ในหัวข้อนี้เป็นการทบทวนงานวิจัยในภาษาไทยโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกศึกษาภาษาไทยในรูปแบบของโครงสร้างที่ให้ข้อมูล (Information Structure) เช่น แก่นความ-เนื้อความ การทำให้เป็นแก่นความ การคลาดไปทางซ้าย และโครงสร้างเน้น ได้แก่ งานวิจัยของเพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom. 1982) ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง (Hoonchamlong. 1991) อิวาซากิและปรียา อิงคภิรมณ์ (Iwasaki; & Ingkaphirom. 2005) และกลุ่มที่สองเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์โครงสร้างที่

มีหน่วยคำและความหมายแสดงการเน้น ซึ่งผู้วิจัยแต่ละท่านเรียกโครงสร้างนี้แตกต่างกันออกไป ได้แก่ งานวิจัยของเด็น ดิคเคินและพรศิริ สิงห์ปรีชา (Den Dikken; & Singhapreecha. 2004) ศึกษาโครงสร้าง Predicate Inversion ที่มีตัวเชื่อม (Linker) “ที่” ในนามวลี งานวิจัยของสุกัญญา เรืองจรรยา (Ruangjaroon. 2005) ที่ศึกษาโครงสร้างเคลิฟต์แบบแย้ง (Contrastive Cleft) และเคลิฟต์แบบระบุ (Identificational Cleft) ในประโยคคำถามและหน่วยคำ “ที่” และเจ็งส์ (Jenks. 2011) ซึ่งได้แย้งงานวิจัยของเด็น ดิคเคินและพรศิริ สิงห์ปรีชา รวมทั้งงานวิจัยของสุกัญญา เรืองจรรยา ภาพรวมของงานวิจัยในภาษาไทยสรุปได้ในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 สรุปภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเน้นในภาษาไทย

โครงสร้างที่ให้ข้อมูล	หน่วยคำและโครงสร้างที่แสดงความหมายเน้น
<p><u>เพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom. 1982)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - แก่นความ, เนื้อความ - การทำให้เป็นแก่นความ - โครงสร้างเน้น 	<p><u>เด็น ดิคเคินและพรศิริ สิงห์ปรีชา (Den Dikken; & Singhapreecha. 2004)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงสร้าง Predicate Inversion - ตัวเชื่อม “ที่” ในนามวลี
<p><u>ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง (Hoonchamlong. 1991)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - แก่นความ - การทำให้เป็นแก่นความ - การคลาดไปทางซ้าย 	<p><u>สุกัญญา เรืองจรรยา (Ruangjaroon. 2005)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงสร้างเคลิฟต์แบบแย้ง, เคลิฟต์แบบระบุ - หน่วยคำ “ที่”
<p><u>อิวซากิและปรียา อิงคภิรมณ์ (Iwasaki; & Ingkaphirom. 2005)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - แก่นความ, เนื้อความ - การทำให้เป็นแก่นความ 	<p><u>เจ็งส์ (Jenks. 2011)</u> ได้แย้งงานวิจัยของ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็น ดิคเคินและพรศิริ สิงห์ปรีชา (Den Dikken; & Singhapreecha. 2004) และ - สุกัญญา เรืองจรรยา (Ruangjaroon. 2005)

งานวิจัยในภาษาไทยมีรายละเอียดดังนี้

เพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom. 1982) ศึกษาโครงสร้างที่ให้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบหรือโครงสร้างของประโยคและการถ่ายทอดข้อมูลของผู้พูดไปยังผู้ฟังผ่านทางโครงสร้างของประโยคนั้นๆ โดยใช้แนวคิดเรื่องแก่นความ (Topic) และเนื้อความ (Comment) ของกุนเดล (Gundel. 1977) มาวิเคราะห์ซึ่งกล่าวไว้ว่า โครงสร้างของข้อมูลที่เป็นข้อมูลเก่า (Given

Information หรือ Givenness) คือข้อมูลและผู้พูดและผู้ฟังรับรู้ร่วมกันและเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของ
 แก่นความ โดยอาจมีการอ้างถึงบางสิ่งที่คุณพูดและผู้ฟังรับรู้ร่วมกันว่าสิ่งนั้นคืออะไร และข้อมูลใหม่
 (New Information หรือ Newness) คือ ข้อมูลที่ผู้พูดต้องการถ่ายทอดให้ผู้ฟังรับรู้ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่
 สำคัญของเนื้อความ (Ekniyom. 1982: 5) โดยเน้นวิเคราะห์โครงสร้างของนามวลีที่ปรากฏตำแหน่ง
 แรกของประโยคหรือ Sentence Initial Noun Phrase (SINP) โครงสร้างนี้แสดงคุณสมบัติของความ
 เป็นแก่นความ เรียกว่าการทำให้เป็นแก่นความ (Topicalization) คำนามที่ปรากฏตำแหน่งแรกนี้ย้าย
 มาจากตำแหน่งปกติหลังคำกริยาและเป็นแก่นความของประโยค ดังนั้น นามวลีที่ปรากฏหน้าประโยค
 จึงจัดเป็นข้อมูลเก่าและมีลักษณะ [+Given] โดยเพียรศิริได้อธิบายความแตกต่างระหว่างแก่นความ
 และประธานของประโยคโดยใช้เกณฑ์ของหลี่และทอมป์สัน (Li; & Thompson. 1976) ดังนี้
 (Ekniyom. 1982: 22-24)

1. ความเฉพาะเจาะจง (Definiteness)

แก่นความแสดงความเฉพาะเจาะจงว่าผู้พูดหมายถึงสิ่งใด ขณะที่ประธานไม่จำเป็นต้อง
 แสดงความเฉพาะเจาะจง

2. บทบาททางความหมาย (Semantic Role)

ประธานบางครั้งก็ไม่มี ความหมายในตัวเอง เช่น ดัมมี่ซัฟเฟ็ตในภาษาอังกฤษ it หรือ there
 ซึ่งเรียกว่า Expletive Pronoun แต่ประธานเหล่านี้จำเป็นต้องมีเพื่อให้ประโยคนั้นครบถ้วนสมบูรณ์
 ขณะที่แก่นความต้องมีความหมายในตัวเองเสมอ

3. ความสัมพันธ์กับคำกริยา (Relation with Verbs)

ความสัมพันธ์ของประธานกับคำกริยาได้แก่ ประธานต้องเป็นอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาเสมอ
 กล่าวคือ ประธานจะเป็นตัวเลือกกริยาในการเกิดร่วมกับคำกริยานั้นๆ ส่วนแก่นความไม่จำเป็นต้อง
 เป็นอาร์กิวเมนต์ของคำกริยา

4. ความคล้อยตามกับคำกริยา (Agreement with Verbs)

คำกริยาต้องคล้อยตามประธานของประโยค ขณะที่คำกริยาไม่จำเป็นต้องคล้อยตามแก่น
 ความ

5. ตำแหน่งในประโยค (Position in a Sentence)

แก่นความในหลายๆภาษาพบว่ามักอยู่หน้าประโยค ขณะที่ประธานไม่จำเป็นต้องอยู่หน้า
 ประโยค เนื่องจากบางภาษามีการลำดับคำแบบกริยา-ประธาน-กรรมหรือกริยา-กรรม-ประธาน สำหรับ
 ในภาษาไทยนั้นมีการลำดับคำแบบประธาน-กริยา-กรรม ในข้อมูลภาษา (136) คุณปู่ เป็นประธานของ

ประโยค โดย (136ก) เป็นประโยคที่มีการเรียงลำดับคำแบบปกติ กล่าวคือ เรียงลำดับคำแบบประธาน-กริยา-กรรม แต่ใน (136ข) มะม่วง ซึ่งเป็นกรรมของประโยคย้ายมาอยู่หน้าประโยค และทำหน้าที่เป็นแก่นความ ข้อมูลภาษานี้จึงเป็นโครงสร้างการทำให้เป็นแก่นความ

- (136) ก. [SUBJECT คุณปู่] ไม่ชอบมะม่วง ประโยคปกติ
 ข. [TOPIC [OBJECT มะม่วง]]; [SUBJECT คุณปู่] ไม่ชอบ ₁ การทำให้เป็นแก่นความ
- ↑
- (Ekniyom. 1982: 23)

จากการตั้งข้อสังเกตของความแตกต่างระหว่างแก่นความและประธาน เพียรศิริยังได้เสนอว่าในบางประโยคที่มีการเรียงลำดับประธาน-กริยา-กรรม ประธานในประโยคนี้ก็สามารถทำหน้าที่เป็นแก่นความได้เช่นเดียวกัน โดยที่ไม่ได้มีการย้ายคำนามมาไว้หน้าประโยคแต่อย่างใด (Ekniyom. 1982: 27) พิจารณาข้อมูลภาษา (137) ซึ่งเป็นโครงสร้างการทำให้เป็นแก่นความ ใน (137ก) นามวลี คำถามข้อนี้ ย้ายมาอยู่หน้าประโยคและทำหน้าที่เป็นกรรม ขณะที่ (137ข) นามวลี คำถามข้อนี้ ไม่ได้ย้ายตำแหน่งแต่อย่างใด และทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค ซึ่งนามวลี คำถามข้อนี้ ทั้งใน (137ก) และ (137ข) ต่างเป็นแก่นความของประโยค

- (137) ก. [TOPIC [OBJECT คำถามข้อนี้]]; นิสิตตอบ ₁/มัน, ไม่ได้
 ข. [TOPIC [SUBJECT คำถามข้อนี้]]; PRO₁ แก่ลิ่งนักเรียนซัดๆ
- (Ekniyom. 1982: 33)

เพียรศิริได้อธิบายเพิ่มเติมว่า นามวลีที่ย้ายตำแหน่งจะทำให้เกิดช่องว่างหรือสามารถใช้คำสรรพนามที่อ้างถึงคำนามที่ย้ายไปอยู่หน้าประโยคได้ ดังนั้น ข้อมูลภาษา (137ก) จึงปรากฏช่องว่างหรือคำสรรพนาม 'มัน' ที่อ้างถึงนามวลี คำถามข้อนี้ ส่วนประธานที่เป็นแก่นความของประโยคซึ่งไม่ได้ย้ายตำแหน่งดังเช่นข้อมูลภาษา (137ข) ปรากฏหน่วยสรรพนาม (PRO) ที่อ้างถึงนามวลี คำถามข้อนี้

ประโยคในภาษาไทยสามารถปรากฏแก่นความหน้าประโยคได้มากกว่าหนึ่งแก่นความ แสดงในข้อมูลภาษา (138)

- (138) ก. [TOPIC บ้านนี้][TOPIC [SUBJECT ลูกๆ]]; [TOPIC งานการ] ไม่เอา ₁ จะเอาแต่เที่ยวเล่นท่าเดียว
 ข. [TOPIC เสื้อตัวนี้] [TOPIC ผ้าที่ตัด] [TOPIC ดอกมัน] [TOPIC [SUBJECT สี] ประหลาดที่เดียว
- (Ekniyom. 1982: 47)

สำหรับ¹ ซึ่งเป็นคำบุพบท เนื่องจากหากผู้พูดใช้คำนี้ในประโยคแสดงว่าต้องการพูดถึงแก่นความอีก แก่นความหนึ่งหรือพูดอีกเรื่องหนึ่ง พิจารณาข้อมูลภาษา (140)

- (140) ก. [TOPIC ส่วนผู้อพยพที่เหลือ][COMMENT ไทยต้องรับเอาไว้เอง]
 ข. [TOPIC สำหรับตัวผมเองนั้น][COMMENT ผมคงไม่เปลี่ยนใจแน่ๆ]

(Ekniyom. 1982: 51)

นอกจากนั้นยังได้จัดให้ตัวบ่งชี้แสดงเนื้อความ 3 คำได้แก่คำว่า *ไง ไงละ และต่างหาก* เป็นตัวบ่งชี้แสดงเนื้อความแบบแย้ง (Contrastive Comment Marker) *ไง* และ *ไงละ* ใช้เมื่อผู้พูดต้องการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคำนามนั้น ส่วน *ต่างหาก* ใช้เมื่อผู้พูดต้องการแย้งข้อมูลกับผู้ฟังในการสนทนา (Ekniyom. 1982: 53) ข้อมูลภาษา (141ก) มีความหมายเน้นว่าผู้พูดเป็นคนซื้อดินสอไม่ใช่ผู้ฟัง และข้อมูลภาษา (141ข) มีความหมายเน้นไปที่กริยาวลีว่าคืนเงินให้แล้ว

- (141) ก. [TOPIC ดินสอแท่งนี้][COMMENT ผมซื้อมา*ต่างหาก*]
 ข. [TOPIC สตางค์คุณ][COMMENT ผมคืนให้แล้ว*ไงละ*]

(Ekniyom. 1982: 54)

และตัวบ่งชี้เหล่านี้จำเป็นต้องปรากฏหลังคำนามที่เป็นเนื้อความเสมอถ้าคำนามที่เป็นเนื้อความปรากฏหน้าประโยค (Ekniyom. 1982: 54) หากไม่ปรากฏตัวบ่งชี้หลังเนื้อความ จะไม่สามารถตีความหมายได้ เปรียบเทียบข้อมูลภาษา (142ก) และ (142ข)

- (142) ก. [COMMENT บ้านหลังนี้*ไงละ*] ที่เขาจะขาย
 ข. *[COMMENT บ้านหลังนี้] ที่เขาจะขาย

(Ekniyom. 1982: 54)

เพียรศิริเรียกโครงสร้าง (142ก) ใหม่ว่า “โครงสร้างเน้น (Focused Construction)” ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับประโยคเคลิฟต์ในภาษาอังกฤษ (Ekniyom. 1982: 140) และเรียกหน่วยคำที่แสดงเนื้อความแบบแย้งใหม่กว่า “คำเน้น (Focus Marker)” และคำนามที่ปรากฏหน้าประโยคได้ต้องมีลักษณะ [+Definite] หมายถึงคำนามที่มีคำระบุเฉพาะ หรือมีลักษณะ [+Generic] หมายถึงคำนามทั่วไป พิจารณาโครงสร้างเน้นใน (143) นามวลี *เด็กคนนี้* ในข้อมูลภาษา (143ก) และ *กาแฟ* ในข้อมูลภาษา (143ข) ปรากฏหน้าประโยคได้ เนื่องจากนามวลี *เด็กคนนี้* มีลักษณะ [+Definite] เพราะมีคำระบุเฉพาะ

¹ เพียรศิริกล่าวว่าตัวบ่งชี้แสดงแก่นความแบบแย้ง “ส่วน” มีความหมายเช่นเดียวกับ “as for” และ “สำหรับ” มีความหมายเช่นเดียวกับ “for” ในภาษาอังกฤษ (Ekniyom. 1982: 50)

‘นี้’ จึงสามารถระบุได้ว่าหมายถึงใคร และคำนาม *กาแฟ* มีลักษณะ [+Generic] ที่อ้างถึงคำนามทั่วไป แต่เพียรศิริกล่าวว่ข้อมูลภาษา (143ค) เป็นประโยคที่ยอมรับไม่ได้เนื่องจากนามวลี *อาหารหนึ่งจาน* ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นจานใดจึงไม่สามารถปรากฏหน้าประโยคในโครงสร้างเน้นได้

- (143) ก. [COMMENT เด็กคนนี้^{ไ้}] ที่เขาพามา
 ข. [COMMENT กาแฟ^{ไ้}] ที่จะให้คุณไม่่วงเสียก่อน
 ค. *[COMMENT อาหารหนึ่งจาน^{ไ้}] ที่เขาขอ

(Ekniyom. 1982: 144)

ส่วนคำเน้น *ต่างหาก* มีความหมายที่แตกต่างจาก *ไ้* และ *ไ้ละ* โดยมีความหมายเช่นเดียวกันกับ *instead* ของภาษาอังกฤษ ดังเช่นในข้อมูลภาษา (144)

- (144) [COMMENT เลือดตัวนี้^{ต่างหาก}] ที่เป็นของหนู

(Ekniyom. 1982: 149)

นอกจากนั้นเพียรศิริกล่าวว่คำเน้นจำเป็นต้องมีในโครงสร้างเน้นเสมอ ถ้าโครงสร้างนั้นไม่ปรากฏคำเน้น ก็จะเป็นเพียงโครงสร้างที่มีคำนามมาเรียงต่อกันเช่นในข้อมูลภาษา (145ข) ซึ่งประกอบด้วยคำนาม *ผู้หญิงคนนี้* และคำนาม *คุณหมอ*

- (145) ก. [COMMENT ผู้หญิงคนนี้^{ไ้}] คุณหมอที่รักษาคุณพ่อ
 ข. ?ผู้หญิงคนนี้^{ไ้}คุณหมอที่รักษาคุณพ่อ

(Ekniyom. 1982: 148)

อย่างไรก็ตามโครงสร้างเน้นก็จัดเป็นคุณานุประโยคเช่นกันโดยเป็นคุณานุประโยคประเภทที่ไม่มีคำนามหลัก (Headless Relative Clause) มี *ที่* ทำหน้าที่เป็นตัวนำส่วนเติมเต็ม ข้อมูลภาษา (146) เป็นโครงสร้างเน้นที่ปรากฏคำเน้น *ไ้ละ* และ (147) เป็นคุณานุประโยคประเภทที่ไม่มีคำนามหลัก ถ้าในโครงสร้างไม่มีคำเน้น คำนามนั้นจะถูกตีความหมายให้เป็นคำหลักในคุณานุประโยค

- (146) [COMMENT ผู้หญิงคนนี้^{ไ้ละ}] ที่ช่วยพยาบาลผม

โครงสร้างเน้น

- (147) ผู้หญิงคนนี้^{ไ้}ที่ช่วยพยาบาลผม

คุณานุประโยคที่ไม่มีคำหลัก

(Ekniyom. 1982: 149)

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งที่เพียรศิริเสนอไว้ได้แก่โครงสร้างเน้นในภาษาไทยเป็น Equational Sentence¹ โดยหลักฐานที่แสดงว่าโครงสร้างเน้นเป็น Equational Sentence มาจากการทำให้โครงสร้างเน้นเป็นประโยคปฏิเสธ (Ekniyom. 1982: 141) พิจารณาข้อมูลภาษา (148) ซึ่งเป็นโครงสร้างเน้น (148ก) ขณะที่ข้อมูลภาษา (148ข) เป็นประโยคปฏิเสธที่มีคำปฏิเสธ “ไม่ใช่” ซึ่งเพียรศิริกล่าวว่า “ไม่ใช่” คือรูปปฏิเสธของสัมพันธกริยา คือ ในภาษาไทย (148ค)

- (148) ก. ผู้หญิงคนนี้ใจละที่ช่วยพยาบาลผม
 ข. ไม่ใช่ผู้หญิงคนนี้หรือที่ช่วยพยาบาลผม
 ค. คือผู้หญิงคนนี้ใจละที่ช่วยพยาบาลผม

(Ekniyom. 1982: 141)

ข้อมูลภาษา (148ก) สามารถตีความได้เป็น (149) และ (150) ตามลำดับ

- (149) ก. ผู้หญิงคนนี้ใจละที่ช่วยพยาบาลผม โครงสร้างเน้น
 ข. ที่ช่วยพยาบาลผมคือผู้หญิงคนนี้ใจละ Equational Sentence
- (150) ก. ไม่ใช่ผู้หญิงคนนี้หรือที่ช่วยพยาบาลผม โครงสร้างเน้น
 ข. ที่ช่วยพยาบาลผมไม่ใช่ผู้หญิงคนนี้หรือ Equational Sentence

(Ekniyom. 1982: 142)

งานวิจัยของเพียรศิริ เถกนิยมที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างเน้นสามารถสรุปได้ในตาราง 6 ดังนี้

¹ Equational Sentence คือ ประโยคที่มีสัมพันธกริยาทำหน้าที่ระบุตัวตนและหน้าที่ (Identity and Function) ประกอบด้วยส่วนที่เป็นนามวลีและส่วนที่เป็นภาคแสดง ซึ่งตำแหน่งของนามวลีและภาคแสดงสามารถสลับกันได้โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลง (Trask; & Stockwell. 2007: 59) ตัวอย่างเช่น

- a. The largest planet in our solar system is Jupiter.
 b. Jupiter is the largest planet in our solar system.

(Trask; & Stockwell. 2007: 59)

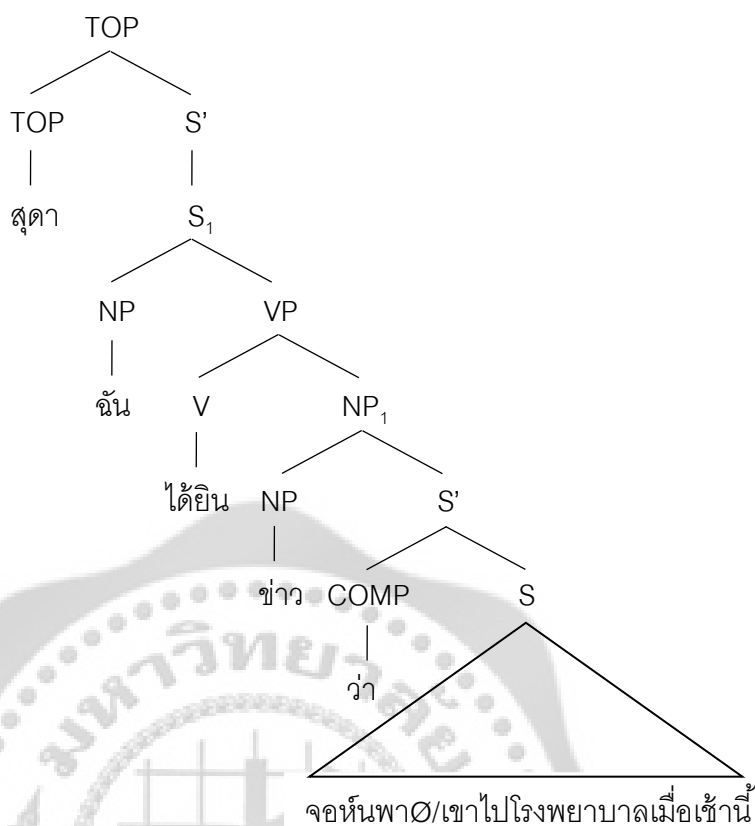
ตาราง 6 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างเน้นของเพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom. 1982)

การทำให้เป็นแก่นความ	แก่นความทั่วไป	[_{TOP} [_{OBJ} NP] + (นั่น/นี่/นี้/เนี้ยะ/นะะ)] + [_{COM} [_{SUBJ} NP] + VP + (นะ/ละ/ตอก/หรรอก)]
	แก่นความแบบแย้ง	[_{TOP} [_{SUBJ} NP] + (นั่น/นี่/นี้/เนี้ยะ/นะะ)] + [_{COM} VP + (นะ/ละ/ตอก/หรรอก)]
โครงสร้างเน้น		[_{COM} NP _{[+Definite], [+Generic]}] + ไง/ไงละ/ต่างหาก + คุณานุประโยค

ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง (Hoonchamlong. 1991) ศึกษาโครงสร้างที่ปรากฏแก่นความ (Topic Construction) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การทำให้เป็นแก่นความ (Topicalization) และ 2) การคลาดไปทางซ้าย (Left Dislocation) (Hoonchamlong. 1991: 87) แสดงในข้อมูลภาษา (151)

- (151) ก. [_{TOPIC} สูดานะ] ฉันได้ยืมข้าวว่าจอห์นเพิ่งพา $\emptyset$ ไปโรงพยาบาลเมื่อเช้านี้   การทำให้เป็นแก่นความ
- ข. [_{TOPIC} สูดานะ] ฉันได้ยืมข้าวว่าจอห์นเพิ่งพาเขาไปโรงพยาบาลเมื่อเช้านี้   การคลาดไปทางซ้าย
- (Hoonchamlong. 1991: 93)

จากข้อมูลภาษา (151) แก่นความได้แก่ *สูดา* และมีตัวบ่งชี้แสดงแก่นความ *นะะ* ปรากฏข้างหลังแก่นความ ทั้งสองโครงสร้างแตกต่างกันที่การทำให้เป็นแก่นความปรากฏช่องว่าง (Gap: $\emptyset$) ในตำแหน่งกรรม ขณะที่การคลาดไปทางซ้ายไม่ปรากฏช่องว่างเนื่องจากมีคำสรรพนาม 'เขา' แทนที่ในช่องว่างนั้น ซึ่งคำสรรพนามนี้เรียกว่า Resumptive Pronoun อย่างไรก็ตามยุพาพรรณกล่าวว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้สรรพนามไร้รูปได้ (Zero Pronoun) คือผู้พูดไม่กล่าวสรรพนามซ้ำจึงทำให้เกิดช่องว่าง ดังนั้นข้อมูลภาษา (151ก) และ (151ข) จึงไม่ได้แตกต่างกันในด้านโครงสร้างแต่แตกต่างที่การใช้รูปแบบของคำสรรพนาม การอธิบายโครงสร้าง (151ก) และ (151ข) ยุพาพรรณใช้เงื่อนไขการย้ายข้ามชั้น (Subjacency Condition) ของชอมสกี (Chomsky. 1977) มาอธิบายโดยแสดงแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 19 แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างประโยค (151ก-ข)

ที่มา: Yuphaphann Hoonchamlong. (1991). *Some Issues in Thai Anaphora: A Government and Binding Approach*. p. 94.

แก่นความ สุดา สัมพันธ์กับคำสรรพนาม เขา และคำสรรพนามไร้รูป (Ø) ในลักษณะที่อยู่ห่างกันกับจุดแตกกิ่งสองตำแหน่งได้แก่ จุดแตกกิ่ง S₁ และ NP₁ โดยที่ไม่ได้เป็นประโยคที่ผิดแต่อย่างใด จากข้อสังเกตดังกล่าว ยูพาพรณสรูปว่าโครงสร้างแก่นความในภาษาไทยทั้งสองประเภท ได้แก่การทำให้เป็นแก่นความและการคลาดไปทางซ้ายไม่ได้ย้ายส่วนประกอบใดๆ

อิวาซากิและปรียา อิงคภิรมณ์ (Iwasaki; & Ingkaphirom. 2005: 359) ศึกษาแก่นความในภาษาไทยโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกได้แก่ แก่นความที่ขึ้นต้นประโยค (Sentence Topic) แบ่งย่อยออกเป็น 3 ประเภทตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ของแก่นความ ได้แก่ แก่นความที่ทำหน้าที่เป็นประธาน (Subject Topic) (152ก) แก่นความที่ทำหน้าที่เป็นกรรม (Object Topic) (152ข)

และแก่นความที่ทำหน้าที่เป็นการกรอ้อม¹ (Oblique Topic) (152ค) โดยส่วนที่ตามหลังแก่นความคือ เนื้อความ

- (152) ก. [SUBJECT TOPIC เพื่อนหนูคนนี้][COMMENT รักอภิรดีเท่านี้]
 ข. [OBJECT TOPIC เพื่อนหนูคนนี้][COMMENT อภิรดีรักมาก]
 ค. [OBLIQUE TOPIC ผู้ชายคนนี้][COMMENT อภิรดีเคยทำงานด้วยกัน]

(Iwasaki; & Ingkaphirom. 2005: 360)

แก่นความที่ขึ้นต้นประโยคยังมีตัวบ่งชี้แสดงแก่นความ ตัวบ่งชี้ได้แก่ *นั่น นี่ นี เนี่ย และนะ* ปรากฏหลังแก่นความ ดังในตัวอย่างข้อมูลภาษา (153ก-ข)

- (153) ก. [SUBJECT TOPIC คะแนนเนี่ย][COMMENT ถึงหนึ่งจุดห้าหรือเปล่าก็ไม่ทราบ]
 ข. [OBJECT TOPIC ภาษาอังกฤษเนี่ย][COMMENT วันๆหนึ่ง ใช้บ่อยแค่ไหนอะ]

(Iwasaki; & Ingkaphirom. 2005: 361)

แก่นความอีกประเภทคือแก่นความที่ตามด้วยเนื้อความที่เป็นอนุภาค (Topic with a Clausal Comment) ประกอบด้วยแก่นความ-ประธาน-ภาคแสดง ซึ่งอาจเป็นคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ อาจเรียกว่าเป็นโครงสร้างที่มีประธานสองตัว (Double-Subject Construction) แสดงในข้อมูลภาษา (154)

- (154) ก. [TOPIC ช้าง][COMMENT [SUBJECT งวง]ยาว]
 ข. [TOPIC นิด][COMMENT [SUBJECT พ่อแม่] มีฐานะดี]
 ค. [TOPIC จิ้งจก][COMMENT [SUBJECT เสียง]น่ารัก]
 ง. [TOPIC สะพานนี้][COMMENT [SUBJECT ความยาว] 500 เมตร]
 จ. [TOPIC ปี][COMMENT [SUBJECT พี่สาว]เขาแต่งงานกับหมอ]

(Iwasaki; & Ingkaphirom. 2005: 361)

เด็น ดิคเคินและพรศิริ สิงห์ปรีชา (Den Dikken; & Singhapreecha. 2004) ศึกษานามวลี ในภาษาไทยที่ประกอบด้วยคำนามหลักและคำกริยาคุณศัพท์ โดยคำกริยาคุณศัพท์นี้ทำหน้าที่ขยาย คำนามหลัก (155ก) เปรียบเทียบกับนามวลีที่ประกอบด้วยคำนามหลักและคำกริยาคุณศัพท์เชื่อมด้วย หน่วยคำ *ที่* (155ข)

¹ แก่นความที่เป็นการกรอ้อมเป็นแก่นความที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมของประโยค (Iwasaki; & Ingkaphirom. 2005: 359)

- (156) ก. คุณพบใคร*(ที่)เก่ง
 ข. ไม่มีอะไร(ที่)แปลกเกิดขึ้นเมื่อเข้านี้
 ค. จอห์นกินพิซซ่า(ที่)ร้อนแค่สองชิ้น

(Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 5)

การตีความของโครงสร้างที่ค่านามขยายด้วยคำคุณศัพท์กับโครงสร้างที่มี LINKER ที่แตกต่างกัน พิจารณาข้อมูลภาษา (157ก) หมายถึงพิซซ่าทั่วไปที่ร้อน ขณะที่ข้อมูลภาษา (157ข) ผู้พูดหมายถึงพิซซ่าที่ร้อน ไม่ใช่พิซซ่าที่ไม่ร้อน ซึ่งอาจตีความได้ว่าขณะที่ผู้พูดกำลังกล่าวอยู่อาจมีพิซซ่าหลายชิ้นทั้งที่ร้อนหรือเย็นแล้ว การกล่าวเช่นนี้จึงมีความหมายเน้นไปที่พิซซ่าที่ร้อนซึ่งแตกต่างจากข้อมูลภาษา (157ก) ที่หมายถึงพิซซ่าร้อนทั่วไป

- (157) ก. พืชาร์ร้อน
 ข. พืชาร์ที่ร้อน

(Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 7)

พิจารณาข้อมูลภาษา (158ก) ผู้พูดสอบถามข้อมูลที่เกิดขึ้นเมื่อวานซึ่งจัดเป็นข้อมูลใหม่ ส่วนข้อมูลภาษา (158ข) ผู้พูดสงสัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวาน หรือมีบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้ผู้พูดสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นเมื่อวานหรือไม่ ในโครงสร้างปรากฏ LINKER ที่ ซึ่งแสดงถึงสภาวะเกิดก่อนและจัดเป็นข้อมูลเก่า

- (158) ก. มีอะไรแปลกเกิดขึ้นเมื่อวานนี้ไหม
 ข. มีอะไรที่แปลกเกิดขึ้นเมื่อวานนี้ไหม

(Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 7)

สาเหตุที่เด่น ดินเคินและพรตริกกล่าวว่าโครงสร้างที่มี LINKER เป็น Predicate Inversion เนื่องจากเป็นโครงสร้างที่แสดงข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ Predicate Inversion คือโครงสร้างที่มีสัมพันธกริยาแสดงข้อมูลของประธานและภาคแสดง พิจารณาข้อมูลภาษา (159a) ประธาน John เป็นข้อมูลเก่า ขณะที่ภาคแสดงหลังสัมพันธกริยา is เป็นข้อมูลใหม่เกี่ยวกับ John แต่ถ้าสลับระหว่างส่วนที่เป็นประธาน John กับภาคแสดงหลังสัมพันธกริยา โดยสลับส่วนที่เป็นภาคแสดงมาไว้หน้าสัมพันธกริยา is ส่วนนี้จะแสดงข้อมูลเก่า ขณะที่ส่วนที่เป็นประธาน John ที่ไปอยู่หลังสัมพันธกริยาจะแสดงข้อมูลใหม่ (159b)

(159) a. John is my best friend.

↑   ↑
ข้อมูลเก่า   ข้อมูลใหม่

ประโยคสัมพันธกริยา

b. My best friend is John.

↑   ↑
ข้อมูลเก่า   ข้อมูลใหม่

Predicate Inversion

(Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 8)

เด็น ดินเคินและพรศิริกล่าวว่าโครงสร้าง Predicate Inversion ไม่ได้พบแคในโครงสร้างสัมพันธกริยาเท่านั้น แต่ยังพบในนามวลีด้วย (Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 11) โดยยกตัวอย่างข้อมูลภาษา (160) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบ an island กับ a jewel โดย a jewel ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของ an island แต่มาอยู่ข้างหน้าประธาน an island จึงจัดเป็นโครงสร้าง Predicate Inversion ที่มี of เป็น LINKER

(160) a jewel of an island

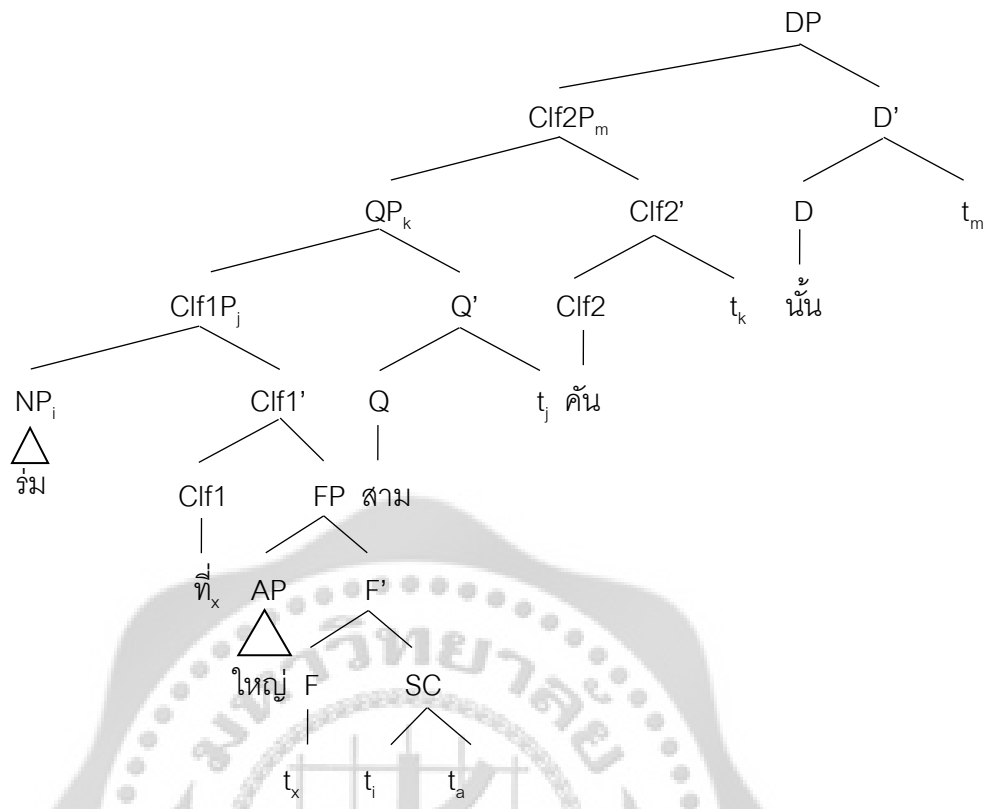
(Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 11)

ในการพิจารณาโครงสร้างในภาษาไทย ที่ ซึ่งเป็น LINKER ทำหน้าที่เชื่อมระหว่างคำนามและภาคแสดงซึ่งอยู่ในรูปของคำคุณศัพท์ ที่ จึงทำหน้าที่คล้ายสัมพันธกริยาในโครงสร้าง Predicate Inversion นอกจากนั้นยังได้เปรียบเทียบโครงสร้างของคำนามที่มี LINKER ที่ กับคำนามที่ตามด้วยคำลักษณนามและคำกริยาคุณศัพท์ พบว่า LINKER ที่ และคำลักษณนามไม่จำเป็นต้องปรากฏพร้อมกัน ซึ่งแสดงว่า ที่ และคำลักษณนาม คัน อยู่ในตำแหน่งเดียวกัน ในข้อมูลภาษา (161ก) และ (161ข) แผนภูมิต้นไม่แสดงในภาพประกอบ 21 และ 22 ตามลำดับ

(161) ก. ร่มที่ใหญ่สามคันนั้น

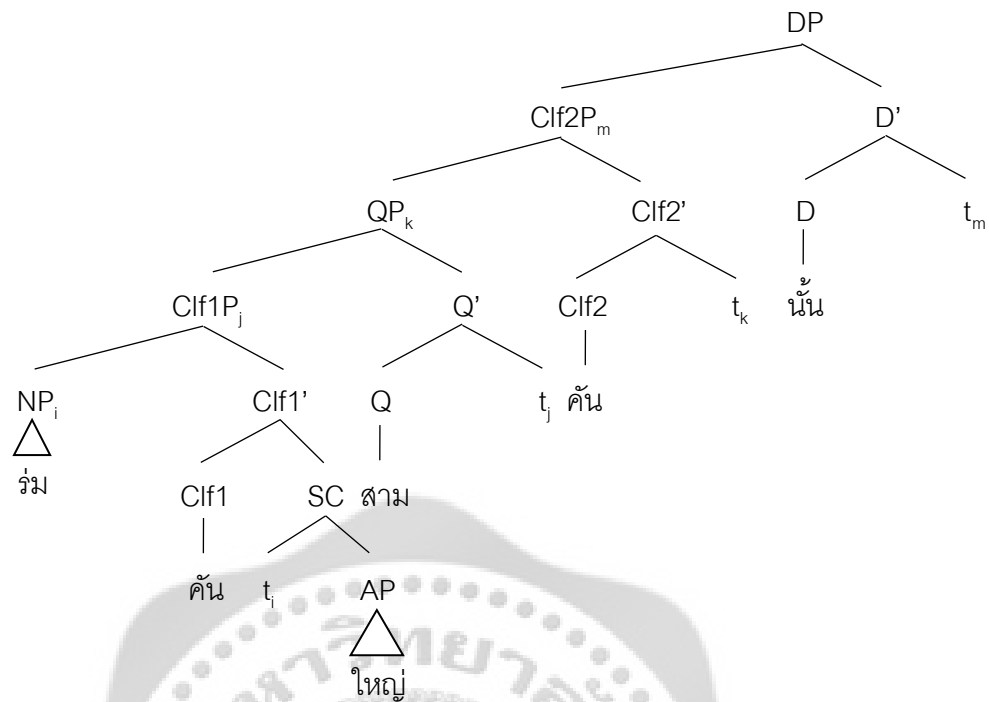
ข. ร่มคันใหญ่สามคันนั้น

(Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 20)

ภาพประกอบ 21 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (161ก)

ที่มา: Marcel Den Dikken; & Pornsiri Singhapreecha. (2004). *Complex Noun Phrases and Linkers*. p. 21.

ภาพประกอบ 22 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (161ข)

ที่มา: Marcel Den Dikken; & Pornsiri Singhapreecha. (2004). *Complex Noun Phrases and Linkers*. p.20.

เด็น ดิคเคินและพรศิริยังกล่าวว่่า ที่ ที่เป็น LINKER แตกต่างจาก ที่ ที่เป็นตัวนำส่วนเติมเต็มของคณานุกรมประโยคโดยนำคำลักษณะนามเข้ามาพิจารณาด้วย ที่ ที่ทำหน้าที่ตัวนำส่วนเติมเต็มสามารถปรากฏหลังคำลักษณะนามได้และโครงสร้างนั้นจัดเป็นคณานุกรมประโยค เช่นในข้อมูลภาษา (162ก) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยทั้งสองได้เปรียบเทียบกับโครงสร้าง (162ข) และ (162ค) และกล่าวว่าข้อมูลภาษา (162ข) เป็นคณานุกรมประโยคลดรูป ที่ จึงทำหน้าที่เป็นตัวนำส่วนเติมเต็ม ขณะที่ (162ค) ที่ ทำหน้าที่เป็น LINKER เนื่องจากความแตกต่างด้านความหมาย โดยข้อมูลภาษา (162ข) หมายถึงรุ่มสามคันที่มีลักษณะใหญ่ ส่วนข้อมูลภาษา (162ค) หมายถึงรุ่มที่มีลักษณะใหญ่จำนวนสามคัน ซึ่งแสดงความหมายแย้งต่างจาก (162ข)

(162)	ก. รุ่มสามคันที่จอห์นขี่มานั้น	คณานุกรมประโยค
	ข. รุ่มสามคันที่ใหญ่	คณานุกรมประโยคลดรูป
	ค. รุ่มที่ใหญ่สามคันนั้น	Predicate Inversion

(Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 25)

ที่ ในข้อมูลภาษา (163) ซึ่งเป็นโครงสร้างอนุประโยคเต็มเต็มนามจัดเป็น LINKER เช่นกัน โดยทำหน้าที่เชื่อมค่านามหลัก *ความคิด* กับอนุพากย์เต็มเต็ม *เขาจะลาออกจากงาน* ดังนั้น *ที่* จึงไม่ใช่ตัวนำส่วนเต็มเต็มเนื่องจากในโครงสร้างนี้มี *ว่า* ซึ่งเป็นตัวนำส่วนเต็มเต็มอยู่แล้ว และถ้า *ที่* เป็นตัวนำส่วนเต็มเต็มจะทำให้โครงสร้างนี้มีตัวนำส่วนเต็มเต็มซ้ำซ้อนกัน

(163) ฉันไม่ชอบความคิดที่ว่าเขาจะลาออกจากงาน

(Den Dikken; & Singhapreecha. 2004: 26)

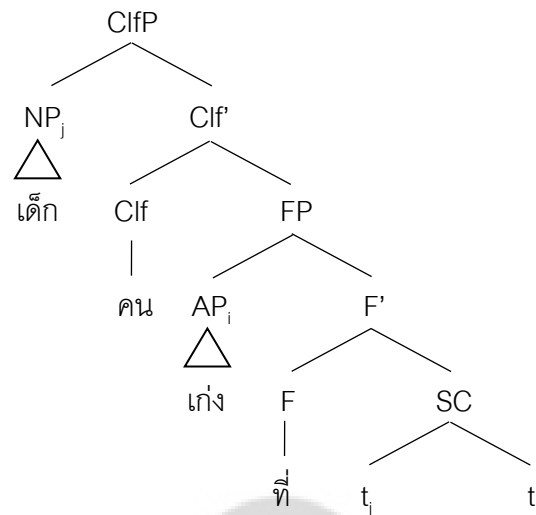
จากการศึกษาของเด็น ดิคเคินและพรศิริ สิงห์ปรีชาที่กล่าวว่า *ที่* คือ LINKER ในนามวลีเจ็งส์ (Jenks. 2011: 25) ได้แย้งการวิเคราะห์ดังกล่าวด้วยเหตุผลสามประการต่อไปนี้

1. เจ็งส์พบว่า *ที่* และลักษณนามสามารถปรากฏพร้อมกันได้ดังที่ดิคเคินและพรศิริกล่าวไว้ ข้อมูลภาษา (164ก) แสดงให้เห็นว่า *ที่* และคำลักษณนาม *คน* ปรากฏพร้อมกันได้และไม่ได้ทำให้เป็นประโยคที่ผิดแต่อย่างใด และโครงสร้างดังกล่าวก็ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยแผนภูมิต้นไม้ที่นำเสนอไว้เมื่อคำกริยาคุณศัพท์ *เก่ง* และค่านาม *เด็ก* ย้ายไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FP และ ClFP ตามลำดับ ทำให้โครงสร้างที่ได้กลายเป็น **เด็กคนเก่งที่* (164ข) ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ผิด เนื่องจากคำลักษณนาม *คน* เป็นตัวขัดขวางไม่ให้ *ที่* ย้ายไปยังตำแหน่งคำหลัก ClF

(164) ก. เด็กคนที่เก่ง

ข. *เด็กคนเก่งที่

(Jenks. 2011: 26)

ภาพประกอบ 23 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (164ข)

ที่มา: Peter Jenks. (2011). *Generalized Clausal Modifiers in Thai Noun Phrases*.

p.26.

2. เจ็งส์พิสูจน์ว่าลักษณนามไม่ได้เป็นส่วนประกอบร่วมกับที่ + คำกริยาคุณศัพท์ วิธีการทดสอบโครงสร้างดังกล่าวได้แก่การเชื่อมความ (Coordination) พบว่าส่วนประกอบลักษณนาม + ที่ + คำกริยาคุณศัพท์ สามารถเชื่อมกับส่วนประกอบที่ + คำกริยาคุณศัพท์ได้ดังในข้อมูลภาษา (165) และส่วนประกอบลักษณนาม + ที่ + คำกริยาคุณศัพท์ สามารถเชื่อมกับลักษณนาม + ที่ + คำกริยาคุณศัพท์ดังในข้อมูลภาษา (166) อย่างไรก็ตามทั้งสองโครงสร้างมีความหมายที่แตกต่างกัน ข้อมูลภาษา (165) หมายถึงเด็กคนเดียว ขณะที่ (166) หมายถึงเด็กสองคน

(165) เด็กคนที่เก่งและที่รวย

(166) เด็กคนที่เก่งและคนที่รวย

(Jenks. 2011: 27)

3. ลักษณนามที่ปรากฏหน้าคำกริยาคุณศัพท์ส่งผลต่อความหมายของคำนามที่อยู่หน้าลักษณนามนั้น โดยทำให้คำนามนั้นเป็นเอกพจน์และมีความหมายที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งต่างจากโครงสร้างที่ไม่มีลักษณนาม พิจารณาข้อมูลภาษา (167ก) ซึ่งไม่มีลักษณนาม คน ขณะที่ (167ข) มีลักษณนาม คน ปรากฏอยู่ ความหมายของข้อมูลภาษา (167ข) หมายถึงเด็กเก่งเพียงคนเดียว

- (167) ก. เด็กที่เฝ้า
 ข. เด็กคนที่เฝ้า

(Jenks. 2011: 27)

งานวิจัยในภาษาไทยสุดท้ายที่ผู้วิจัยจะนำเสนอได้แก่งานวิจัยของสุกัญญา เรื่องจรรยา (Ruangjaroon. 2005: 97) ได้วิเคราะห์ประโยคคำถามและเสนอว่าประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถามปรากฏอยู่ต้นประโยคเป็นโครงสร้างเคล็ฟต์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบแย้ง (Contrastive Wh-Clefts) และประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบระบุ (Identificational Wh-Clefts) แสดงในข้อมูลภาษา (168) และ (169) ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองโครงสร้างดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการย้ายคำแสดงคำถาม

(168) ก. ใครที่ <u>เป็น</u> คนทำงานแตก?	<i>ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบแย้งรูปเต็ม</i>
ข. ใครที่ <u>ทำงาน</u> แตก?	<i>ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบแย้งลดรูป</i>
(169) ก. ผู้ชายคนไหนคือ <u>คน</u> ที่ <u>นิน</u> ดแอบชอบ?	<i>ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุรูปเต็ม</i>
ข. ผู้ชายคนไหนที่ <u>นิน</u> ดแอบชอบ?	<i>ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุลดรูป</i>

ประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบแย้งและเคล็ฟต์แบบระบุถึงแม้ว่าจะมีความคล้ายคลึงกันเนื่องจากประกอบด้วย คำแสดงคำถาม *ใคร, ไหน* หน่วยคำ ที่ สัมพันธกริยา *เป็น, คือ* และหน่วยคำ *คน* จากการวิเคราะห์ของสุกัญญา เรื่องจรรยา (168ข) และ (169ข) เป็นโครงสร้างเคล็ฟต์ที่ลดรูปมาจาก (168ก) และ (169ก) ตามลำดับ โดยส่วนที่หายไปในเคล็ฟต์ลดรูปได้แก่ สัมพันธกริยา *เป็น, คือ* และหน่วยคำ *คน* แต่ส่วนที่ต้องปรากฏเสมอคือ หน่วยคำ ที่ นอกจากนั้นยังได้เสนอว่าเคล็ฟต์ทั้ง 2 ประเภทแตกต่างกันทั้งในด้านความหมายและโครงสร้าง โดยคุณสมบัติทางความหมายสามารถสรุปได้ในตาราง 7 ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายและโครงสร้างของเคล็ฟต์แบบแย้งและตามด้วยเคล็ฟต์แบบระบุตามลำดับ

ตาราง 7 คุณสมบัติทางความหมายของเคล็ฟต์แบบแย้งและเคล็ฟต์แบบระบุของสุกัญญา เรืองจรรยา
(Ruangjaroon. 2005)

คุณสมบัติทางความหมาย	เคล็ฟต์แบบแย้ง	เคล็ฟต์แบบระบุ
1) Existential Presupposition	✓	✓
2) Uniqueness Presupposition	✓	✓
3) Contrastive Focus	✓	✗

ที่มา: Sugunya Ruangjaroon. (2005). *The Syntax of WH-Expressions as Variables in Thai*. p. 128.

โครงสร้างเคล็ฟต์แบบแย้งมีคุณสมบัติทางความหมายดังนี้

1) อนุพากย์เคล็ฟต์ (Cleft Clause) แสดง Existential Presupposition ข้อมูลภาษา (170) อนุพากย์เคล็ฟต์ได้แก่ *คนทำงานแตก* แสดงสภาวะเกิดก่อนว่ามีบางคนทำงานแตก วิธีการทดสอบได้แก่การสมมติคำตอบว่าไม่มีใครทำงานแตก ซึ่งพบว่าเป็นคำตอบที่ไม่เหมาะสมกับคำถามนี้ทั้งคำถามที่เป็นเคล็ฟต์รูปเต็ม (170ก) และคำถามที่เป็นเคล็ฟต์ลดรูป (170ข) เนื่องจากอนุพากย์เคล็ฟต์แสดงสภาวะเกิดก่อนว่ามีคนบางคนทำงานแตก ซึ่งต่างจากประโยคคำถามทั่วไป (170ค) ที่พบว่าเป็นคำตอบเช่นนี้สามารถตอบได้เนื่องจากเป็นคำถามที่ไม่มีอนุพากย์เคล็ฟต์ปรากฏอยู่จึงไม่แสดงสภาวะเกิดก่อน

(170) ก. คำถาม: ใครที่เป็นคนทำงานแตก? ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบแย้งรูปเต็ม

คำตอบ: #ไม่มีนี่

ข. คำถาม: ใครที่ทำงานแตก?

ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบแย้งลดรูป

คำตอบ: #ไม่มีนี่

ค. คำถาม: ใครทำงานแตก?

ประโยคคำถามทั่วไป

คำตอบ: ไม่มีนี่

(Ruangjaroon. 2005: 113)

2) ส่วนที่เป็นเคล็ฟต์ ซึ่งได้แก่คำแสดงคำถาม *ใคร* และหน่วยคำ ที่แสดง Uniqueness Presupposition โดยสามารถใช้บริบทของการตั้งคำถามและคำตอบเพื่อแสดง Uniqueness Presupposition ได้ ข้อมูลภาษา (171ก) เป็นเคล็ฟต์แบบแย้งรูปเต็ม และ (171ข) เป็นเคล็ฟต์แบบแย้ง

ลดรูปที่ปรากฏหน่วยคำ ที่ เมื่อคำตอบที่ได้เป็นบุคคลที่ทำงานแตกต่างกัน ได้แก่ นิคและนัท พบว่าเป็นคำตอบที่ไม่เหมาะสมกับคำถามนี้ เปรียบเทียบกับประโยคคำถามทั่วไปที่ไม่มี ที่ ในข้อมูลภาษา (171ค) พบว่าคำตอบ นิคและนัท เป็นคำตอบที่สามารถยอมรับได้ แสดงว่าคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบแย้งแสดง Uniqueness Presupposition ซึ่งมาจากหน่วยคำ ที่ สุกัญญาจึงเรียกหน่วยคำ ที่ ในเคล็ฟต์แบบแย้งว่า “ตัวบ่งชี้เฉพาะ” (Definite Marker) เนื่องจากคำตอบที่เหมาะสมสำหรับคำถามประเภทนี้ต้องการคำตอบที่เป็นบุคคลคนเดียว

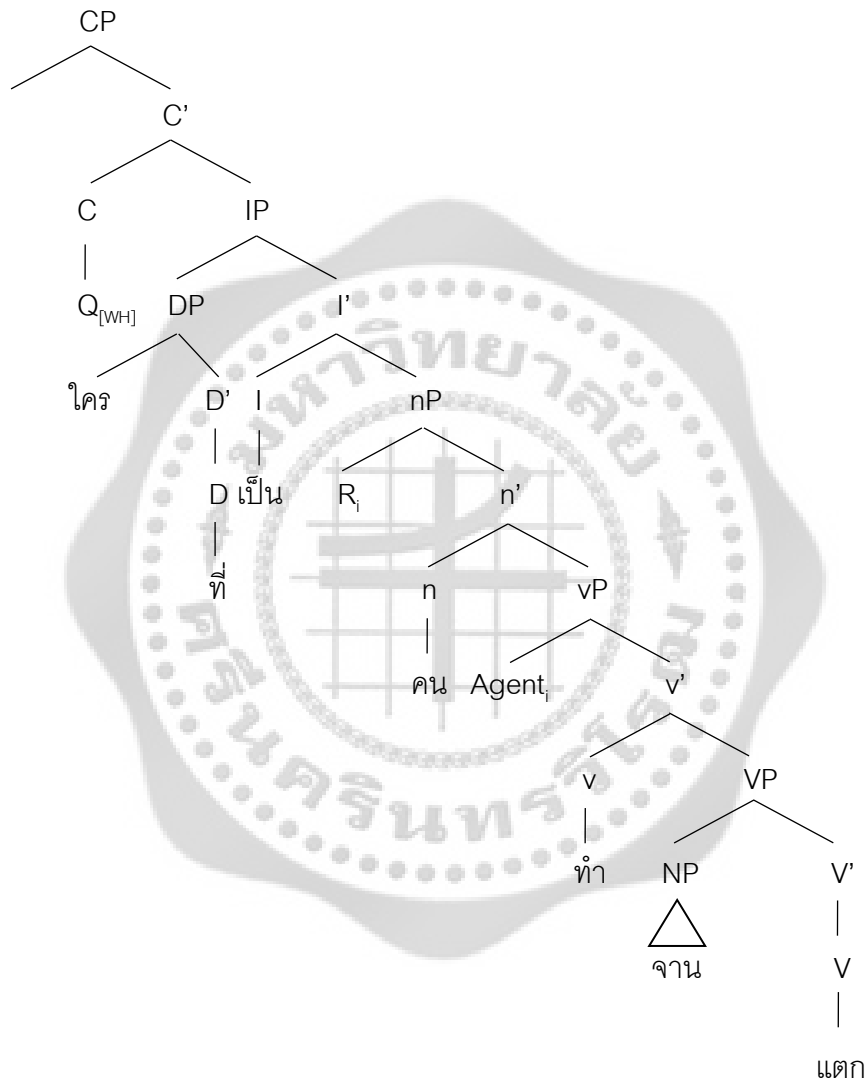
- (171) ก. คำถาม: ใครที่เป็นคนทำงานต่าง? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบแย้งรูปเต็ม*
 คำตอบ: #นิค นัท
- ข. คำถาม: ใครที่ทำงานต่าง? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบแย้งลดรูป*
 คำตอบ: #นิค นัท
- ค. คำถาม: ใครทำงานต่าง? *ประโยคคำถามทั่วไป*
 คำตอบ: นิค นัท
- (Ruangjaroon. 2005: 114)

3) ส่วนที่เป็นเคล็ฟต์แสดงการเน้นแบบแย้ง ซึ่งมาจากสัมพันธกริยา เป็น ในบริบทของการตั้งคำถามและคำตอบ คำตอบที่แสดงการเน้นแบบแย้งจะเหมาะสมกับคำถามที่มีการเน้นแบบแย้งเช่นเดียวกัน สมมติในบริบทนี้คนที่ทำงานต่างคือนิคคนเดียว ซึ่งพบว่าคำตอบที่เป็นการแย้ง สามารถตอบได้ในคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบแย้งทั้งรูปเต็ม (172ก) และเคล็ฟต์แบบแย้งลดรูป (172ข) แต่ไม่เหมาะสมสำหรับคำถามที่ต้องการคำตอบทั่วไป (172ค) จึงเป็นหลักฐานที่ยืนยันว่าประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบแย้งแสดงการเน้นแบบแย้ง

- (172) ก. คำถาม: ใครที่เป็นคนทำงานต่าง? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบแย้งรูปเต็ม*
 คำตอบ: นิคเป็นคนทำ ไม่ใช่ นัท
- ข. คำถาม: ใครที่ทำงานต่าง? *ประโยคคำถาม เคล็ฟต์แบบแย้งลดรูป*
 คำตอบ: นิคเป็นคนทำ ไม่ใช่ นัท
- ค. คำถาม: ใครทำงานต่าง? *ประโยคคำถามทั่วไป*
 คำตอบ: #นิคเป็นคนทำ ไม่ใช่ นัท
- (Ruangjaroon. 2005: 115)

ในการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบแย้ง ส่วนที่เป็นเคล็ฟต์ได้แก่ คำแสดงคำถาม ใคร ร่วมกับตัวบ่งชี้เฉพาะ ที่ ทำหน้าที่เป็นประธานของสัมพันธกริยา เป็น และแสดง

คำถามเนื่องจากมีลักษณะแสดงคำถาม (Wh-Feature: [WH]) ที่ถูกบัญชาโดยตัวนำส่วนเติมเต็ม ส่วนที่เป็นเคล็ฟต์เชื่อมกับอนุภาคเคล็ฟต์ด้วยสัมพันธ์กริยา เป็น ซึ่งอนุภาคเคล็ฟต์มีหน่วยคำ *คน* เป็นคำหลักและเป็นหน่วยนามซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของภาคแสดง แผนภูมิต้นไม้ของประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบแย้งแสดงในภาพประกอบ 24

ภาพประกอบ 24 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (172ก)

ที่มา: Sugunya Ruangjaroon. (2005). *The Syntax of WH-Expressions as Variables in Thai*. p.117.

สำหรับประโยคคำถามอีกประเภทหนึ่งได้แก่ ประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบระบุ มีคุณสมบัติทางความหมาย ดังนี้

1) สัมพันธกริยา คือ ที่เชื่อมเคล็ฟต์และอนุพากย์เคล็ฟต์เข้าด้วยกัน แสดง Existential Presupposition ในข้อมูลภาษา (173ก) ซึ่งเป็นประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุรูปเต็ม ผู้พูดแสดงสถานะเกิดก่อนว่า นิดแอบชอบใครบางคน และต้องการคำตอบว่าเป็นใคร ถ้าคำตอบที่ได้คือ *ไม่มีใคร* ถือว่าเป็นคำตอบที่ไม่เหมาะสม ซึ่งไม่สามารถตอบได้เช่นกันในคำถามที่เป็นเคล็ฟต์ลดรูป (173ข) แต่สามารถตอบได้ในคำถามทั่วไป (173ค) เพราะประโยคคำถามทั่วไปไม่ได้แสดง Existential Presupposition

- (173) ก. คำถาม: ผู้ชายคนไหนคือคนที่นิดแอบชอบ? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุรูปเต็ม*
คำตอบ: #ไม่มีนี่
- ข. คำถาม: ผู้ชายคนไหนที่นิดแอบชอบ? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุลดรูป*
คำตอบ: #ไม่มีนี่
- ค. คำถาม: นิดแอบชอบผู้ชายคนไหน? *ประโยคคำถามทั่วไป*
คำตอบ: ไม่มีนี่

(Ruangjaroon. 2005: 136)

2) อนุพากย์เคล็ฟต์แสดง Uniqueness Presupposition ซึ่งอนุพากย์เคล็ฟต์นี้คือคุณาณุประโยคที่มีตัวนำส่วนเติมเต็ม ที่ ซึ่งเป็นการระบุสิ่งที่เป็นสิ่งเดียว วิธีการทดสอบได้แก่การตั้งคำถามและคำตอบ พิจารณาข้อมูลภาษา (174) เนื่องจากประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุมีอนุพากย์เคล็ฟต์ที่ต้องการคำตอบที่เป็นบุคคลคนเดียว ทั้งในเคล็ฟต์รูปเต็ม (174ก) และเคล็ฟต์ลดรูป (174ข) คำตอบที่ได้ คือ *สมพงษ์และสมชาย* ซึ่งเป็นบุคคล 2 คน จึงไม่เหมาะสมสำหรับคำถามประเภทนี้ แต่สามารถตอบได้ในคำถามทั่วไป (174ค) เพราะคำถามทั่วไปไม่มีอนุพากย์เคล็ฟต์ที่แสดง Uniqueness Presupposition

- (174) ก. คำถาม: ผู้ชายคนไหนคือคนที่นิดแอบชอบ? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุรูปเต็ม*
คำตอบ: #ชอบสองคน สมพงษ์และสมชาย
- ข. คำถาม: ผู้ชายคนไหนที่นิดแอบชอบ? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุลดรูป*
คำตอบ: #ชอบสองคน สมพงษ์และสมชาย
- ค. คำถาม: นิดแอบชอบผู้ชายคนไหน? *ประโยคคำถามทั่วไป*
คำตอบ: ชอบสองคน สมพงษ์และสมชาย

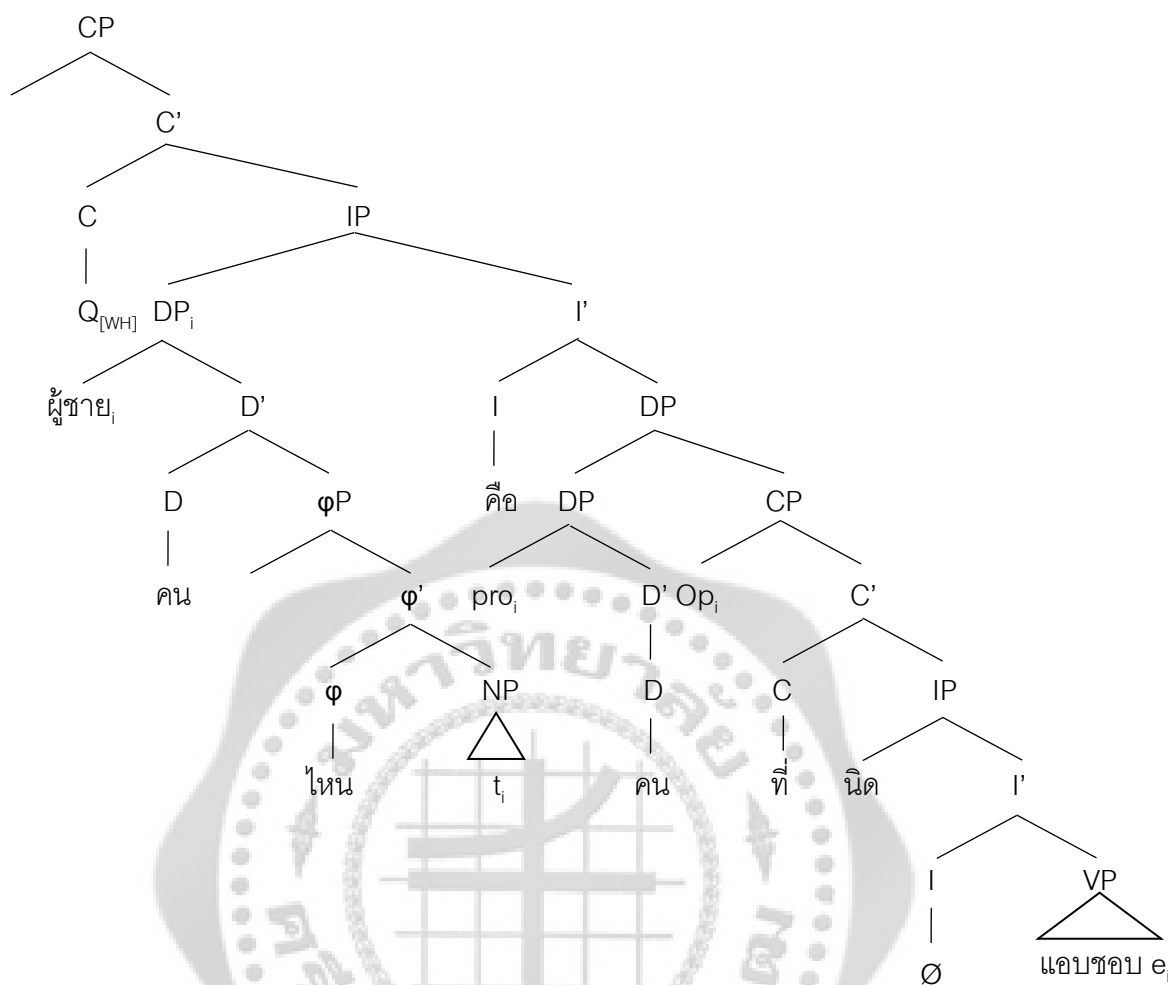
(Ruangjaroon. 2005: 137)

3) อย่างไรก็ตาม ประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบระบุแตกต่างจากประโยคคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบแย้งตรงที่ไม่มีการเน้นแบบแย้ง วิธีทดสอบทำได้โดยตั้งคำถามและคำตอบ และคำตอบในข้อมูลภาษา (175) แสดงให้เห็นว่าคำตอบไม่เหมาะสมกับคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบระบุทั้งรูปเต็ม (175ก) และเคล็ฟต์ลดรูป (175ข) เนื่องจากคำตอบที่ได้เป็นการแย้งของตัวเลือกที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ สมพงษ์และสมชาย ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลมากกว่าที่คำถามต้องการ นอกจากนี้คำตอบแบบนี้ก็ยังใช้ไม่ได้กับคำถามทั่วไปเช่นเดียวกันใน (175ค)

- (175) ก. คำถาม: ผู้ชายคนไหนคือคนที่นิดแอบชอบ? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุรูปเต็ม*
 คำตอบ: #สมพงษ์ ไม่ใช่สมชาย
- ข. คำถาม: ผู้ชายคนไหนที่นิดแอบชอบ? *ประโยคคำถามเคล็ฟต์แบบระบุลดรูป*
 คำตอบ: #สมพงษ์ ไม่ใช่สมชาย
- ค. คำถาม: นิดแอบชอบผู้ชายคนไหน? *ประโยคคำถามทั่วไป*
 คำตอบ: #สมพงษ์ ไม่ใช่สมชาย

(Ruangjaroon. 2005: 138)

ในการวิเคราะห์โครงสร้างของคำถามที่เป็นเคล็ฟต์แบบระบุ ส่วนที่เป็นเคล็ฟต์ได้แก่ คำนาม ผู้ชาย และคำแสดงคำถาม ไหน ทำหน้าที่เป็นประธานของสัมพันธ์กริยา คือ ขณะทีอนุพากย์เคล็ฟต์เป็นคุณาปุระโยคที่มีคำหลักเป็นคำนาม ผู้ชาย และลักษณนาม คน ตามด้วยตัวนำส่วนเติมเต็ม ที่แสดงแผนภูมิต้นไม้ในภาพประกอบ 25

ภาพประกอบ 25 แผนภูมิต้นไม้ของข้อมูลภาษา (175ก)

ที่มา: Sugunya Ruangjaroon. (2005). *The Syntax of WH-Expressions as Variables in Thai*. p.141.

การวิเคราะห์ประโยคคำถามที่เป็นเคลิฟต์ทั้ง 2 ประเภท มีข้อแตกต่างกันในด้านความหมาย คือ ประโยคคำถามที่เป็นเคลิฟต์แบบระบุไม่มีการเน้นแบบแย้ง ส่วนในด้านโครงสร้าง หน่วยคำ ที่ในเคลิฟต์แบบแย้ง สุกัญญาเรียกว่า “ตัวบ่งชี้เฉพาะ” ขณะที่หน่วยคำ ที่ในเคลิฟต์แบบระบุเป็น “ตัวนำส่วนเติมเต็ม” ซึ่งทั้ง 2 โครงสร้างไม่ได้เป็นประโยคคำถามที่ย้ายคำแสดงคำถามไปยังด้านซ้ายของประโยค แต่อยู่ในตำแหน่งประธานด้านซ้ายของประโยคอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตามเจ็งส์ได้แย้งการศึกษาข้างต้นเช่นเดียวกัน (Jenks. 2011: 180) โดยตั้งข้อสังเกตว่าหน่วยคำ ที่ปรากฏในเคลิฟต์แบบแย้งไม่น่าจะเป็นตัวบ่งชี้เฉพาะดังที่สุกัญญาวิเคราะห์

ไว้ เจ็งส์กล่าวอ้างงานวิจัยของเพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom. 1982: 140) ว่า ที่ ยังคงเป็นตัวนำส่วนเต็มเต็ม และโครงสร้างที่ปรากฏหน่วยคำ ที่ ยังคงเป็นคุณาณูประโยคไม่ใช่เคล็ดแบบแย้ง เจ็งส์กล่าวว่ทั้ง 2 ประโยคในข้อมูลภาษา (176) และ (177) เป็นคุณาณูประโยคที่ไม่มีคำหลักเหมือนกัน

(176) ใครที่เป็นคนทำงานแตก

(177) ผู้หญิงคนนี้ที่ช่วยพยาบาลผม

จากการทบทวนวรรณกรรมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในภาษาไทยจะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์และอธิบายการเน้นหรือโครงสร้างที่เกี่ยวข้องที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์หาคำเน้นและโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นในภาษาไทยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ทางภาษาศาสตร์ซึ่งน่าจะเป็นการอธิบายได้ว่าเหตุใดเจ้าของภาษาจึงใช้ลักษณะภาษาเช่นนี้

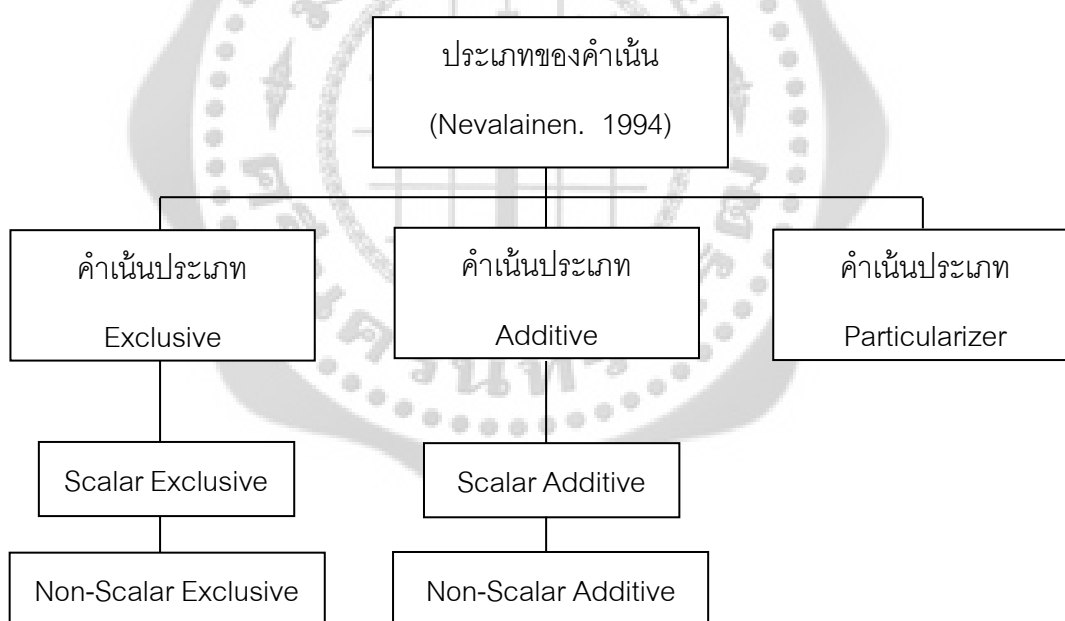

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อในการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ได้แก่ การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

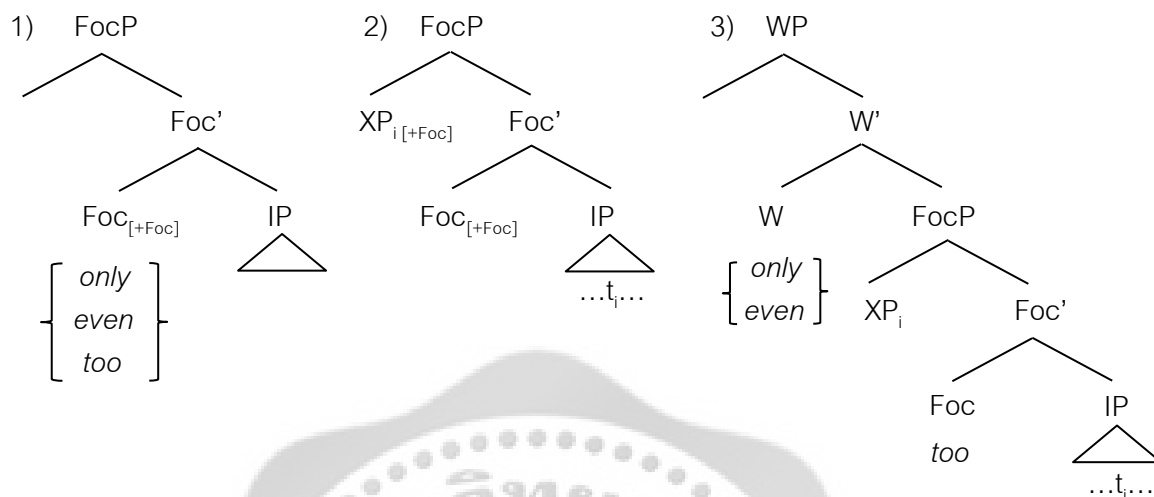
ในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกได้แก่การวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นและส่วนที่สองคือการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น กรอบแนวคิดในงานวิจัยนี้จะเริ่มต้นจากการแบ่งประเภทของคำเน้นก่อน ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการแบ่งประเภทของคำเน้นของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) แสดงในภาพประกอบ 26 ดังนี้

ภาพประกอบ 26 กรอบแนวคิดของการแบ่งประเภทคำเน้นของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994)

หลังจากได้จัดประเภทของคำเน้นแล้ว ในการวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นแต่ละประเภท ผู้วิจัยยึดตามนิยามของคริฟก้า (Krifka. 2007) ที่กล่าวว่า การตีความหมายของการเน้นเกี่ยวข้องกับตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทเสมอ และในส่วนที่สองซึ่งเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างที่มีคำเน้น ผู้วิจัยใช้

แนวคิดของเคย์น (Kayne, 2000) ซึ่งเสนอแนวคิดไว้ว่าโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้นเป็นโครงสร้างที่มีการย้ายและมีโฟรเจ็กชันเน้นเสมอ อธิบายได้ด้วยภาพประกอบ 27

ภาพประกอบ 27 กรอบแนวคิดของการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้นของเคย์น (Kayne, 2000)

การย้ายประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ค่าเน้นผานเข้ากับประโยคและมีโฟรเจ็กชันเน้นเป็นของตัวเอง¹
- 2) ส่วนที่ถูกเน้นย้ายมาที่ตำแหน่งสเปคิฟายเออร์ของโฟรเจ็กชันของค่าเน้นเนื่องจากค่าเน้นมีลักษณะเน้น จึงดึงดูดให้ส่วนที่ถูกเน้นย้ายมาที่ตำแหน่งนี้
- 3) โฟรเจ็กชันการลำดับค่าเพิ่มเข้ามา (WP) เพื่อให้การลำดับค่าของประโยคถูกต้อง จากขั้นตอนที่ 2 ถ้าการลำดับค่าในประโยคยังไม่ถูกต้อง จะมีการย้ายไปยังตำแหน่งสเปคิฟายเออร์ของ WP เพื่อให้การลำดับค่าถูกต้อง และกรณีที่ค่าเน้นอยู่หน้าส่วนที่ถูกเน้น (*only, even*) จะย้ายไปตำแหน่งค่าหลัก W ขณะที่ค่าเน้นที่อยู่หลังส่วนเน้นย้ำ (*too*) ยังคงอยู่ในตำแหน่งค่าหลัก Foc เหมือนเดิม

¹ เคย์น (Kayne, 2000) เสนอว่าค่าเน้นแต่ละประเภทมีโฟรเจ็กชันแยกกันต่างหาก เช่น *only* มีโฟรเจ็กชัน *onlyP*, *even* มีโฟรเจ็กชัน *evenP* และ *too* มีโฟรเจ็กชัน *tooP* อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ใช้โฟรเจ็กชัน FocP เป็นตัวแทนของโฟรเจ็กชันของค่าเน้นทุกประเภท ตามนักภาษาศาสตร์ท่านอื่น (Brody, 1990: 207; Kiss, 1998: 255) เนื่องจากในภาษาไทยมีค่าเน้นที่หลากหลาย

2. วิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากเว็บไซต์พันทิปทั้งเว็บไซต์ปัจจุบันและเว็บไซต์ที่เป็นคลังกระทู้ ส่วนข้อมูลอีกประเภทได้มาจากความมั่งรู้ในเจ้าของภาษาของผู้วิจัยเอง ขั้นตอนการเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์พันทิปมีขั้นตอนดังนี้

1. เข้าสู่เว็บไซต์พันทิปทั้งเว็บไซต์ปัจจุบันได้แก่ <http://www.pantip.com> และ <http://2g.pantip.com/cafe> สำหรับเว็บไซต์ที่เป็นคลังกระทู้ ซึ่งเป็นการรวบรวมกระทู้เก่าๆของเว็บไซต์พันทิปก่อนที่จะมีการปรับปรุงเว็บไซต์

2. ไปที่การค้นหาคำข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นกล่องให้พิมพ์คำที่ต้องการค้นหา จากนั้นเนื้อหาข้อมูลที่ปรากฏคำสำคัญจะปรากฏขึ้นในหน้าเว็บไซต์

โดยลักษณะข้อมูลที่ปรากฏในเว็บไซต์พันทิปมี 3 ลักษณะได้แก่

1) ข้อมูลที่เป็นหัวกระทู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาที่เป็นคำถาม ที่ผู้ตั้งกระทู้ต้องการคำตอบ และเนื้อหาที่ไม่ได้เป็นคำถามแต่เป็นประโยคบอกเล่าที่ต้องการพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนสมาชิกในเว็บไซต์ บางครั้งหัวกระทู้อาจเป็นประโยคที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เนื่องจากข้อจำกัดของจำนวนตัวอักษรที่กำหนดไว้ของเว็บไซต์ และบางครั้งผู้ตั้งกระทู้มีเจตนาตั้งหัวกระทู้ไม่ครบถ้วนเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านเปิดกระทู้เข้าไปดูเนื้อหาข้างใน

2) เนื้อหากระทู้ เป็นเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมากผู้ตั้งกระทู้จะให้รายละเอียดต่อจากหัวกระทู้ เนื้อหากระทู้เป็นเนื้อหาที่ตั้งโดยผู้ตั้งกระทู้คนเดียว

3) ส่วนที่เป็นความคิดเห็น เป็นเนื้อหาที่มาจากเพื่อนสมาชิกเข้ามาให้รายละเอียดหรือเข้ามาตอบคำถามของผู้ตั้งกระทู้

3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลภาษาส่วนหนึ่งเพื่อให้เห็นรูปแบบของโครงสร้างที่ปรากฏตัวบ่งชี้เน้นย้ำทั้ง 3 ประเภท โดยการเก็บข้อมูลไม่มีเงื่อนไขของเวลา เนื่องจากการค้นหาคำสำคัญจากหน้าเว็บไซต์ปัจจุบันยังเป็นระบบที่ไม่เสถียรจึงต้องอาศัยข้อมูลที่มาจากคลังกระทู้

การวิเคราะห์ความหมายและการตีความหมายของคำเน้นและการวิเคราะห์โครงสร้างเน้น ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทต่อไป

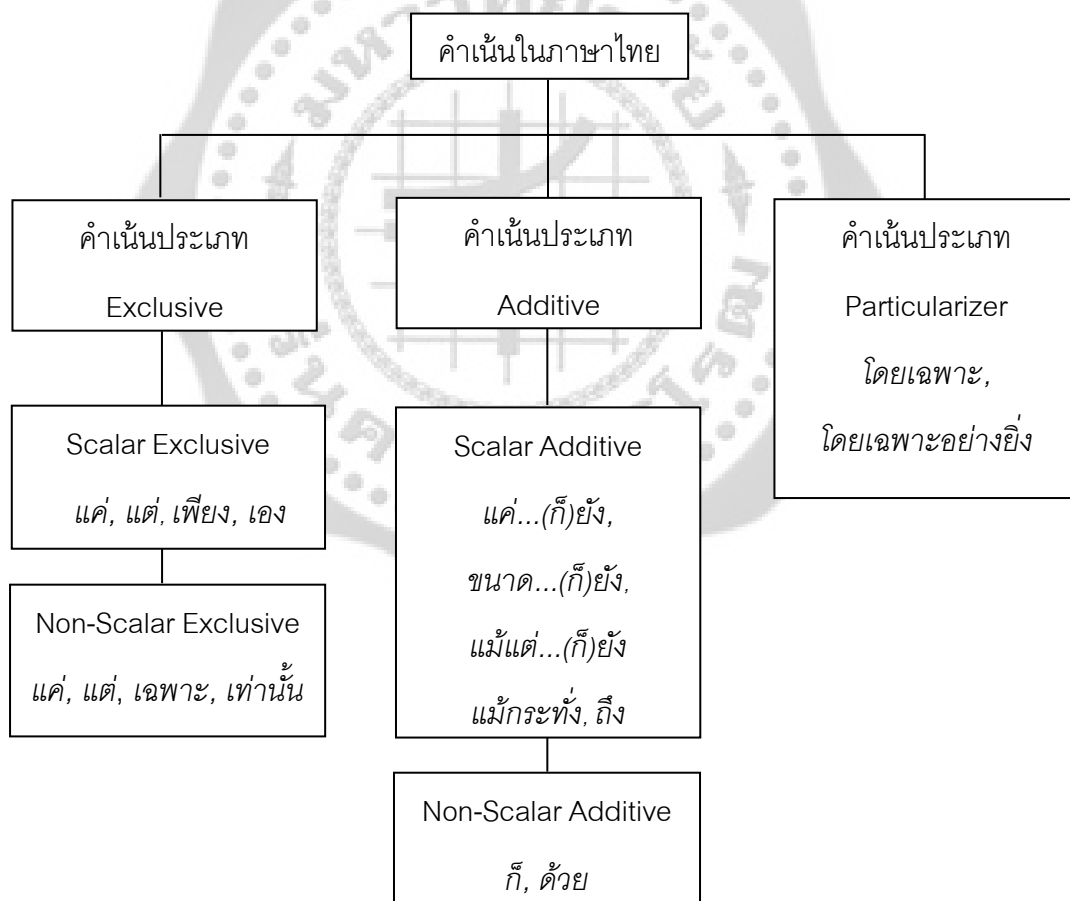
บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความหมาย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งเป็นเกณฑ์การแบ่งประเภทของคำเน้นของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) คำเน้นประเภท Exclusive แยกย่อยเป็น Scalar Exclusive และ Non-Scalar Exclusive
- 2) คำเน้นประเภท Additive แยกย่อยเป็น Scalar Additive และ Non-Scalar Additive
- 3) คำเน้นประเภท Particularizer

ในบทนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คำเน้นที่ปรากฏในภาษาไทยตามเกณฑ์ของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 28 คำเน้นในภาษาไทยตามเกณฑ์ของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994)

ในงานวิจัยนี้เสนอว่าหน่วยคำเหล่านี้ในภาษาไทยจัดเป็นคำเน้น ซึ่งแตกต่างจากตัวบ่งชี้แสดงแก่นความในโครงสร้างการทำให้เป็นแก่นความของเพียรศิริ เอกนิยม (Ekniyom. 1982) เช่น ตัวบ่งชี้ *นะ, นะ* ในประโยค “ตาคนนั้นนะ แต่งงานแล้วนะ” เนื่องจากคำเน้นในงานวิจัยนี้มีความหมายที่แสดงให้เห็นตัวเลือกที่อยู่ภายในเซต (แทนด้วยเครื่องหมาย {}) ตัวเลือกนี้ถูกกำหนดโดยบริบท กล่าวคือ ถ้ามีคำเน้นเหล่านี้ปรากฏในประโยคจะมีส่วนหนึ่งที่ถูกเน้น โดยคำเน้นจะให้ขอบเขตครอบคลุมแก่ส่วนที่ถูกเน้นนั้น และการตีความหมายของประโยคจะเกี่ยวข้องกับตัวเลือกเสมอ ซึ่งต่างจากความหมายของตัวบ่งชี้แสดงแก่นความที่ให้ความหมายที่เป็นข้อมูลเก่าหรือข้อมูลที่เคยกล่าวถึงไปแล้ว ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงไม่วิเคราะห์หน่วยคำที่เป็นตัวบ่งชี้แก่นความ เช่น *นั่น, นะ, นะ, นี้* ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความหมายของคำเน้นแต่ละประเภทซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. คำเน้นประเภท Exclusive

คำเน้นประเภท Exclusive ในภาษาไทย ได้แก่ *แค่, แต่, เพียง, เฉพาะ, เท่านั้น, เอง* สิ่งที่ต้องพิจารณาในการวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นประเภทนี้ได้แก่

- การจำกัดตัวเลือก
- ระดับของตัวเลือก
- การประเมินค่าของตัวเลือก (เงื่อนไขจำเป็นและเพียงพอ)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าคำเน้นประเภท Exclusive แบ่งออกเป็น Scalar Exclusive และ Non-Scalar Exclusive เนื่องจากความแตกต่างของการแสดงระดับของตัวเลือก พิจารณาข้อมูลภาษา (1) คำเน้น *แต่* สามารถปรากฏในบริบทที่ตัวเลือกไม่แสดงระดับ (1ก) และแสดงระดับได้ (1ข) กล่าวคือ *แต่* ใน (1ก) จำกัดตัวเลือกของรายการอาหารเหลือเพียงตัวเลือกเดียวคือไข่เจียวหรือเขาไม่ได้ซื้ออย่างอื่นนอกจากไข่เจียว ดังนั้นตัวเลือกที่เหลือจึงเป็นรายการอาหารที่เขาไม่ได้ซื้อ ซึ่งรายการอาหารไม่ได้แสดงความเป็นระดับหรือไม่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบของระดับ ต่างจาก (1ข) ที่ *แต่* จำกัดตัวเลือกของการกระทำในทางพระพุทธศาสนา กล่าวคือ เขาทำแต่ความดี เขาไม่ทำความชั่ว ดังนั้น ตัวเลือกในที่นี้จึงได้แก่ {ความดี, ความชั่ว} ซึ่งโดยความหมายแล้วตรงข้ามกันจึงแสดงระดับในขั้นสุด (Extreme Scale) และตัวเลือก {ความเจริญรุ่งเรือง, ความหายนะ} ซึ่งเป็นผลของการกระทำก็แสดงระดับขั้นสุด เช่นเดียวกันเนื่องจากมีความหมายที่ตรงข้ามกัน

- (1) ก. เขาซื้อแต่ [ไข่เจียว]_F

ตัวเลือก: {ไข่เจียว, ส้มตำ, ราดหน้า, ข้าวต้มปลา,...}

ข. เขาทำแค่ [ความดี]_F ชีวิตของเขาจึงมีแค่ [ความเจริญรุ่งเรือง]_F

ตัวเลือก: {ความดี, ความชั่ว}, {ความเจริญรุ่งเรือง, ความหายนะ}

สำหรับคำเน้น แค่ สามารถปรากฏในบริบทที่ตัวเลือกแสดงระดับและไม่แสดงระดับ จาก (1ก) พบว่า แค่ สามารถปรากฏได้และมีความเหมือนกัน คือ เขาซื้อรายการอาหารมาอย่างเดี๋ยวจึงไขเจียวและไม่ได้แสดงระดับของตัวเลือกแต่อย่างใด

(2) เขาซื้อมาแค่ [ไขเจียว]_F

ตัวอย่างข้อมูลภาษา (3ก-ข) เป็นบริบทที่ แค่ แสดงระดับ ใน (3ก) ซึ่งเป็นบทสนทนาระหว่างผู้โดยสารและกระเป๋ารถเมล์ ผู้โดยสารต้องการเดินทางไปยังบางลำภูซึ่งไม่อยู่ในเส้นทางที่รถประจำทางสาย 70 ผ่าน คำตอบของกระเป๋ารถเมล์แสดงตัวเลือกของสถานที่หรือระยะทางที่รถสาย 70 วิ่งผ่าน แค่สนามหลวง จึงแสดงให้เห็นระดับของระยะทางหรือสถานที่ที่รถสายนี้ผ่าน และเป็นการจำกัดให้เหลือระยะทางหรือสถานที่สุดท้ายที่รถสาย 70 ไปถึง โดยที่ “บางลำภู” ไม่อยู่ในตัวเลือกนี้ ขณะที่ข้อมูลภาษา (3ข) ตัวเลือกในที่นี้ได้แก่สายอาชีพทางการแพทย์ ซึ่งแสดงระดับของตำแหน่งทางสายอาชีพนี้

(3) ก. ถาม: จะไปบางลำภู สาย 70 ผ่านหรือเปล่าครับ

ตอบ: ไม่ผ่านจะ สายนี้วิ่งสุดทางแค่ [สนามหลวง]_F ต้องต่อสายอื่นนะ

ตัวเลือก: {สนามหลวง, สีแยกคอกวัว, เขาดิน,..., ประชาานิเวศน์ 3}

ข. ถาม: ถามคุณหมอ ผู้ติดเชื้อ HIV ที่ภูมิคุ้มกัน CD4 มี 351 cell ควรเริ่มรับยาต้านแล้วรึยัง (หมอบอกยังไม่ต้องทาน แต่เราอยากเริ่ม)

ตอบ: 1. เปลี่ยนหมอบ แต่รพ. เดิม หมอคนใหม่เค้าก็ยึดแนวทางเดียวกับคนเดิมค่ะ ตามมาตรฐานที่ควรจะได้รับ แค่ 3 เดือนเอง รohn้อย

2. ควรทำตามคำแนะนำของหมอค่ะ ถึงวิธีการปฏิบัติตัว ยาต้าน บางคนแพ้จะรายละเอียดเล็กๆ ว่าทานก่อนจะเป็นยังไง รohnอมมาตอบนะคะ เราเป็นแค่ [พยาบาล]_F

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {แพทย์, พยาบาล, ผู้ช่วยพยาบาล}

ผู้วิจัยพบว่า แค่ ที่เน้นตัวเลือกที่แสดงสายอาชีพ แสดงความหมายในเชิงดูถูกถ้าอาชีพนั้นเป็นอาชีพระดับล่าง สอดคล้องกับข้อสังเกตของโฮเอ็คเซมา (Hoeksema. 2002: 53) เรนันส์, ซิมเมอร์มันน์และกรีฟ (Renans; Zimmermann; & Greif. 2010: 23) ที่กล่าวว่าคำเน้น Scalar Exclusive ใน

ภาษาอังกฤษ คือ *merely* แสดงความหมายเชิงดูถูกถ้าตัวเลือกเป็นอาชีพหรือหน้าที่การงาน สำหรับ ข้อมูลภาษาไทยแสดงในข้อมูลภาษา (4) ตัวเลือกในบริบทนี้ได้แก่ตำแหน่งหรือยศทางสายอาชีพของ ทหาร ซึ่งพลทหารเป็นตำแหน่งที่ต่ำที่สุดของตัวเลือกนี้

- (4) ถาม: ถ้าผมสมัครทหารเกณฑ์ของทัพอากาศ จะมีโอกาสได้ขับเครื่องบินรบไหมครับ
 ตอบ: ผั้นให้ไกล ไปให้ถึงเด้อ แต่เป็นแค่ [พลทหาร]_ ได้แค่ขัดส้อมให้กับบ้านผู้ฝูงก็ถือว่าถึงผั้นแล้วละมัง

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {นายพล, นายพัน, นายร้อย, นายสิบ, พลทหาร}

สิ่งที่ต้องพิจารณาเพิ่มคือคุณลักษณะของตัวเลือก กล่าวคือ ตัวเลือกเป็นได้ทั้งตัวเลือกเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ตัวอย่างข้อมูลภาษา (1)-(4) ที่กล่าวมาเป็นตัวเลือกเชิงคุณภาพ ในข้อมูล ภาษา (5) และ (6) *แค่* ปรากฏในบริบทที่เป็นตัวเลือกเชิงปริมาณคือเป็นจำนวนตัวเลข และ *แค่* เน้น ปริมาณที่ต่ำ

- (5) เจมจิกลายมาเป็นพระเอกเบอร์ 1 ของประเทศด้วยละคร 2 เรื่อง ต้องยอมรับว่า เจมจิแซงพระเอกแนวหน้าไปหลายๆคนเลย และตอนนี้เป็นดาราที่ค่าตัวแพงที่สุดของประเทศไทย ทั้งที่แสดง*แค่* 2 เรื่อง ถือว่าสุดยอดมากๆเลยจ้า

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {1, 2, 3, ...}

- (6) ชายบัตรชมละครเวที สีแผ่นดิน เดอะมิวสิคัล จำนวน 1 ใบ ราคา*เพียง* 700 บาท บัตรราคาเต็ม 1500 บาท

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {770, ... ,1500}

ผู้วิจัยลองแทนค่าเน้นอื่นๆในบริบทนี้ พบว่าค่าเน้นที่ปรากฏได้ คือ *แค่* ซึ่งถ้าเปลี่ยนเป็นค่า เน้น*แต่* จะทำให้เป็นประโยคที่ผิด แสดงในข้อมูลภาษา (7)

- (7) ก. ทั้งที่แสดง*แค่* 2 เรื่อง ถือว่าสุดยอดมากๆเลยจ้า
 ข. ทั้งที่แสดง*เพียง* 2 เรื่อง ถือว่าสุดยอดมากๆเลยจ้า
 ค. ทั้งที่แสดง 2 เรื่อง*เท่านั้น* ถือว่าสุดยอดมากๆเลยจ้า
 ง. ทั้งที่แสดง 2 เรื่อง*เอง* ถือว่าสุดยอดมากๆเลยจ้า

- จ. *ทั้งที่แสดงแต่ 2 เรื่อง ถือว่าสุดยอดมากๆเลยจ้า
 ฉ. *ทั้งที่แสดงเฉพาะ 2 เรื่อง ถือว่าสุดยอดมากๆเลยจ้า

- (8) ก. สินค้าเกรด mirror ราคาถูกมากแค่ 990 บาท
 ข. สินค้าเกรด mirror ราคาถูกมากเพียง 990 บาท
 ค. สินค้าเกรด mirror ราคาถูกมาก 990 บาทเท่านั้น
 ง. สินค้าเกรด mirror ราคาถูกมาก 990 บาทเอง
 จ. *สินค้าเกรด mirror ราคาถูกมากแต่ 990 บาท
 ฉ. *สินค้าเกรด mirror ราคาถูกมากเฉพาะ 990 บาท

ทั้ง (7) และ (8) แสดงให้เห็นว่า คำเน้น แต่, เฉพาะ ไม่สามารถเกิดได้ในบริบทที่เป็นตัวเลือกเชิงปริมาณ แต่เกิดได้ในเฉพาะที่แสดงตัวเลือกเชิงคุณภาพเท่านั้น

คำเน้นประเภท Exclusive ยังปรากฏในบริบทที่แสดงเงื่อนไขจำเป็นและเพียงพอตามแนวคิดของโคนิก (König, 1991: 97) เนื่องจากผู้ใช้ภาษาประเมินค่าของระดับของตัวเลือกในโครงสร้างนั้นว่ามีค่าที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าตัวเลือกอื่นๆส่งผลต่อเงื่อนไขของบริบทได้แก่เงื่อนไขจำเป็นและเงื่อนไขเพียงพอ จากข้อมูลภาษาพบว่าตัวคำเน้นที่ปรากฏในเงื่อนไขจำเป็น ได้แก่ เท่านั้น, เฉพาะ และคำเน้นที่ปรากฏในเงื่อนไขเพียงพอ ได้แก่ แค่

บริบทที่แสดงเงื่อนไขจำเป็น

ข้อมูลภาษา (9ก-ค) คำเน้น เท่านั้น ปรากฏในบริบทที่แสดงเงื่อนไขจำเป็น ข้อมูลภาษา (9ก) เงื่อนไขจำเป็นได้แก่ รถ Honda Civic FB จะเติมน้ำมันประเภท E85 ได้ก็ต่อเมื่อกรณีจำเป็นเร่งด่วน หรือไม่ควรเติมน้ำมันประเภทนี้เป็นประจำ ตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทนี้จึงได้แก่ เหตุการณ์ปกติและกรณีฉุกเฉิน ซึ่ง เท่านั้น จำกัดให้สามารถใช้น้ำมันประเภท E85 กับตัวเลือกของกรณีฉุกเฉิน

- (9) ก. จริงหรือ CIVIC FB & E85

เขาบอกว่า.....Honda Civic FB ไม่ควรใช้น้ำมัน E85 ประจำ เขาคนเดิมก็บอกอีกว่าใช้ E85 ได้ใน [กรณีฉุกเฉิน] เท่านั้น เห็นติดสติ๊กเกอร์ E85 ไว้ไม่ได้หมายความว่าใช้ได้ตลอดหรือ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {เหตุการณ์ปกติ, กรณีฉุกเฉิน}

ข้อมูลภาษา (9ข) เป็นบริบทที่เกี่ยวข้องกับการใช้ครีมกันแดดในสภาวะที่แดดจัด ซึ่งผู้ใช้ภาษาแนะนำให้ใช้ครีมกันแดดยี่ห้อ anessa สีทอง บริบทนี้จึงแสดงเงื่อนไขจำเป็นว่าจะต้องใช้ครีมกันแดด anessa สีทอง เนื่องจากมีคุณสมบัติกันน้ำและติดทนนาน ตัวเลือกในบริบทนี้ได้แก่ครีมกันแดด anessa สูตรต่างๆซึ่งใช้สีที่ขวดต่างกัน ได้แก่ สีขาว สีชมพู สีฟ้า ซึ่งเป็นสูตรที่อ่อนกว่าสีทอง เหมาะกับการใช้ในชีวิตประจำวัน จึงไม่เพียงพอต่อการปกป้องจากแสงแดดจัดๆเช่นไปทะเล

ข. ถ้าแดดจัดหรือไปทะเลจึงต้อง [anessa สีทอง]_F เท่านั้น

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {anessa สีขาว, anessa สีชมพู, anessa สีฟ้า, anessa สีทอง}

ข้อมูลภาษา (9ค) เป็นบริบทที่เกี่ยวข้องกับการแข่งฟุตบอลในช่วงปลายฤดูกาล ซึ่งแสดงเงื่อนไขว่าทีมฟุตบอลแมนเชสเตอร์ซิตี ต้องชนะจึงจะเป็นแชมป์ ตัวเลือกที่เกี่ยวข้องจึงได้แก่ แพ้หรือเสมอ ถ้าทีมฟุตบอลนี้เสมอหรือแพ้จะไม่เพียงพอต่อการคว้าแชมป์ของทีม

ค. แมนซิตีต้อง [ชนะ]_F เท่านั้น เสมอหรือแพ้ไม่ได้

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {แพ้, เสมอ, ชนะ}

นอกจากคำเน้น เท่านั้น จะปรากฏในบริบทที่แสดงเงื่อนไขจำเป็นแล้ว ยังพบว่าคำเน้นที่ปรากฏในเงื่อนไขนี้ได้ ได้แก่ เฉพาะ ตัวอย่างข้อมูลภาษา (10ก) เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้โทรศัพท์มือถือคนละยี่ห้อซึ่งได้แก่ ไอโฟนและโนเกีย ทำให้ติดต่อสื่อสารกันไม่ได้ ซึ่งเงื่อนไขจำเป็นคือต้องใช้โทรศัพท์ยี่ห้อไอโฟนเหมือนกันจึงจะติดต่อกันได้ ตัวเลือกนี้ได้แก่ โทรศัพท์มือถือยี่ห้อไอโฟนและโนเกีย และยี่ห้อไอโฟนและไอโฟน ซึ่ง เฉพาะ แสดงเงื่อนไขจำเป็นว่าจะต้องเป็นตัวเลือกไอโฟนและไอโฟน จึงจะติดต่อสื่อสารกันได้

(10) ก. คำถาม: ผม Facetime หาแฟนไม่ได้ครับ ช่วยที

ปกติเราก็จะคุยกันทางโทรศัพท์ (ผมใช้ iPhone5 เธอใช้ Nokia) แล้วถ้าเรา

จะไลน์กันหรือ video call line กันเธอก็จะใช้ iPad ครับ

คำตอบ: มันใช้ได้เฉพาะ [ไอโฟนกับไอโฟน]_F ครับ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {ไอโฟนกับโนเกีย, ไอโฟนกับไอโฟน}

ข้อมูลภาษา (10ข) เป็นปัญหาที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิตที่เอ็มของธนาคารกรุงศรี ซึ่งผู้ตั้งคำถามไม่สามารถนำบัตรเครดิตที่เอ็มจากธนาคารนี้ไปซื้อของออนไลน์จากต่างประเทศ โดยผู้ตอบคำถามกล่าวว่าสาเหตุมาจากบัตรเครดิตที่เอ็มที่จะทำให้เป็นบัตรเครดิตเพื่อนำไปซื้อของได้จะต้องเป็นบัตรของธนาคารกรุงเทพและกสิกรไทย ดังนั้นบริบทนี้จึงแสดงเงื่อนไขจำเป็นว่าหากต้องการนำบัตรเครดิตที่เอ็มไปซื้อของจะต้องเป็นบัตรที่มาจากธนาคาร 2 ธนาคารนี้ ซึ่งบัตรเครดิตที่เอ็มของผู้ตั้งคำถามมาจากธนาคารกรุงศรีจึงไม่สามารถทำได้

ข. คำถาม: เพิ่งเปิดบัตรเครดิตที่เอ็มกรุงศรี แต่กดเงินไม่ได้?

คือดิฉันเพิ่งเปิดบัญชีกับ ธ.กรุงศรีวันนี้และได้ทำบัตร ATM ด้วย ซึ่งบนหน้าบัตรมีคำว่า "VISA" อยู่ด้วย จะสั่งสินค้าออนไลน์จากต่างประเทศ พอไปถึงขั้นตอนชำระเงินแต่มันขึ้นว่า Sorry, your payment was not successful! No money has been deducted. คือจะต้องทำอย่างไรต่อไปคะ? เพิ่งเปิดบัญชีแท้ๆ เมื่อก่อนใช้บัตรของกรุงไทยชำระได้สบายๆ

คำตอบ: บัตรเอเอ็มจะใช้เหมือนเครดิตใช้ใหม่คะ ต้องเวอริไฟบัตรให้ใช้เหมือนเครดิตก่อนคะ แต่เราจำได้ว่า ใช้ได้เฉพาะ [ของกรุงเทพและกสิกร] นะ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {ธนาคารกรุงศรี, ธนาคารกรุงไทย, ธนาคารกรุงเทพ, ธนาคารกสิกรไทย}

ข้อมูลภาษา (10ค) เป็นบริบทที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำแอปพลิเคชันของการถ่ายรูปสำหรับผู้ใช้โทรศัพท์มือถือยี่ห้อโซนี่ โดยผู้ตอบคำถามแนะนำแอปพลิเคชัน Background Defocus ซึ่งมีเงื่อนไขจำเป็นว่าแอปพลิเคชันนี้ใช้ได้กับโทรศัพท์ที่ใช้ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์รุ่น 4.2 ขึ้นไป แสดงว่าตัวเลือกในบริบทนี้ได้แก่ ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์รุ่นต่างๆ ซึ่ง เฉพาะ จำกัดว่ารุ่นที่ใช้ได้คือ 4.2 เป็นต้นไป

ค. คำถาม: ใครใช้ Sony บ้างครับ แนะนำแอปกล้องเสริมให้หน่อยครับ คิดว่ามันน่าจะมี

เยอะแต่ผมหาไม่เจออะครับ แนะนำหน่อยครับว่าอันไหนน่าเล่นบ้าง หรือว่าต้องใช้ค่าค้นหาว่าอะไร

คำตอบ: แนะนำตัวนี้ครับ ล่าสุดเลย Sony เพิ่งปล่อยลงสโตร์เมื่อเข้า Background Defocus ถ่ายแบบหน้าชัดหลังเบลอ ใช้ได้เฉพาะ [Android 4.2 ขึ้นไป] นะครับ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {แอนดรอยด์ 2.2, แอนดรอยด์ 2.3.3 – 2.3.7, แอนดรอยด์ 3.2, แอนดรอยด์

4.0.3– 4.0.4, แอนดรอยด์ 4.1, แอนดรอยด์ 4.2, แอนดรอยด์ 4.3,
แอนดรอยด์ 4.4 }

นอกจากคำเน้น เท่านั้น และ เฉพาะ ที่ปรากฏในบริบทแสดงเงื่อนไขจำเป็น ผู้วิจัยยังพบ ข้อมูลภาษาที่คำเน้นทั้ง 2 คำสามารถเกิดคู่กันในบริบทที่แสดงเงื่อนไขนี้ได้ โดย เฉพาะ ปรากฏหน้า ส่วนที่ถูกเน้น ขณะที่ เท่านั้น อยู่หลังส่วนที่ถูกเน้นเสมอ พิจารณาข้อมูลภาษา (11) เป็นบริบทที่เกี่ยวข้องกับการใช้บัตรของร้าน kfc ที่แสดงเงื่อนไขจำเป็นว่าใช้บัตรนี้ได้เมื่อเป็นร้าน kfc ที่อยู่ในห้าง เซ็นทรัลและบิ๊กซี ซึ่งปรากฏทั้งคำเน้น เฉพาะ และ เท่านั้น ตัวเลือกในบริบทนี้จึงได้แก่ ร้าน kfc ที่อยู่ในห้างต่างๆ

- (11) หัวกระทู้: ฝากข้อเตือนใจ ก่อนจะซื้อบัตร crg ที่ kfc
เนื้อหาคำกระทู้: เราไปซื้อเคเอฟซีที่เมเจอร์รัชโยธิน ยื่นบัตรให้ ปรากฏว่า พนักงานบอกว่าใช้ไม่ได้ค่ะ เรางมาก ก็ถามอีกรอบ พนักงานบอกว่าใช้ไม่ได้ค่ะ หลังจากนั้นก็ถามรายละเอียด พนักงานบอกว่า บัตรนี้จะใช้ได้เฉพาะ [ร้านที่อยู่ใน เซ็นทรัลและบิ๊กซี] เท่านั้น อ้าวที่นี้มึงมากคะ ถ้าจะใช้บัตรต้องไปใช้ร้านที่อยู่ใน เซ็นทรัลบิ๊กซีเท่านั้น แล้วเซ็นเตอร์วันที่ซื้อทำไมไม่แจ้ง เลยอยากเอามาเป็นข้อเตือนใจก่อนท่านจะซื้อบัตรนี้คะ
(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {ร้าน kfc ที่อยู่ในเซ็นเตอร์วัน, ร้าน kfc ที่อยู่ในเซ็นทรัล, ร้าน kfc ที่อยู่ในบิ๊กซี}

บริบทที่แสดงเงื่อนไขเพียงพอ

คำเน้นยังปรากฏในบริบทที่แสดงเงื่อนไขเพียงพอ กล่าวคือผู้ใช้ภาษาประเมินค่าของ ตัวเลือกในบริบทต่ำกว่าตัวเลือกอื่น ๆ ที่มีค่าสูงกว่า ซึ่งตัวเลือกที่มีค่าต่ำกว่านี้แสดงเงื่อนไขเพียงพอ สำหรับบางสิ่งบางอย่าง คำเน้นที่แสดงเงื่อนไขเพียงพอได้แก่ แค่ แสดงในตัวอย่างข้อมูลภาษา (12ก-ค) โดยในข้อมูลภาษา (12ก) เป็นบริบทที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าท่องเที่ยว ซึ่งผู้ตั้งคำถามสงสัยว่าต้องจ่ายเงินเต็มจำนวนหรือมัดจำบางส่วน คำเน้น แค่ แสดงเงื่อนไขเพียงพอว่าหากผู้ตั้งคำถามมัดจำเงินบางส่วนโดยไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินเต็มจำนวนก็สามารถท่องเที่ยวได้ ตัวเลือกในที่นี้ได้แก่ การมัดจำเงินจำนวนบางส่วนและจ่ายเงินเต็มจำนวน

- (12) ก. ถือวีซ่าอังกฤษ Tier 4 จะไปเที่ยวยุโรปกับทัวร์ ต้องจ่ายเงินค่าทัวร์เต็มจำนวนใหม่

เจ้าของกระทู้มีวีซ่า UK อยู่แล้ว แต่สงสัยตอนขอวีซ่าเชงเก้น ต้องจ่ายเงินค่าทัวร์เต็มจำนวนก่อนหรือแค่ [มัดจำบางส่วน] ก็พอ ขอขอบคุณครับ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {มัดจำเงินบางส่วน, มัดจำเงินเต็มจำนวน}

ข้อมูลภาษา (12ข) เป็นคำถามว่าระหว่างลูกชิ้นปิ้งกับลูกชิ้นทอดใครชอบแบบไหนมากกว่ากัน ตัวเลือกในบริบทนี้จึงได้แก่ ลูกชิ้นปิ้งและลูกชิ้นทอด ซึ่งคำตอบที่ได้มีตัวเลือกที่เพิ่มเข้ามาได้แก่น้ำจิ้มอร่อยๆ ซึ่งตีความหมายได้ว่า แค่ ทำให้เกิดเงื่อนไขว่ามีน้ำจิ้มอร่อยๆ ก็เพียงพอไม่ว่าลูกชิ้นนั้นจะเป็นแบบปิ้งหรือทอด

ข. คำถาม: ลูกชิ้นปิ้งกับลูกชิ้นทอด เพื่อนๆชอบทานแบบไหนมากกว่ากัน

คำตอบ: ปิ้งเตาถ่านมันจะหอมครับ แต่ทอดด้วยน้ำมันใหม่ๆความร้อนถึงมันจะกรอบนอกนุ่มใน อร่อยดีครับ สรุปผมชอบทั้งคู่ ขอแค่ [น้ำจิ้มอร่อยๆ] ส่วนเรื่องอ้วนแค่น้ำมันติดมากับลูกชิ้นคงไม่ทำให้อ้วนหรอกครับ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {น้ำจิ้มอร่อยๆ, ลูกชิ้นปิ้ง, ลูกชิ้นทอด}

ข้อมูลภาษา (12ค) ผู้ตั้งคำถามต้องการทราบความคุ้มค่าของการใช้โทรศัพท์มือถือราคาถูกร่วมกับแท็บเล็ตเปรียบเทียบกับการใช้โทรศัพท์มือถือราคาแพง แต่คำตอบที่ได้เป็นการเปรียบเทียบระหว่างโทรศัพท์มือถือยี่ห้อไอโฟน 5 ซึ่งมีราคาแพงและแท็บเล็ตยี่ห้อซัมซุง Note 8 ซึ่งมีราคาแพงเช่นเดียวกัน ตัวเลือกในคำตอบนี้จึงเป็นโทรศัพท์มือถือยี่ห้อไอโฟน 5 และแท็บเล็ตซัมซุง Note 8 ซึ่งผู้ตอบกล่าวว่า แท็บเล็ตคุ้มค่ามากกว่าเพราะสามารถทำได้หลายอย่างเมื่อเปรียบเทียบกับโทรศัพท์มือถือ แค่ จึงแสดงเงื่อนไขเพียงพอว่าซื้อแท็บเล็ตก็เพียงพอ โดยที่ผู้ตั้งคำถามไม่จำเป็นต้องซื้อทั้งโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ต

ค. คำถาม: ระหว่างซื้อโทรศัพท์ดูๆกับ Tablet กับโทรศัพท์แพงๆ อย่งไหนที่เพื่อนคิดว่าเหมาะสมกว่า

คำตอบ: ตอนนี้ใช้ I5 กับ note 8 ค่ะ I5 ใช้แต่รับ-ส่ง sms กับโทรเท่านั้นจริงๆ จะมีบ้างก็แค่มาเปิดเช็คเฟสบุค ส่วนใหญ่เล่นคอม แต่ note 8 ใช้บ่อย เอาไว้ดูไฟล์กับรูปที่ถ่ายหน้าเอกสารไว้กับดูหนังก่อนนอน กับใช้บันทึก นอนอ่าน e book จอใหญ่ดีสรุป.....เรามีแค่ [Note8] ก็พอ ส่วนโทรศัพท์เอาแบบใช้งานไว้โทรจริงๆ แต่ I5

เราบอกตรงๆ ว่าเราใช้ไม่คุ้มค่า

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {ไอโฟน 5, ซัมซุง Note 8, ไอโฟน 5 และซัมซุง Note 8}

2. คำเน้นประเภท Additive

คำเน้นประเภท Additive สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามเกณฑ์ของความเป็นระดับได้แก่

- 1) คำเน้นที่แสดงระดับ (Scalar Additive) ได้แก่ *แค่... (ก็) ยัง, ขนาด... (ก็) ยัง, แม้แต่... (ก็) ยัง* *แม้กระทั่ง, ถึง*
- 2) คำเน้นที่ไม่แสดงระดับ (Non-Scalar Additive) ได้แก่ *ก็, ด้วย*

2.1 คำเน้นประเภท Scalar Additive

สิ่งที่ต้องพิจารณาในการวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นประเภท Scalar Additive ได้แก่

- การเพิ่มตัวเลือก
- ระดับของตัวเลือก
- แนวโน้ม
- ความต่าง
- ความประหลาดใจหรือความคาดหวัง

ความเป็นระดับในที่นี้มาจากตัวเลือกซึ่งเป็นสมาชิกของเซตซึ่งถูกกำหนดโดยบริบท คำเน้นประเภทนี้ในภาษาไทยอยู่ในรูปของหน่วยคำที่แยกออกจากกัน ได้แก่ *แค่... (ก็) ยัง, ขนาด... (ก็) ยัง, แม้แต่... (ก็) ยัง* หน่วยคำที่แยกกันนี้ต้องเกิดคู่กันเสมอจึงจะสามารถสื่อความได้ และหน่วยคำเดี่ยว เช่น *แม้กระทั่ง, ถึง* พิจารณาข้อมูลภาษา (13) ซึ่งปรากฏคำเน้น *แค่... ยัง*

- (13) หัวกระทู้: ถ้าต้องทำงานร่วมกันกับคนที่ไม่ชอบมากๆ มีวิธีการจัดการ แก้ปัญหากันอย่างไรรบ้าง

เนื้อหากระทู้:

สวัสดิ์ค่ะ จขกท. เพิ่งทำงานได้ 5 เดือนกับที่ทำงานแรก หลังจากที่เรียนจบ ตอนแรกทุกอย่างก็ไปได้ดีมากค่ะ แต่เมื่อช่วงปีใหม่ที่ผ่านมามีเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้ตกใจและสูญเสียความเคารพนับถือกับพี่หัวหน้ามากๆ ตอนนี้อยู่รู้สึกอึดอัดมากๆ ที่ต้องมานั่งทำงานในห้องเดียวกัน คือจะบอกว่าไม่ชอบยิ่งน้อยไปด้วยซ้ำ *แค่ [เสียง] ยัง [ไม่อยากได้ยินเลย*

ค่ะ] ไม่เคยรู้สึกแย่อึดอัดขนาดนี้มาก่อน ปกติเป็นคนที่ไม่ค่อยเกลียดใคร แต่เคสนี้หนัก
มาก ๆ แล้ว เพื่อนๆหรือพี่ๆคนไหนเคยมีประสบการณ์แบบนี้ แชรร์กันนะคะ ขอขอบคุณมากๆคะ
(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

จากข้อมูลภาษา (13) ประโยคที่ปรากฏค่าเน้นประเภท Scalar Additive ได้แก่ “แค่เสียงยัง
ไม่ยอมได้ยินเลยคะ” ตัวเลือกในที่นี้ได้แก่ สิ่งต่างๆที่มาจากหัวหน้างานของผู้ตั้งกระทู้ ซึ่งได้แก่ รูป
รสน กลิ่น เสียง อวัยวะที่มาจากตัวหัวหน้างาน รวมไปถึงปฏิสัมพันธ์กับหัวหน้างาน

ตัวเลือก: {กลิ่นน้ำหอม, เสียง, หน้า, การพูดคุย,...}

ในบริบทที่ยกตัวอย่าง ผู้ใช้ภาษากล่าวว่าไม่ต้องการได้ยิน “เสียง” ของหัวหน้า แสดง
แนวโน้มที่ไม่น่าจะเป็นเหตุผลให้ผู้ใช้ภาษากล่าวถึงความไม่ชอบต่อหัวหน้า และเมื่อพิจารณาระดับ
ของตัวเลือกแล้วพบว่า “เสียง” เป็นตัวเลือกที่อยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น นอกจากตัวบ่งชี้ แค่...ยัง แสดงถึง
การเพิ่มตัวเลือกแล้วซึ่งในที่นี้ได้แก่การที่ผู้ตั้งกระทู้กล่าวว่าประโยคนี้ต้องพบเจอกับหัวหน้ายังแสดงถึงระดับของ
ตัวเลือกอีกด้วย

พิจารณาข้อมูลภาษา (14ก-ข) ซึ่งปรากฏค่าเน้น ขนาด...ยัง

(14) ก. คำถาม: ไม่จบป.ตรี ไม่มีสิทธิ์ลงคะแนน แต่ถ้าอยากได้สิทธิ์ต้อง 1/5 จริงหรือ นี่คือนี่ที่
กบปส. ต้องการปฏิรูปเอากันอย่างนี้เลยหรือ

คำตอบ: ขนาด [ดอกเตอร์] ยัง [พูดไม่รู้เรื่อง] แล้วจะเอาอะไร

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, ปริญญาโท, ปริญญาเอก}

ค่าเน้น ขนาด...ยัง เน้น “ดอกเตอร์” ซึ่งแสดงตัวเลือกของระดับการศึกษา และตีความหมาย
ได้ว่า ดอกเตอร์ (การศึกษาระดับปริญญาเอก) ซึ่งเป็นระดับของตัวเลือกที่สูงและน่าจะมีแนวโน้มที่มาก
ที่สุดที่จะพูดไม่รู้เรื่อง (แต่พูดไม่รู้เรื่อง)

ข. หัวกระทู้: ถ้าเรากินลิปสติกทุกวัน จะเป็นอันตรายต่อร่างกายไหมคะ

เนื้อหากระทู้:

ตามปกติชอบทาปากสีฉูดฉาดคะ สีแดงแบร์ด แสดประกายเพชร อะไรประมาณนี้อะ
คะ แต่แอบสงสัยว่าเวลาเรากินอาหาร หรือแม้กระทั่งดื่มน้ำ ก็คงกินลิปสติกเข้าไป
ด้วยแน่ๆ อย่างรอยลิปที่ติดที่แก้วนํ้านี้ ขนาด [ล้างด้วยซันไลต์] ยัง [ออกยาก
เลย] แล้วถ้ามันเข้าไปอยู่ในท้องของเราเนี่ย จะเป็นยังไงนะ อยากรู้คะ ว่ามันจะสะสม

และเป็นอันตรายกับร่างกายเราไหม ปกติเราจะใช้ของที่มีเยื่อหุ้ม แต่ไม่ได้แพงมาก อัน
ละประมาณ 200-300 บาทค่ะ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {ล้างด้วยน้ำเปล่า, ล้างด้วยซันไดต์}

คำเน้น ขนาด...ยัง เน้น “ล้างด้วยซันไดต์” ซึ่งแสดงตัวเลือกของการล้างคราบลิปสติกที่แก้
ได้แก่ ล้างด้วยน้ำเปล่าหรือล้างด้วยน้ำยาล้างจาน ซึ่ง “ล้างด้วยซันไดต์” แสดงระดับของตัวเลือกที่สูง
ที่สุด และแสดงแนวโน้มที่มากที่สุดเพราะการล้างด้วยน้ำยาล้างจานมีความหมายว่าคราบสกปรกทุก
อย่างต้องออก แต่ในบริบทนี้ผู้ใช้ภาษาต้องการเน้นว่าการล้างด้วยน้ำยาล้างจานไม่เพียงพอสำหรับล้าง
คราบลิปสติกที่แก้

พิจารณาข้อมูลภาษา (15) ซึ่งปรากฏคำเน้น แม้แต่...ก็

- (15) ร้านหม้อยเป็นร้านข้าวต้มกับข้าว อาหารตามสั่งหลากหลายประเภทเลยคะ มีปลาหลาย
ชนิดตั้งแต่ปลาตัวใหญ่ๆ ปลาช่อน ปลาทิมิม ปลาเก๋า ปลากระพง . . . หรือ แม้แต่ปลาตัว
เล็ก ปลารากกล้วย ปลาเนื้ออ่อน ปลาทุ . . . แม้แต่ [ปลาชิมิมะ (ปลาไข่)] ก็ [มีเลย]
คะ วัตถุดิบที่ร้านนี้มีเนื้อสัตว์อย่างอื่นอีกหลากหลายชนิด กุ้ง หมึก หอยลาย หอยแมลง
นินวาก็มีนะคะ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

แม้แต่ ปรากฏในบริบทนี้ 2 ตำแหน่ง ตำแหน่งแรกได้แก่ แม้แต่ ที่เน้นตัวเลือกที่อยู่ในระดับ
ต่ำและ แม้แต่ ที่เน้นตัวเลือกในระดับสูง ความเป็นระดับของตัวเลือก ได้แก่ ขนาดของปลา (ปลาตัวเล็ก
ปลาตัวใหญ่) และความหายากของปลา (ปลาในท้องถิ่น, ปลาที่มาจากต่างประเทศ) ซึ่งตัวเลือกใน
บริบทนี้ได้แก่ ปลาชนิดต่างๆ โดยผู้ตั้งกระทู้ยกตัวอย่างว่าร้านอาหารนี้มีเมนูอาหารที่ทำจากปลาชนิด
ใดบ้าง นอกจากนั้นตัวเลือกยังแสดงให้เห็นถึงแนวโน้ม เนื่องจากร้านอาหารในบริบทนี้เป็นร้านอาหาร
ข้างทาง ซึ่งในตอนแรกผู้ใช้ภาษาคาดว่าร้านนี้ไม่น่าจะมีปลาหลายชนิดหรือแนวโน้มที่จะมีปลาหลาย
ชนิดน่าจะน้อย

จากข้อมูลภาษา (14-15) แสดงให้เห็นว่าคำเน้น ขนาด...ยัง และ แม้แต่...ก็ ยัง สามารถ
เน้นระดับของตัวเลือกในระดับต่ำและสูงได้ ซึ่งแตกต่างจากคำเน้น แค่...ยัง ที่ต้องเน้นเฉพาะระดับของ
ตัวเลือกที่ต่ำเท่านั้น พิจารณาข้อมูลภาษา (16) ดอกเตอร์ ซึ่งเป็นตัวเลือกที่แสดงระดับการศึกษาที่สูง
พบว่าไม่สามารถถูกเน้นด้วยตัวบ่งชี้ แค่ เพราะกลายเป็นประโยคแปลกทางด้านความหมาย แต่เมื่อ
เปลี่ยนส่วนที่ถูกเน้นเป็นคำนามที่แสดงระดับที่ต่ำเช่น เด็กอนุบาล ในข้อมูลภาษา (17) พบว่าสามารถ
สื่อความหมายได้

- (16) ก. ขนาดดอกเตอร์ยังงพูดไม่รู้เรื่อง
 ข. แม้แต่ดอกเตอร์ยังงพูดไม่รู้เรื่อง
 ค. ?แค่ดอกเตอร์ยังงพูดไม่รู้เรื่อง
- (17) ก. ขนาดเด็กอนุบาลยังงพูดไม่รู้เรื่อง
 ข. แม้แต่เด็กอนุบาลยังงพูดไม่รู้เรื่อง
 ค. แค่เด็กอนุบาลยังงพูดไม่รู้เรื่อง

ข้อมูลภาษา (18) แสดงคำเน้น แม้กระทั่ง ที่เน้นนามวลี เซอร์เบียกับ usa ซึ่งเป็นบริบทของทีมที่เข้าแข่งขันวอลเลย์บอลชิงแชมป์โลก โดยแสดงระดับของตัวเลือกในเรื่องของความเก่ง ผู้ตั้งคำถามได้ถามถึงฝีมือของทีมไทยว่าจะสามารถสู้กับคู่แข่งทีมอื่นอย่างสูสีหรือไม่ แม้กระทั่ง ในบริบทนี้แสดงความประหลาดใจหรือความคาดหวังของผู้พูดที่มีต่อผลงานของทีมไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซีวาท (Zeevat. 2009: 121)¹ และคำเน้น แม้กระทั่ง ยังแสดงความต่างของตัวเลือกได้ตามแนวคิดของโคนิก (König. 1991: 69) กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบฝีมือของทีมเซอร์เบียและอเมริกันจะต่างจากทีมเกาหลีใต้และญี่ปุ่นเนื่องจากมีอันดับโลกที่เหนือกว่า

- (18) คิดว่าสาวไทยของเรายังยืนอยู่จุดนี้หรือไม่ครับ แล้วคิดว่ายังสามารถเล่นได้สูสีกับเกาหลีใต้ ญี่ปุ่นหรือแม้กระทั่ง [เซอร์เบียกับ usa]_F หรือเปล่า

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ตัวเลือก: {ทีมชาติไทย, ทีมชาติเกาหลีใต้, ทีมชาติญี่ปุ่น, ทีมชาติทีมชาติเซอร์เบีย, ทีมชาติสหรัฐอเมริกา}

¹ อับสร ทวีลาภากุล (Tawilapakul. 2013) วิเคราะห์หน่วยคำ แล้ว และเสนอว่าเป็นคำเน้นคำหนึ่งในภาษาไทย ที่ให้ความหมายของสิ่งที่เกินความคาดหมายของผู้พูด ข้อมูลภาษา (1B1) แล้ว แสดงสิ่งที่เกินความคาดหมายเพราะ ยาสามเม็ด เป็นจำนวนเม็ดยาที่มากกว่าจำนวนปกติ (สองเม็ด) ที่दनัยกินตามปกติซึ่งรู้ได้จาก (1A) ส่วน (1B3) แล้ว ไม่เหมาะกับบริบทนี้เพราะยาจำนวนเม็ดเดียวไม่ได้แสดงสิ่งที่เกินความคาดหมายแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะไม่วิเคราะห์หน่วยคำนี้

- (1) A: ทุกครั้งदनัยกินยาสองเม็ด
 B1: ครั้งนี้เขากินไปสามเม็ดแล้ว
 B2: ครั้งนี้เขากินไปเม็ดเดียวเอง
 B3: *ครั้งนี้เขากินไปเม็ดเดียวแล้ว

ข้อมูลภาษา (19) เป็นบริบทของผลการสอบของนักเรียนในห้องซึ่งประสิทธิ์เป็นนักเรียนที่เรียนไม่เก่ง แต่กลับสอบได้คะแนนสูง คำเน้น ถึง เน้นนามวลี 90 คะแนน บริบทนี้จึงแสดงตัวเลือกที่เป็นระดับของคะแนน โดย ถึง เน้นระดับคะแนนที่สูง แต่ยังสามารถตีความได้ว่าผู้พูดแสดงความประหลาดใจที่มีต่อคะแนนที่ประสิทธิ์ทำได้หรือการที่ประสิทธิ์ทำคะแนนได้สูงเกินความคาดหมายของผู้พูดเนื่องจากประสิทธิ์เป็นนักเรียนที่เรียนอ่อนแต่สอบได้ 90 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน

(19) ประสิทธิ์เห็นอ่อนๆอย่างนั้น สอบได้ถึง [90 คะแนน]_F เชี่ยวนะ

ตัวเลือก: {..., 90 คะแนน, 100 คะแนน}

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลภาษา (19) ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า หน่วยคำ เชี่ยว ก็มี ความหมายที่เหมือน คำว่า ถึง เช่นเดียวกัน ข้อมูลภาษา (20) เป็นการเปรียบเทียบการปรากฏของหน่วยคำ ถึง (20ก) และ เชี่ยว (20ข) ซึ่งมีความหมายที่แสดงถึงความคาดหมายของผู้พูดเช่นเดียวกัน

(20) ก. ประสิทธิ์เห็นอ่อนๆอย่างนั้น สอบได้ถึง [90 คะแนน]_F

ข. ประสิทธิ์เห็นอ่อนๆอย่างนั้น สอบได้ [90 คะแนน]_F เชี่ยว

2.2 คำเน้นประเภท Non-Scalar Additive

ความหมายของคำเน้นประเภท Non-Scalar Additive ที่ปรากฏในโครงสร้างเน้นมีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือความหมายของประโยคเกี่ยวข้องกับตัวเลือกโดยเป็นการเพิ่มตัวเลือกในบริบท แต่ตัวเลือกดังกล่าวไม่ได้แสดงระดับใดๆ พิจารณาข้อมูลภาษา (21)

(21) พี่ซื้อข้าวไข่เจียวมาด้วย

ข้อมูลภาษา (21) ด้วย คือคำเน้นประเภท Non-Scalar Additive ประโยคนี้แสดงสภาวะเกิดก่อนว่า พี่ซื้ออย่างอื่นนอกจากไข่เจียว 'ไข่เจียว' จึงเป็นตัวเลือกที่เพิ่มเข้ามา ตัวเลือกตัวอื่นนอกจากค่านามไข่เจียวขึ้นอยู่กับบริบท จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าโครงสร้างเน้นที่ปรากฏคำเน้นนี้มักอยู่ในรูปของการเชื่อมความด้วยคำสันธาน หากกล่าวโครงสร้างเน้นที่มี ด้วย โดดๆ จะเป็นส่วนขยายแยกเสริมแต่ง (Conjunct) กล่าวคือเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมความ ข้อมูลภาษา (21) สามารถอยู่ในรูปของการเชื่อมความด้วยคำสันธาน 'และ' ซึ่งทำให้มีความหมายที่ชัดเจนมากขึ้น แสดงในข้อมูลภาษา (22)

(22) พี่ซื้อข้าวมันไก่และข้าวไข่เจียวมาด้วย

ตัวเลือกในบริบทนี้จึงได้แก่ ข้าวมันไก่และข้าวไข่เจียว โดยที่คำนาม *ข้าวไข่เจียว* คือตัวเลือกที่เพิ่มเข้ามา และวลี 'ข้าวไข่เจียวมาด้วย' จึงเป็นส่วนขยายแยกเสริมแต่งหรือเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมความ

อย่างไรก็ตามเนื่องจากตำแหน่งของ *ด้วย* ปรากฏหลังประโยคเสมอ จึงทำให้มีความกำกวมทางความหมายว่าส่วนที่ถูกเน้นจะเป็นส่วนใด *ด้วย* ในข้อมูลภาษา (23) สามารถเน้น นามวลี *ไข่เจียว* (23ก) หรือกริยาวลี *ซื้อข้าวไข่เจียว* (23ข) หรือเน้นทั้งอนุภาคหรือทั้งประโยค (23ค) ก็ได้ จึงทำให้เกิดความกำกวมทางความหมายว่า *ด้วย* เน้นส่วนใด

(23) พี่ซื้อข้าวไข่เจียวมา*ด้วย*

ก. พี่ซื้อ [_{NP} ข้าวไข่เจียว]_F มา*ด้วย*

ข. พี่ [_{VP} ซื้อข้าวไข่เจียว]_F มา*ด้วย*

ค. [_{TP} พี่ซื้อข้าวไข่เจียว]_F มา*ด้วย*

วิธีการแสดงว่า *ด้วย* เน้นส่วนใด ใช้การเชื่อมความเพื่อทดสอบ คำสันธาน และ เชื่อมวลีประเภทเดียวกันเข้าด้วยกัน จึงทำให้ทราบว่า *ด้วย* เน้นส่วนใดของประโยค

(24) ก. พี่ซื้อ [_{NP} ข้าวมันไก่]_F และ [_{NP} ข้าวไข่เจียว]_F มา*ด้วย*

ข. พี่ [_{VP} ออกไปข้างนอก]_F และ [_{VP} ซื้อข้าวไข่เจียว]_F มา*ด้วย*

ค. วันนี้ [_{TP} พวกเราออกไปกินข้าวนอกบ้าน]_F และ [_{TP} พี่ซื้อข้าวไข่เจียว]_F มา*ด้วย*

อย่างไรก็ตาม ถ้าประธานของประโยคเป็นส่วนที่ถูกเน้น คำเน้นที่ทำหน้าที่เพิ่มตัวเลือก คือ *ก็* ในข้อมูลภาษา (25)

(25) ก. พี่ซื้อข้าวไข่เจียวมา

ข. แม่ซื้อข้าวไข่เจียวมา

ค. พี่ซื้อข้าวไข่เจียวมา และ แม่ซื้อข้าวไข่เจียวมา

ง. พี่ซื้อข้าวไข่เจียวมาและ [_{NP} แม่]_F ก็ซื้อข้าวไข่เจียวมา

อย่างไรก็ตาม สามารถใช้คำเน้น *ก็...ด้วย* ได้เพื่อเน้นประธานของประโยคถ้าโครงสร้างเน้นนั้นเกิดในการละ (Ellipsis)^{1,2} ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของวลีถูกละออกไป พิจารณาข้อมูลภาษา (26)

- (26) A: พี่ซื้อข้าวไข่เจียวมา
B: [_{NP} แม่]_F *ก็* [_{VP} ∅] *ด้วย*

ส่วนที่ถูกละออกไปได้แก่ กริยาวลี *ซื้อข้าวไข่เจียวมา* การละที่ปรากฏคำเน้นเช่นนี้ เรียกว่า Stripping หรือ Bare Argument Ellipsis (Moltmann. 1992: 183; Lobeck. 1995: 27; Gengel. 2013: 15) เป็นการละกริยาวลีในส่วนขยายแยกเสริมแต่งหลังคำสันธานแต่ยังคงส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคไว้ ส่วนที่ยังคงไว้ (ไม่ถูกละ) ได้แก่ คำปฏิเสธ *not*, ตัวบ่งชี้ *too*

- (27) a. Jane gave presents to John, but *not* ∅ to Geoff.
b. Jane loves to study rocks, and ∅ geography *too*.
c. Jane loves to study rocks, and John ∅ *too*.

(Lobeck. 1995: 27)

ข้อมูลภาษา (27a) ส่วนที่ถูกละได้แก่ *Jane gave presents to John* โดยที่คำปฏิเสธ *not* ยังคงอยู่ ข้อมูลภาษา (27b) ส่วนที่ถูกละได้แก่ *Jane loves to study* โดยที่ *too* ยังคงอยู่ และข้อมูลภาษา (27c) ส่วนที่ถูกละได้แก่ *loves to study rocks*

3. คำเน้นประเภท Particularizer

คำเน้นประเภท Particularizer ในภาษาไทย ได้แก่ *โดยเฉพาะ, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง* สิ่งที่ต้องพิจารณาในการวิเคราะห์ความหมาย ได้แก่

- สภาวะเกิดก่อน

¹ การละ (Ellipsis) คือ การที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของภาษาไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างหรือเสียงถูกละออกไป การละเป็นประเภทหนึ่งของการอ้างตาม (Anaphora) เนื่องจากการตีความหมายของส่วนที่ถูกละออกไปต้องอ้างถึงส่วนที่ปรากฏในบริบทก่อนหน้า (Winkler. 2006: 109)

² งานวิจัยที่ศึกษาการเน้นในรูปแบบของการละ เช่น งานวิจัยของวินเคิลอร์ (Winkler. 2005), เจ็นเกล (Gengel. 2007) งานวิจัยเหล่านี้นำเสนอว่าปรากฏการณ์ทางภาษาที่เป็นการละเป็นวิธีการหนึ่งที่แสดงการเน้น ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวไม่ได้อยู่ในขอบเขตของงานวิจัยนี้

- ตัวเลือก
- หน่วยอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกัน

โครงสร้างที่ค่าเน้น Particularizer จะแสดงสภาวะเกิดก่อน ซึ่งรู้ได้จากรูปประโยคและบริบท โดยส่วนที่ถูกเน้นจะเป็นตัวเลือกหนึ่งซึ่งเป็นสมาชิกของเซตในบริบท ตัวเลือกในที่นี้จะถูกเปรียบเทียบกับอีกตัวเลือกในบริบท โดยที่ตัวเลือกที่เหลือไม่ได้ถูกจำกัดออกไป และส่วนที่ถูกเน้นที่เป็นตัวเลือกเป็นหน่วยอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันจากคำที่กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้

ข้อมูลภาษา (28) เป็นบริบทที่เกี่ยวกับรายการ The Voice ซึ่งเป็นการประกวดร้องเพลง ซึ่งผู้ตั้งกระทู้ไม่เห็นด้วยกับการตัดสินผู้เข้าประกวด จึงมีผู้มาแสดงความคิดเห็นที่แย้งเช่นกัน ค่าเน้น โดยเฉพาะ เน้นนามวลี *น้องนนท์กับคุณเก่ง* ซึ่งเป็นผู้เข้าประกวดรายการนี้ ดังนั้น *น้องนนท์และคุณเก่ง* จึงเป็นตัวเลือกที่เป็นสมาชิกของผู้เข้าประกวดรายการ The Voice ซึ่งในบริบทนี้รู้จำนวนสมาชิกที่แน่นอน ได้แก่ *เก่ง, คิง, นนท์ และ ต๊ะ* และนามวลี *น้องนนท์และคุณเก่ง* ยังถูกเปรียบเทียบกับตัวเลือกที่เหลือได้แก่ *คิง, ต๊ะ* ซึ่งสามารถตีความได้ว่า ผู้แสดงความคิดเห็นชอบนนท์และเก่งมากกว่า *คิงและต๊ะ* โดยที่ตัวเลือก *คิง, ต๊ะ* ไม่ได้ถูกจำกัดออกไป หมายความว่า ผู้แสดงความคิดเห็นก็ชอบ *คิงและต๊ะ* เช่นเดียวกัน แต่ชอบนนท์และเก่งมากกว่า และนามวลี *น้องนนท์และคุณเก่ง* ยังเป็นหน่วยอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันของนามวลี *ทั้งสี่คน* ซึ่งมีความหมายที่แคบลงมา

(28) หัวกระทู้: The วิวัย ไทยแลนด์ (xonนับถือ เก่ง และ คิง ถ้า 2 คนนี้ได้ จะไม่ค้านสายตา)

ความคิดเห็น: อย่าเอามาตรฐานตัวเองมาตัดสินเพราะแค่ตัวเองไม่ชอบสิคะ ทุกคนที่ผ่าน

เข้ามาก็ เก่งกันทุกคน มีดีกันคนละแบบ จะเห็นว่าคนก็โหวตน้องนนท์ชนะทุก
 วิว คนรอบตัวเราโหวตเก่งกับนนท์เยอะมาก ใครชนะก็ไม่น่าเสียใจเลยคะ เรา
 ก็ชอบ*ทั้งสี่คน* โดยเฉพาะ $[_{NP}$ *น้องนนท์กับคุณเก่ง*] $_F$ ชอบมากเท่าๆกันคะ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

สภาวะเกิดก่อน: ชอบ X

ตัวเลือก: {เก่ง, คิง, นนท์, ต๊ะ}

ส่วนที่ถูกเน้น: นนท์และเก่ง

หน่วยอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกัน: *ทั้งสี่คน*

ข้อมูลภาษา (29) เป็นคำถามที่ถามว่าสมาชิกในเว็บไซต์มีเพื่อนสนิทหรือไม่ ซึ่งผู้ตอบคนหนึ่งบอกว่ามี 2 คน คนแรกคือเพื่อนสมัยมัธยม และคนที่สองเป็นชาวต่างชาติ ซึ่งคนที่สองสนิทมากกว่า เพราะรู้เรื่องชีวิตของผู้ตอบมากกว่าคนแรก ค่าเน้น โดยเฉพาะ เน้นนามวลี *เรื่องงานและเรื่องแฟน* ดังนั้น *เรื่องงานและเรื่องแฟน* จึงเป็นตัวเลือกของสมาชิกเรื่องชีวิตซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัว เมื่อ

เปรียบเทียบกับตัวเลือกอื่นๆซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในบริบทว่าเป็นเรื่องใด *เรื่องงานและเรื่องแฟน* เป็นสิ่งที่เพื่อนชาวต่างชาติรู้มากกว่า และอ้างถึงหน่วยสิ่งเดียวกันคือคำว่า *ทุกเรื่อง*

(29) คำถาม: คุณมีเพื่อนสนิทกันหรือไม่ อยากทราบจริงๆ

คำตอบ: เคยมีค่ะ คนหนึ่งคือเพื่อนสมัยมัธยม พูดได้เกือบทุกเรื่อง รู้เกือบหมดแต่จะ*ไม่รู้เรื่อง* ความรู้สึกเรื่องงานกับเรื่องแฟน อีกคนคือเพื่อนต่างชาติที่พอเหมือนเจอกันวันแรก ตอนไปเรียนนอกก็คลิกกันเลย รู้แทบจะ*ทุกเรื่อง โดยเฉพาะ* [_{NP} *เรื่องงานและเรื่องแฟน*]_F

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

สภาวะเกิดก่อน: รู้ X

ตัวเลือก: {เรื่องงาน, เรื่องแฟน, ...}

ส่วนที่ถูกระบุ: เรื่องงานและเรื่องแฟน

หน่วยอ้างถึงสิ่งเดียวกัน: ทุกเรื่อง

ข้อมูลภาษา (30) ผู้ตั้งกระทู้สงสัยเกี่ยวกับน้ำผลไม้ 100% ว่าเติมน้ำตาลหรือสารให้ความหวานหรือไม่ ซึ่งผู้ตอบกล่าวว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่ดัดได้กล่าวคือ เป็นภาษาที่สามารถตีความหมายได้หลายอย่าง คำเน้น *โดยเฉพาะ* เน้นนามวลี *คำที่ใช้ในการโฆษณา* เพราะ “น้ำผลไม้ 100%” เป็นคำที่ใช้ในการโฆษณา ซึ่งผู้บริโภคมักเข้าใจว่าเป็นน้ำผลไม้แท้ๆที่ไม่ใส่น้ำตาล แต่พบว่าที่ข้างกล่องใช้คำว่า “สารให้ความหวาน” แทนคำว่า “น้ำตาล” ซึ่งทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสน ดังนั้น ตัวเลือกในที่นี้ จึงเป็นสมาชิกของลักษณะของการใช้ภาษาไทยที่มีความกำกวมซึ่งมีหลายลักษณะ แต่คำที่ใช้การโฆษณาจะดัดได้มากกว่าเมื่อเทียบกับการใช้ภาษาในลักษณะอื่นเพราะต้องการจูงใจผู้บริโภคซื้อสินค้านั้นๆ นอกจากนั้น ส่วนที่ถูกระบุ *คำที่ใช้ในการโฆษณา* ยังอ้างถึงหน่วยสิ่งเดียวกันคือ *ภาษาไทย* ที่ปรากฏหน้าประโยค

(30) หัวกระทู้: สงสัยเรื่อง น้ำผลไม้ยี่ห้อดังต่างๆ บอกว่า 100% แต่.....

เนื้อหากระทู้:

ยังคงให้ความสงสัยว่า เป็นไปได้หรือไม่ว่าไม่ได้ใส่น้ำตาลหรือสารให้ความหวานแต่อย่างใด ข้างกล่องก็ไม่ได้เขียนว่าใส่น้ำตาล แต่เป็นไปได้ไหมกระบวนการที่ผลิตต้องเติมน้ำตาลอยู่แล้วแต่บอกผู้บริโภคว่าน้ำผลไม้ 100% ถ้ามีน้ำตาลจริงดื่มมากๆเพื่อสุขภาพอาจได้น้ำตาลมากๆโดยไม่รู้ตัว ใครพอจะมีความเห็นอย่างไรบ้างครับ

ความคิดเห็น: *ภาษาไทย โดยเฉพาะ* [_{NP} *คำที่ใช้ในการโฆษณา*]_F “ดัดได้” นะจะบอกให้

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

สภาวะเกิดก่อน: X ดั้นได้
 ตัวเลือก: {คำที่ใช้ในการโฆษณา, ...}
 ส่วนที่ถูกเน้น: คำที่ใช้ในการโฆษณา
 หน่วยอ้างอิงสิ่งเดียวกัน: ภาษาไทย

ข้อมูลภาษา (31) กล่าวถึงวิธีการใช้สคริปต์ที่ถูกต้อง ซึ่งผู้ตั้งกระทู้แนะนำว่าไม่ควรใช้ถี่เกินไป เพราะจะระคายเคืองต่อผิว ซึ่งคำเน้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เน้นนามวลี ผู้ที่มีผิวแห้งหรือผิวบอบบาง ดังนั้น ตัวเลือกในบริบทนี้จึงได้แก่ผู้ที่มีผิวสภาพต่างๆ คำเน้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เน้นผู้ที่มีผิวแห้งหรือบอบบาง เพราะจะระคายเคืองมากกว่าผู้ที่มีผิวปกติ ส่วนที่ถูกเน้นนี้อ้างถึงหน่วยสิ่งเดียวกันคือ คำว่า ผิว ซึ่งกล่าวถึงในประโยคก่อนหน้า

(31) หัวกระทู้: สาระเล็กๆ + แจ้ง review เจ้า

เนื้อหากระทู้:

...ถ้าตามคู่มือโดยทั่วไปของแต่ละยี่ห้อ มักจะบอกไว้ว่าให้ใช้ประมาณ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ แต่หลังจากที่ได้ลองเองจริงๆมานานจนแน่ใจกับตัว และจากที่ได้ยินมา ผมคิดว่าความถี่ที่เหมาะสมที่สุด ในการใช้สคริปต์ชนิดนี้ ก็คือมากที่สุดไม่เกิน 1 ครั้งต่อสัปดาห์เท่านั้นครับ หรือถ้าจะดีที่สุดก็ทำการสคริปต์ผิวแค่ 3 ครั้งต่อ 1 เดือนหรือทุกๆ 10 วัน ก็เพียงพอแล้ว เพราะว่าสคริปต์ชนิดนี้จะก่อให้เกิดการระคายเคืองต่อผิวได้มากที่สุด (ประสิทธิภาพมากที่สุด) ดังนั้นการใช้ถี่เกินไปเช่น 2 ครั้งต่อสัปดาห์อาจจะก่อให้เกิดความเครียดให้กับผิวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง [NP ผู้ที่มีผิวแห้งหรือผิวบอบบาง]F เพราะนอกจากจะเป็นการรบกวนผิวมากเกินไปแล้ว ยังทำให้เกิดริ้วรอยก่อนวัยด้วย...

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

สภาวะเกิดก่อน: ผิวประเภท X ระคายเคือง
 ตัวเลือก: {ผู้ที่มีผิวบอบบาง, ผู้ที่มีผิวแห้ง, ผู้ที่มีผิวมัน...}
 ส่วนที่ถูกเน้น: ผู้ที่มีผิวบอบบางและผู้ที่มีผิวแห้ง
 หน่วยอ้างอิงสิ่งเดียวกัน: ผิว

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นทั้ง 3 ประเภท พบว่าล้วนแต่เกี่ยวข้องกับตัวเลือกตามนิยามของคริฟกา (Krifka. 2007) ซึ่งยังเป็นการยืนยันตามสมมติฐานของผู้วิจัยที่ตั้งไว้ว่าภาษาไทยมีคำเน้นและการตีความหมายเกี่ยวข้องกับตัวเลือก นอกจากนี้ยังสามารถจัดประเภทได้ตามเกณฑ์ของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในบทต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นเหล่านี้

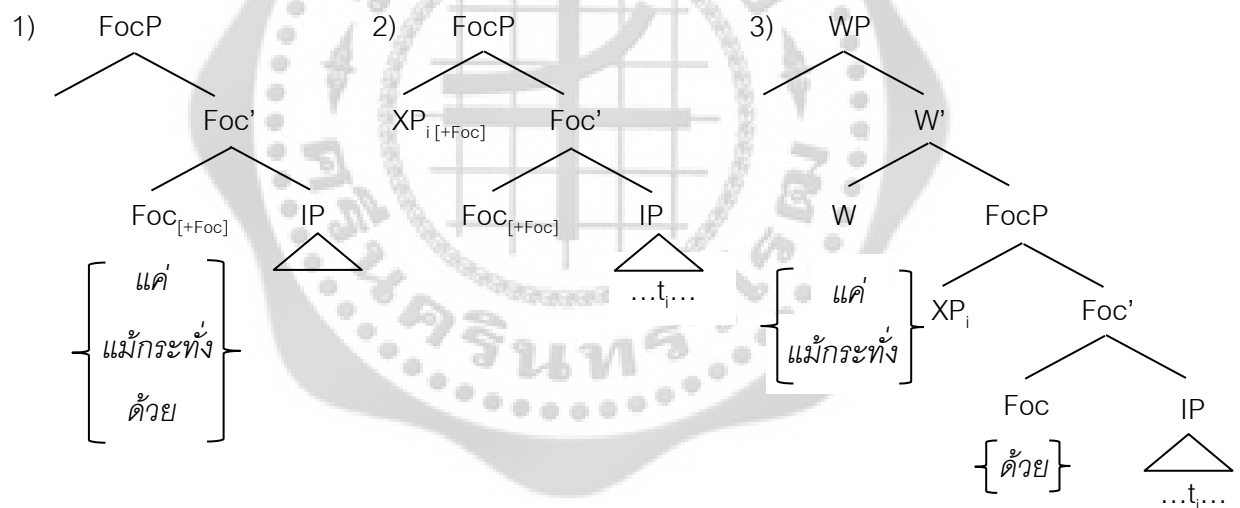
บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านโครงสร้าง

ในบทนี้นำเสนอการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้นตามกรอบแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ค่าเน้นประเภท Exclusive, Additive และ Particularizer พร้อมแผนภูมิต้นไม้ และในส่วนที่สอง จะอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาที่เรียกว่า ผลของการแทรกแซงจากค่าเน้นในภาษาไทยซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นตามแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000)

กรอบแนวคิดการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นของเคย์น (Kayne. 2000) เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างที่มีขั้นตอนการย้ายเป็นลำดับขั้น แผนภูมิต้นไม้ของการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นในภาษาไทยสรุปในภาพประกอบ 29 ดังนี้

ภาพประกอบ 29 แผนภูมิต้นไม้ของการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้นในภาษาไทยตามกรอบแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000)

1) ขั้นตอนแรก ค่าเน้น (แค่, แม้กระทั่ง, ด้วย) ผสานเข้ากับประโยค ตำแหน่งของค่าเน้นเหล่านี้อยู่ที่โพรเจกชัน FocP ที่ตำแหน่งคำหลัก Foc

2) วลีซึ่งเป็นส่วนที่ถูกเน้นในประโยค (แทนด้วย XP) มีลักษณะเน้น ย้ายมาที่ตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของโพรเจกชันของค่าเน้นในขั้นตอนที่ 2 เนื่องจากค่าเน้นมีลักษณะเน้น จึงดึงดูดให้ส่วนที่ถูกเน้นย้ายมาที่ตำแหน่งนี้

3) โพรเจกชันการลำดับคำเพิ่มเข้ามา (WP) เพื่อให้การลำดับคำของประโยคถูกต้อง จากขั้นตอนที่ 2 ถ้าการลำดับคำในประโยคยังไม่ถูกต้อง จะมีการย้ายส่วนระกอบวลีไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ WP เพื่อให้การลำดับคำถูกต้อง และกรณีที่คำเน้นอยู่หน้าส่วนที่ถูกเน้น (*แค่*, *แม้กระทั่ง*) ย้ายไปตำแหน่งคำหลัก W ขณะที่คำเน้นที่อยู่หลังส่วนที่ถูกเน้น (*ด้วย*) ยังคงอยู่ในตำแหน่งคำหลัก Foc เหมือนเดิม

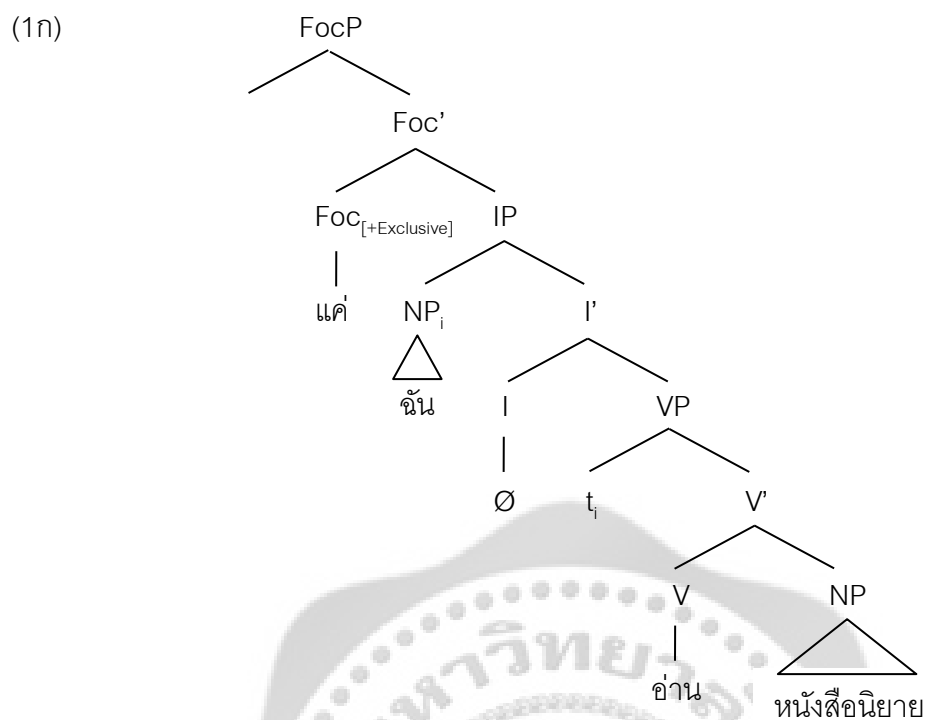
จากบทที่ 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอคำเน้นในภาษาไทยทั้ง 3 ประเภทตามเกณฑ์ของเนวาไลเนน (Nevalainen, 1994) ซึ่งแบ่งออกเป็น 1) คำเน้นประเภท Scalar Exclusive และ Non-Scalar Exclusive 2) คำเน้นประเภท Scalar Additive และ Non-Scalar Additive และ 3) คำเน้นประเภท Particularizer และได้วิเคราะห์ความหมายโดยใช้อรรถศาสตร์บริสุทธ์ในรูปแบบของตัวเลือกซึ่งเป็นสมาชิกของเซตในบริบท ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์เพื่อวิเคราะห์ว่าคำเน้นแต่ละประเภทในภาษาไทยปรากฏในตำแหน่งใดของแผนภูมิต้นไม้ มีการย้ายอย่างไร และย้ายเพราะเหตุใด โดยวิเคราะห์ว่าทำไมจึงต้องมีโพรเจกชันของการลำดับคำตามที่เคย์นเสนอ โดยจะเริ่มจากคำเน้นประเภท Exclusive, Additive และ Particularizer ตามลำดับ

1.1 คำเน้นประเภท Exclusive

คำเน้นประเภท Exclusive ในภาษาไทยสามารถปรากฏได้หลายตำแหน่ง ได้แก่ หน้านามวลี ตำแหน่งกรรม หน้านามวลีตำแหน่งประธาน และหน้ากริยาวลีซึ่งตำแหน่งของคำเน้นจะอยู่ติดกับส่วนระกอบวลีที่มันเน้นเสมอ ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ตามลำดับโดยเริ่มจากคำเน้นที่อยู่หน้านามวลีตำแหน่งกรรม ดังเช่นในข้อมูลภาษา (1) คำเน้น *แค่* เน้นนามวลี *หนังสือนิยาย* ซึ่งเป็นกรรมของประโยค การย้ายตามกรอบแนวคิดของเคย์นเป็นการย้ายทีละชั้น ขั้นตอนแรก (1ก) คำเน้น *แค่* ผสานเข้ากับทั้งประโยค (Inflectional Phrase: IP) และอยู่ในตำแหน่งคำหลัก Foc ของโพรเจกชันเน้น FocP

คำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งกรรม

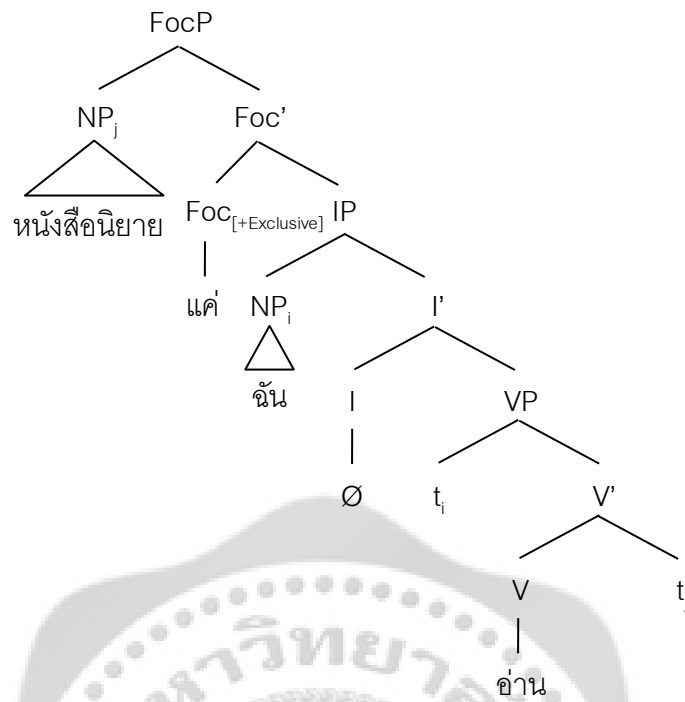
- (1) ฉันอ่าน*แค่* [_{NP} หนังสือนิยาย]_F

ภาพประกอบ 30ก แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งกรรมใน
ขั้นตอน ก.

คำเน้น *แค่* มีลักษณะเน้น [+Exclusive] จึงดึงดูคนามวลี *หนังสือนิยาย* ซึ่งเป็นส่วนที่ถูกเน้น
ให้ย้ายจากตำแหน่งกรรมมายังสเปคซิฟายเออร์ของโฟเรจิกชั้น FocP มีความหมายว่า *หนังสือนิยาย*
เป็นสมาชิกของตัวเลือกในเซตของประเภทหนังสือที่ฉันอ่าน สมมติในบริบทนี้หนังสือประเภทต่างๆ
ได้แก่ {หนังสือการ์ตูน, หนังสือเรียน, หนังสือนิยาย} เมื่อคำเน้น *แค่* เน้น *หนังสือนิยาย* จึงตีความหมาย
ได้ว่า *หนังสือนิยาย* เป็นหนังสือประเภทเดียวที่ฉันอ่าน ขั้นตอนการย้ายแสดงใน (1ข)

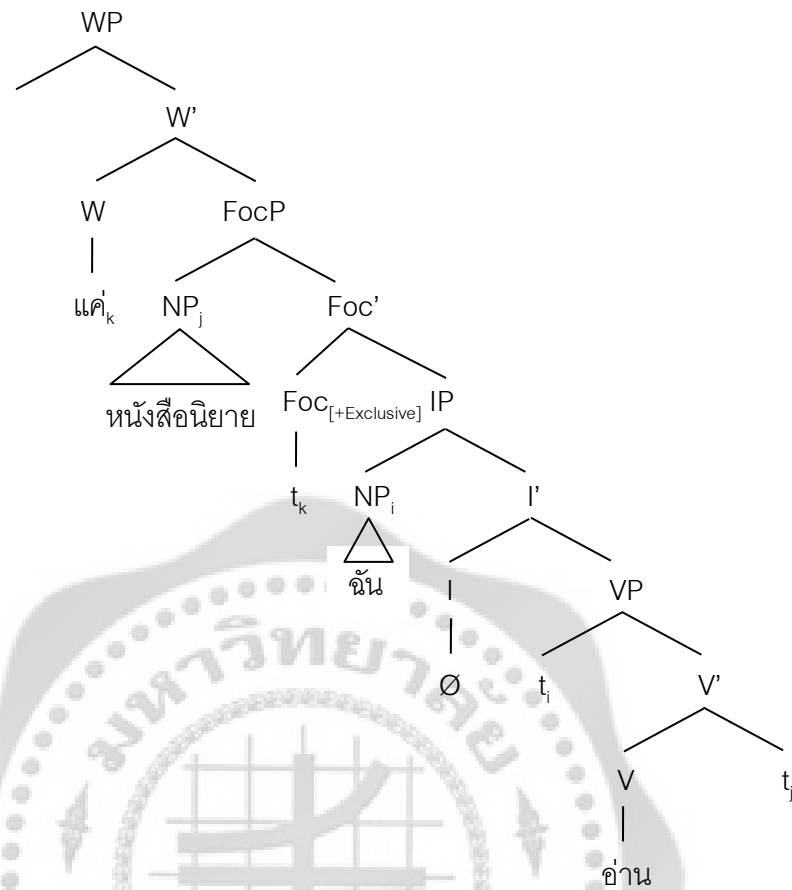
(1ข)

ภาพประกอบ 30 ข แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งกรรมใน
ชั้นตอน ข.

จะเห็นได้ว่าการลำดับคำยังไม่ถูกต้องเพราะตำแหน่งของคำเน้น *แค่* อยู่หลังส่วนที่ถูกเน้น
หนังสือนิยาย ดังนั้นจึงต้องมีอีกโพรเจกชันหนึ่งเพื่อให้มีการลำดับคำที่ถูกต้อง ตามที่เคยเสนอไว้
โพรเจกชันนี้เรียกว่า โพรเจกชันของการลำดับคำ (WP) โดยอยู่เหนือโพรเจกชัน FocP ในชั้นตอน (1ค)
คำเน้น *แค่* ย้ายจากตำแหน่งคำหลัก Foc มายังคำหลัก W ของโพรเจกชันการลำดับคำ

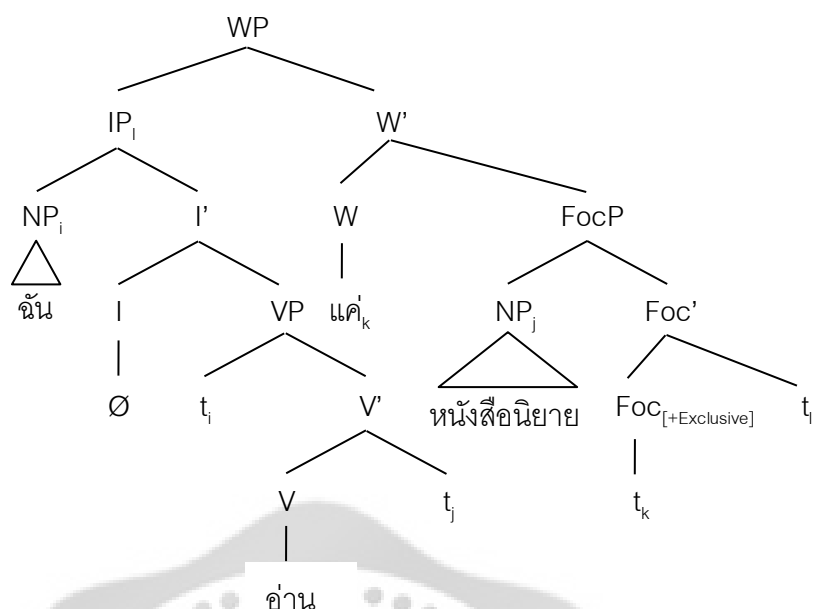
(1ค)

ภาพประกอบ 30ค แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น **แค่** เน้นนามวลีตำแหน่งกรรมใน
 ขั้นตอน ค.

ขั้นตอนสุดท้าย (1ง) ส่วนที่เหลือคือ IP ย้ายมาที่สเปคซิฟายเออร์ของ WP เพื่อให้การลำดับ
 ของประโยคถูกต้อง

(1ง)

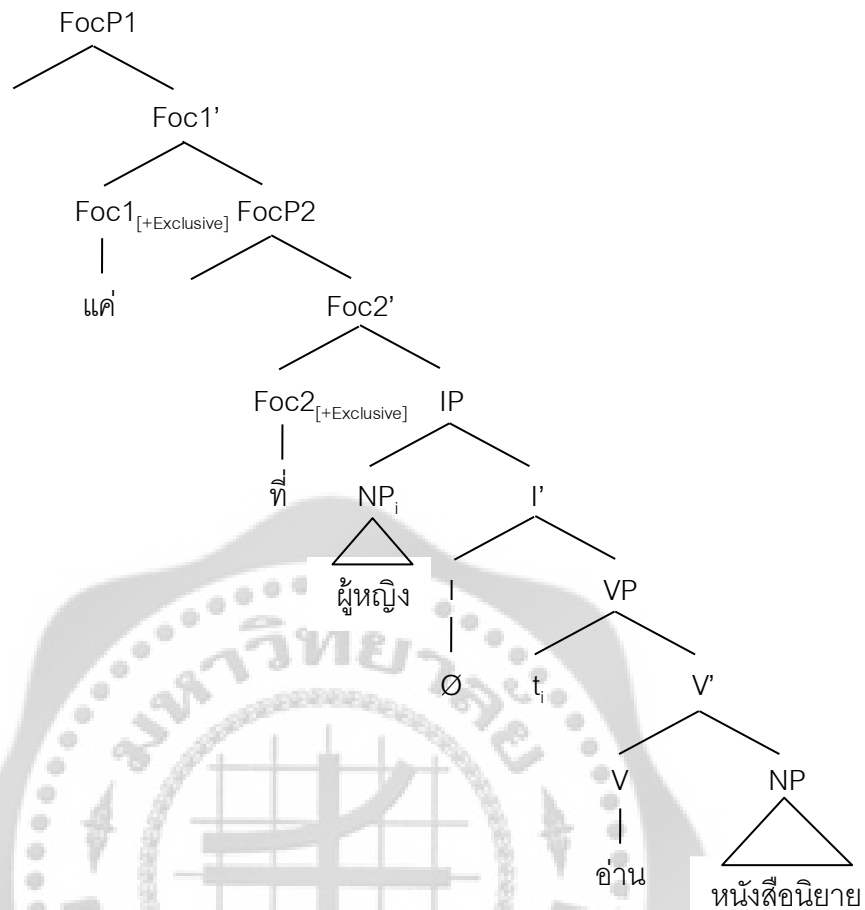
ภาพประกอบ 30ง แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งกรรมในชั้นตอนง.

กรณีที่คำเน้นประเภท Exclusive เน้นคำนามในตำแหน่งประธานดังเช่นในข้อมูลภาษา (2) แตกต่างจากส่วนที่ถูกเน้นที่เป็นกรรมของประโยค เนื่องจากมีหน่วยคำ ที่ เพิ่มเข้ามาซึ่งปรากฏหน้ากริยาวลี ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าหน่วยคำ ที่เป็นคำเน้นเช่นเดียวกัน ในชั้นตอนแรก (2ก) คำเน้น *แค่* และที่ ผสานเข้ากับทั้งประโยค และอยู่ในตำแหน่งคำหลัก Foc ของโฟรเจ็ทชันเน้น ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้มีโฟรเจ็ทชันเน้น 2 โฟรเจ็ทชัน ได้แก่ FocP1 และ FocP2 โดยคำเน้น *แค่* และ *ที่* อยู่ในตำแหน่งคำหลัก Foc1 และ Foc2 ตามลำดับ

คำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งประธานและ *ที่* เน้นกริยาวลี

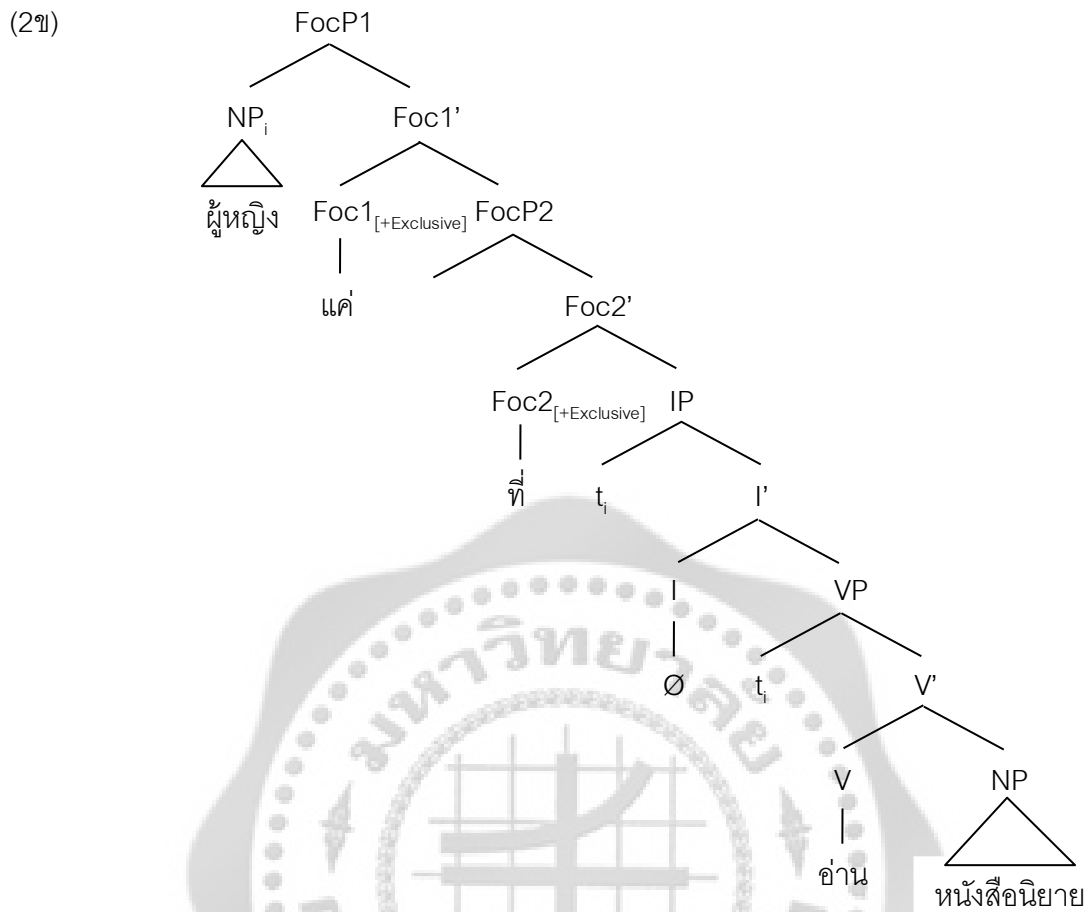
(2) มี*แค่* [_{NP} ผู้หญิง]_F *ที่* [_{VP} อ่านหนังสือ นี้นิยาย]_F

(2n)

ภาพประกอบ 31ก แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งประธานในชั้นตอน ก.

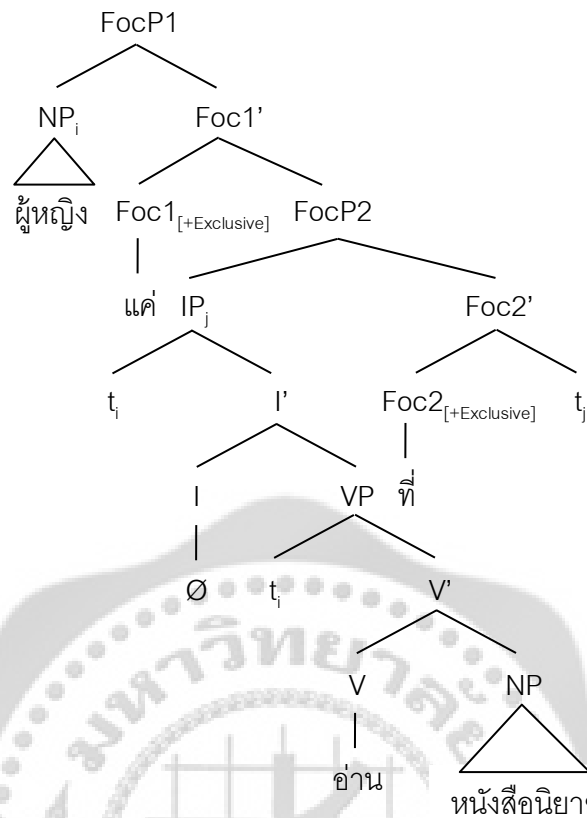
ในชั้นตอนต่อไป (2ข) คำเน้น *แค่* ซึ่งมีลักษณะเน้น [+Exclusive] ดึงดูดส่วนที่ถูกเน้น นามวลี *ผู้หญิง* ให้ย้ายมาที่ตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของโฟเรจิกชันเน้น FocP1 เพื่อตรวจสอบลักษณะเน้น ซึ่งอธิบายในรูปของตัวเลือกที่เกี่ยวข้องได้แก่ {*ผู้หญิง*, *ผู้ชาย*} เมื่อ *แค่* เน้นนามวลี *ผู้หญิง* ประโยคนี้จึงมีความหมายว่า *ผู้หญิง* เท่านั้นไม่ใช่ *ผู้ชาย* ที่อ่าน *หนังสือ นิยาย*

ภาพประกอบ 31 ข แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งประธานใน
 ชั้นตอน ข.

เช่นเดียวกันคำเน้น *ที่* มีลักษณะเน้นจึงตั้งจุดกริยาวิเศษณ์ อ่านหนังสือนิยาย ให้ย้ายมาที่ตำแหน่ง
 สเปคซิฟายเออร์ของโฟรเจ็คชันเน้น FocP2 เพื่อตรวจสอบลักษณะเน้นในชั้นตอน (2ค) ซึ่งมีความหมาย
 ว่าผู้หญิงทำกิจกรรมอ่านหนังสือนิยาย ไม่ได้ทำกิจกรรมอย่างอื่น

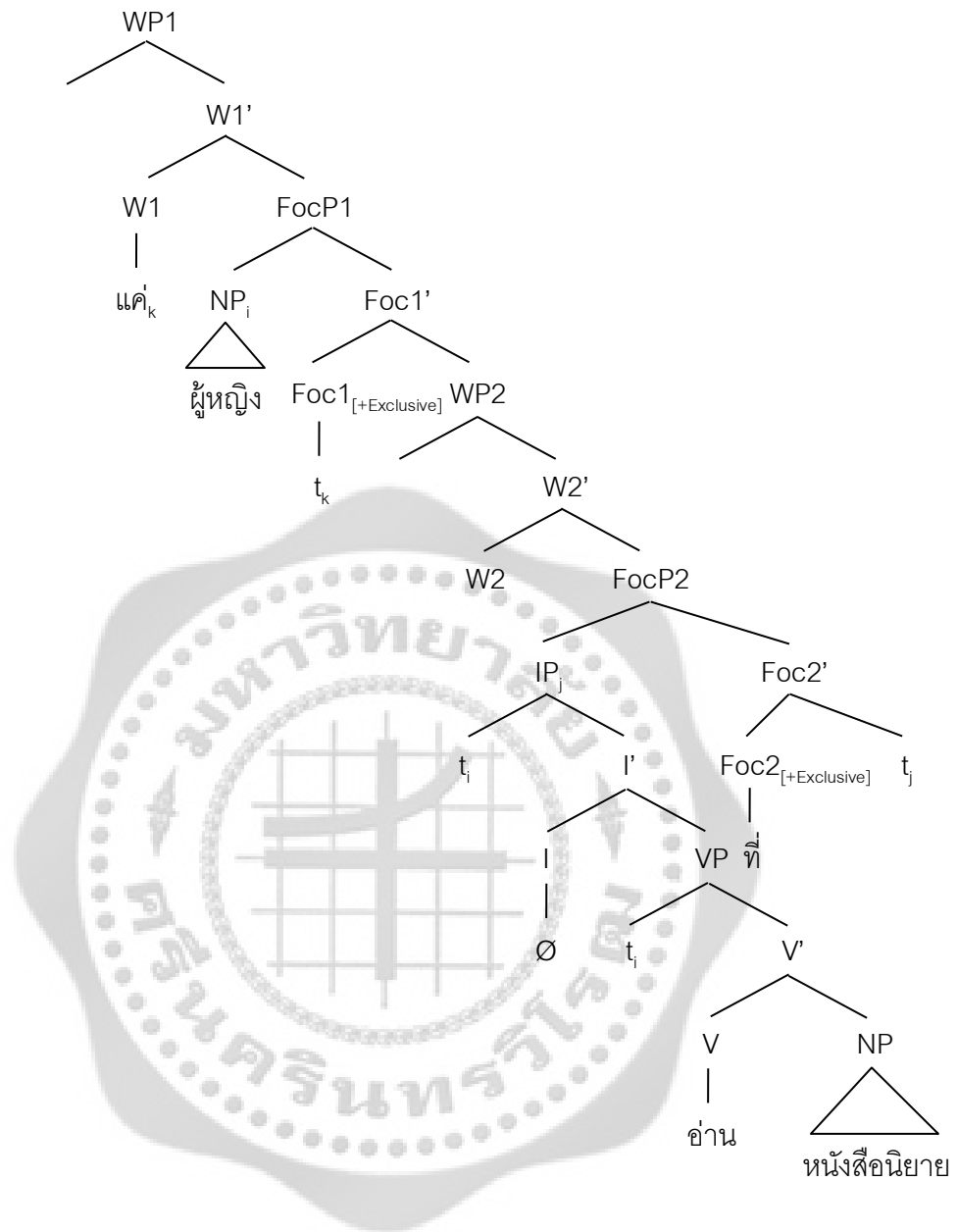
(2ค)

ภาพประกอบ 31ค แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งประธานใน
ขั้นตอน ค.

หลังจากที่ส่วนที่ถูกเน้นทั้ง *ผู้หญิง* และ *อ่านหนังสือนิยาย* ย้ายไปที่สเปคซิฟายเออร์ของ
โฟรเจ็คชันเน้นแล้วพบว่าคำเน้น *แค่* และ *ที่* ปรากฏหลังส่วนที่ถูกเน้น จึงต้องมีโฟรเจ็คชันการลำดับคำ
ซึ่งผู้วิจัยเสนอว่ามีโฟรเจ็คชันการลำดับคำ 2 โฟรเจ็คชันเช่นเดียวกัน ได้แก่ WP1 และ WP2 โดยที่คำเน้น
แค่ ย้ายไปยังตำแหน่งคำหลัก W1 ก่อนในขั้นตอน (2ง)

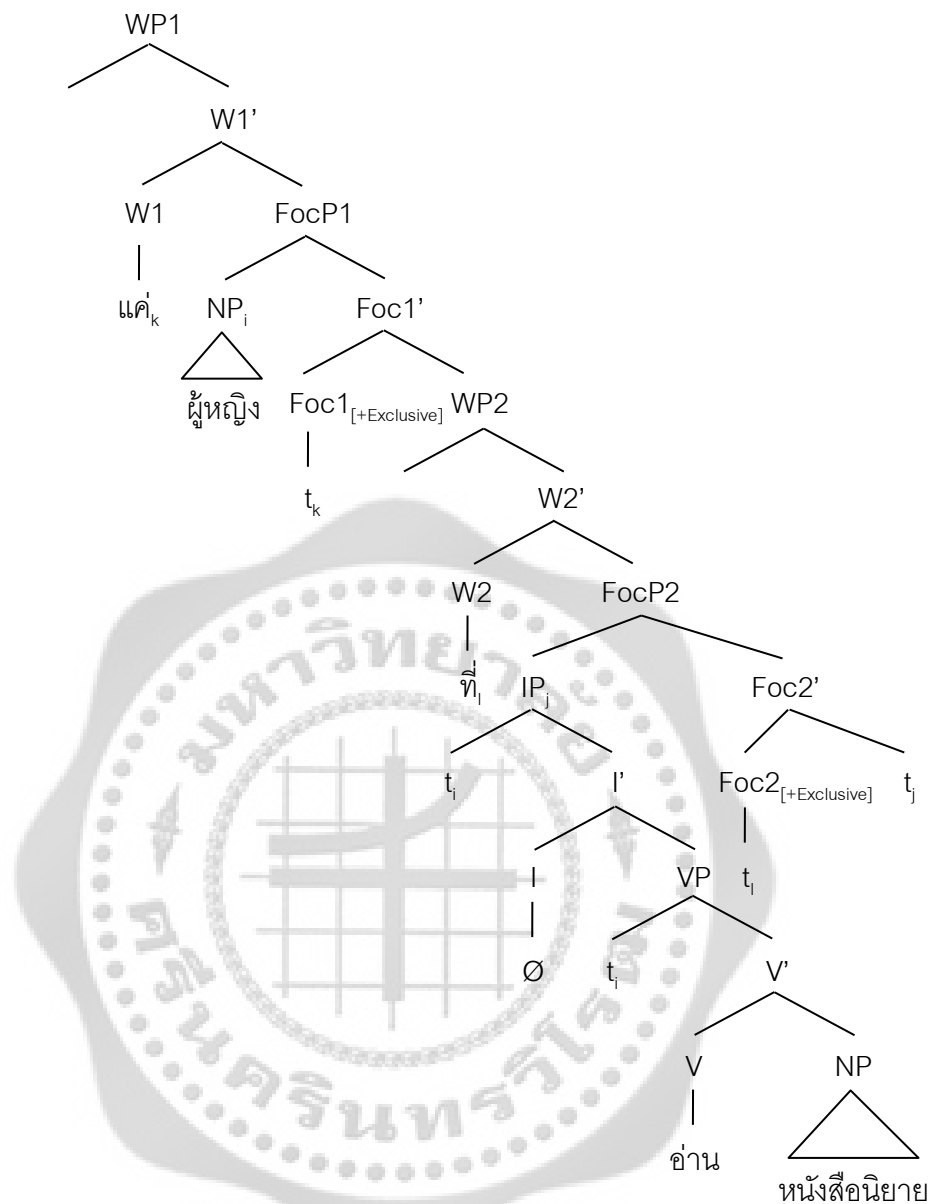
(2ง)

ภาพประกอบ 31ง แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น 'แค่' เน้นนามวลีตำแหน่งประธานในชั้นตอนง.

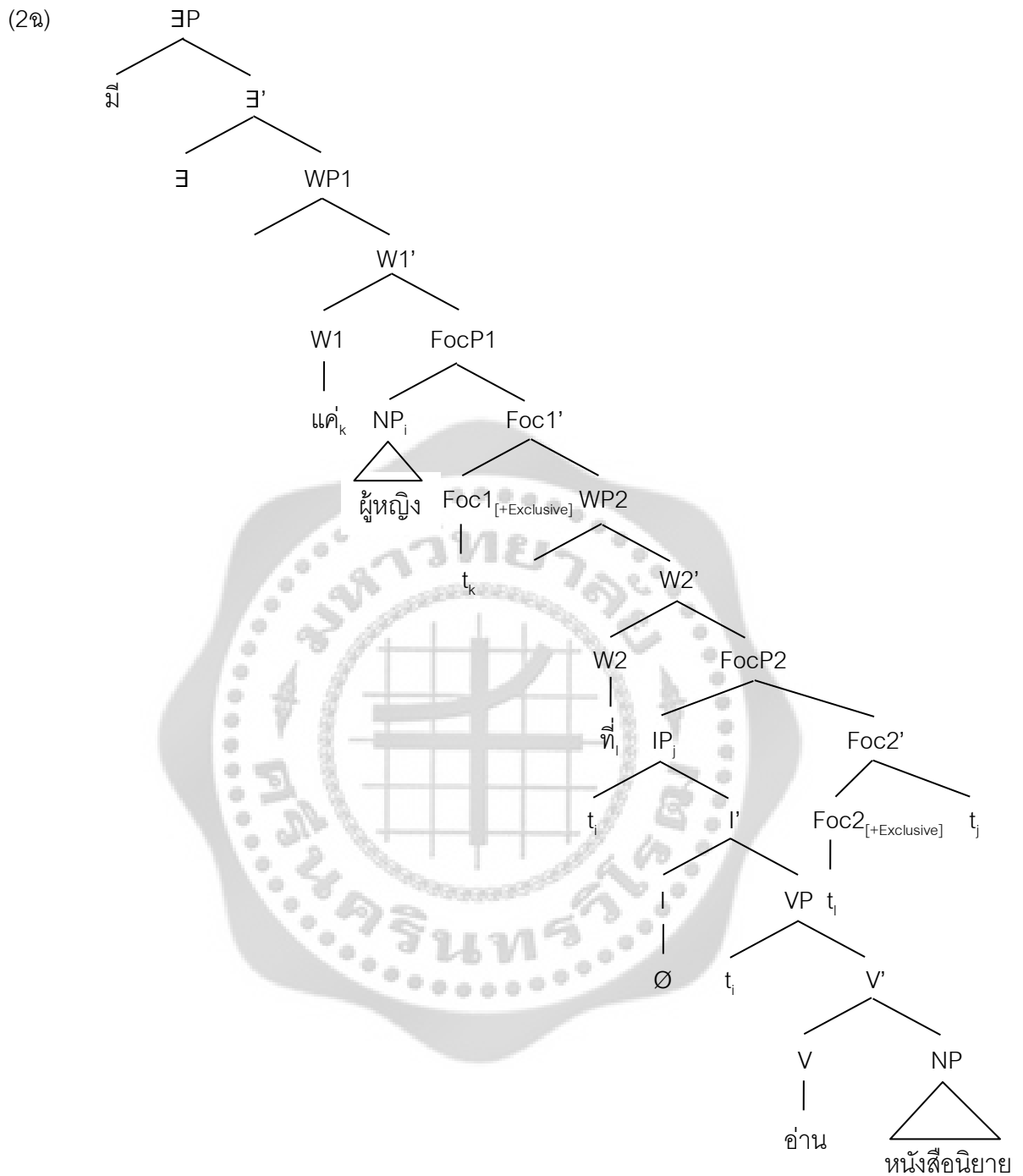
ในชั้นตอน (2จ) คำเน้น 'ที่' ย้ายจากตำแหน่งคำหลัก Foc2 ไปยังตำแหน่งคำหลัก W2 เพื่อให้การลำดับคำถูกต้อง

(2๑)

ภาพประกอบ 31๑ แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นนามวลีตำแหน่งประธานในชั้นตอน จ.

เนื่องจากประโยคนี้ประธานเป็นส่วนที่ถูกเน้นของประโยค ซึ่งพบว่าต้องปรากฏคำกริยา “มี” หน้าคำเน้น *แค่* เสมอ ดังนั้นในชั้นตอนสุดท้าย (2๑) ผู้วิจัยจึงเสนอว่ามีโฟรเจ็กชัน Existential Phrase (EP) เพิ่มเข้ามาและเป็นโฟรเจ็กชันที่อยู่เหนือสุด โดยที่คำกริยา “มี” ปรากฏในตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของโฟรเจ็กชันนี้ ซึ่งมีความหมายว่า “มีอยู่” หรือ “ปรากฏอยู่”

ภาพประกอบ 31ด แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แต่* เน้นนามวลีตำแหน่งประธานในชั้นตอน ด.

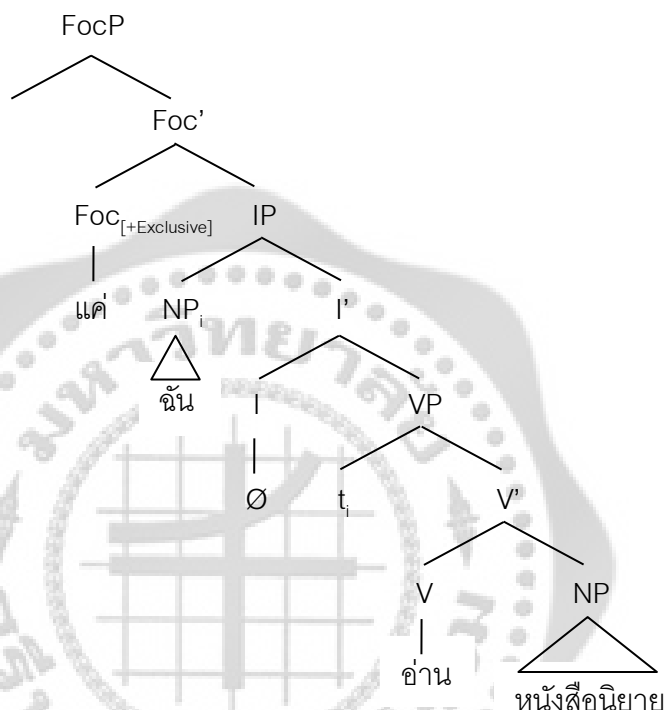
นอกจากคำเน้นประเภท Exclusive สามารถเน้นนามวลีทั้งในตำแหน่งกรรมเช่นในข้อมูลภาษา (1) และเน้นนามวลีที่เป็นประธานในข้อมูลภาษา (2) แล้ว คำเน้นนี้ยังสามารถเน้นกริยาวลีได้ พิจารณาข้อมูลภาษา (3) คำเน้น *แต่* เน้นส่วนที่เป็นกริยาวลี *อ่านนิยาย* และปรากฏที่หน้ากริยาวลี

ขั้นตอนแรก (3ก) คำเน้น *แค่* ผสานเข้ากับทั้งประโยค และอยู่ในตำแหน่งคำหลัก Foc ของโฟรเจ็กชันเน้น FocP

คำเน้น *แค่* เน้นกริยาวลี

(3) *ฉันแค่* [_{VP} อ่านหนังสือนิตยสาร]_F

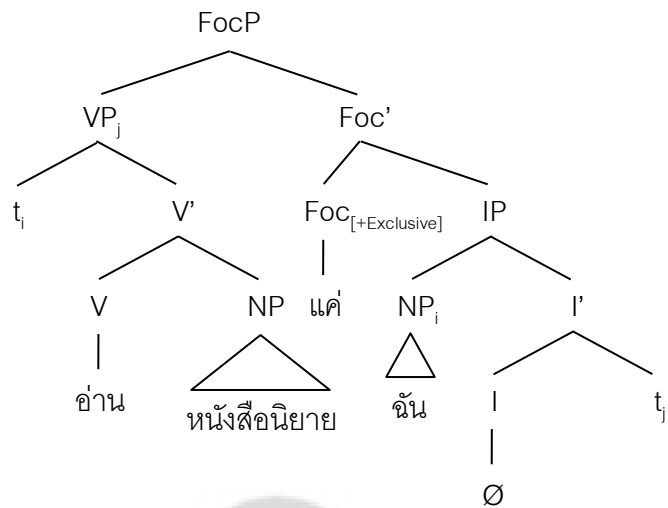
(3ก)

ภาพประกอบ 32ก แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นกริยาวลีในขั้นตอน ก.

เนื่องจากส่วนที่ถูกเน้นในประโยคนี้เป็นกริยาวลี *อ่านหนังสือนิตยสาร* ขั้นตอน (3ข) คำเน้น *แค่* ซึ่งมีลักษณะเน้น [+Exclusive] ดึงดูคกริยาวลีให้ย้ายมาที่ตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FocP ความหมายของประโยคนี้สามารถอธิบายได้ว่า *อ่านหนังสือนิตยสาร* คือกิจกรรมที่เป็นตัวเลือกเดียวที่ฉันทำ หรือฉันไม่ได้ทำอย่างอื่นนอกจากอ่านหนังสือนิตยสาร เช่น รดน้ำต้นไม้หรือดูโทรทัศน์ สามารถแสดงตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทนี้ในรูปแบบของเซตได้เป็น {อ่านหนังสือนิตยสาร, รดน้ำต้นไม้, ดูโทรทัศน์}

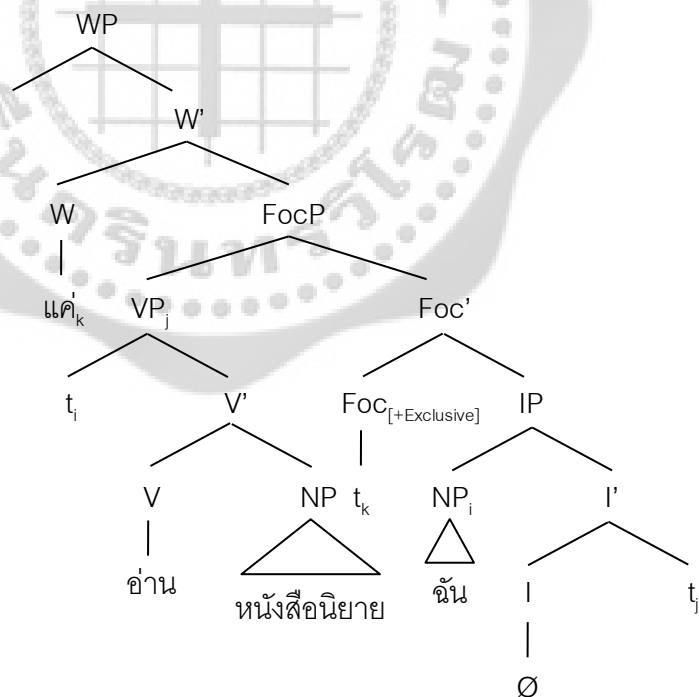
(3ข)

ภาพประกอบ 32ข แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นกริยาวลีในชั้นตอน ข.

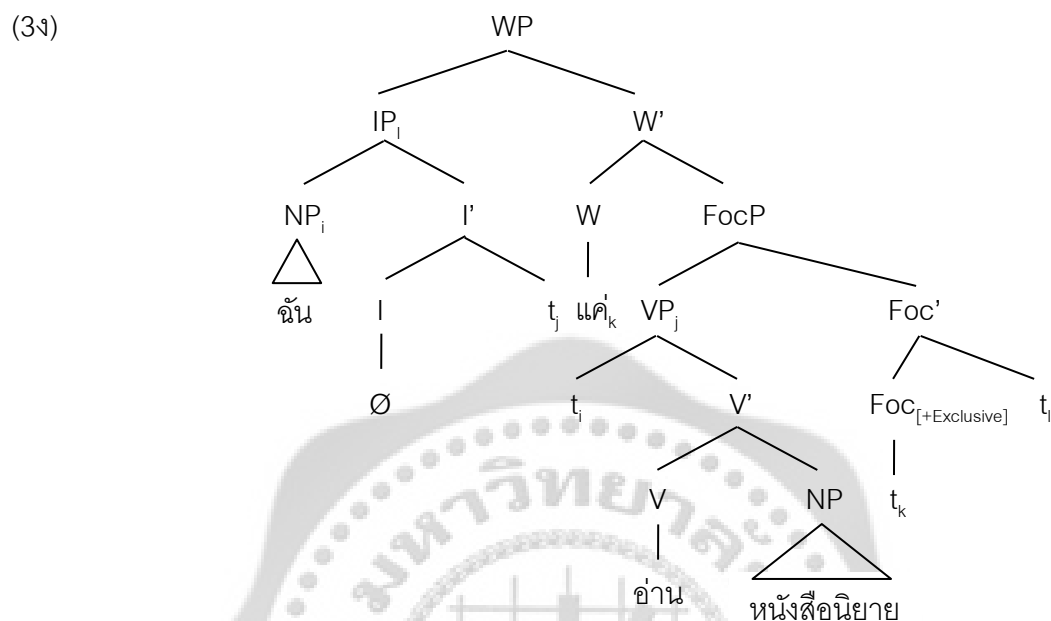
เนื่องจากคำเน้น *แค่* อยู่หลังส่วนที่ถูกเน้น *อ่านหนังสือนิยาย* ซึ่งเป็นการลำดับคำที่ไม่ถูกต้อง จึงต้องมีโฟรเจกชันของการลำดับคำและคำเน้น *แค่* ย้ายจากตำแหน่งคำหลัก Foc ของโฟรเจกชัน FocP มายังตำแหน่งคำหลัก W ของโฟรเจกชัน WP ในชั้นตอน (3ค)

(3ค)

ภาพประกอบ 32ค แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นกริยาวลีในชั้นตอน ค.

ขั้นตอนสุดท้าย (3ง) คำนาม *ฉัน* ซึ่งเป็นประธานของประโยคและอยู่ในโพรเจกชัน IP ย้ายมายังสเปคซิฟายเออร์ของ WP ทำให้ได้การลำดับของประโยคที่ถูกต้อง

ภาพประกอบ 32ง แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แค่* เน้นกริยาวลีในขั้นตอน ง.

จากการวิเคราะห์โครงสร้างเน้นที่ปรากฏคำเน้นประเภท Exclusive พบว่าขั้นตอนแรกเป็นการผสานของคำเน้นโดยอยู่ที่ตำแหน่งคำหลัก Foc ของโพรเจกชัน FocP และส่วนที่ถูกเน้นจะย้ายมาที่สเปคซิฟายเออร์ของ FocP จากนั้นจะมีการตรวจสอบการลำดับคำของประโยคให้ถูกต้องเนื่องจากตำแหน่งของคำเน้น *แค่* ปรากฏก่อนหน้าส่วนที่ถูกเน้นเสมอ

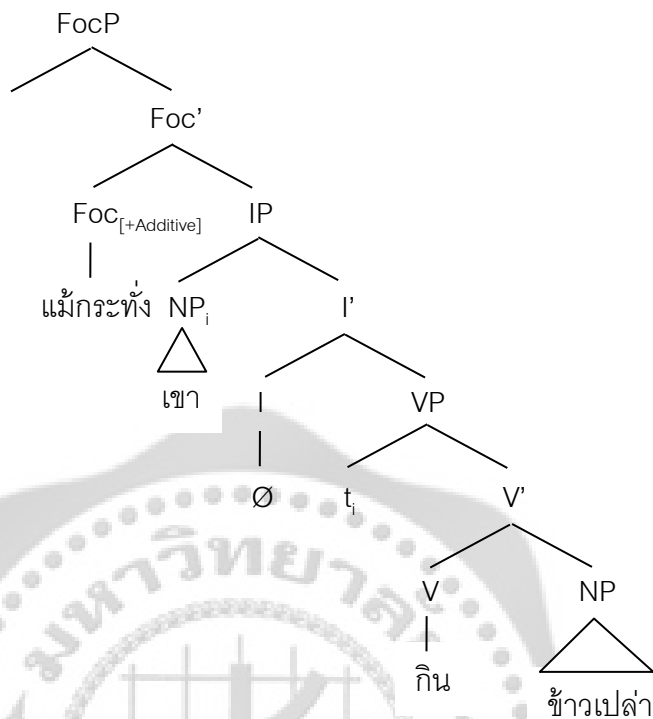
1.2 คำเน้นประเภท Additive

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์โครงสร้างของคำเน้นประเภท Additive ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำเน้นประเภท Scalar Additive ได้แก่ *แม้กระทั่ง*, *แม้แต่...ก็* และ Non-Scalar Additive ได้แก่ *ด้วย* โดยจะเริ่มจากการวิเคราะห์คำเน้นประเภท Scalar Additive ก่อนซึ่งแยกออกได้เป็น 2 กรณี ได้แก่ คำเน้นที่ปรากฏในประโยค เช่น *แม้กระทั่ง* และคำเน้นที่ปรากฏหน้าประโยค เช่น *แม้แต่...ก็* ซึ่งเป็นหน่วยคำที่แยกจากกันโดยที่หน่วยคำ *แม้แต่* ปรากฏหน้าประโยค ส่วน *ก็* ปรากฏหน้าภาคแสดง

พิจารณาข้อมูลภาษา (4) คำเน้น *แม้กระทั่ง* ปรากฏตรงกลางประโยคซึ่งเน้นคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค ขั้นตอนแรก (4ก) คำเน้น *แม้กระทั่ง* ผสานเข้ากับทั้งประโยค และอยู่ในตำแหน่งคำหลัก Foc ของโพรเจกชัน FocP

(4) เขากินแม้กระทั่ง _[NP ซั่วเปล่า]_F

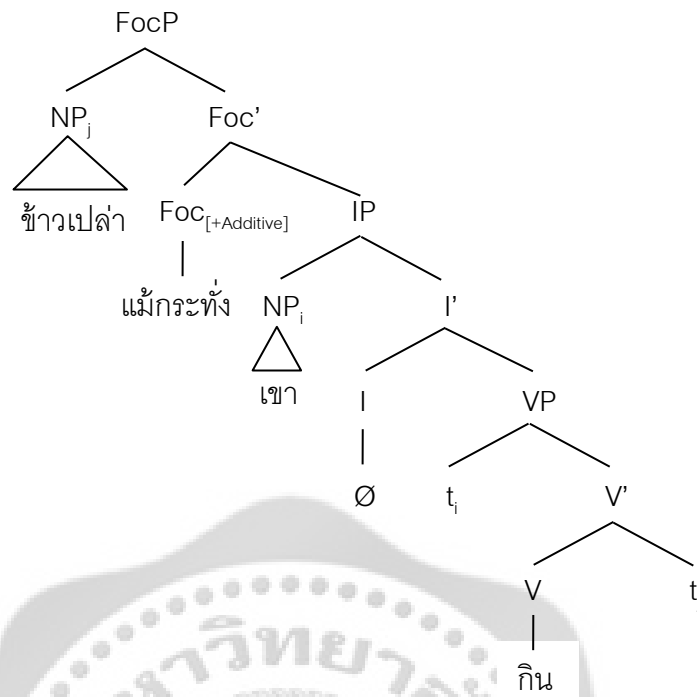
(4ก)

ภาพประกอบ 33ก แผนภูมิต้นไม้มากของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แม้กระทั่ง เน้นนามวลีตำแหน่งกรรม
ในชั้นตอน ก.

ชั้นตอน (4ข) คำเน้น แม้กระทั่ง มีลักษณะเน้น [+Additive] จึงดึงดูดีให้นามวลี ซั่วเปล่า
ย้ายมาที่ตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FocP เพื่อตรวจสอบลักษณะเน้น ตัวเลือกในบริบทนี้เป็นสมาชิก
ของอาหารที่เขากิน โดย ซั่วเปล่า เป็นตัวเลือกที่มีแนวโน้มที่น้อยที่สุดที่จะกิน

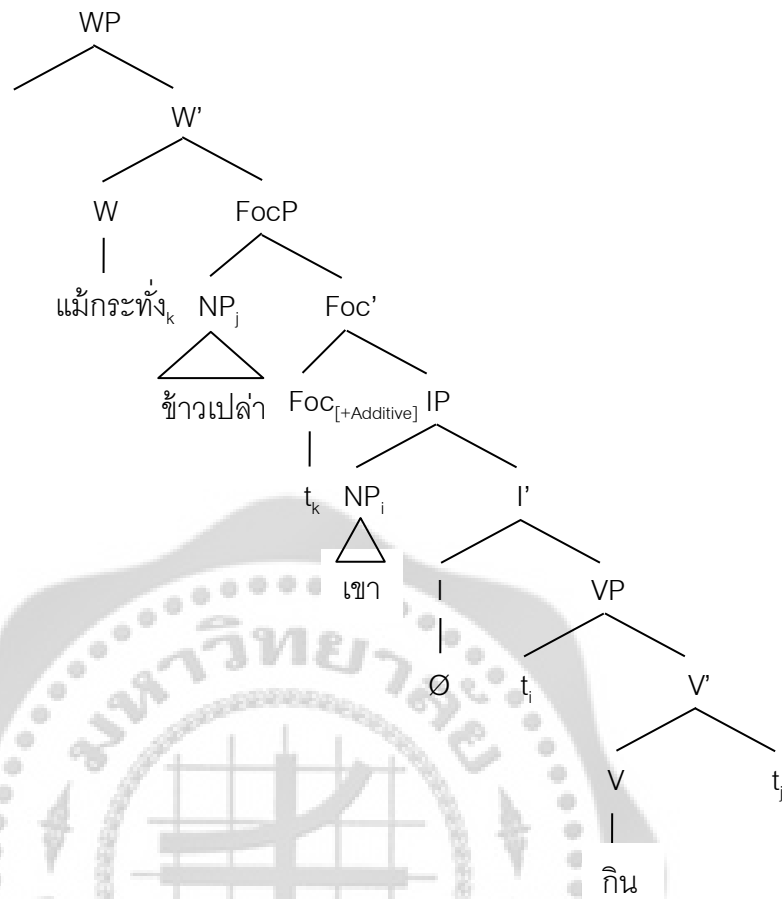
(4ข)

ภาพประกอบ 33ข แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แม้กระทั่ง* เน้นนามวลีตำแหน่งกรรมใน
ชั้นตอน ข.

เนื่องจากคำเน้น *แม้กระทั่ง* ปรากฏหลังส่วนที่ถูกเน้น *ข้าวเปล่า* ซึ่งยังไม่ถูกต้อง จึงต้องมี
โพรเจกชันการลำดับคำ WP เพื่อให้การลำดับคำถูกต้อง โดย *แม้กระทั่ง* ย้ายจากตำแหน่งคำหลัก Foc
ไปยังคำหลัก W ทำให้คำเน้นปรากฏหน้าส่วนที่ถูกเน้นในชั้นตอน (4ค)

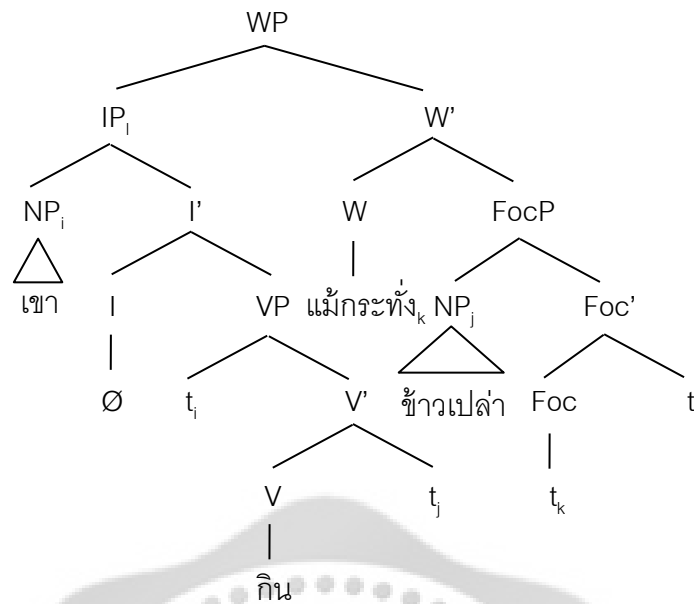
(4ค)

ภาพประกอบ 33ค แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น *แม้กระทั่ง* เน้นนามวลีตำแหน่งกรรม
ในชั้นตอน ค.

ขั้นตอนสุดท้าย (4ง) ส่วนที่เหลือของ IP ย้ายมาที่ตำแหน่งสเปคิฟายเออร์ของ WP ทำให้ได้
การลำดับคำของประโยคที่ถูกต้อง

(4ง)

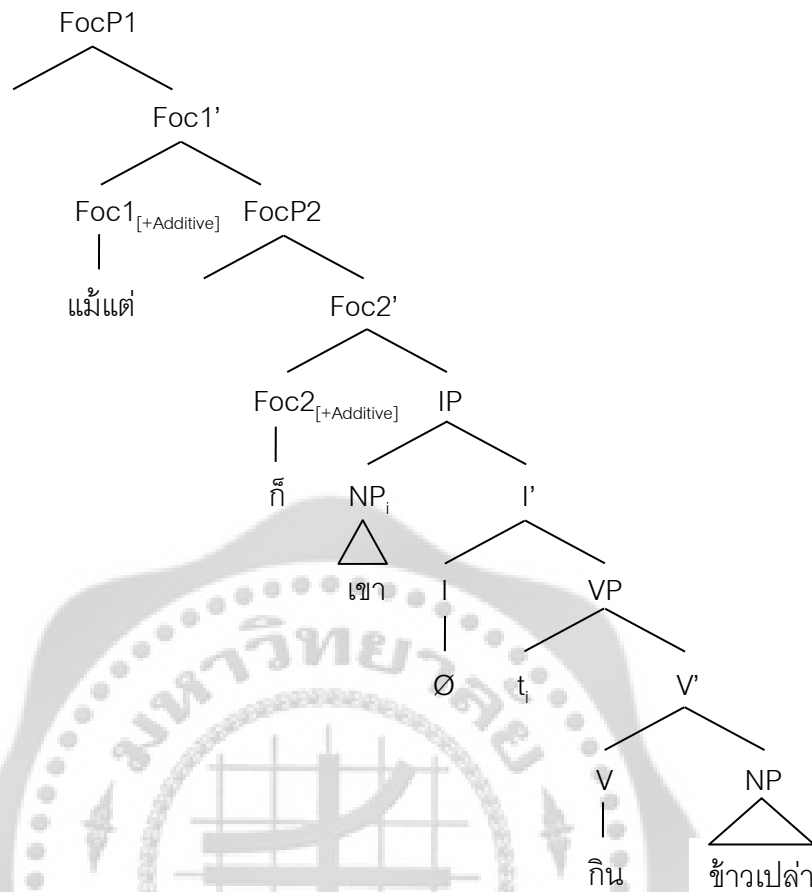

ภาพประกอบ 33ง แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แม้กระทั่ง เน้นนามวลีตำแหน่งกรรมในชั้นตอนง.

ข้อมูลภาษา (5) เป็นกรณีที่คำเน้น แม้แต่ ปรากฏหน้าประโยค และมีหน่วยคำ ก็ ปรากฏหน้ากริยาวลี ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้ทั้ง แม้แต่ และ ก็ เป็นคำเน้นทั้งคู่ ชั้นตอนแรก (5ก) คำเน้น แม้แต่ และ ก็ ผสานเข้ากับทั้งประโยค โดยปรากฏที่ตำแหน่งคำหลัก Foc ของโฟรเจ็กชันเน้น FocP1 และ FocP2 ตามลำดับซึ่งเป็นโฟรเจ็กชันที่แยกจากกัน

(5) แม้แต่ [ข้าวเปล่า]_F เขาก็ [กิน]_F

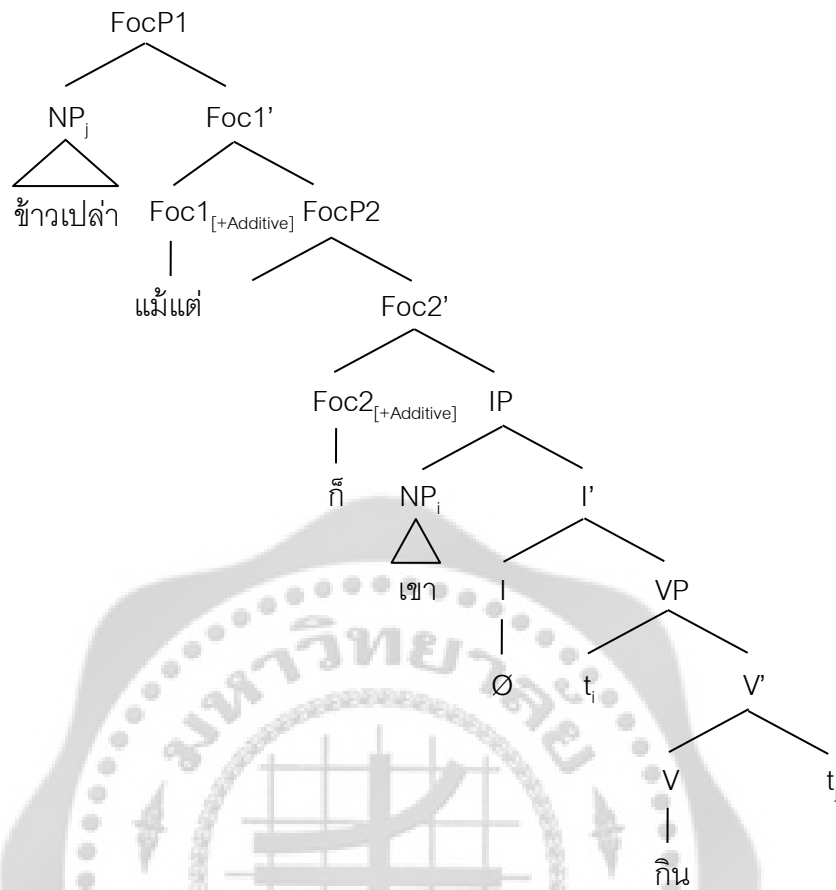
(5ก)

ภาพประกอบ 34ก แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แม้แต่...ก็* เน้นนามวลีที่ปรากฏหน้าประโยค ในขั้นตอน ก.

ขั้นตอน (5ข) คำเน้น *แม้แต่* มีลักษณะเน้น [+Additive] และ *แม้แต่* ดึงดูนามวลี *ข้าวเปล่า* ซึ่งเป็นกรรมของประโยคให้ย้ายไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FocP1

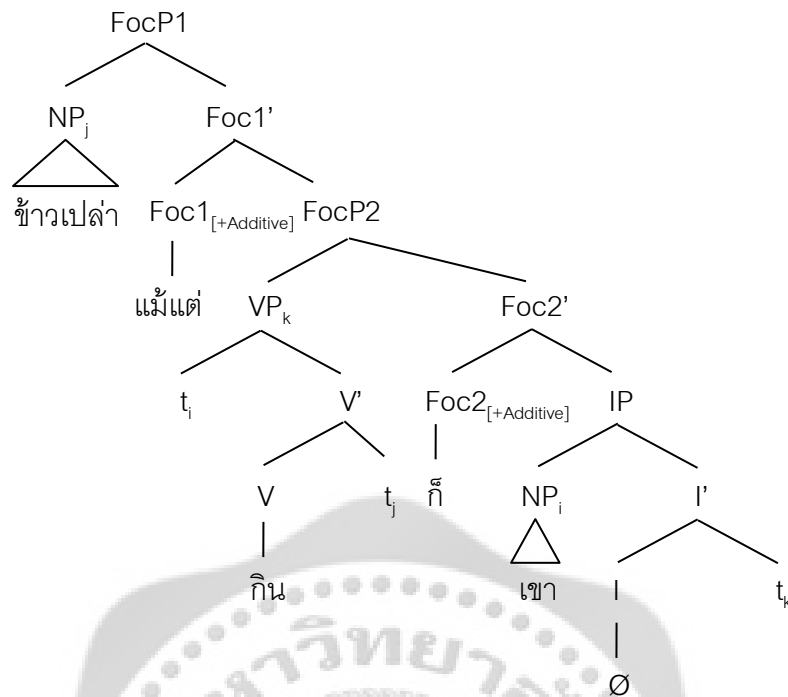
(5ข)

ภาพประกอบ 34 ข แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น แม่แต่...ก็ เน้นนามวลีที่ปรากฏหน้าประโยค ในชั้นตอน ข.

ชั้นตอนต่อไป (5ค) คำเน้น ก็ มีลักษณะเน้น [+Additive] เช่นเดียวกัน แต่จะดึงดูส่วนที่เป็นกริยาวลี ได้แก่ กิน ให้ย้ายไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FocP2

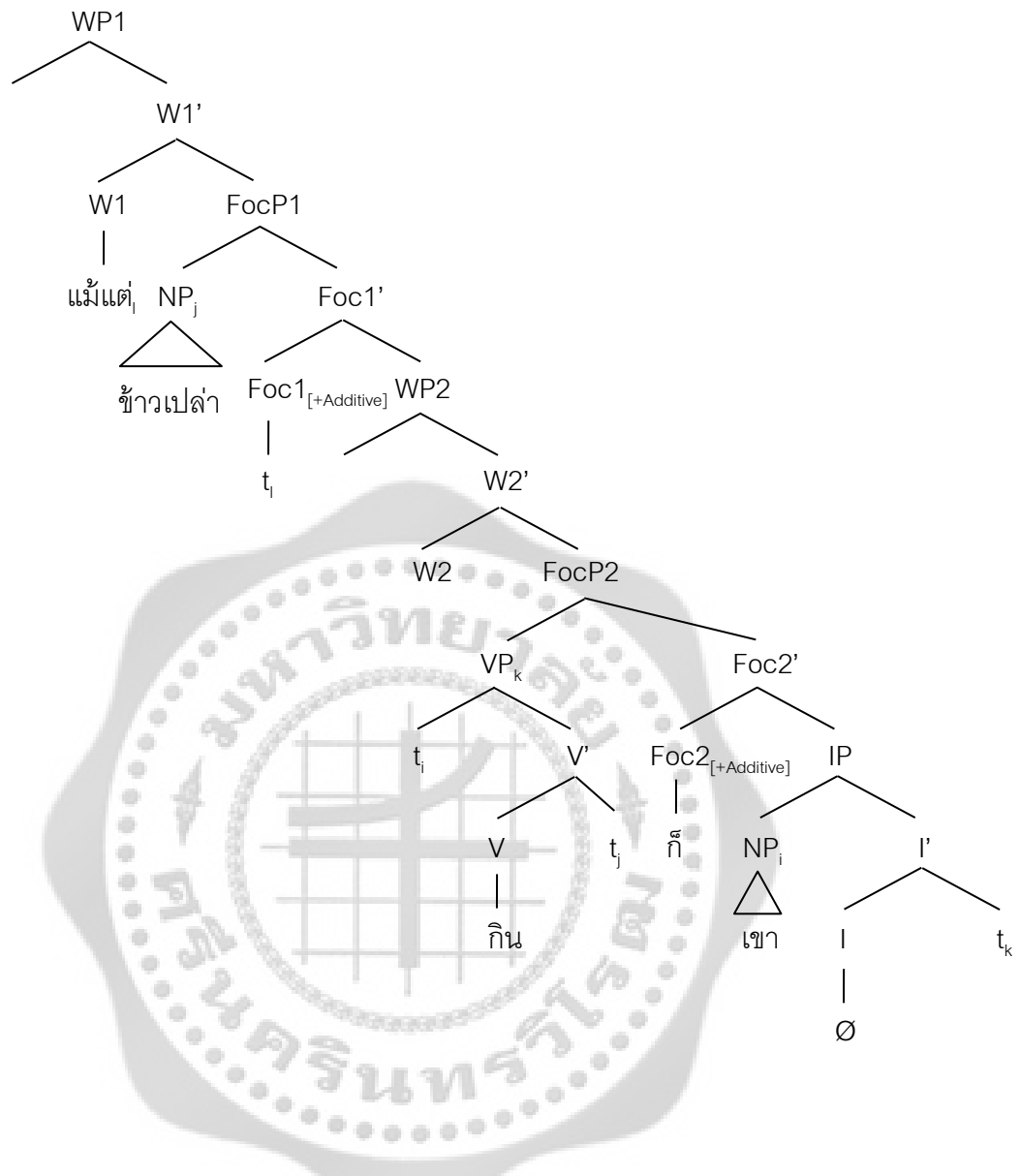
(5ค)

ภาพประกอบ 34ค แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แม่แต่...ก็* เน้นนามวลีที่ปรากฏหน้าประโยค ในขั้นตอน ค.

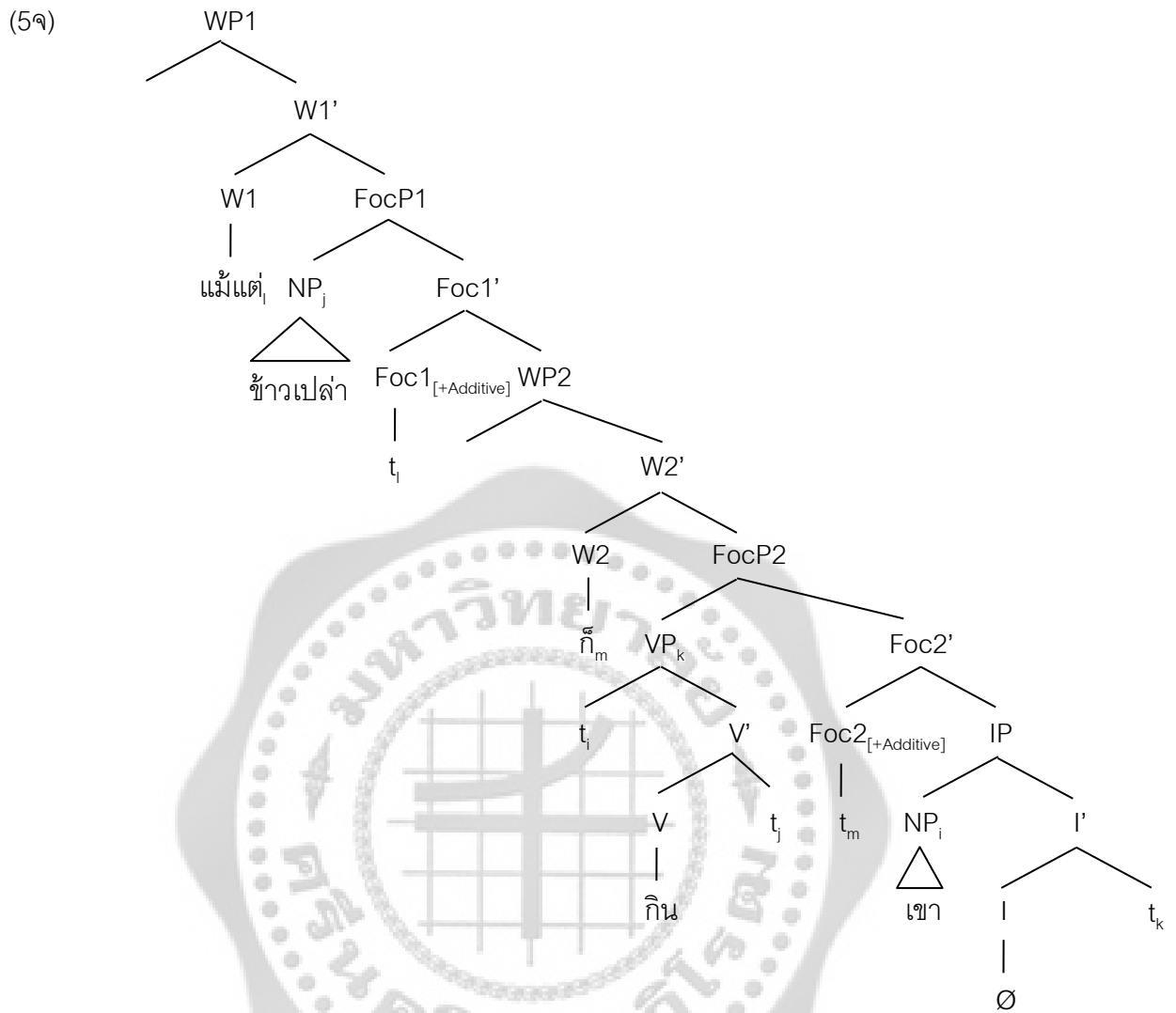
ทั้งคำเน้น *แม่แต่* และ *ก็* ปรากฏหลังส่วนที่ถูกเน้น จึงต้องมีโฟรเจกชันของการลำดับคำเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อให้การลำดับคำของประโยคถูกต้อง โดยกำหนดให้มีโฟรเจกชันการลำดับคำ 2 โฟรเจกชันแยกออกจากกัน ได้แก่ WP1 และ WP2 ในขั้นตอนนี้ (5ง) คำเน้น *แม่แต่* ย้ายจากตำแหน่งคำหลัก Foc1 มายังคำหลัก W1

(5ง)

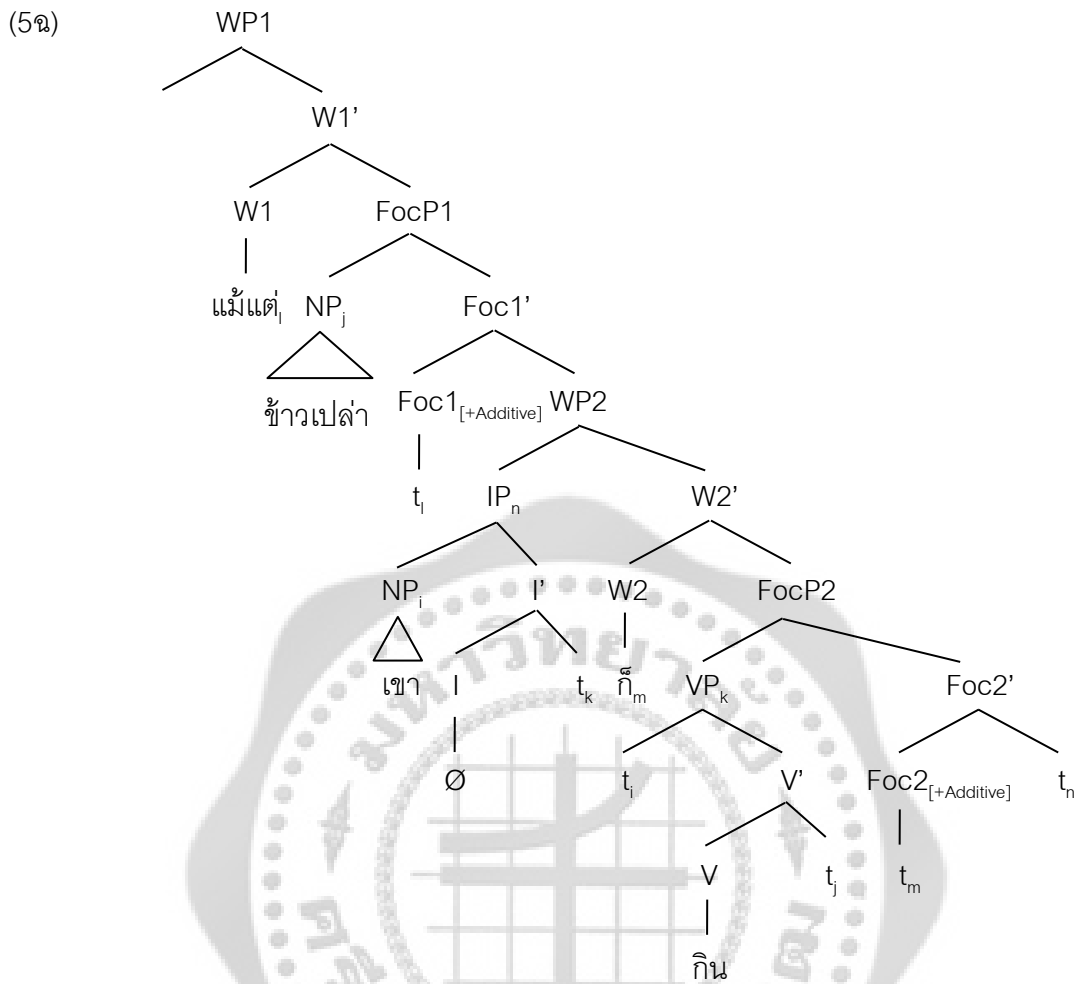
ภาพประกอบ 34ง แผนภูมิต้นไม้มากของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แม้แต่...ก็* เน้นนามวลีที่ปรากฏหน้าประโยค ในชั้นตอนง.

เช่นเดียวกันในชั้นตอน (5จ) คำเน้น *ก็* ย้ายจากคำหลัก Foc2 มายังคำหลัก W2

ภาพประกอบ 34จ แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏค่าเน้น *แม้แต่...ก็* เน้นนามวลีที่ปรากฏหน้าประโยค ในขั้นตอน จ.

และขั้นตอนสุดท้าย (5ข) ประธาน *เขา* ซึ่งอยู่ในโพรเจกชัน IP ย้ายมายังตำแหน่งสเปคซิไฟเออร์ของ WP2 ส่งผลให้การลำดับคำของประโยคถูกต้องสมบูรณ์

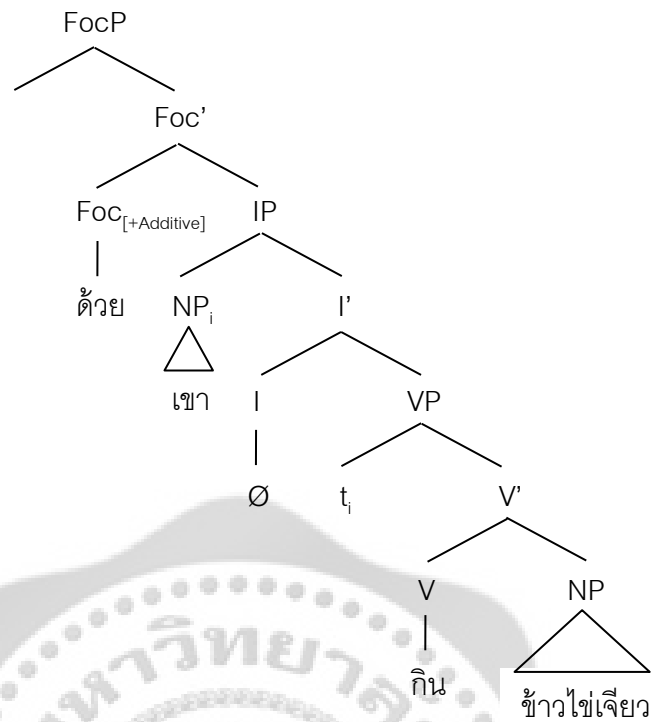

ภาพประกอบ 34ด แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *แม้แต่...ก็* เน้นนามวลีที่ปรากฏหน้าประโยค ในขั้นตอน ด.

สำหรับคำเน้นประเภท Non-Scalar Additive เช่น *ด้วย* ในข้อมูลภาษา (6) จะปรากฏหลังส่วนที่ถูกเน้นเสมอ ซึ่งแตกต่างจากคำเน้น *แม้กระทั่ง, แม้แต่...ก็* ที่ขั้นตอนสุดท้ายของการย้าย *ด้วย* ไม่ย้ายไปยังตำแหน่งคำหลัก W เนื่องจากเป็นคำเน้นที่ปรากฏหลังส่วนที่ถูกเน้นเสมอจึงยังคงอยู่ในตำแหน่งคำหลัก Foc เช่นเดิม ในขั้นตอนแรก (6ก) คำเน้น *ด้วย* ผสานเข้ากับทั้งประโยค *เขากินข้าวไข่เจียว* โดยปรากฏที่ตำแหน่งคำหลัก Foc ของโพรเจกชัน FocP

- (6) เขากิน [_{NP} *ข้าวไข่เจียว*]_F *ด้วย*

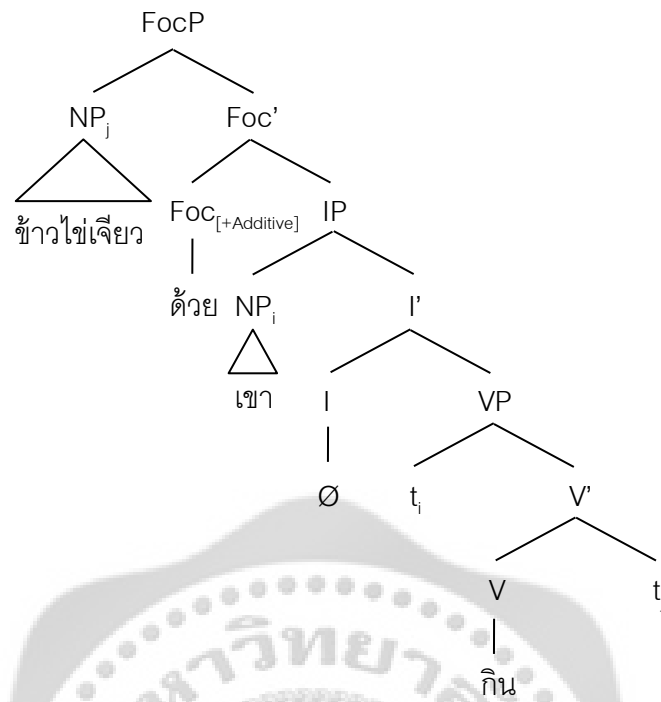
(6ก)

ภาพประกอบ 35ก แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น *ด้วย* เน้นนามวลีตำแหน่งกรรม ในชั้นตอน ก.

ชั้นตอน (6ก) *ด้วย* มีลักษณะเน้น [+Additive] จึงดึงดูนามวลี *ข้าวไข่เจียว* ให้ย้ายไปที่ตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FocP ซึ่งเป็นการเพิ่มตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบท โดยที่ตัวเลือกในบริบทนี้คือรายการอาหาร มีความหมายว่าเขากินอาหารอย่างอื่นนอกเหนือจากข้าวไข่เจียว ดังนั้น ข้าวไข่เจียวจึงเป็นตัวเลือกของรายการอาหารที่เพิ่มเข้ามา

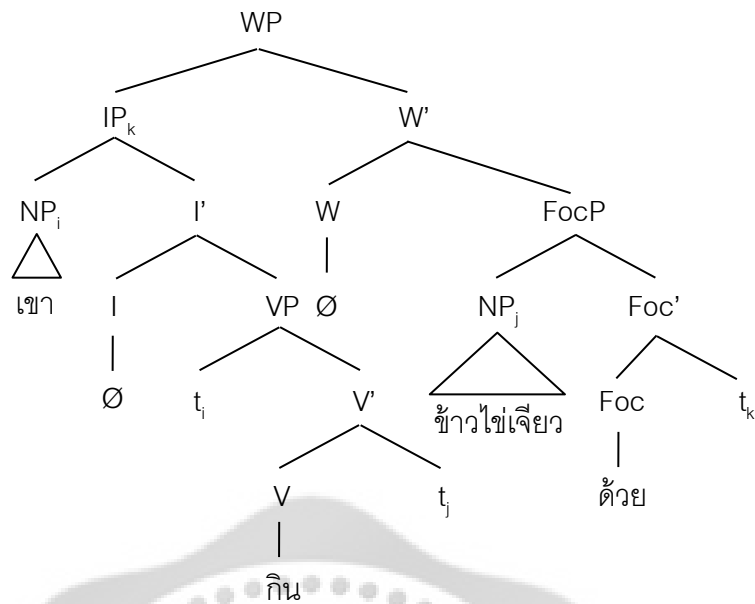
(6ข)

ภาพประกอบ 35ข แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น ด้วย เน้นนามวลีตำแหน่งกรรม ใน
ขั้นตอน ข.

ขั้นตอนสุดท้าย (6ค) IP ย้ายไปยังตำแหน่งสเปคทิฟายเออร์ของโพรเจกชันการลำดับคำ
เพื่อให้ได้การลำดับของประโยคที่ต้องการ ซึ่ง ด้วย ไม่ย้ายไปที่ตำแหน่งคำหลัก W แต่ยังคงอยู่ที่
ตำแหน่งคำหลัก Foc เช่นเดิมเนื่องจากคำเน้นประเภท Non-Scalar Additive ในภาษาไทยปรากฏหลัง
ส่วนที่ถูกเน้นเสมอ

(6ค)

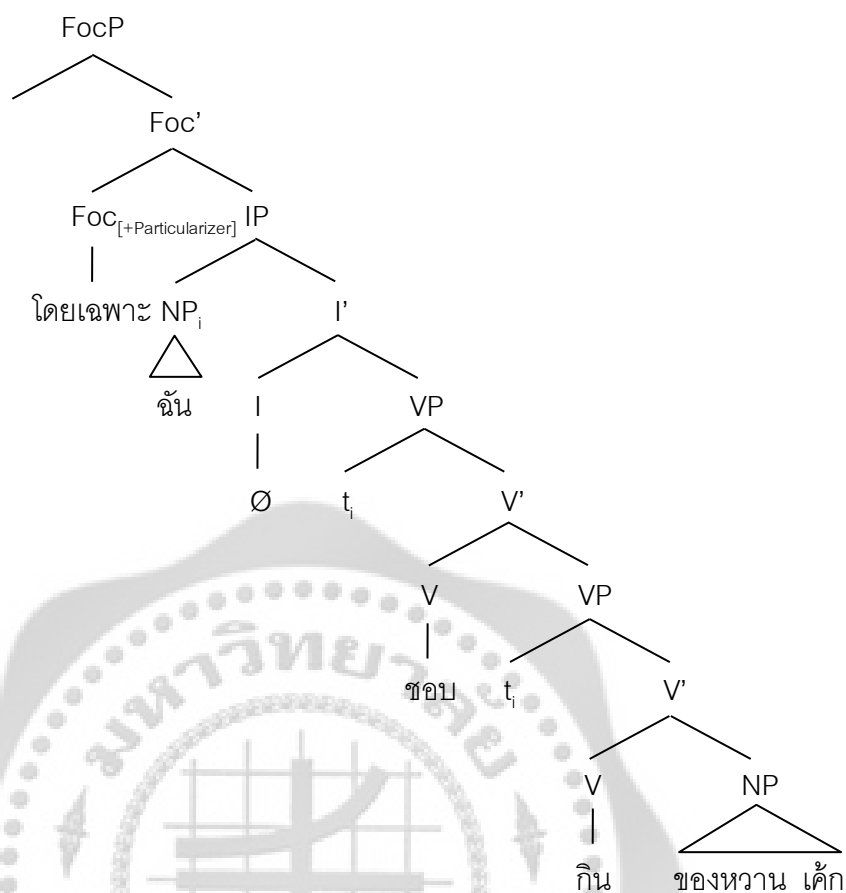
ภาพประกอบ 35ค แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น ด้วย เน้นนามวลิตำแหน่งกรรม ใน
 ชั้นตอน ค.

1.3 คำเน้นประเภท Particularizer

คำเน้นประเภทสุดท้ายได้แก่ คำเน้นประเภท Particularizer ซึ่งแตกต่างจากคำเน้นประเภท Exclusive และ Additive เนื่องจากส่วนที่ถูกเน้นไม่ได้เป็นอาร์กิวเมนต์ของประโยค ทำให้โครงสร้างที่ได้คล้ายกับส่วนขยาย (Adjunct) อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจัดให้เป็นโครงสร้างเน้นและมี โพรเจกชันของคำเน้นเช่นเดียวกับกับคำเน้นประเภท Exclusive และ Additive พิจารณาข้อมูลภาษา (7) คำเน้นประเภท Particularizer โดยเฉพาะ เน้นคำนาม *เค้ก* ในชั้นตอนแรก (7ก) คำเน้น โดยเฉพาะ ผสานเข้ากับทั้งประโยค *ฉันชอบกินของหวาน เค้ก* ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้ทั้งคำนาม *ของหวาน* และ *เค้ก* ปรากฏในโพรเจกชันเดียวกันคือโพรเจกชันของนามวลีซึ่งเป็นอาร์กิวเมนต์ของคำกริยา *กิน*

(7) ฉันชอบกินของหวาน โดยเฉพาะ [เค้ก]_F

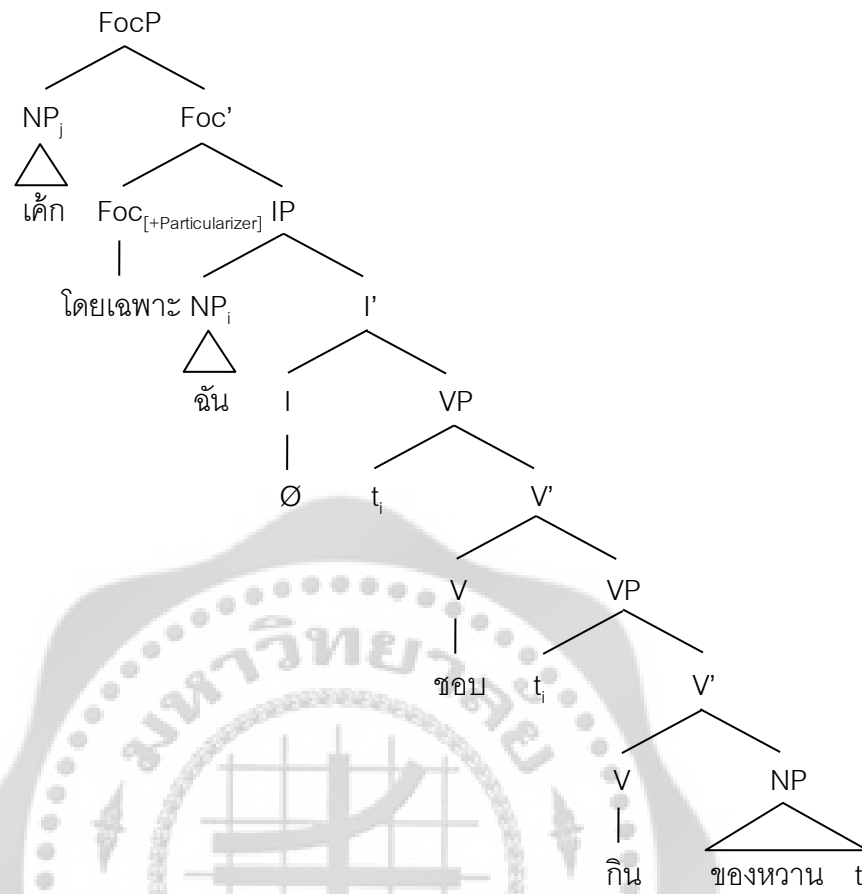
(7ก)

ภาพประกอบ 36ก แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น โดยเฉพาะ เน้นนามวลี ในชั้นตอน ก.

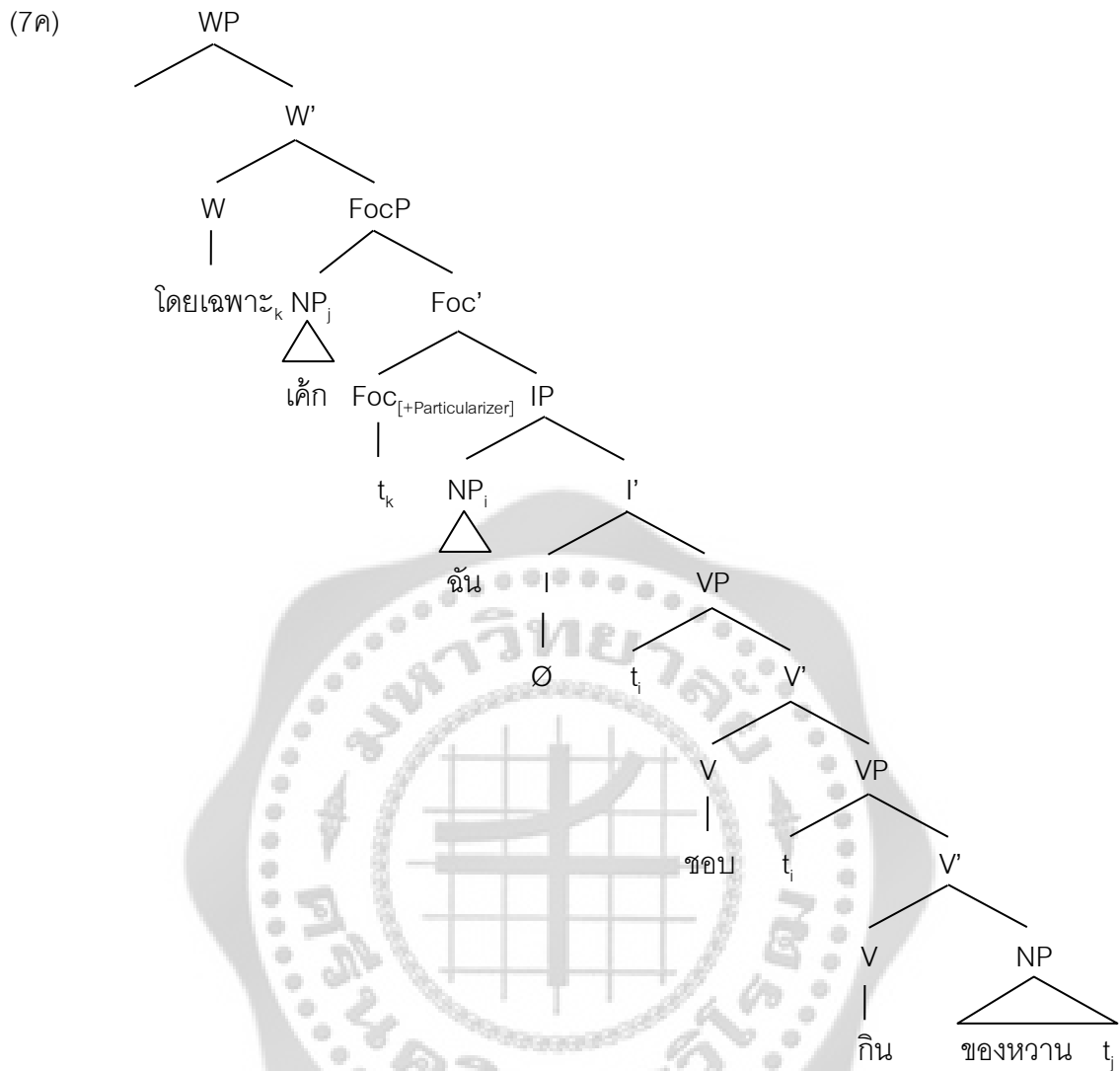
คำเน้น โดยเฉพาะ มีลักษณะเน้น [+Particularizer] จึงดึงดูดคำนาม เค้ก ให้ย้ายมาที่ตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของ FocP เพื่อตรวจสอบลักษณะเน้นในชั้นตอน (7ข) ซึ่งมีความหมายที่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทนี้ ได้แก่ ตัวเลือกของขนมหวานซึ่งอาจมีหลายประเภท เช่น พาย, แยมโรล, เค้ก แสดงให้อยู่ในรูปเซตของตัวเลือกได้เป็น {พาย, แยมโรล, เค้ก} ประโยคนี้มีความหมายว่าฉันชอบกินของหวานและในกลุ่มของขนมหวานหลายประเภท เค้ก เป็นขนมหวานที่ฉันชอบกินมากกว่าขนมหวานประเภทอื่นๆ หลังจากที่คำนาม เค้ก ย้ายไปเพื่อตรวจสอบลักษณะเน้น [+Particularizer] แล้วส่งผลให้คำนาม ของหวาน กลายเป็นอาร์กิวเมนต์เดียวของคำกริยา กิน

(7ข)

ภาพประกอบ 36ข แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น โดยเฉพาะ เน้นนามวลี ในชั้นตอน ข.

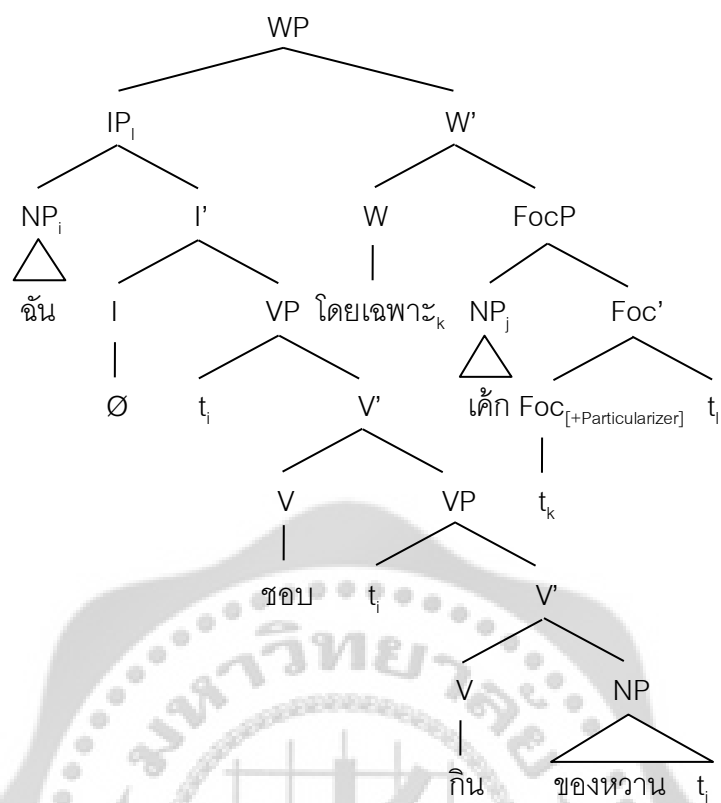
จะเห็นได้ว่าตำแหน่งของคำเน้น โดยเฉพาะ ปรากฏหลังส่วนที่ถูกเน้น เค้า ซึ่งยังไม่ถูกต้อง จึงต้องมีโพรเจกชันการลำดับคำเพื่อให้คำเน้น โดยเฉพาะ ย้ายจากตำแหน่งคำหลัก Foc ไปยังคำหลัก W ของโพรเจกชันการลำดับคำในชั้นตอน (7ค)

ภาพประกอบ 36ค แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น โดยเฉพาะ เน้นนามวลี ในชั้นตอน ค.

และชั้นตอนสุดท้าย (7ง) IP ย้ายไปยังตำแหน่งสเปคซิฟายเออร์ของโฟรเจ็กชันการลำดับคำ ทำให้การลำดับคำของประโยคถูกต้อง

(7ง)

ภาพประกอบ 36ง แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างที่ปรากฏคำเน้น โดยเฉพาะ เน้นนามวลี ในชั้นตอน ง.

การวิเคราะห์โครงสร้างเน้นโดยใช้แนวคิดของเคย์น (Kayne, 2000) สามารถอธิบายได้ทั้ง คำเน้นประเภท Exclusive, Additive และ Particularizer ไม่ว่าคำเน้นนั้นจะอยู่หน้าหรือหลังส่วนที่ถูกเน้น ซึ่งคำเน้นแต่ละประเภทต่างมีโฟรเจ็คชันเน้นเป็นของตัวเอง ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับ สมมติฐานของผู้วิจัยที่ตั้งไว้ว่าโครงสร้างเน้นในภาษาไทยมีโฟรเจ็คชันเน้น นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างเหล่านี้มีการย้าย โดยส่วนที่ย้ายได้แก่ส่วนที่ถูกเน้นเนื่องจากถูกดึงดูดด้วยลักษณะเน้นของ คำเน้นแต่ละประเภท ได้แก่ [+Exclusive], [+Additive] และ [+Particularizer] ตำแหน่งของส่วนที่ถูกเน้นย้ายมาได้แก่ สเปคซิฟายเออร์ของโฟรเจ็คชันเน้นซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีการตรวจสอบลักษณะเน้น และ ขั้นตอนสุดท้ายของการย้ายคือการตรวจสอบการลำดับคำของประโยคให้ถูกต้องโดยโฟรเจ็คชันการลำดับคำ (WP) โดยคำเน้นจะย้ายจากตำแหน่งคำหลักของโฟรเจ็คชันเน้นไปยังตำแหน่งคำหลักของ โฟรเจ็คชันการลำดับคำเพื่อให้การลำดับคำในประโยคถูกต้องสมบูรณ์

2. ผลของการแทรกแซงจากคำเน้น

หลังจากที่ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของคำเน้นตามกรอบแนวคิดของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) เพื่อหาว่าในภาษาไทยมีคำเน้นใดบ้างพร้อมทั้งวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นแต่ละประเภทจากบทที่ 4 และวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นเหล่านี้ด้วยกรอบแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000) ในหัวข้อที่ผ่านมา ปรากฏว่าพบการแทรกแซงจากคำเน้นในประโยคคำถามในตำแหน่งฐาน (Wh-in-situ) เรียกว่า ผลของการแทรกแซงจากคำเน้น (Focus Intervention Effect) ตามที่คิม (Kim. 2006) ได้เสนอไว้ซึ่งเกิดจากการที่คำเน้นซึ่งมีลักษณะเน้น [+Foc] กีดขวางตัวปฏิบัติการคำถาม (Question Operator: Q) ที่มีลักษณะ [+Wh, +Foc] การกีดขวางของคำเน้นนี้ทำให้ตัวปฏิบัติการคำถามไม่สามารถให้ลักษณะ [+Wh, +Foc] แก่คำแสดงคำถามที่ตำแหน่งฐานได้ ลักษณะของคำแสดงคำถามในตำแหน่งฐานจึงไม่สอดคล้องกับลักษณะของตัวปฏิบัติการคำถาม ส่งผลให้ประโยคคำถามไม่สมบูรณ์ อันเนื่องมาจากผลของการแทรกแซงของคำเน้น (Kim. 2006: 529) แสดงใน (8a) แต่เมื่อย้ายคำแสดงคำถามไปยังหน้าประโยคกลับพบว่าเป็นประโยคที่ถูกต้อง (8b)

- (8) a. $*[_{CP} C_{[Q, IF]} [\dots Foc_{[IF]} \dots [\dots Wh_{[uQ, uF]} \dots]]]$
 b. $[_{CP} \dots Wh_{[uQ, uF]} \dots [C_{[Q, IF]} [\dots Foc_{[IF]} \dots]]]$

(Kim. 2006: 528)

สำหรับข้อมูลภาษาไทย ผู้วิจัยพบผลของการแทรกแซงจากคำเน้นในประโยคคำถามในตำแหน่งฐาน โดยพิจารณาการปรากฏของคำเน้นในประโยคคำถาม 2 ประเภท ได้แก่ 1) คำเน้นในประโยคคำถามที่คำแสดงคำถามเป็นอาร์กิวเมนต์ (Wh-Arguments) เช่น *อะไร* และ 2) คำเน้นในประโยคคำถามที่คำแสดงคำถามเป็นส่วนขยาย (Wh-Adjuncts) เช่น *ทำไม* พบว่าถ้าคำเน้นปรากฏในประโยคคำถามทั้ง 2 ประเภทส่งผลให้เกิดผลของการแทรกแซงจากคำเน้นนั้น กล่าวคือ ทำให้ประโยคคำถามสื่อความไม่ได้และเป็นประโยคที่ผิด เช่นในข้อมูลภาษา (9-11ก) ซึ่งเป็นประโยคคำถามที่คำแสดงคำถามเป็นอาร์กิวเมนต์ แต่เมื่อย้ายคำแสดงคำถาม *อะไร* มาไว้หน้าประโยคพบว่าเป็นประโยคที่ถูกต้อง (9-11ข)

- 1) คำแสดงคำถามที่เป็นอาร์กิวเมนต์

(9) ก. **มีแต่ [สมชาย]_F กินอะไร*

ข. *อะไรที่มีแต่ [สมชาย]_F กิน*

(10) ก. **แม้แต่ [สมชาย]_F ยังกินอะไร*

ข. *อะไรที่แม้แต่ [สมชาย]_F ยังกิน*

- (11) ก. *[สมชาย]_F ก็กินอะไร
 ข. อะไรที่ [สมชาย]_F ก็กิน

ข้อมูลภาษา (12-14ก) ซึ่งเป็นประโยคคำถามที่คำแสดงคำถามเป็นส่วนขยายแสดงผลของการแทรกแซงจากคำเน้นเช่นกัน และเมื่อย้ายคำแสดงคำถาม ทำไม ไปไว้หน้าประโยคทำให้ประโยคถูกต้องและสื่อความได้ (12-14ข)

2) คำแสดงคำถามที่เป็นส่วนขยาย

- (12) ก. *มีแต่ [ผู้หญิง]_F ที่ชอบอ่านนิยายทำไม
 ข. ทำไมมีแต่ [ผู้หญิง]_F ที่ชอบอ่านนิยาย
- (13) ก. *แม้แต่ [ในเมืองนอก]_F ยังมีวัฒนธรรมเกลียดตำรวจทำไม
 ข. ทำไมแม้แต่ [ในเมืองนอก]_F ยังมีวัฒนธรรมเกลียดตำรวจ
- (14) ก. *[ผู้หญิง]_F ก็ชอบถามว่าไปไหนมาทำไม
 ข. ทำไม [ผู้หญิง]_F ก็ชอบถามว่าไปไหนมา

จากการปรากฏของคำเน้นในประโยคคำถามในภาษาไทยแสดงผลของการแทรกแซงจากคำเน้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่คิดได้เสนอไว้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบข้อมูลภาษาที่น่าสนใจ คือ ถ้าคำเน้นเน้นคำแสดงคำถามที่เป็นอาร์กิวเมนต์ในตำแหน่งกรรม กลับไม่พบผลของการแทรกแซงจากคำเน้น (15-16ก) แต่เมื่อย้ายคำแสดงคำถาม อะไร มาไว้หน้าประโยคกลับกลายเป็นประโยคที่ผิด (15-16ข)

- (15) ก. สมชายกินแต่ [อะไร]_F
 ข. *[อะไร]_F ที่สมชายกินแต่
- (16) ก. สมชายกินแม้กระทั่ง [อะไร]_F
 ข. *[อะไร]_F ที่สมชายกินแม้กระทั่ง

จากการวิเคราะห์การแทรกแซงจากคำเน้น ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งซึ่งเป็นคำถามในตำแหน่งส่วนขยาย กล่าวคือ ข้อมูลภาษา (17ก) คำแสดงคำถาม ทำไม ไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งฐานได้ ถ้ามีหน่วยคำ “ถึง” อยู่ในประโยค แต่ถ้าย้ายคำแสดงคำถาม ทำไม ไปหน้าประโยคพบว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องและสื่อความได้สมบูรณ์ (17ข) และเช่นเดียวกันในข้อมูลภาษา (18ก) คำแสดงคำถาม เมื่อไหร่ ไม่สามารถปรากฏตำแหน่งฐานได้แต่จะย้ายไปอยู่หน้าประโยคใน (18ข)

- (17) ก. *นิตถึงลาออกทำไม
 ข. ทำไมนิตถึงลาออก

- (18) ก. *น้ำถึงจะเรียนจบเมื่อไหร่
ข. เมื่อไหร่น้ำถึงจะเรียนจบ

จากกรอบการวิเคราะห์ผลของการแทรกแซงจากคำเน้นในประโยคคำถามของคิม (Kim. 2006) ทำให้หน่วยคำ “ถึง” ในข้อมูลภาษา (17) และ (18) ถูกวิเคราะห์ให้เป็นคำเน้น และการที่ข้อมูลภาษา (17ก) และ (18ก) เป็นประโยคที่ผิดเนื่องจากเจ้าของภาษาไม่ยอมรับจึงเป็นหลักฐานที่ยืนยันได้ว่า “ถึง” เป็นคำเน้นคำหนึ่งในภาษาไทย

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาคำเน้นในภาษาไทย จัดประเภทของคำเน้น วิเคราะห์ความหมายและวิเคราะห์โครงสร้างเน้นที่ปรากฏคำเน้นเหล่านี้ โดยสามารถสรุปเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อหาคำเน้นและวิเคราะห์ความหมายของคำเน้น พร้อมทั้งจัดประเภทของคำเน้นในภาษาไทย ในการวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นยึดตามข้อเสนอของคริฟก้า (Krifka. 2007) ส่วนการจัดประเภทใช้กรอบแนวคิดของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) นอกจากนี้ยังมีความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นโดยใช้กรอบแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000)

2. สมมติฐานของการวิจัย

ภาษาไทยมีคำเน้นและมีโครงสร้างเน้นที่ปรากฏคำเน้น โดยการตีความหมายของคำเน้นในภาษาไทยเกี่ยวข้องหรือแสดงให้เห็นถึงตัวเลือกที่เกี่ยวข้องในบริบทเสมอ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบไปด้วยการสร้างกรอบแนวคิดซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การแบ่งประเภทของคำเน้นตามเกณฑ์ของเนวาไลเนน (Nevalainen. 1994) ซึ่งแบ่งประเภทของคำเน้นออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) คำเน้นประเภท Exclusive ซึ่งสามารถแยกย่อยตามความเป็นระดับของตัวเลือกได้แก่ คำเน้น Exclusive ที่แสดงระดับ (Scalar Exclusive) และคำเน้น Exclusive ที่ไม่แสดงระดับ (Non-Scalar Exclusive) 2) คำเน้นประเภท Additive ซึ่งแยกย่อยตามความเป็นระดับเช่นเดียวกันได้แก่ คำเน้น Additive ที่แสดงระดับ (Scalar Additive) และคำเน้น Additive ที่ไม่แสดงระดับ (Non-Scalar Additive) และคำเน้นประเภทสุดท้ายได้แก่ 3) Particularizer ส่วนที่ 2 ของวิธีดำเนินการวิจัยคือการวิเคราะห์ความหมายของการเน้นผู้วิจัยยึดตามเกณฑ์ของคริฟก้า (Krifka. 2007) ส่วนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างที่ปรากฏคำเน้นแต่ละประเภทตามกรอบแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000) ส่วนในขั้นตอนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์พันทิปโดยใช้การค้นหาข้อมูลสำคัญซึ่งข้อมูลภาษาที่ได้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ร่วมกับข้อมูลภาษาที่มาจากความรู้ในฐานะเจ้าของภาษาของผู้วิจัยเอง

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้เป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ ประเภทของคำเน้น ผลการวิเคราะห์ความหมาย และผลการวิเคราะห์โครงสร้างของคำเน้นในภาษาไทย

4.1 ประเภทของคำเน้น

พบตัวคำเน้นในภาษาไทย ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทตามกรอบแนวคิดของเนวาไลเนน (Nevalainen, 1994) ดังนี้

(1) คำเน้นในภาษาไทย

1) คำเน้นประเภท Exclusive

1.1) คำเน้นประเภท Scalar Exclusive ได้แก่ *แค่, แต่, เพียง, เอง*

1.2) คำเน้นประเภท Non-Scalar Exclusive ได้แก่ *แค่, แต่, เฉพาะ, เท่านั้น*

2) คำเน้นประเภท Additive

2.1) คำเน้นประเภท Scalar Additive ได้แก่ *แค่...(ก็)ยัง, ขนาด...(ก็)ยัง, แม้แต่...(ก็)ยัง, แม้กระทั่ง, ถึง*

2.2) คำเน้นประเภท Non-Scalar Additive ได้แก่ *ก็, ด้วย*

3) คำเน้นประเภท Particularizer ได้แก่ *โดยเฉพาะ, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง*

4.2 ผลการวิเคราะห์ด้านความหมาย

ความหมายของคำเน้นทุกคำในภาษาไทยทั้ง 3 ประเภท ล้วนแต่เกี่ยวข้องหรือแสดงให้เห็นถึงตัวเลือกตามนิยามของครีฟก้า (Krifka, 2007) กล่าวคือ เมื่อคำเน้นเน้นส่วนใด ส่วนนั้นจะเป็นตัวเลือกซึ่งเป็นสมาชิกของเซตในบริบทนั้นเสมอ โดยคำเน้นแต่ละประเภทมีความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตาราง 8 สรุปลักษณะของคำเน้นในภาษาไทย

ประเภทของคำเน้น	ความหมาย	เซต
1. คำเน้นประเภท Exclusive แค่ x , แต่ x , เพียง x , เฉพาะ x , x เท่านั้น, x เอง	จำกัดตัวเลือก ให้เหลือเพียงตัวเดียว	$\{x, y-z\}$
2. คำเน้นประเภท Additive แค่...ก็(ยัง), ขนาด...ก็(ยัง), แม้แต่...ก็(ยัง), แม้กระทั่ง, ถึง x ก็, x ด้วย	เพิ่มตัวเลือก	$\{x, y, z\}$
3. คำเน้นประเภท Particularizer โดยเฉพาะ x , โดยเฉพาะอย่างยิ่ง x	ระบุตัวเลือกให้เด่นชัด	$\{x, y, z\}$

คำเน้นแต่ละประเภทมีความหมายที่ต้องพิจารณา ดังนี้

1) คำเน้นประเภท Exclusive

คำเน้นประเภทนี้สามารถแยกย่อยเป็นคำเน้นที่แสดงระดับถ้าตัวเลือกที่ถูกเน้นซึ่งเป็นคำนามแสดงระดับ พบว่าตัวเลือกที่แสดงระดับนี้สามารถแบ่งเป็นตัวเลือกเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยคำเน้นที่สามารถเน้นตัวเลือกเชิงปริมาณได้ ได้แก่ *แค่*, *เพียง*, *เท่านั้น* และ *เอง* ขณะที่คำเน้นที่เหลือ ได้แก่ *แต่* และ *เฉพาะ* ไม่สามารถเน้นคำนามที่เป็นตัวเลือกเชิงปริมาณได้

เมื่อคำเน้นแสดงระดับของตัวเลือก ผู้ใช้ภาษาประเมินค่าของระดับของตัวเลือกว่ามีค่าที่ต่ำกว่าหรือสูงกว่า ทำให้บริบทอยู่ในรูปของเงื่อนไข 2 แบบ ได้แก่ เงื่อนไขจำเป็นและเพียงพอตามแนวคิดของโคนิก (König. 1991) พบว่าคำเน้น *เท่านั้น* และ *เฉพาะ* ปรากฏในเงื่อนไขจำเป็น ซึ่งเป็นบริบทที่แสดงตัวเลือกขั้นสุดหรือมีค่าที่สูงที่สุด ดังนั้นตัวเลือกที่เหลือซึ่งมีค่าต่ำกว่าตัวเลือกที่มีค่าสูงที่สุดจึงถูกตัดออกไป และคำเน้น *แค่* ปรากฏในเงื่อนไขเพียงพอ เป็นบริบทที่แสดงค่าของตัวเลือกที่เพียงพอตามการประเมินค่าสำหรับผู้ใช้ภาษา ขณะที่ตัวเลือกที่มีค่าสูงกว่านั้นไม่ได้ถูกตัดออกไป

2) คำเน้นประเภท Additive

ความหมายของคำเน้นที่แสดงระดับสามารถอธิบายได้ในรูปแบบของแนวโน้ม (Likelihood) ตามแนวคิดของคาร์ททูเนนและปีเตอร์ส (Karttunen; & Peters. 1979) โดยคำเน้นแสดงแนวโน้มของตัวเลือกว่าเป็นแนวโน้มที่น้อยกว่าตัวเลือกอื่นๆที่เกี่ยวข้องในบริบท ได้แก่ *แค่...ก็(ยัง)*, *ขนาด...ก็(ยัง)*, *แม้...ก็(ยัง)* ซึ่งนอกจากจะแสดงระดับในรูปแบบของแนวโน้มแล้วพบว่ายังสามารถอธิบายระดับในเรื่องของความประหลาดใจ (Surprising) หรือความคาดหมาย (Expectedness) ตามแนวคิดของชิวาท

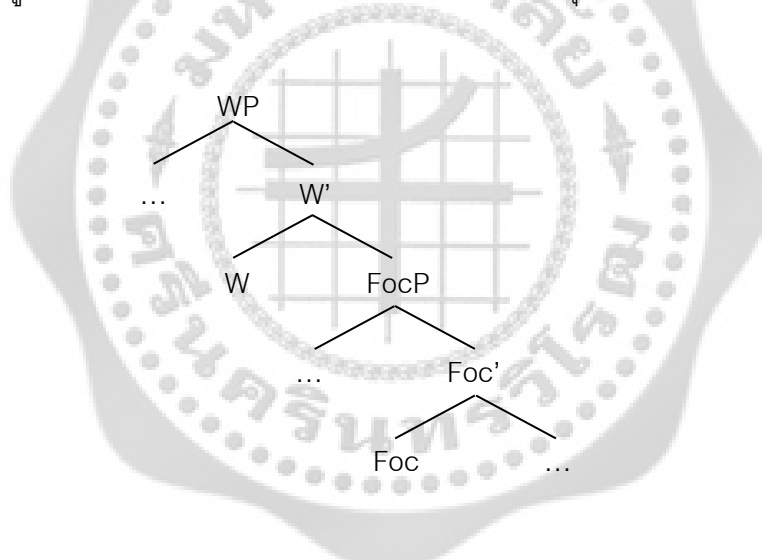
(Zeevat. 2009: 121) และยังสามารถแสดงความต่างของตัวเลือกได้ตามแนวคิดของโคนิก (König. 1991: 69) เช่นคำเน้น*แม้กระทั่ง*, ถึง ขณะที่คำเน้นที่ไม่แสดงระดับ เช่น *ก็*, *ด้วย* มีความหมายเพิ่มตัวเลือกเพียงอย่างเดียว ซึ่งตัวเลือกไม่ได้แสดงระดับแต่อย่างใด

3) คำเน้นประเภท Particularizer

คำเน้นประเภทนี้จำกัดตัวเลือกโดยเป็นการระบุตัวเลือกในเซตให้เด่นชัด ซึ่งแตกต่างจากคำเน้นประเภท Exclusive ตรงที่ไม่ได้จำกัดตัวเลือกให้เหลือตัวเดียว คำเน้นประเภทนี้ได้แก่ *โดยเฉพาะ* และ *โดยเฉพาะอย่างยิ่ง* ในประโยคที่ปรากฏคำเน้นนี้มักมีบริบทที่ปรากฏมาก่อนหน้าและคำเน้นทำหน้าที่เป็นหน่วยอ้างถึงสิ่งเดียวกัน (Apposition) อ้างถึงคำนามที่ปรากฏในบริบทที่อยู่ข้างหน้าและส่วนที่ถูกเน้นเป็นตัวเลือกที่อยู่ในรูปของการเปรียบเทียบกับตัวเลือกอื่นๆ

4.3 ผลการวิเคราะห์ด้านโครงสร้าง

แผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างเน้นในภาษาไทยสามารถสรุปได้ในภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 37 สรุปแผนภูมิต้นไม้ของโครงสร้างเน้นในภาษาไทย

การวิเคราะห์โครงสร้างเน้นโดยใช้แนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000) สามารถอธิบายได้ทั้ง คำเน้นประเภท Exclusive, Additive และ Particularizer ซึ่งคำเน้นแต่ละประเภทต่างมีโฟรเจกชันเน้นเป็นของตัวเอง จึงเป็นการยืนยันว่าโครงสร้างเน้นในภาษาไทยมีโฟรเจกชันเน้น (FocP) นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างเหล่านี้มีการย้าย โดยส่วนที่ย้ายได้แก่ส่วนที่ถูกเน้นเนื่องจากถูกดึงดูดด้วยลักษณะเน้นของคำเน้นแต่ละประเภท ได้แก่ [+Exclusive], [+Additive] และ [+Particularizer] ตำแหน่งของส่วนที่ถูกเน้นย้ายมาได้แก่ สเปคซิฟายเออร์ของโฟรเจกชันเน้นซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีการตรวจสอบลักษณะเน้น ขั้นตอนสุดท้ายของการย้ายคือการตรวจสอบการลำดับค่าของประโยคให้ถูกต้อง

ซึ่งมีโพเจกชันการลำดับคำ (WP) โดยคำเน้นจะย้ายจากตำแหน่งคำหลักของโพเจกชันเน้นไปยังตำแหน่งคำหลักของโพเจกชันการลำดับคำเพื่อให้ประโยคเรียงลำดับคำได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ยกเว้นคำเน้นที่ปรากฏหลังส่วนที่ถูกระบุไม่ต้องย้ายไปยังคำหลักของโพเจกชันการลำดับคำ

คำเน้นยังเป็นตัวแทรกแซงในประโยคคำถามเรียกว่าผลของการแทรกแซงจากคำเน้นตามที่ คิม (Kim. 2006) เสนอไว้ ใน 2 กรณี ได้แก่ 1) ถ้าคำเน้นเน้นประธานในประโยคคำถามที่คำแสดงคำถามเป็นอาร์กิวเมนต์ตำแหน่งกรรม เช่น *ใคร, อะไร* และ 2) ถ้าคำเน้นเน้นประธานในประโยคคำถามที่คำแสดงคำถามเป็นส่วนขยายรวม เช่น *เมื่อไหร่, ทำไม* ทั้ง 2 กรณีพบว่าทำให้ประโยคคำถามนั้นไม่สามารถสื่อความได้ แต่ถ้าย้ายคำแสดงคำถามไปยังหน้าประโยคจะได้ประโยคที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ถ้าคำเน้นเน้นคำแสดงคำถามที่เป็นอาร์กิวเมนต์ตำแหน่งกรรม กลับไม่พบผลของการแทรกแซงจากคำเน้น

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำเน้นและโครงสร้างเน้นในภาษาไทย ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. คำเน้นในภาษาไทยมีหลายคำ สำหรับคำเน้นที่แสดงระดับ ผู้วิจัยพบว่านอกจากตัวเลือกแสดงระดับ (Scale) แล้ว ความหมายของคำศัพท์ (Lexical Meaning) ของคำเน้นยังเป็นตัวกำหนดระดับของตัวเลือกได้ กล่าวคือ คำเน้นมีความหมายเฉพาะในตัวเองจึงทำให้คำเน้นบางคำไม่สามารถเน้นส่วนที่แสดงระดับทั้งในระดับต่ำ (Low Scale) และระดับสูง (High Scale) เช่น คำเน้น *แค่* ไม่สามารถเน้นส่วนที่แสดงระดับสูงได้ ในข้อมูลภาษา (2)

(2) ก. #เขาเป็น*แค่* [_{NP} พลเอก]_F

ข. #*แค่* [_{NP} เงินสิบล้านบาท]_F ฉัน*ก็*ไม่มี

ข้อมูลภาษา (2ก) แสดงตัวเลือกซึ่งเป็นระดับของอาชีพสายทหารซึ่ง *พลเอก* เป็นตัวเลือกที่แสดงระดับสูงสุด เมื่อปรากฏคำเน้น *แค่* พบว่าเป็นประโยคที่แปลกทางความหมาย และข้อมูลภาษา (2ข) แสดงตัวเลือกที่เป็นระดับของจำนวนเงิน โดยที่ *เงินสิบล้าน* แสดงระดับที่สูงเพราะเป็นเงินจำนวนมาก ซึ่งคำเน้น *แค่* ไม่สามารถเน้นเงินจำนวนนี้ได้เช่นกัน ลักษณะเช่นนี้พบเช่นกันในภาษาเยอรมันที่ตัวบ่งชี้ *sogar* (even) ซึ่งเป็นคำเน้นประเภท Scalar Additive ไม่สามารถเน้นตัวเลือกที่ระดับต่ำ แต่ต้องเน้นตัวเลือกที่แสดงระดับสูง (König. 1991: 68) ผลจากการที่คำเน้นมีความหมายในตัวเองจึง

เป็นข้อจำกัดที่ทำให้คำเน้นไม่สามารถปรากฏได้ในทุกบริบท อย่างไรก็ตามการปรากฏของคำเน้น *แค่* ดังเช่นใน (1ก) ก็สามารถตีความได้ว่ามีความหมายในเชิงประชดประชัน (Irony) กล่าวคือ อาจตีความได้ว่าผู้พูดกำลังกล่าวถึง *เขา* โดยใช้คำเน้น *แค่* เพื่อเน้นตำแหน่งทางทหาร *พลเอก* ในเชิงประชดประชัน

2. คำเน้นประเภท Exclusive ในภาษาไทยสามารถปรากฏพร้อมกันได้ กล่าวคือ ปรากฏพร้อมกันในสองตำแหน่งทั้งหน้าและหลังส่วนที่ถูกเน้นเดียวกัน และคำเน้น 2 คำอยู่ติดกัน ในข้อมูลภาษา (3ก-ข) คำเน้น *เพียง* และ *แค่* สามารถปรากฏพร้อมกัน โดยเน้นวลี *คนขับรถ* และ *หยุดเดียว* ตามลำดับ ขณะที่ข้อมูลภาษา (3ค) คำเน้น *แค่* และ *เท่านั้น* เน้นนามวลีเดียวกัน คือ *ผักและผลไม้* ข้อมูลภาษา (3ง) ส่วนที่ถูกเน้นได้แก่กริยาวลีที่ปรากฏตัวคำเน้นในโครงสร้าง 3 คำ ได้แก่ *แค่, เท่านั้น และ เอง*

(3) ก. เขาเป็นเพียงแค่ [_{NP} *คนขับรถ*]_F

ข. แค่เพียง [_{NP} *หยุดเดียว*]_F ก็ล้างคราบมันได้สะอาดหมดจด

ค. คำถาม: ควรออกกำลังกายแบบไหนดีคะ

คำตอบ:

ผมขอแนะนำเรื่องกินละกัน มือเข้าจัดเต็ม มือสำคัญที่สุด ห้ามงดมือนี้ และห้ามกินกาแฟ แพนมือเช้า (แต่ก็ไม่ควรกินพวกของทอดบ่อยๆ) มือกลางวัน กินแค่พอให้มีพลังงานไปใช้เผาผลาญ ระหว่างวัน คือแบบว่า กินแค่พออิ่ม มือเย็น มือนี้สำคัญที่สุด ถ้าคุณคิดจะลดน้ำหนัก ขาดไม่ได้เลยครับ คือ คุณต้องกินแค่ [_{NP} *ผักกับผลไม้*]_F เท่านั้น

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

ง. คำถาม: ถ้าผู้ชายกล้าเล่าอดีตให้ฟังหมายความว่ายังไง

คำตอบ: แค่ [_{VP} *ชอบอดีตให้รู้ว่าเค้าผ่านอะไรมาบ้าง*]_F เท่านั้นเอง ส่วนนิสัย

ส่วนตัวก็หึหึ ถอยดีกว่า

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

การปรากฏของคำเน้นมากกว่าหนึ่งคำสอดคล้องกับแนวคิดที่เสนอโดยบาร์บิเออร์ส (Barbiers. 2008: 21) ซึ่งกล่าวว่าคำเน้นบางภาษาสามารถปรากฏคู่กันได้ เรียกว่า Focus Particle Doubling โดยยกตัวอย่างคำเน้นในภาษาดัตช์ ได้แก่ *maar, alleen* ทั้งสองคำมีความหมายเหมือน *only* การปรากฏคู่กันของคำเน้นแบ่งออกเป็นคำเดียวกันปรากฏคู่กัน แสดงในข้อมูลภาษา (4a) และคำเน้นคนละคำปรากฏคู่กัน แสดงในข้อมูลภาษา (4b) โดยทั้งสองโครงสร้าง คำเน้นเน้นส่วนเดียวกัน

ได้แก่ นามวลี *één student* (one student) ใน (4a) และกริยาวลี *boo op Marie* (angry at Marie) ใน (4b)

- (4) a. *Maar* [_{DP} *één student*]_F ken ik *maar*.
only one student know I only
 'I know only one student.'
- b. Jan is *alleen maar* [_{VP} *boos op Marie*]_F.
Jan is only only angry at Marie
 'Jan is only angry at Marie.'

(Barbiers. 2008: 22)

3. คำเน้นประเภท Exclusive ในภาษาไทยมีหลายคำ หน่วยคำ *แต่* นอกจากจะเป็นคำเน้นประเภท Exclusive แล้วยังเป็นคำสันธานแสดงความขัดแย้ง (Adversative Conjunction) ซึ่งโคนิก (König. 1991: 106) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าบางภาษามีคำเน้น Exclusive กับคำสันธานแสดงความขัดแย้งที่เป็นคำเดียวกัน เช่น ภาษาดัตช์ ได้แก่ *maar* รวมทั้งยังกล่าวถึงภาษาไทยด้วยว่า หน่วยคำ *แต่* เป็นทั้งคำเน้น Exclusive และเป็นคำสันธานแสดงความขัดแย้งซึ่งสอดคล้องคล้อยกับผลการวิจัยในงานวิจัยนี้ โคนิกได้อธิบายว่าคำเน้น Exclusive และคำสันธานแสดงความขัดแย้งมีความสัมพันธ์กันโดยอธิบายในรูปของตัวแปร p, q และ r โดยคำสันธานแสดงความขัดแย้ง *but* เชื่อมข้อความ p และ q ซึ่งเป็นข้อความที่ขัดแย้งกัน ดังนั้นถ้า p มีความหมาย r ข้อความ q จะต้องมีความหมาย $\sim r$ แสดงใน (5) (König. 1991: 106)

- (5) a. p but q
 b. $p \rightarrow r$
 c. $q \rightarrow \sim r$

ความสัมพันธ์ระหว่างคำสันธานแสดงความขัดแย้งกับคำเน้นประเภท Exclusive สามารถอธิบายได้ว่าคำสันธานแสดงความขัดแย้งเชื่อม p ที่มีความหมาย r และ q ที่มีความหมาย $\sim r$ แต่คำเน้นประเภท Exclusive จะเป็นการจำกัดข้อความ q ที่มีความหมาย $\sim r$ ออกไป พิจารณาข้อมูลภาษา (6ก) *แต่* เป็นคำสันธานที่เชื่อมข้อความ “เขากินไข่เจียว” และ “เขาไม่กินข้าว” ขณะที่ (6ข) *แต่* เป็นคำเน้นที่แสดงให้เห็นตัวเลือกของไข่เจียวและข้าว ซึ่ง *แต่* จำกัดตัวเลือก *ข้าว* ออกไป

- (6) ก. เขากินไข่เจียว *แต่* ไม่กินข้าว
 p: เขากินไข่เจียว

ด: เขาไม่กินข้าว

ข. เขากินแต่ [_{NP} ไข่เจียว]_F

ตัวเลือก: {ไข่เจียว, ข้าว}

4. การวิเคราะห์โครงสร้างตามกรอบแนวคิดของเคย์น (Kayne. 2000) ถึงแม้ว่าจะสามารถอธิบายโครงสร้างนั้นได้ในระดับประโยค แต่ผู้วิจัยพบว่ายังไม่สามารถอธิบายขอบเขตทางความหมายได้ ซึ่งการเสนอของเคย์นนับมุ่งเน้นการวิเคราะห์เฉพาะโครงสร้างเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ของเคย์นไม่ได้นำเรื่องขอบเขตทางความหมายมาพิจารณาด้วย

5. การวิเคราะห์โครงสร้างที่มีค่าเน้นประเภท Scalar Additive ซึ่งเป็นหน่วยคำที่แยกออกจากกัน เช่น *แค่... (ก็) ยัง*, *ขนาด... (ก็) ยัง*, *แม้แต่... (ก็) ยัง* ตามกรอบแนวคิดของเคย์นทำให้ได้ว่าทั้งหน่วยคำที่แยกจากกันเป็นค่าเน้นทั้งคู่และต่างมีลักษณะเน้น ซึ่งผู้วิจัยเสนอว่า *แค่*, *ขนาด*, *แม้แต่* เป็นค่าเน้นที่แสดงระดับของตัวเลือก ขณะที่ *(ก็) ยัง* ซึ่งปรากฏหน้าภาคแสดงทำหน้าที่เพิ่มตัวเลือก ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของค่าเน้นประเภทนี้ที่ประกอบด้วยความหมาย 2 ส่วน ได้แก่ การเพิ่มตัวเลือก และการแสดงระดับของตัวเลือก ผู้วิจัยพบว่าข้อมูลภาษาไทยมีลักษณะคล้ายกับข้อมูลภาษาจีนในข้อมูลภาษา (7) ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ของบาดัน (Badan. 2008: 111) *lian...dou* เป็นค่าเน้นประเภท Scalar Additive ที่มีความหมายเหมือน *even* โดยเป็นหน่วยคำที่แยกจากกัน *lian* อยู่ในหน้านามวลี *zhe ben shu* (this book) ซึ่งเป็นส่วนที่ถูกเน้นที่แสดงระดับว่าหนังสือเล่มนี้ที่ Zhangsan ซื้อมาเป็นตัวเลือกของสิ่งที่มีแนวโน้มน้อยกว่าสิ่งอื่นๆที่ Zhangsan ซื้อ ขณะที่ *dou* ทำหน้าที่เพิ่มตัวเลือกของสิ่งของที่ Zhangsan ซื้อ

(7) Jintian Zhangsan *lian* [zhe ben shu]_F *dou* mai le.
Today Zhangsan LIAN this CL book DOU buy ASP
'Today Zhangsan bought even this book.'

(Badan. 2008: 111)

6. ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าค่าเน้นสามารถเน้นค่าแสดงคำถามได้ แต่ความหมายที่ได้ไม่ใช่ประโยคคำถาม แต่กลายเป็น “คำไม่เฉพาะเจาะจง” (Indefinite) พิจารณาข้อมูลภาษา (8) การตีความหมายของค่าแสดงคำถาม ‘อะไร’ และ ‘ทำไม’ ที่ปรากฏค่าเน้น *แค่*, *แม้แต่* ไม่ได้ให้ความหมายแบบประโยคคำถามเพราะไม่ต้องการคำตอบ โดยข้อมูลภาษา (8ก-ข) ‘อะไร’ มีความหมายว่า “บางอย่าง” ขณะที่ ‘ใคร’ ในข้อมูลภาษา (8ค) มีความหมายว่า “บางคน”

- (8) ก. คนไทยนี้แปลก แค่อะไรที่ออกมาจากปาก"สื่อตะวันตก" ก็คิดว่ำนั่นคือความจริง
 ข. หล่อนเป็นคนมีความพยายาม แม้แต่อะไรที่ทำไมได้ ก็พยายามทำให้ได้
 ค. ตอนนี้อยู่แค่ใครซักคนที่เข้ากับฉันได้ก็พอ

(เว็บไซต์พันทิป: ออนไลน์)

6. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. การศึกษาโครงสร้างเน้นและคำเน้นในงานวิจัยนี้ยังไม่ได้ศึกษาในบริบทที่เป็นประโยคปฏิเสธ ซึ่งมีประเด็นที่น่าศึกษาต่อไปว่าความหมายของคำเน้นเหล่านี้จะยังคงความหมายเช่นเดิมในบริบทที่เป็นปฏิเสธหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาคำอื่นๆเพิ่มเติมว่าคำใดบ้างที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตัวเลือกที่เป็นสมาชิกของเซตที่ให้ความหมายเน้น ซึ่งจะเป็นการต่อยอดในการศึกษาการเน้นในภาษาไทยว่ามีคำใดบ้าง

3. ในเรื่องของผลของการแทรกแซงจากคำเน้น เบค (Beck. 1996), เบคและคิม (Beck; & Kim. 1997) พบว่าคำปฏิเสธและตัวบ่งปริมาณก็สามารถเป็นตัวแทรกแซงในประโยคคำถามในตำแหน่งฐานเช่นเดียวกัน โดยยกตัวอย่างข้อมูลภาษาเยอรมันและภาษาเกาหลี ในข้อมูลภาษา (9) คำปฏิเสธ *niemand* (nobody) และ (10) ตัวบ่งปริมาณ *jeder* (everyone) เป็นตัวแทรกแซงของภาษาเยอรมัน ข้อมูลภาษา (11) คำปฏิเสธ *amuto* (anyone) และข้อมูลภาษา (12) ตัวบ่งปริมาณ *nukuna* (everyone) ของภาษาเกาหลีเป็นตัวแทรกแซงในประโยคคำถาม

(9) a. ??Was glaubt niemand wen Karl gesehen hat? ภาษาเยอรมัน
what believes nobody whom Karl seen has
 'Who does nobody believe that Karl saw?'

b. **Wen** glaubt niemand daß Karl gesehen hat?
whom believes nobody that Karl seen has
 'Who does nobody believe that Karl saw?'

(Beck. 1996: 5)

(10) a. ??Was glaubt jeder wen Karl gesehen hat?
what believes everyone whom Karl seen has
 'Who does everyone believe that Karl saw?'

b. *Wen* glaubt *jeder* daß Karl gesehen hat?
who believes everyone that Karl seen has
 'Who does everyone believe that Karl saw?'

(Beck. 1996: 19)

(11) a. *Amuto *muôs-ûl* sa-chi anh-ass-ni? ภาษาเกาหลี
anyone what-Acc buy-CHI not do-Past-Q
 'What did no one buy?'

b. *Muôs-ûli* *amuto* sa-chi anh-ass-ni?
what-Acc anyone buy-CHI not do-Past-Q
 'What did no one buy?'

(Beck; & Kim. 1997: 339)

(12) a. ??*Nukuna-ka* *ônû* *kyosu-lûl* chonkyôngha-ni?
everyone-Nom which professor-Acc respect-Q
 'Which professor does everyone respect?'

b. *Ônû* *kyosu-lûl* *nukuna-ka* chonkyôngha-ni?
which professor-Acc everyone-Nom respect-Q
 'Which professor does everyone respect?'

(Beck; & Kim. 1997: 371)

จากผลการวิเคราะห์ในภาษาไทยพบว่าคำเน้นเป็นตัวแทรกแซงในประโยคคำถาม ผู้วิจัยได้พิจารณาคำปฏิเสธและตัวบ่งปริมาณของภาษาไทยเช่นเดียวกันเพื่อวิเคราะห์ว่าเป็นตัวแทรกแซงตามที่เบคและคิมเสนอไว้หรือไม่ ซึ่งพบว่าคำปฏิเสธ *ไม่มีใคร* เป็นตัวแทรกแซงใน (13ก) จึงทำให้ประโยคนี้ไม่สามารถตีความให้เป็นประโยคคำถาม และเมื่อย้ายคำแสดงคำถาม *อะไร* ไว้หน้าประโยคพบว่าเป็นประโยคที่ถูกต้อง (13ข) สำหรับตัวบ่งปริมาณ พบว่า ตัวบ่งปริมาณ *บางคน* ในข้อมูลภาษา (14ก) เป็นตัวแทรกแซงและเมื่อย้ายคำแสดงคำถาม *ใคร* ไว้หน้าประโยคได้ประโยคที่ถูกต้อง (14ข) แต่ตัวบ่งปริมาณ *ทุกคน* ในข้อมูลภาษา (15ก) กลับสามารถสื่อความได้และถ้าคำแสดงคำถาม *ใคร* ปรากฏหน้าประโยคก็ถูกต้องเช่นกัน (15ข) ดังนั้น ตัวบ่งปริมาณ *ทุกคน* จึงไม่ได้เป็นตัวแทรกแซงในประโยคคำถาม

(13) ก. **ไม่มีใครชอบอะไร*
 ข. *อะไรที่ไม่มีใครชอบ*

- (14) ก. บางคนไม่ชอบใคร
ข. ใครที่บางคนไม่ชอบ
- (15) ก. ทุกคนชอบใคร
ข. ใครที่ทุกคนชอบ

ผู้วิจัยพบว่าประเด็นนี้มีความน่าสนใจซึ่งน่าจะได้มีการศึกษาอย่างลึกซึ้งต่อไปเพราะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาได้โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างการเน้น ประโยคคำถาม และตัวบ่งปริมาณ

บรรณานุกรม

- Álvarez, Rosa Mária Cougil. (2003). On the Diachronic Evolution of Focusing Adverbs in English: The Particularisers Just, Exactly, Precisely. In *Fifty Years of English Studies in Spain (1952-2002)*. Martínez, Ignacio M. Palacios; et al. (editors). pp. 301-310. Santiago de Compostela: University of Santiago de Compostela.
- Athanasiadou, Angeliki. (2007, July). On the subjectivity of intensifiers. *Language Sciences*. 29(4): 554-565.
- Badan, Linda. (2008). The Even-Construction in Mandarin Chinese. In *Chinese Linguistics in Leipzig*. Djamouri, Redouane; Meisterernst, Barbara; & Sybesma, Rint. (editors). pp. 101-116. Paris: École des Hautes Études en Sciences Sociales, Centre de Recherches Linguistiques sur l'Asie Orientale.
- Bakker, Egbert J. (1988). *Linguistics and Formulas in Homer: Scalarity and Description of the Particle Per*. Amsterdam: John Benjamins.
- Barbiers, Sjef. (1995a). *The Syntax of Interpretation*. Dissertation, Ph.D. (Linguistics). Amsterdam: Leiden University. Photocopied.
- (2008b). Focus Particle Doubling. In *Structure Preserved: Studies in Syntax for Jan Koster*. Zwart, Jan-Wouter; & Vries, Mark de (editors). pp. 21-29. Amsterdam: John Benjamins.
- Bayer, Josef. (1996). *Directionality and Logical Form: On the Scope of Focusing Particles and Wh-in-situ*. Dordrecht: Kluwer.
- Beaver, David I.; & Clark, Brady Z. (2008). *Sense and Sensitivity: How Focus Determines Meaning*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Beck, Sigrid. (1996). Quantified Structures as Barriers for LF Movement. *Natural Language Semantics*. 4(1): 1-56.
- Beck, Sigrid; & Kim, Shin-Sook. (1997). On Wh- and Operator Scope in Korean. *Journal of East Asian Linguistics*. 6: 339-384.
- Bertocchi, Alessandra; & Maraldi, Mirka. (2011). Conditionals and concessives. In *New Perspectives on Historical Latin Syntax, Volume 4: Complex Sentences, Grammaticalization, Typology*. Baldi, Philip; & Cuzzolin, Pierluigi (editors). pp. 93-193. Berlin: De Gruyter.

- Birner, Betty J.; & Ward, Gregory. (1998). *Information Status and Noncanonical Word Order in English*. Amsterdam: John Benjamins.
- Bos, Johan. (2011). The Treatment of Focusing Particles in Underspecified Discourse Representations. In *Focus: Linguistic, Cognitive, and Computational Perspectives*. Bosch, Peter; & van der Sandt, Rob (editors). pp. 121-140. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brody, Michael. (1990). Some Remarks on the Focus Field in Hungarian. In *UCL Working Papers in Linguistics 2*. pp. 201-225.
- Büring, Daniel; & Hartmann, Katharina. (2001, May). The Syntax and Semantics of Focus-Sensitive Particles in German. *Natural Language & Linguistic Theory*. 19(2): 229-281.
- Chomsky, Noam. (1969a). *Deep Structure, Surface Structure, and Semantic Interpretation*. Bloomington: Indiana University Linguistics Club.
- (1977b). On Wh-Movement. In *Formal Syntax*. Culicover, Peter W.; Wasow, Thomas; & Akmajian, Adrian. pp. 71-132. New York: Academic Press.
- (1995c). *The Minimalist Program*. Cambridge: MIT Press.
- (2000d). Minimalist inquiries: The framework. In *Step by Step: Essays on Minimalist Syntax in Honor of Howard Lasnik*. Martin, Roger; Michaels, David; & Uriagereka, Juan (editors). pp. 89-155. Cambridge: MIT Press.
- (2004e). Beyond Explanatory Adequacy. In *Structures and Beyond: The Cartography of Syntactic Structures, Vol 3*. Belletti, Adriana (editor). pp. 104-131. New York: Oxford University Press.
- Cinque, Guglielmo. (1999). *Adverbs and Functional Heads: A Cross-linguistic Perspective*. New York: Oxford University Press.
- Den Dikken, Marcel; & Singhapreecha, Pornsiri. (2004). Complex Noun Phrases and Linkers. *Syntax*. 7(1):1-54.
- Dik, Simon C. (1989). *The Theory of Functional Grammar Part 1: The Structure of the Clause*. Dordrecht: Foris.

- Drubig, Hans Bernhard; & Schaffar, Wolfram. (2001). Focus Constructions. In *Language Typology and Language Universals*. Haspelmath, Martin; et al (editors). pp. 1079-1104. Berlin: de Gruyter.
- Earnst, Thomas. (2004). *The Syntax of Adjuncts*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ekniyom, Peansiri. (1982). *A Study of Informational Structuring in Thai Sentences*. Dissertation, Ph.D. (Linguistics). Hawaii: The Graduate Division of the University of Hawaii. Photocopied.
- Erteschik-Shir, Nomi. (2007). *Information Structure: The Syntax-Discourse Interface*. New York: Oxford University Press.
- Fauconnier, Gilles. (1975, Summer). Pragmatic Scales and Logical Structure. *Linguistic Inquiry*. 6(3): 353-375.
- Gengel, Kristen. (2007). *Focus and Ellipsis: A Generative Analysis of Pseudogapping and other Elliptical Structures*. Dissertation, Ph.D. (Linguistics). Stuttgart: The Graduate School of the Universität Stuttgart. Photocopied.
- . (2013b). *Pseudogapping and Ellipsis*. Oxford: Oxford University Press.
- Giannakidou, Anastasia. (2007, February). The Landscape of Even. *Natural Language & Linguistic Theory*. 25(1): 39-81.
- Gundel, Jeanette K. (1977a). *A Universal Constraint on Deletion*. Paper presented at the XXIII International Constraint Linguistics in Vienna.
- . (1988b). Universals of Topic-Comment Structure. In *Studies in Syntactic Typology*. Hammond, Michael; Moravcsik, Edith A.; & Wirth, Jessica (editors). pp. 209-240. Amsterdam: John Benjamins.
- Gundel, Jeanette K.; & Fretheim, Thorstein. (2004a). Topic and Focus. In *The Handbook of Pragmatics*. Horn, Laurence R.; & Ward, Gregory (editors). pp. 175-196. Cornwall: Blackwell.
- . (2009b). Information Structure. In *Grammar, Meaning and Pragmatics*. Brisard, Frank; Östman, Jan-Ola; & Verschueren, Jef (editors). pp. 146-160. Amsterdam: John Benjamins.
- Halliday, M.A.K. (1967, April). Notes on Transitivity and Theme in English: Part 1. *Journal of Linguistics*. 3(1): 37-81.

- Hartmann, Katharina; & Zimmermann, Malte. (2009, September). Morphological focus marking in Gùrùntùm (West Chadic). *Lingua*. 119(9): 1340-1365.
- Herburger, Elena. (2000). *What Counts: Focus and Quantification*. Cambridge: MIT Press.
- Hoeksema, Jack. (2002). Polarity-Sensitive Scalar Particles in Early Modern and Present-Day Dutch: Distributional Differences and Diachronic Developments. *Belgian Journal of Linguistics*. 16: 53-64.
- Hoeksema, Jack; & Zwarts, Frans. (1991). Some Remarks on Focus Adverbs. *Journal of Semantics*. 8 (1-2): 51-70.
- Hoonchamlong, Yuphaphann. (1991). *Some Issues in Thai Anaphora: a Government and Binding Approach*. Dissertation, Ph.D. (Linguistics). Madison: The Graduate School of the University of Wisconsin-Madison. Photocopied.
- Horn, Laurence R. (2006). Implicature. In *The Handbook of Pragmatics*. Horn, Laurence R.; & Ward, Gregory (editors). pp. 3-28. Cornwall: Blackwell.
- Horvath, Julia. (2007). Separating "Focus Movement" from Focus. In *Phrasal and Clausal Architecture: Syntactic Derivation and Interpretation*. Karimi, Simin; Samiian, Vida; & Wilkins, Wendy K. (editors). pp. 108-145. Amsterdam: John Benjamins.
- Iwasaki, Shoichi; & Ingkaphirom, Preeya. (2005). *A Reference Grammar of Thai*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jackendoff, Ray S. (1972). *Semantic Interpretation in Generative Grammar*. Cambridge: MIT Press.
- Jacobs, Joachim. (1984). Funktionale Satzperspektive und Illokutionssemantik. *Linguistische Berichte*. 91: 25-58.
- Jenks, Peter. (2011). Generalized Clausal Modifiers in Thai Noun Phrases. To appear in *Syntax*.
- Kadmon, Nirit. (2001). *Formal Pragmatics: Semantics, Pragmatics, Presupposition and Focus*. Cornwall: Blackwell.
- Karttunen, Lauri; & Peters, Stanley. (1979). Conventional Implicature. *Syntax and Semantics*. 11: 1-56.
- Karvovskaya, Lena. (2013). 'Also' in Ishkashimi: Additive Particle and Sentence Connector. In *Interdisciplinary Studies on Information Structure Vol.17, Information Structure:*

- Empirical Perspectives on Theory*. Balbach, Maria; et al. (editors). pp. 75-97.
Potsdam: Universitätsverlag Potsdam.
- Kato, Mary A.; & Ribeiro, Ilza. (2009). Cleft Sentences from Old Portuguese to Modern Portuguese. In *Focus and Background in Romance Languages*. Duffer, Andreas; & Jacob, Daniel (editors). pp. 123-154. Amsterdam: John Benjamins.
- Kay, Paul. (1990, February). Even. *Linguistics and Philosophy*. 13(1): 59-111.
- Kayne, Richard S. (2000). *Parameters and Universals*. New York: Oxford University Press.
- Kehler, Andrew. (2011). Cohesion and Coherence. In *Semantics: An International Handbook of Natural Language Meaning, Volume 2*. von Heusinger, Klaus; Maienborn, Claudia; & Porter, Paul (editors). pp. 1963-1987. Berlin: de Gruyter.
- Kim, Shin-Sook. (2002a). Intervention Effects are Focus Effects. In *Japanese/Korean Linguistics 10*. Akatsuka, Noriko; & Strauss, Susan (editors). pp. 615-628. Stanford: CSLI Publications.
- (2006b). Questions, Focus, and Intervention Effects. In *Harvard Studies in Korean Linguistics XI*. Kuno, S.; et al (editors). pp. 520-533.
- Kiss, Katalin É. (1998a). Identificational Focus versus Information Focus. *Language*. 74: 245-273.
- (2004b). *The Syntax of Hungarian*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Koch, Karsten; & Zimmermann, Malte. (2010). Focus sensitive operators in Nte?kepmxcin (Thompson River Salish). In *Proceedings of Sinn und Bedeutung 14*. Prinzhorn, Martin; Schmitt, Viola; & Zobel, Sarah (editors). pp. 237-255.
- König, Ekkehard. (1991). *The Meaning of Focus Particles: A Comparative Perspective*. New York: Routledge.
- Krifka, Manfred. (2007). Basic Notions of Information Structure. In *Interdisciplinary Studies on Information Structure Vol. 6*. Féry, Caroline; Fanselow, Gisbert; & Krifka, Manfred (editors). pp. 13-55. Berlin: University of Postdam.
- Lahiri, Uptal. (2008). The Semantics and Pragmatics of some Scalar Expressions in Spanish. *International Journal of Basque Linguistics and Philology-ASJU*. 42(2): 359-389.

- Leray, Estelle. (2009). Additive Focus Particles in Bilingual Language Acquisition. In *Focus and Background in Romance Languages*. Dufter, Andreas; & Jacob, Daniel (editors). pp. 205-238. Amsterdam: John Benjamins.
- Li, Charles N.; & Thompson, Sandra A. (1976). Subject and Topic: A New Typological of Language. In *Subject and Topic*. pp. 457-489.
- Li, Kening. (2008). Contrastive Focus Structure in Mandarin Chinese. In *Proceedings of the 20th North American Conference on Chinese Linguistics (NACCL-20)*. 2:759-774.
- Lobeck, Anne. (1995). *Ellipsis: Functional Heads, Licensing, and Identification*. New York: Oxford University Press.
- Mathieu, Eric. (1999). Wh-in situ and the Intervention Effect. In *UCL working papers in linguistics 11*. pp. 441-472.
- Meyer, Charles F. (1992). *Apposition in Contemporary English*. New York: Cambridge University Press.
- Moltmann, Friederike. (1992). *Coordination and Comparatives*. Dissertation, Ph.D. (Linguistics). Massachusetts Institute of Technology. Photocopied.
- Neeleman, Ad; & Vermeulen, Reiko. (2012). The Syntactic Expression of Information Structure. In *The Syntax of Topic, Focus, and Contrast*. Neeleman, Ad; & Vermeulen, Reiko (editors). pp. 1-38. Berlin: de Gruyter.
- Nevalainen, Terttu. (1994). Aspects of Adverbial Change in Early Modern English. In *Studies in Early Modern English*. Kastovsky, Dieter (editor). pp. 243-260. Berlin: de Gruyter.
- Prince, Ellen F. (1986). On the Syntactic Marking of Presupposed Open Propositions. In *Papers from the Parasession on Pragmatics and Grammatical Theory, 22nd Regional Meeting, Chicago Linguistic Society*. Farley, A.; Farley, P.; & McCullough, K. E. (editors). pp. 208-222.
- Pullum, Geoffrey K.; & Huddleston, Rodney. (2002). Adjectives and adverbs. In *The Cambridge Grammar of the English Language*. Pullum, Geoffrey K.; & Huddleston, Rodney (editors). New York: Cambridge University Press. pp. 525-596.

- Quirk, Randolph; et al. (1985). *A Comprehensive Grammar of the English Language*.
New York: Longman.
- Reeve, Matthew. (2012). *Clefts and their Relatives*. Amsterdam: John Benjamins.
- Reinhart, Tanya. (1981). Pragmatics and Linguistics: An Analysis of Sentence Topics.
Philosophica. 27(1): 53-94.
- Renans, Agata; Zimmermann, Malte; & Greif, Markus. (2010). *Interdisciplinary Studies on Information Structure, Vol. 15: Questionnaire on Focus Semantics*. 2nd ed.
Potsdam: Universitätsverlag Potsdam.
- Rizzi, Luigi. (1997). The Fine Structure of the Left Periphery. In *Elements of Grammar: Handbook of Generative Syntax*. Haegeman, Liliane (editor). pp. 281-337.
Dordrecht: Kluwer.
- Rochmont, Michael S. (1986). *Focus in Generative Grammar*. Amsterdam: John Benjamins.
- Rooth, Mats Edward. (1985). *Association with Focus*. Dissertation, Ph.D. (Linguistics).
Massachusetts: The Graduate School of the University of Massachusetts, Amherst.
Photocopied.
- Rowlett, Paul. (2007). *The Syntax of French*. New York: Cambridge University Press.
- Ruangjaroon, Sugunya. (2005). *The Syntax of WH-Expressions as Variables in Thai*.
Dissertation, Ph.D. (Linguistics). British Columbia: The Graduate School of the
University of British Columbia. Photocopied.
- Rullmann, Hotze. (1997). Even, Polarity, and Scope. In *Papers in Experimental and Theoretical Linguistics. Vol.4*. Gibson, Martha; Wiebe, Grace; & Libben, Gary (editors). pp. 40-64. Edmonton: University of Alberta.
- Scheppers, Frank. (2011). *The Colon Hypothesis. Word Order, Discourse Segmentation and Discourse Coherence in Ancient Greek*. Brussels: Vubpress.
- Schwabe, Kerstin; & Winkler, Susanne. (2007). *On Information Structure, Meaning and Form: Generalizations across Languages*. Amsterdam: John Benjamins.
- Schwarz, Bernhard. (2005, Summer). Scalar Additive Particles in Negative Contexts.
Natural Language Semantics. 13(2): 125-168.

- Schwenter, Scott A.; & Vasishth, Shravan. (2002). Absolute and Relative Scalar Particles in Spanish and Hindi. In *Proceedings of the Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society: General Session and Parasession on Aspect (2000)*. pp. 225-233.
- Sudhoff, Stefan. (2010). *Focus Particles in German*. Amsterdam: John Benjamins.
- Szendrői, Kriszta. (2012). Focus Movement Can Be Destressing, But It Need Not Be. In *The Syntax of Topic, Focus, and Contrast*. Neeleman, Ad; & Vermeulen, Reiko (editors). pp. 189-225. Berlin: de Gruyter.
- Tawilapakul, Upsorn. (2013). What comprises a counter-expectation. In *Workshop at the European Summer School for Logic, Language, and Information*. Heinrich Heine University of Düsseldorf, Germany.
- Tench, Paul. (2011). *Transcribing the Sound of English: A Phonetic Workbook for Words and Discourse*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tovena, Lucia M. (2006). Dealing with alternatives. In *Proceedings of the 10th Sinn und Bedeutung*. pp. 373-387.
- Trask, R. L.; & Stockwell, Peter. (2007). *Language and Linguistics: The Key Concepts*. 2nd ed. New York: Routledge.
- Traugott, Elizabeth Closs. (2006). The Semantic Development of Scalar Focus Modifiers. In *The Handbook of the History of English*. van Kemenade, Ans; & Los, Bettelou (editors). pp. 335-359. Cornwall: Blackwell.
- Vallduví, Enric. (1992). *The Informational component*. New York: Garland.
- von Heusinger, Klaus. (2002). Information Structure and the Partition of Sentence Meaning. In *Prague Linguistic Circle Papers, V.4*. Hajicová, Eva; et al. (editors). pp. 275-305. Amsterdam: John Benjamins.
- Ward, Gregory; Birner, Betty; & Huddleston, Rodney. (2002). Information Packaging. In *The Cambridge Grammar of the English Language*. Huddleston, Rodney; & Pullum, Geoffrey K. (editors). pp. 1363-1447. Cambridge: Cambridge University Press.

- Watters, John R. (2010). Focus and the Ejagham Verb System. In *The Expression of Information Structure: A Documentation of Its Diversity across Africa*. Fiedler, Ines; & Schwarz, Anne (editors). pp. 349-376. Amsterdam: John Benjamins.
- Wilkinson, Karina. (1993). Towards a Unified Semantics of Even: A Reply to Rooth. In *Semantics and Linguistic Theory (SALT) III*. Lahiri, Uptal; & Wyner, Adam (editors). pp. 182-201. New York: Cornell University.
- Winkler, Susanne. (1996a). *Focus and Secondary Predication*. Berlin: de Gruyter.
- (2005b). *Ellipsis and Focus in Generative Grammar*. Berlin: de Gruyter.
- Wright, R. (2006). Romance Languages. In *Encyclopedia of Language and Linguistics*. 2nd ed. Brown, Keith; et al. (editors). pp. 654-655. Oxford: Elsevier.
- Zeevat, Henk. (2009). "Only" as a Mirative Particle. In *Focus at the Syntax-Semantics Interface, Working Papers of the SFB 732, Vol. 3, University of Stuttgart*. Riester, Arndt; & Onea, Edgar (editors). pp. 121-141.
- Zimmermann, Malte; & Onea, Edgar. (2011, September). Focus Marking and Focus Interpretation. *Lingua*. 121(11): 1651-1670.

ประวัตย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	ดิยนุช ฐ์แสง
วันเดือนปีเกิด	11 กันยายน 2531
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่ปัจจุบัน	13 ซอย 7 หมู่บ้านประชานิเวศน์ 3 ถนนสามัคคี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เคมี) จากมหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2557	การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์การศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

